

จดหมายเหตุการณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ
ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี มอบให้กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่
พิมพ์ครั้งแรก จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
กรมศิลปากร. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี. - กรุงเทพฯ : สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
กรมศิลปากร, ๒๕๔๘.
๒๘๐ หน้า. ภาพประกอบ.
๑. จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, ๒๓๔๗ - ๒๔๑๑. ๒. พระราชพิธี. I ชื่อเรื่อง.
๙๒๓.๑๕๙๓
ISBN 974 - 417 - 779 - 9

ที่ปรึกษา	นายอารักษ์ สังหิตกุล นางสมศรี เอี่ยมธรรม นางโสมสุดา ลียะวณิช นางสาวฉวีงาม มาเจริญ นางสาวนิรมล เรืองสม	อธิบดีกรมศิลปากร รองอธิบดีกรมศิลปากร ผู้อำนวยการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอักษรศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจิตรกรรม
บรรณาธิการ	นางสุรีย์รัตน์ วงศ์เสงี่ยม	
ผู้เรียบเรียงต้นฉบับ และควบคุมการพิมพ์	นางสุรีย์รัตน์ วงศ์เสงี่ยม นางสาวสาคร พิพนนอก นางสาวศันสนีย์ มานะกุล นางสาวพจนา ผลิผลเกิด	นางสาวสุคนธ์ ดังสุน นางสาวอารยา ธนากิจไพศาล นางสาวอักษร เสนะเปรม
แหล่งที่มาของภาพ	สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักโบราณคดี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักพระราชวัง กองกิจการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดราชาธิวาส วัดบวรนิเวศวิหาร
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กทม. ๑๐๓๑๐	

คำปรารภ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ทรงเป็นพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม ทรงทำนุบำรุงพระบรมพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองเป็นอเนกประการ พร้อมกับทรงอุปถัมภ์ศาสนาอื่น ทรงพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งในสรรพวิชาการ ทรงศึกษาวิจัยจนทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาล่วงหน้าได้ถูกต้องแม่นยำ เป็นที่เลื่องลือในวงการดาราศาสตร์ทั่วโลก พระเกียรติคุณที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ พระบรมราโชบายด้านการต่างประเทศ ทรงเปิดประเทศและพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทรงนำพาบ้านเมืองให้ผ่านพ้นวิกฤตชาติได้อย่างสง่างาม จนที่สุดประเทศไทยเป็นชาติเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สามารถดำรงคงความเป็นเอกราชไว้ได้

ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยจึงพร้อมใจจัดงานเฉลิมพระเกียรติเพื่อประกาศพระเกียรติคุณให้แก่ไพศาล และในโอกาสเดียวกันนี้ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ร่วมเฉลิมฉลองประกาศยกย่องพระเกียรติคุณให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก สาขาการศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา การพัฒนาสังคมและสื่อสาร นับเป็นเกียรติภูมิสูงส่งของประเทศไทยและของชาวไทยทั้งชาติ ที่จะจารึกพระเกียรติประวัติอันงดงามนี้ไว้ตราบจิรัฐติกาล

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คำนำ

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้รับมอบหมายให้พิจารณาดำเนินการจัดทำหนังสืออนุสรณ์เนื่องในพระเกียรติคุณแห่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๔ แห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ในการที่รัฐบาลและประชาชนชาวไทยแสดงกตเวทิตาธรรมสมโภชงานรัฐพิธีเฉลิมฉลองน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะ สอนองพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงนำประเทศรอดพ้นจากลัทธิล่าอาณานิคม ทรงนำสันติสุขและความเจริญรุ่งเรืองสู่ประเทศชาติตลอดจนทรงพระปรีชาสามารถจนเป็นที่เลื่องลือในวงการดาราศาสตร์ทั่วโลก และยังเป็นเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ของชาติในท่ามกลางมิตรประเทศปัจจุบัน เมื่อองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศพระเกียรติคุณให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกในสาขาการศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา การพัฒนาสังคมและสื่อสาร ประจำปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗

หนังสืออนุสรณ์ทุกสาขาจำนวนมาก มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตั้งความปรารถนา ร่วมกันจัดพิมพ์ขึ้นเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสำคัญนี้ เฉพาะภาครัฐบาลประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงวัฒนธรรม รวมจำนวน ๑๖ รายการ เป็นหนังสือพระราชนิพนธ์และเอกสารวิชาการอันเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศในรัชสมัย ล้วนเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ชาติไทยที่มีคุณค่าแสดงวัฒนธรรมของแผ่นดิน ซึ่งคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกจะได้เผยแพร่ไปสู่สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทุกระดับทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้รับรู้และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะอย่างยิ่งไว้แก่แผ่นดิน เพื่อจะได้บังเกิดความรักและหวงแหนประเทศชาติ ก่อให้เกิดพลังร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองให้ยั่งยืนสืบไป

(นายอนรรักษ์ จูริมาศ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

คำแถลง

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี มอบหมายให้กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เพื่อบันทึกจดหมายเหตุเหตุการณ์งานพระราชพิธี งานรัฐพิธี และงานพิธีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันจัดขึ้น เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและปวงชนชาวไทย อย่างหาที่สุดมิได้

กรมศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือจดหมายเหตุเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง และเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติเนื่องในงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้เป็นอย่างดี

(นายอาร์กซ์ สังหิตกุล)

อธิบดีกรมศิลปากร

สารบัญ

จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

	หน้า
คำปรารภ	(๔)
คำนำ	(๕)
คำแถลง	(๖)
ภาคที่ ๑ พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑
ภาคที่ ๒ การจัดเตรียมงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	๑๕
โครงการสมโภช ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๔๗	๑๕
คณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗	๒๐
ภารกิจของคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	๒๒
แนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	๒๔
ภารกิจของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ	๒๙
การดำเนินการยกย่องพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบุคคลสำคัญของโลก	๓๒

	หน้า
การกำหนดชื่องานเฉลิมพระเกียรติฯ	๓๔
การจัดสรรงบประมาณ	๓๖
ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ	๓๗
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	
ภาคที่ ๓ การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	๔๓
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดี เฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗	๔๔
พิธีถวายบังคมวางพานพุ่มสักการะเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗	๖๙
งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ระหว่างวันอังคารที่ ๑๙ ถึงวันเสาร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗	๗๓
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในการอุปสมบท สามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ น.ธ.เอก ป.ธ. ๕ และทรงประกอบพิธีทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ ทรงเททองหล่อพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗	๘๘

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินในงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
และทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตราย
และพระไพรีพินาศ กับทรงเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐาน
บนยอดพระเจดีย์ และทรงเททองหล่อพระบรมรูป
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๙๗

พิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระราชประวัติ
พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร
วันศุกร์ที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๑๒๒

พิธียกพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐาน
เหนือพระพุทธรชินสีห์ ณ พระอุโบสถและเหนือ
พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ ตำหนักเพชร และพิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร
วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๑๓๒

พิธีบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทคติ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๑๔๕

พิธีเปิดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๑๕๖

	หน้า
ภาคที่ ๔ โครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ	๑๖๕
คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการ	๑๖๕
จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	
ธนาคารแห่งประเทศไทย	๑๗๑
กรุงเทพมหานคร	๑๗๒
สำนักนายกรัฐมนตรี	๑๗๖
กระทรวงกลาโหม	๑๗๖
กระทรวงการคลัง	๑๗๗
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๗๘
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑๗๘
กระทรวงคมนาคม	๑๗๘
กระทรวงวัฒนธรรม	๑๘๓
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๑๘๔
กระทรวงศึกษาธิการ	๑๘๘
กระทรวงอุตสาหกรรม	๒๐๕
จังหวัดเพชรบุรี	๒๐๕
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด มหาชน	๒๐๖
คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี สระบุรี (คณะธรรมยุต)	๒๐๖
วัดมกุฏกษัตริยาราม	๒๐๗
วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม	๒๑๐
วัดราชาธิวาสวิหาร	๒๑๐
สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	๒๑๒
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๑๓
มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย	๒๑๓

	หน้า
ภาคที่ ๕ การสร้างสิ่งอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติ	๒๑๕
เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก	๒๑๕
เหรียญที่ระลึก	๒๑๗
เหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ	๒๑๙
พระกริ่งนรินทร์ราย – พระชัยวัฒน์นรินทร์ราย เหรียญพระนรินทร์ราย	๒๑๙
พระกริ่งไพรีพินาศ – พระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ	
พระนรินทร์ราย พระไพรีพินาศและพระกริ่ง	๒๒๑
พระกริ่งไพรีพินาศ พระสังกัจจายน์	๒๒๔
เหรียญที่ระลึกวัดอุดมคงคาลหว่งพ่อโสธรรุ่น ๒๐๐ ปี	๒๒๔
พระบรมรูปจำลอง	๒๒๕
ตราไปรษณียากรที่ระลึก ๒๐๐ ปีพระบรมราชสมภพ	๒๒๕
และซองไปรษณีย์ที่ระลึก	
บัตรโทรศัพท์	๒๒๖
พัตรองและย่ามที่ระลึก	๒๒๘
การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก	๒๓๐
กระทรวงวัฒนธรรม	๒๓๐
ชมรมดนตรีไทยมณฑลภูเก็ต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	๒๓๔
พระนครเหนือ ร่วมกับชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์	
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	
และชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	
พระจอมเกล้าธนบุรี	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบัน	๒๓๔
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและสถาบัน	
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

	หน้า
วัดบวรนิเวศวิหาร	๒๓๔
วัดราชผาติการาม	๒๓๖
มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยร่วมกับ มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	๒๓๖
มูลนิธิปริยัติศึกษา ญูสส ในพระสังฆราชูปถัมภ์	๒๓๗
มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยร่วมกับสมาคมดาราศาสตร์ไทย	๒๓๗
สมาคมดาราศาสตร์ไทยร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	๒๓๘
สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	๒๓๘
การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม	๒๓๘
การบูรณะพระที่นั่งทรงธรรม วัดราชประดิษฐ์ สถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร	๒๔๒
การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔	๒๔๕
การสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์พระบรมราชสมภพ ครบ ๒๐๐ ปี ร. ๔	๒๔๘
การสร้างเมรุปลอดมลพิษ	๒๕๐
การสร้างสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ	๒๕๐
การสร้างศูนย์วิจัยโฟโตนิกส์	๒๕๑
ภาคผนวก	
รายนามคณะอนุกรรมการและคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่ วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี	๒๕๓

ภาคที่ ๑

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ มีสมเด็จพระเชษฐาและสมเด็จพระอนุชาร่วมสมเด็จพระบรมราชชนนี ๒ พระองค์คือ

๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า สิ้นพระชนม์ในวันประสูติ

๒. พระบาทสมเด็จพระปวงเรนทราเมศ มหิศเรศ รั้งสรค์ฯ พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
พระบรมชนกนาถ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี

* ข้อมูลจากสำนักงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มศึกษาอักษรสมัยตั้งแต่เสด็จประทับที่พระราชวังเดิมในสำนักสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และสำนักสมเด็จพระพุฒาจารย์ (ขุน) วัดโมลีโลกยาราม เมื่อสมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จขึ้นครองราชสมบัติพระองค์ได้เสด็จเข้าประทับในพระบรมมหาราชวังพร้อมกับสมเด็จพระบรมราชชนนี เมื่อพุทธศักราช ๒๓๕๕ พระชนมายุ ๙ พรรษา สมเด็จพระบรมชนกนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีลงทรง เณิมพระนามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎสมมติเทววงศ์ พงศ์อริยราชกุมาร” ต่อมาเมื่อพระชนมายุได้ ๑๒ พรรษา ทรงได้รับมอบหมายให้คุมกองทัพออกไปรับครัวมอญที่เมืองกาญจนบุรี มีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพิทักษมนตรี พระปิตุลา ตามเสด็จด้วย

พุทธศักราช ๒๓๕๙ พระชนมายุ ๑๓ พรรษา สมเด็จพระบรมชนกนาถโปรดให้มีพระราชพิธีโสกันต์ครั้งใหญ่ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระชนมายุ ๑๔ พรรษา ทรงผนวชเป็นสามเณร ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์ แล้วเสด็จประทับจำพรรษา ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ทรงบรรพชาอยู่ ๗ เดือน จึงลาบรรพชา หลังจากนั้นเสด็จประทับ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรงศึกษาวิชาความรู้ต่างๆ ตามประเพณีสำหรับพระราชกุมาร เช่น การฝึกหัดอาวุธ และวิชาคหศาสตร์ สมเด็จพระบรมชนกนาถโปรดให้บัญชาการกรมมหาดเล็ก

พุทธศักราช ๒๓๖๗ พระชนมายุครบ ๒๑ พรรษา ทรงผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระนามฉายาในขณะทรงผนวชคือ “วชิรญาณโณ” เสด็จไปประทับแรมที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ๓ วัน แล้วเสด็จขึ้นไปจำพรรษา ณ วัดสมอราย (วัดราชาธิวาสวิหาร) ได้ ๑๕ วัน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคตโดยมิได้ทรงมอบราชสมบัติแก่เจ้านายพระองค์ใด พระบรมวงศานุวงศ์และเสนาบดีชั้นผู้ใหญ่ประชุมปรึกษากันแล้ว ได้อัญเชิญพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ พระราชโอรสพระองค์ใหญ่ พระเชษฐาต่างพระมารดา ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ด้วยทรงเจริญพระชนมายุกว่าถึง ๑๗ พรรษา ทรงมีประสบการณ์มากทั้งด้านการค้า การสงครามและการปกครอง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชอยู่ตลอดรัชกาลที่ ๓ เป็นเวลา ๒๗ ปี แรกเสด็จจำพรรษา ณ วัดสมอราย ทรงศึกษาอบรมวิปัสสนาธุระ ต่อมาทรงย้ายกลับมาจำพรรษา ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ทรงศึกษาภาษาบาลี พระปริยัติธรรม ทรงสอบได้เปรียญ ๕ ประโยค และเชี่ยวชาญรอบรู้พระไตรปิฎกอย่างแตกฉาน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแม่กองสนามหลวง สอบภาษาบาลี และพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะในพุทธศักราช ๒๓๗๒ ต่อมาทรงย้ายมาประทับ ณ วัดสมอรายอีกครั้งหนึ่ง ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นผู้นำในการชำระวัตรปฏิบัติของสงฆ์ให้เคร่งครัดต่อพระธรรมวินัยยิ่งขึ้น มีภิกษุสามเณรเลื่อมใสปฏิบัติตามเป็นอันมาก ได้รวมตัวจัดตั้งเป็นพระสงฆ์คณะใหม่เรียกคณะธรรมยุต

หรือธรรมยุติกนิกาย ส่วนพระสงฆ์ในนิกายเดิมคือมหานิกายก็ปรับปรุงวัตรปฏิบัติให้เคร่งครัดเช่นกัน ยังผลให้การพระศาสนาเรียบร้อยขึ้น

พุทธศักราช ๒๓๗๙ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอาราธนาให้เสด็จมาเป็นเจ้าอาวาสครองวัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามแห่งใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ขณะมีพระชนมายุ ๓๒ พรรษา และทรงผนวชได้ ๑๒ พรรษาแล้ว พระองค์ทรงจัดระเบียบการคณะสงฆ์ การปกครองวัด ตลอดจนอบรมฝ่ายฆราวาสที่เข้าวัด ระเบียบที่สำคัญทั้งหลาย เหล่านี้ได้ยึดถือปฏิบัติสืบมาจนปัจจุบัน ทรงเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไปในพระปรีชาญาณ ทรงตั้งโรงเรียนสอนภาษาบาลีขึ้นที่วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงส่งสมณทูตไปศึกษาพระธรรมวินัยยังเมืองแคนดี้ในเกาะลังกาเพื่อนำมาประพจน์ปฏิบัติและเผยแพร่ให้เจริญรุ่งเรืองในบ้านเมือง ทรงคิดตัวอักษรอริยกะทั้งแบบตัวพิมพ์และตัวเขียนไทยใช้พิมพ์ตำราภาษาบาลี ทรงตั้งโรงพิมพ์ของคนไทยขึ้นเป็นแห่งแรกที่วัดบวรนิเวศวิหาร และโปรดให้ตีพิมพ์หนังสือทางพระพุทธศาสนาขึ้นหลายเล่ม เช่น หนังสือพระปาติโมกข์ หนังสือสวดมนต์ ทรงริเริ่มการเทศนาเป็นภาษาไทยแทนการยกคาถาภาษาบาลีมากล่าวก่อนอธิบายความ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานธรรม

พระตำหนักที่ประทับ ณ วัดราชาธิวาส

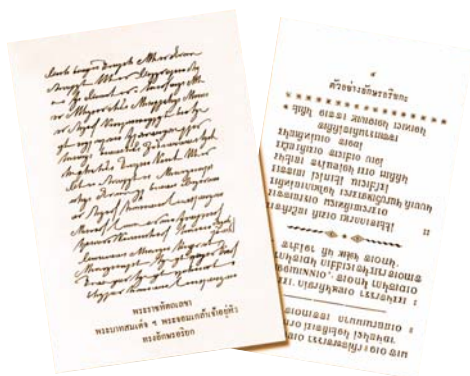
พระราชนิพนธ์ภาษาไทยที่สำคัญ

ขณะทรงผนวช มหาอำนาจตะวันตกกำลังขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทรงตระหนักถึงความจำเป็นในการคบค้าสมาคมกับชาวตะวันตกและการเรียนภาษาต่างประเทศ จึงทรงศึกษาภาษาละตินกับสังฆราชปาลเลอกัวซ์ และภาษาอังกฤษจากหมอสอนศาสนา ดร. แदनบีช บรัดเลย์ ดร. เรโนลด์ แฮาส์ และมิสเตอร์ เจสซี่ แคสเวล เป็นผลให้ทรงศึกษาวิทยาการความก้าวหน้าของตะวันตกหลายแขนง อาทิ วิชาภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ และดาราศาสตร์ จนทรงสามารถรู้เท่าทันความคิดอ่านตลอดจนความผันแปรของสถานการณ์โลกในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น การที่ได้เสด็จจรดงศ์จาริกไปบูชาปูชนียสถานตามหัวเมืองต่างๆ เช่น พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ทำให้ทอดพระเนตรเห็นสภาพบ้านเมืองและความ

จารึกสุโขทัย หลักที่ ๑

พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงภาษาบาลี ด้วยอักษรอริยวงศะ

เป็นอยู่ของราษฎรอย่างแท้จริง ประการสำคัญคือในพุทธศักราช ๒๓๗๖ ทรงพบ “ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑” ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่เมืองสุโขทัยเก่า โปรดให้นำมาไว้ที่วัดสมอราย พร้อมกับพระแท่นมณีศิลาบาตรและศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ ๔ เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์ ได้โปรดให้ย้ายไปไว้ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ด้วยพระปรีชาสามารถด้านอักษรศาสตร์ ประกอบกับทรงสนพระราชหฤทัยด้านประวัติศาสตร์ จึงทรงอ่านจารึกทั้ง ๒ หลักได้ เป็นการวางรากฐานและแนวทางให้กับการศึกษาอักษรโบราณ รวมทั้งการศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดีในยุคต่อๆ มา พระองค์ทรงได้รับประกาศนียบัตรเมื่อพุทธศักราช ๒๓๙๘ จากราชสมาคมโบราณคดีเหนือในกรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก ถวายพระเกียรติยศว่า ทรงเป็นกษัตริย์ในเอเชียที่ทรงรอบรู้ในอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อีกทั้งยังถือว่าพระองค์เป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งราชสมาคมดังกล่าวด้วย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ได้กราบบังคมทูลอัญเชิญขึ้นครองราชย์ จึงทรงลาผนวชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช

๒๓๙๓^๑ และมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๓๙๔ ทรงสถาปนาเจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ สมเด็จพระอนุชาธิราช ผู้ทรงรอบรู้ด้านการต่างประเทศ การทหาร และการเดินเรือ ขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรงพระอิสริยยศเสมอพระเจ้าแผ่นดินอีกพระองค์หนึ่ง ตลอดรัชสมัยของพระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่างๆ และทรงสนพระราชหฤทัยใฝ่ศึกษาวิทยาการของประเทศตะวันตก ทรงนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาบ้านเมืองให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ และสามารถธำรงเอกราชไว้ได้ตราบนานเท่านาน

ด้านการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักปกครองที่ทรงพระปรีชาสามารถยิ่ง ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็นนักนิติศาสตร์พระองค์หนึ่ง ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็น ๒ ลักษณะควบคู่กันไป คือไม่โปรดการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่มีพระราชประสงค์อย่างยิ่งให้มีการปกครองที่พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจโดยจำกัดตามแบบอย่างการปกครองของประเทศอังกฤษในเวลานั้น จึงนับว่าทรงริเริ่มระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขขึ้นเป็นปฐมในประเทศไทย ทรงปรับปรุงแก้ไขธรรมเนียมประเพณีที่มีมาแต่เดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รับอารยธรรมและวิทยาการตะวันตกมาใช้ ได้แก่ปรับปรุงพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา โปรดให้สวมเสื้อเวลาเข้าเฝ้า พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ชาวต่างชาติยื่นเฝ้าได้ในท้องพระโรงแม้ว่าการหมอบคลานจะยังมีได้ยกเลิกไป พระราชทานพระหัตถ์ให้แก่ผู้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทจับ การชักธงประจำพระองค์และธงชาติมีขึ้นอย่างแพร่หลาย ประเพณีการยิงสลุต เลิกธรรมเนียมบังคับให้บ้านเรือนสองข้างทางเสด็จ ปิดประตูหน้าต่าง และมีพระบรมราชานุญาตให้ประชาชนได้เฝ้าอย่างใกล้ชิด

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราษฎรเข้าเฝ้าถวายฎีกาได้ ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ ซึ่งจะเสด็จออกเดือนละ ๔ ครั้ง เมื่อทรงรับฎีการ้องทุกข์แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้ตุลาการชำระความให้เสร็จโดยเร็ว ทรงออกประกาศและพระราชบัญญัติที่เป็นข้อความที่เข้าใจง่ายแสดงถึงความอาทรห่วงใย หรือเป็นโอวาทแนะนำสั่งสอนประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่น ออกประกาศตักเตือนเกี่ยวกับมลพิษทั้งทางน้ำและทางอากาศไม่ให้ราษฎรทิ้งซากสัตว์และสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง การส่งกลิ่นเวลาเผาศพในวัด และควั่นไฟกับเสียงรบกวนของโรงงาน กำหนดการก่อเตาไฟในครัว

^๑ ตามโบราณราชประเพณีเมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จสวรรคตแผ่นดินจะว่างพระมหากษัตริย์มิได้ ผู้ที่สืบราชสมบัติต่อมาคือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งขณะนั้นยังทรงผนวชอยู่ จึงทรงรับราชสมบัติและถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาเมื่อวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๙๓ แล้วรอกษัตริย์ลาผนวช วันที่ ๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๙๓ ซึ่งปฏิทินทางจันทรคติยังเป็น จุลศักราช ๑๒๑๒ โทศก

แบบใหม่เพื่อไม่ให้เป็นเชื้อเพลิงลูกกลมทำให้เกิดไฟไหม้เสียหายแก่ทรัพย์สินของราษฎร ประกาศแนะนำให้ราษฎรระวังรักษาบ้านเรือนเพื่อป้องกันโจรผู้ร้ายด้วยการทำลิ่มสลักประตูหน้าต่าง แนะนำให้ปลูกฝ้ายเพื่อป้องกันไข้ทรพิษระบาด ประกาศห้ามไม่ให้ขายเงินกดขี่ข่มเหงไพร่ ข่มเหงทาส หรือพยายามหน่วงเหนี่ยวมิให้ทาสไถ่ถอนตนเป็นอิสระ ออกพระราชบัญญัติลดเงินนาคูโค ทรงเริ่มกิจการตำรวจแนวใหม่ ทรงแก้ไขกฎหมายและตรากฎหมายขึ้นไว้ตลอดรัชกาล เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มั่นคง และเริ่มตีพิมพ์ประกาศให้ทราบในหนังสือ “ราชกิจจานุเบกษา” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของทางราชการฉบับแรกที่โปรดให้พิมพ์ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๑ จำนวนประกาศพระราชบัญญัติและกฎหมายต่างๆ ที่ออกใช้บังคับมีจำนวนเกือบ ๕๐๐ ฉบับ ซึ่งกฎหมายรัชกาลที่ ๔ นี้เปรียบเสมือนภาพของชีวิตและความเป็นอยู่ในสมัยนั้นที่ถ่ายทอดแสดงให้เห็นตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน

ด้านการพระศาสนาและศิลปกรรม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและการศึกษา พระปริยัติธรรมให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ทรงวางพระองค์เป็นกลางระหว่างสงฆ์มหานิกายและธรรมยุติกนิกาย พระราชทานเสรีภาพในการนับถือศาสนา พระราชทานที่ดินและวัตถุดิบในการก่อสร้างศาสนสถานของศาสนาอื่นๆ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเพิ่มเติมขึ้นกว่าธรรมเนียมเดิมหลายประการ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่ทรงนำพระพุทธศาสนามาเกี่ยวข้องในการพระราชพิธีต่างๆ ซึ่งแต่เดิมพระราชพิธีทั้งหลายเหล่านั้นเป็นเรื่องของพิธีพราหมณ์เพียงอย่างเดียว เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีจรดพระนังคัล ทรงริเริ่มจัดให้มีการบูชาพระรัตนตรัยเป็นพิเศษในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา และการบำเพ็ญกุศลตามเทศกาลต่างๆ ทรง

วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม

วัดปทุมวนาราม

พระปฐมเจดีย์

พระธาตุจอมเพชรเขาวัง
เพชรบุรี

พระสมุทรเจดีย์

สร้างวัดที่สร้างค้างมาแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และบูรณปฏิสังขรณ์วัดที่ชำรุดทรุดโทรมทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมืองกว่า ๔๐ วัด เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดชนะสงคราม วัดบวรเมศ วัดราชโอรสาราม วัดสระเกศ วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดปรีนัยก วัดสุวรรณดาราราม วัดปทุมคงคา วัดเสนาสนาราม วัดกระวีศาราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชาธิวาส ฯลฯ ทรงสร้างวัดขึ้นใหม่ ๕ วัด คือ วัดบรมนิวาส

วัดโสมนัสวิหาร วัดปทุมวนาราม วัดมกุฏกษัตริยาราม และวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ซึ่งเป็นวัดประจำรัชกาล

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระพุทธรูปซึ่งมีพุทธลักษณะแตกต่างไปจากพุทธศิลป์ทั่วไปคือ มีลักษณะใกล้เคียงกับมนุษย์ทั่วไปมากขึ้น เช่น พระสัมพุทธพรรณี พระนรินทราย

พระพุทธรูปองค์นี้ ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์พุทธเจดีย์ขึ้นใหม่ตามแบบพระราชนิยม คือ พุทธเจดีย์ทรงลังกา เช่น พระปฐมเจดีย์ พระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระเจดีย์วัดบวรนิเวศวิหาร พระเจดีย์วัดราชสิทธิาราม พระธาตุจอมเพชร พระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี พระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทรงสร้างและบูรณะพระราชวัง เช่น พระอภิเนาวนิเวศน์ ซึ่งเป็นหมู่พระมหามณเฑียรที่นอกจากเป็นที่ประทับแล้ว ยังเป็นที่รับรองราชทูตและมีพระที่นั่งที่จัดพิเศษสำหรับเก็บรวบรวมโบราณวัตถุและประติมากรรมจากทวีปยุโรปในลักษณะการเริ่มต้นจัดพิพิธภัณฑ์พระราชวังพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี พระราชวังจันทร์เกษม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี

นอกจากนั้นยังโปรดให้ซ่อมแซมเรือสุพรรณหงส์และสร้างเรืออนันตนาคราช เรือพระที่นั่งในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคอีกด้วย

ด้านเศรษฐกิจและการคลัง

การเก็บภาษีอากรอันเป็นรายได้ของแผ่นดินในทอณตันรัชกาลมี ๔๖ อย่าง โดยราชการจัดเก็บเองเฉพาะภาษีที่สำคัญบางอย่าง นอกนั้นให้เอกชนเป็นผู้ประมูลรับผูกขาดไปจัดเก็บโดยแต่งตั้งให้เป็นเจ้าภาษีนายอากร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ยกเลิกภาษีอากรที่ซับซ้อนเป็นภาระแก่ประชาชน เช่น อากรค่าน้ำ อากรรักษาเกาะ ภาษีเกวียน เปลี่ยนแปลงพิกัตอัตราภาษีให้ลดหย่อนลง เช่น อากรตลาด เปลี่ยนเป็นเก็บภาษีโรงร้าน เรือนแพ เพื่อเกื้อหนุนการทำมาหากินของราษฎร ทรงดำเนินนโยบายเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศด้วยการกำหนดพิกัตภาษีสินค้าขาเข้า อนุญาตให้ส่งข้าวเป็นสินค้าออกได้เป็นครั้งแรก โดยผ่านระบบเจ้าภาษีนายอากร แต่ห้ามชาวไทยเสฟฝิ่น และในพุทธศักราช ๒๓๙๘ ได้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษ ซึ่งต่อมาได้โปรดให้ทำสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าตามแนวเดียวที่ทำกับอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และประเทศสำคัญๆ ทางตะวันตกอีกหลายประเทศ จัดตั้งกงสุลสยามขึ้นในประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมการค้ากับประเทศนั้นๆ ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงไป มีการค้าขายกันอย่างกว้างขวางต้องปรับปรุงระบบการเงินของประเทศ โดยทรงจัดตั้งโรงกษาปณ์สิทธิการขึ้นในพระบรมมหาราชวังเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๓ เพื่อผลิตเหรียญกษาปณ์ขึ้นแทนเงินพดด้วงและเบี้ยหอย เงินที่ผลิตจากโรงกษาปณ์ทำด้วยโลหะต่างๆ กัน คือ เหรียญเงิน เหรียญดีบุก เหรียญทอง และเหรียญทองแดง การผลิตเหรียญได้ดำเนินการมาจนพุทธศักราช ๒๔๐๘ จึงถือได้ว่าประเทศไทยมีเงินตราเป็นรูปเหรียญแร่ต่างๆ ตามแบบสากลนิยม นอกจากนั้นทรงตั้งโรงสีไฟสำหรับสีข้าว โรงเลื่อยจักร จัดตั้งที่ทำการศุลกากรขึ้นทำหน้าที่จัดเก็บภาษี เป็นการวางพื้นฐาน สำหรับหารายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น

คณะราชทูตฝรั่งเศสเข้าเฝ้าเป็นครั้งที่ ๒ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในพระอภิเนาวนิเวศน์

ด้านการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักอักษรศาสตร์ที่สำคัญยิ่งพระองค์หนึ่งของไทย มีพระอัจฉริยภาพในภาษามคธหรือภาษาบาลี อันเป็นภาษาจารึกพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา จึงทรงพระปรีชารอบรู้เชี่ยวชาญในพระธรรมคำสอนอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง และได้ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือต่างๆ ไว้เป็นจำนวนมาก ที่เป็นภาษามคธและรู้จักกันแพร่หลายทั่วไป คือ บทสวดทำวัตรเช้า ทำวัตรค่ำ ซึ่งภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนใช้สวดกันทั่วไปในปัจจุบัน พระราชนิพนธ์ภาษาไทยที่สำคัญ เช่น เรื่องอุโบสถศีล การนับถือพระพุทธศาสนา พรหมจริยกา วิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น ทรงพระราชดำริแบบอักษรไทยสำหรับเขียนภาษาบาลีขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่าแบบ “การยุด” ซึ่งได้ใช้เป็นแบบในการพิมพ์พระไตรปิฎกอักษรไทยครั้งแรกและฉบับแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๖ ในรัชกาลที่ ๕

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงบ้านเมืองและพัฒนาประเทศให้ทันสมัยเป็นที่ยอมรับของประเทศมหาอำนาจตะวันตก ทรงสนับสนุนริเริ่มจัดการศึกษาสมัยใหม่ โดยเฉพาะการศึกษาภาษาอังกฤษ ทรงจ้างมิชชันนารีมาเป็นครูสอนภาษาอังกฤษและความรู้ทั่วไปในพระบรมมหาราชวัง ในด้านการศึกษาของราษฎรทรงสนับสนุนให้มิชชันนารีอเมริกันตั้งโรงเรียนขึ้นทั้งในพระนครและหัวเมือง จัดส่งข้าราชการไทยไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศเป็นครั้งแรก จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานสัตววัตถุที่ทรงนำมาเมื่อครั้งเสด็จจรดงค์ไปในชนบท มาจัดแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของบ้านเมือง

พระราชกรณียกิจทางการศึกษาในรัชสมัยของพระองค์เป็นการวางพื้นฐานช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเจริญก้าวหน้าในเวลาต่อมา

นักเรียนสตรีในโรงเรียนของมิชชันนารีในสมัยรัชกาลที่ ๔

ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงวางรากฐานการคมนาคมสมัยใหม่ให้แก่ชาวไทยขยายบ้านเมืองให้ทันสมัย โปรดให้ขุดคลองคูเมืองรอบนอก ริมคลองสร้างป้อมขึ้นหลายป้อม สร้างถนนเพื่อใช้ในการคมนาคมหลายสาย ได้แก่ ถนนเจริญกรุง ถนนบำรุงเมือง ถนนเฟื่องนคร ถนนสีลม และถนนตรง (ถนนพระราม ๔) ได้มีการตั้งบ้านเรือน ขึ้นสองข้างถนนเป็นจำนวนมาก ทำให้เมืองขยายออกไปกว่าเดิม การพัฒนาทางน้ำโปรดให้ขุดคลองเพิ่มขึ้นหลายสาย เช่น คลองมหาสวัสดิ์ คลองภาษีเจริญ คลองดำเนินสะดวก คลองบางลี่ คลองบางยี่สาน และคลองเจดีย์บูชา เพื่อความสะดวกในการคมนาคมขนส่งทางน้ำ แล้วยังช่วยให้เกษตรกรได้อาศัยน้ำในคลองมาใช้ในการเพาะปลูกด้วย

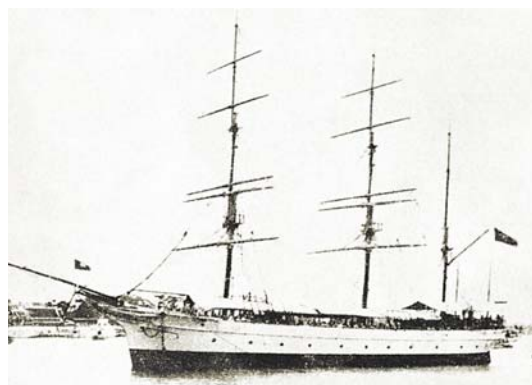
นอกจากนั้นยังทรงสนับสนุนให้ต่อเรือกลไฟขึ้นใช้ในการเดินทางขนส่งและป้องกันประเทศ ทรงอนุญาตให้อังกฤษสร้างสายโทรเลขผ่านประเทศไทยไปยังเมืองสิงคโปร์ ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การติดต่อค้าขาย และเป็นการช่วยให้ชาวไทยได้รู้เห็นวิทยาการใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ทัศนียภาพการคมนาคมทางแม่น้ำลำคลอง ในสมัยรัชกาลที่ ๔

สีกักพระยาตรี ในสมัยรัชกาลที่ ๔

เรือกลไฟ บรรทุกสินค้าไปต่างประเทศ
สมัยรัชกาลที่ ๔

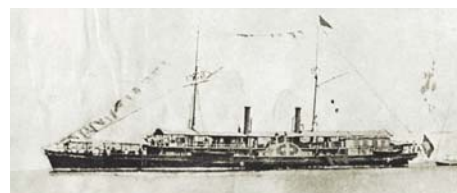
ด้านการป้องกันประเทศและการทหาร

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการป้องกันรักษาประเทศให้ปลอดภัยจากการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก ซึ่งแข่งขันกันทั้งในด้านการค้าและการเมือง การเผชิญหน้ากับมหาอำนาจตะวันตกนับเป็นปัญหาใหญ่หลวงสำหรับผู้ปกครองประเทศในสมัยนั้น เพราะชาติตะวันตกมีความรู้ในวิทยาการ มีกำลังอาวุธสมัยใหม่ และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากกว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำประเทศผ่านช่วงเวลาวิกฤตเข้าสู่ยุคใหม่ด้วยพระปรีชาญาณมองเห็นการณ์ไกล โดยทรงยอมรับศิลปวิทยาการด้านต่างๆ และริเริ่มปรับปรุงประเทศตามแบบตะวันตก ทรงจ้างร้อยเอก อิมเป นายทหารอังกฤษ มาเป็นครูฝึกสอนกิจการทหารบก โปรดเกล้าฯ ให้เกณฑ์คนกรมอาสาลาวและเขมรมาฝึกหัดทหารเรียกว่า “ทหารเกณฑ์หัดอย่างยุโรป”

พุทธศักราช ๒๓๙๔ โปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว รับร้อยเอก โทมัส ยอร์ซ น็อกซ์ นายทหารอังกฤษนอกราชการจากอินเดียมาเป็นครูฝึกทหารวังหน้า ฝึกหัดกรมทหารรักษาพระองค์เป็นทหารอย่างยุโรป โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมทหารราบ กรมทหารปืนใหญ่ กรมพรคนาวิกโยธิน ปรับปรุงกิจการกองทัพเรือ โปรดให้ต่อเรือรบกลไฟใช้จักรหลายลำ เช่น เรือราญรุกไฟรี เรือศรีอยุธยาเดช เรือสงครามครุฑิต เรือสยามบุปผัตมภ์ เรืออาสาวดิรส และทรงจ้างชาวตะวันตก มาเป็นต้นหน เป็นต้น

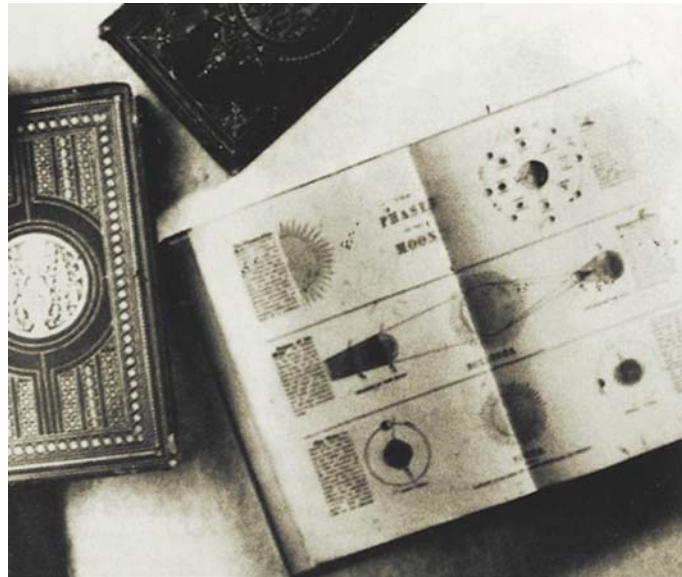
คณะราชทูตที่รัชกาลที่ ๔ ทรงส่งไป
เจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศอังกฤษ
ในพุทธศักราช ๒๔๐๐

เรือรอร์คราชวรเดช
สมเด็จพระเจ้าพระยามหาคีรีสิริวงค์ ต่อถวาย

คณะราชทูตที่รัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ
ให้ไปเจริญสัมพันธไมตรี กับประเทศฝรั่งเศส

หนังสือตำราดาราศาสตร์ที่ทรงใช้ศึกษา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่หว้ากอ

ด้านการต่างประเทศ

ในรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นช่วงเวลาแห่งการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก โดยเฉพาะอังกฤษและฝรั่งเศสกำลังแข่งขันกันแสวงหาอาณานิคมตามส่วนต่างๆ ของโลก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมด้วยการอาศัยข้อได้เปรียบของสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศและการแข่งขันชิงดีระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสเป็นแรงผลักดัน และส่งผลให้ไทยมีฐานะเป็นดินแดนกันกระหนาบระหว่างอาณานิคมของอังกฤษที่พม่าและอาณานิคมฝรั่งเศสในอินโดจีน ในขณะเดียวกันได้ทรงดำเนินนโยบายผ่อนปรนข้อเรียกร้องทางการเมืองและการทูตจากมหาอำนาจตะวันตก ปรับปรุงบ้านเมืองให้ก้าวหน้าทันสมัยเยี่ยงอารยประเทศ ยอมเปิดประเทศทำสนธิสัญญาทางไมตรีกับชาติตะวันตกถึง ๑๓ ประเทศ มากกว่าพระมหากษัตริย์ไทยแต่ก่อนทุกพระองค์ แม้จะมีข้อเสียเปรียบแต่ก็ทำให้ไทยรอดพ้นจากการคุกคามของมหาอำนาจตะวันตก ทรงแต่งตั้งชาวต่างประเทศเป็นกงสุลไทยประจำต่างประเทศ ทรงส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างชาติ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และทรงติดต่อกับสหรัฐอเมริกา แม้ว่าในรัชสมัยนี้ไทยจะถูกคุกคามจากมหาอำนาจตะวันตกอย่างหนัก จนต้องเสียดินแดนภายใต้อำนาจให้แก่ฝรั่งเศสเป็นครั้งแรกในพุทธศักราช ๒๔๑๐ แต่ก็นับว่านโยบายการทูตประสบผลสำเร็จ เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านขณะนั้น ไทยเป็นเพียงชาติเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่รอดพ้นภัยพิบัติจากการล่าอาณานิคมและสามารถดำรงรักษาเอกราชไว้ได้

ด้านวิทยาศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใฝ่พระทัยการศึกษาวิทยาการสมัยใหม่ของโลกตะวันตกเป็นอย่างยิ่ง ทั้งด้านภาษาต่างประเทศ ภูมิศาสตร์ แผนที่ เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่ทรงสนพระราชหฤทัยศึกษาค้นคว้ามากที่สุดคือดาราศาสตร์ ทรงรอบรู้และเชี่ยวชาญในวิชาดาราศาสตร์และคณิตศาสตร์ชั้นสูง ทรงกำหนดเวลามาตรฐานสากลสำหรับประเทศไทยขึ้นไว้ และทรงสามารถคำนวณ วัน เวลา และสถานที่เกิดสุริยุปราคาล่วงหน้าถึง ๒ ปีได้อย่างถูกต้องแม่นยำว่าจะเกิดสุริยุปราคาหมดทั้งดวงในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๖ นาที ๒๐ วินาที ใช้เวลาเต็มดวง ๖ นาที ๔๖ วินาที และสามารถเห็นได้ชัดเจนที่บริเวณคลองวาฬ ตำบลห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่ ตำบลห้วยกอ โดยทรงเชิญคณะทูตานุทูต นักดาราศาสตร์ชาวต่างประเทศ และเซอร์ แฮรี ออด ผู้สำเร็จราชการสิงคโปร์ ไปร่วมพิสูจน์ด้วย ซึ่งปรากฏว่าทรงคำนวณได้ถูกต้อง เป็นการพิสูจน์ผลการศึกษาวิจัยครั้งยิ่งใหญ่และครั้งแรกของชาติไทย จนเป็นที่เลื่องลือในวงการดาราศาสตร์ทั่วโลกถึงพระนาม “ดิ่งมงกุฎ” ซึ่งนับเป็นประวัติศาสตร์ที่ภาคภูมิใจยิ่งของประเทศชาติ

หลังจากเสด็จพระราชดำเนินกลับกรุงเทพฯ แล้ว ทรงประพรวด้วยพระโรคไข้จับสั่นอย่างรุนแรงและเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ พระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา ทรงดำรงสิริราชสมบัติเป็นเวลา ๑๘ ปี มีพระราชโอรสพระราชธิดา ๘๒ พระองค์ เป็นต้นราชสกุลเนื่องในรัชกาลที่ ๔ สืบเชื้อสายมา ๒๘ ราชสกุล

พระปรีชาสามารถด้านวิทยาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๒๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกิดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะทรงเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และกำหนดให้วันที่ ๑๘ สิงหาคม ของทุกปีเป็น “วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ”

พุทธศักราช ๒๕๔๗ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก สาขาการศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และสื่อสาร

ภาคที่ ๒

การจัดเตรียมงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

เนื่องจากวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เป็นวันครบ ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งทรงมีคุณูปการแก่ประเทศไทยอย่างใหญ่หลวง ทรงวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยด้านต่างๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติด้วยพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันกว้างไกล พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์กล่าวขานทั่วไป สมควรที่รัฐบาลไทยจะจัดโครงการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ให้ยิ่งใหญ่ ดังนั้นท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ รองราชเลขาธิการ จึงได้มีหนังสือกราบเรียน พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสนับสนุนให้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติอย่างเป็นทางการ โดยขอความอนุเคราะห์จากรัฐบาลจัดสรรงบประมาณดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ประมาณ ๕๐,๘๓๐,๐๐๐ ล้านบาท ดังรายละเอียดในโครงการต่อไปนี้

โครงการสมโภช ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๔๗

ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ จะครบ ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมกษัตริย์ราชเจ้าผู้ประเสริฐที่ทรงมีพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งยวดในหลายแขนงวิชา อีกทั้งทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรมจรรยา ทรงทำนุบำรุงพระบรมพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นอเนกประการ แล้วยังทรงอุปถัมภ์ศาสนาอื่นๆ ทั้งปวงด้วย ทรงปรับปรุงสยามประเทศให้มีความเจริญทัดเทียมกับบรรดาอารยประเทศ และทรงนำบ้านเมืองให้ผ่านพ้นภัยพิบัติภัยอันตรายนานัปการ สมควรที่รัฐบาลไทยจะมีโครงการเฉลิมฉลองสมโภชในโอกาสอันเป็นมหามงคล ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ

๑. โดยการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติคุณ เพื่อพระบรมวงศานุวงศ์จะได้ถวายราชสักการะ และประชาราชภรณ์จะได้ถวายสักการะโดยทั่วกัน ในลานที่ใกล้พระราชวังสนามจันทร์ และวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมารามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างขึ้น

๒. โดยการบูรณะพระที่นั่งทรงธรรมที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้าง ณ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ที่ถือว่าเป็นวัดประจำรัชกาล ซึ่งขณะนั้นทรุดโทรมแต่มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปปางถวายเนตรเท่าพระองค์สมเด็จพระศรีสุริเยนทราธิบดี พระบรมราชอัยยิกาเจ้าของพระองค์ ประดิษฐานเป็นพุทธรูป ภายใบบุษบกย่อไม้สิบสอง ยอดเป็นจุลมงกุฏ
๓. โดยการรื้อกุฏิบางส่วนที่ติดพระที่นั่งทรงธรรม เพื่อขยายพื้นที่ให้พระที่นั่งทรงธรรมงามสง่า และสร้างกุฏิใหม่ถวายพระสงฆ์ในพื้นที่พระราชอุทยานสราญรมย์ที่กระทรวงการต่างประเทศได้คืนให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อสำนักราชเลขาธิการจะได้สนองพระราชกระแสในการจัดสร้างอาคารที่ทำการและที่ประชุมให้คณะองคมนตรี และสำนักงานเลขาธิการคณะองคมนตรี
๔. โดยการปรับปรุงสนามไชยให้ใกล้เคียงกับสนามไชยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการฝ่ายตุลาการ พลเรือน ทหาร ตำรวจ และราษฎร จะได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิดเต็มพื้นที่สนามไชยและถนนสนามไชย เมื่อมีการเสด็จออกสัปดาห์จรุญ ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระบรมมหาราชวัง
๕. โดยการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาทรงประกอบพระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ พร้อมสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรส พระราชธิดา และพระบรมวงศานุวงศ์
๖. โดยการพิมพ์หนังสือที่คัดเลือกจากพระราชนิพนธ์ พระบรมราชาบาท พระราชดำรัส ฯลฯ เพื่อมอบในงานพระราชพิธี และแจกจ่ายแก่ห้องสมุดต่างๆ ทั่วประเทศ
๗. โดยการจัดทำเหรียญกษาปณ์ ตราไปรษณียากร บัตรโทรศัพท์ ฯลฯ เพื่อจำหน่ายในโอกาสมหามงคลดังกล่าว
๘. โดยการนำเสนอให้องค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องว่าทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ซึ่งรัฐบาลเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ
๙. โดยการจัดนิทรรศการหรืองานเฉลิมพระเกียรติที่รัฐบาลเห็นสมควร

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงข้อคิดเสนอให้รัฐบาลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ฯลฯ จะร่วมดำเนินการภายใต้คณะกรรมการสมโภช

๒๐๐ ปี พระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่รัฐบาลควรจะต้องจัดตั้งขึ้น และจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการ

สำหรับการดำเนินการในเรื่องของการออกแบบ หล่อ พระบรมราชานุสาวรีย์ การจัดสร้างฐาน การปรับปรุงลานและสนามไชย การบูรณะพระที่นั่งทรงธรรม การสร้างกุฏิใหม่ของวัด การจัดพิมพ์หนังสือ ฯลฯ ได้ประมาณค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายการ	ประมาณการ (ล้านบาท)	หมายเหตุ
๑. พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจอม เกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบรม รูป ฐาน ฯลฯ)	๑๕.๐๐	๑. ศิลปินแห่งชาติ ๑.๑ นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา ๑.๒ นาวาอากาศเอก อาวุธ เงินชุกลิน ๒. เชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ทรงเททอง หล่อพระบรมรูป และทรง เปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ (กรมศิลปากรรับผิดชอบ การหล่อพระบรมรูป) ๓. หรือหล่อพระบรมรูปที่บริษัท Susses Freres Fondeure ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็น บริษัทที่ปั้นและหล่อพระบรม รูปทรงม้า ณ ลานพระราชวัง ดุสิต
๒. ลานพระบรมรูป - ภูมิ สถาปัตย์ ไฟ ต้นไม้ ระบบความปลอดภัย ฯลฯ	๖.๕๐	ศิลปินแห่งชาติร่วมกับกรุงเทพ มหานคร (๒,๖๐๐ ตารางเมตร ราคาตารางเมตรละ ๒,๕๐๐ บาท)

รายการ	ประมาณการ (ล้านบาท)	หมายเหตุ
๓. ปรับปรุงสนามไชยจาก แยกถนนกัลยาณไมตรี ถึงหน้ากรมการรักษาดินแดนให้เป็นสนามไชยเหมือนเดิม	๑๔.๐๐	กรุงเทพมหานคร (๓.๕ x ๔,๐๐๐ ตารางเมตร = ๑๔,๐๐๐ ตารางเมตร ราคาตารางเมตรละ ๑,๐๐๐ บาท รวมไฟ ฯลฯ)
๔. บูรณะพระที่นั่งทรงธรรม	๔.๕๐	กรมศิลปากร
๕. รื้อกุฏิบางส่วนที่ติดกับพระที่นั่งทรงธรรม เพื่อปลูกสร้างใหม่ในบริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์ เพื่อความเด่นสง่าของพระที่นั่งทรงธรรม	๕.๐๐	ศิลปินแห่งชาติ นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา ออกแบบ (ด้วยเหตุที่บริษัท SJA + 3D เป็นผู้ออกแบบอาคารทำการของคณะองคมนตรี) ในเขตพระราชอุทยานสราญรมย์ ๑๐ ห้องนอน ๖ ห้องน้ำ ในที่ ๓ ชั้น คือ ๒๑๖ ตารางเมตร ราคา ๑๒,๐๐๐ บาท ต่อตารางเมตร + ปรับปรุงสองกุฏิเดิม
๖. ค่าดำเนินการ ควบคุมงานจัดพิมพ์หนังสือ และเบ็ดเตล็ด	๒.๕๐	
รวม	๔๗.๕๐	
VAT ๗%	๓.๓๓	
รวมทั้งสิ้น	๕๐.๘๓	

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาร่วมกับผู้แทนสำนักพระราชวัง สำนักกราชเลขาธิการ กรุงเทพมหานคร กรมศิลปากร และส่วนราชการอื่นๆ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ และเห็นสมควรที่รัฐบาลจะดำเนินการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทำนองเดียวกันกับที่เคยจัดงานเฉลิมพระเกียรติครบรอบในวาระต่างๆ ของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีต โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฝ่ายเลขานุการ ในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยได้รับการเทิดพระเกียรติมาก่อนแล้วว่าเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” ส่วนการเสนอให้องค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลกนั้นมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗^๑ เป็นโครงการเฉลิมฉลองของรัฐบาล พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอ สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นไปตามความเห็นชอบของสำนักงบประมาณ คณะกรรมการอำนวยการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรม แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน เพื่อให้การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ดำเนินการไปด้วยความสะดวกรวดเร็วและบรรลุตามวัตถุประสงค์

^๑ ต่อมาเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ตามมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๗

**คณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗^๑**

องค์ประกอบ

๑. หม่อมเจ้ากรณิกา จิตรพงษ์	ที่ปรึกษา
๒. หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์	ที่ปรึกษา
๓. นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๔. รองนายกรัฐมนตรี (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานกรรมการ คนที่ ๑
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รองประธานกรรมการ คนที่ ๒
๖. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	กรรมการ
๗. หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์	กรรมการ
๘. พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒน์ เกษมศรี	กรรมการ
๙. ราชเลขาธิการ	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการพระราชวัง	กรรมการ
๑๑. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๒. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๑๓. ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑๔. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๑๕. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
๑๖. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑๗. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๘. ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๑๙. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๒๐. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๒๑. ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
๒๒. ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๒๓. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๒๔. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๒๕. ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
๒๖. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๒๗. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๒๘. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๒๙. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
๓๐. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	กรรมการ
๓๑. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๓๒. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๓๓. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๓๔. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๓๕. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๓๖. ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๓๗. ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
๓๘. ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๓๙. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๔๐. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๔๑. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
๔๒. อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
๔๓. อธิบดีกรมธนารักษ์	กรรมการ
๔๔. นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	กรรมการ
๔๕. นาวาอากาศเอก อาวุธ เงินชูกลิ่น	กรรมการ
๔๖. นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
๔๗. นายอร่าม สวัสดิวิชัย	กรรมการ
๔๘. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการและเลขานุการ
๔๙. รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๐. ผู้อำนวยการกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๑. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดนโยบายและแนวทางจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
๒. พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรม การจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
๓. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร
๔. ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจของคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้กำหนดแนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ เป็น ๔ ภารกิจดังนี้

๑. ด้านโครงการและกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมของภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วยงานพระราชพิธี กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมสันติภาพและอื่นๆ
๒. ด้านการจัดทำหนังสือที่ระลึก เป็นการจัดพิมพ์หนังสือในนามของรัฐบาล และหน่วยงานอื่นๆ จัดพิมพ์ร่วมเฉลิมพระเกียรติ
๓. ด้านการบูรณะและสร้างสิ่งอนุสรณ์ ได้แก่ การบูรณะหรือการสร้างอนุสรณ์สถานเฉลิมพระเกียรติ การจัดทำเหรียญกษาปณ์ บัตรโทรศัพท์ ดวงตราไปรษณียากรและอื่นๆ
๔. ด้านการประชาสัมพันธ์

เพื่อให้การดำเนินการกิจดังกล่าวสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการ ๔^๑ คณะในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ และฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ ประกอบด้วย

^๑ รายนามคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ โปรดดูรายละเอียดที่ภาคผนวก

คณะอนุกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม มีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรองประธานอนุกรรมการ รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำโครงการและกิจกรรมการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น พิจารณากลับกรองโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะ

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก มีนายอนุรักษ์ จูรีมาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธานอนุกรรมการ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานอนุกรรมการ รองอธิบดีกรมศิลปากรเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกงานสมโภช ๒๐๐ ปี พิจารณากลับกรองหนังสือที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดพิมพ์ขึ้นและแต่งตั้งคณะทำงานกลับกรองการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก^๑ มีพลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒน์ เกษมศรี เป็นประธานคณะทำงาน นางสาววิภา โรจนราชา เป็นคณะทำงานและเลขานุการ รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะ

คณะอนุกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์ มีนายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรองประธานอนุกรรมการ รองอธิบดีกรมศิลปากรเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ก่อสร้าง ปรับปรุง และอนุรักษ์อาคารสถานที่เพื่อเป็นอนุสรณ์ จัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึก จัดทำบัตรโทรศัพท์และดวงตราไปรษณียากร เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรองประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมฉลองให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง เชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลอง เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี รวมทั้งยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประสานงานกับภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงาน สนับสนุนโครงการและกิจกรรมเฉลิมฉลอง กำกับ ดูแล อำนาจความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่สื่อมวลชน ประสานงานกับคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสอดคล้องกัน

^๑ รายนามคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ โปรดดูรายละเอียดที่ภาคผนวก

แนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้กำหนดแนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ดังนี้

๑. การจัดงานพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน และกราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ดังความในหนังสือต่อไปนี้

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ที่ วท. ๐๒๐๓.๓/๔๗๐๓๓๙๘

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม
พระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรม
ราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี
กทม. ๑๐๔๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน
เรียน เลขาธิการพระราชวัง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๔/๖๗๘๐ ลงวันที่
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖
๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๑๙๕๒๔ ลงวันที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖
๓. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๕๘๒๔
ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๗

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการ
พระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นโครงการ
เฉลิมฉลองของรัฐบาล พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการ
พระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยมีนายกรัฐมนตรี
เป็นประธานกรรมการ และปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกรรมการและเลขานุการ
ต่อมาได้รับพระราชทานชื่องานเป็น “งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี” และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เปลี่ยนแปลง
ชื่องานตามที่ได้รับพระราชทาน และเปลี่ยนแปลงชื่อคณะกรรมการเป็น “คณะกรรมการอำนวยการ
จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี” เพื่อให้สอดคล้องกับชื่องานที่ได้รับพระราชทาน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่ง
มาด้วย ๑, ๒, และ ๓ นั้น

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ให้ประสานกับสำนักพระราชวังเพื่อขอนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งตรงกับวันพระบรมราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท การจะควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ขอแสดงความนับถือ

(นายกร ทัพพะรังสี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รองประธานกรรมการ คนที่ ๒

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐-๒๒๔๖-๐๐๖๔ ต่อ ๕๒๓, ๕๒๕

โทรสาร ๐-๒๒๔๕-๓๖๙๐

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๓๐ นาที ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

๒. การจัดโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ได้ดำเนินการตามแนวคิด ดังนี้

- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถในหลายแขนง อีกทั้งทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองเป็นอเนกประการ ทรงปรับปรุงสยามประเทศให้เจริญทัดเทียมกับอารยประเทศ จึงควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน
- ทรงได้รับการยกย่องจากองค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก และมีการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

การจัดกิจกรรมแบ่งการดำเนินงานออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านโครงการและกิจกรรม

จัดรัฐพิธีเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มีพิธีเปิดงานอย่างเป็นทางการ ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานรัฐพิธีด้วย และจัดกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลองโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ เช่น จัดงานถวายพานพุ่มพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ พิธีกรรมทางศาสนา ตามลัทธิศาสนา นิทรรศการของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมสันติภาพโดยกำหนดระยะเวลาการเฉลิมฉลองระหว่างวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ และกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการจัดงานวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยกำหนดการจัดงานอย่างเข้มข้นในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ด้านการจัดทำหนังสือที่ระลึก

คัดเลือกพระราชนิพนธ์ พระบรมราชาบาท พระราชดำรัส จัดพิมพ์เพื่อเป็นการเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเสนอโครงการจัดทำหนังสือให้คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ พิจารณา ดังนี้

- หนังสือที่จัดพิมพ์ในนามรัฐบาล พิจารณารายชื่อหนังสือที่จะจัดพิมพ์ในนามรัฐบาลและจัดสรรงบประมาณส่วนกลางเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์

- หนังสือที่หน่วยงานอื่นๆ เสนอจัดพิมพ์ในนามหน่วยงานเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ โดยพิจารณารายละเอียดของหนังสือที่จะจัดพิมพ์ ส่วนค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ให้หน่วยงานที่จะจัดพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบ

ด้านการสร้างสิ่งอนุสรณ์

คณะอนุกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติฯ ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินงาน ดังนี้

ก่อสร้างปรับปรุงและอนุรักษ์อาคารสถานที่เพื่อเป็นอนุสรณ์

- บูรณะกลุ่มอาคารพระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี
- โครงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔
- สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด ๓ เท่าพระองค์จริง ประดิษฐานระหว่างพระราชวังสราญรมย์และอาคารสำนักงานเลขาธิการคณะองคมนตรี ในพระราชอุทยานสราญรมย์ ด้านหน้าหันออกสู่สนามไชยและพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระบรมมหาราชวัง ด้านหลังจรดกรมแผนที่ทหารและมุมวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม

- บูรณะพระที่นั่งทรงธรรมที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างไว้ก่อนแล้ว ณ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ที่ถือว่าเป็นวัดประจำรัชกาลที่ ๔ ซึ่งขณะนี้ทรุดโทรมแต่มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม กล่าวคือ รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปปางถวายเนตรเท่าพระองค์สมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์ พระบรมราชอัยยิกาเจ้าของพระองค์ ประดิษฐานเป็นพุทธรูปบูชาภายในบุษบกย่อไม้สิบสอง ยอดเป็นจุลมงกุฏ

- รื้อกุฏิบางส่วนที่ติดพระที่นั่งทรงธรรม เพื่อขยายพื้นที่ให้พระที่นั่งทรงธรรมงามสง่า และสร้างกุฏิใหม่ถวายพระสงฆ์ในพื้นที่พระราชอุทยานสราญรมย์ ที่กระทรวงการต่างประเทศได้คืนให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อสำนักราชเลขาธิการจะได้สนองพระราชกระแสในการจัดสร้างอาคารที่ทำการและที่ประชุมห้องคมนตรีและสำนักงานเลขาธิการคณะองคมนตรี

- ปรับปรุงสนามไชยให้ใกล้เคียงกับสนามไชยในรัชสมัยรัชกาลที่ ๔ เพื่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาและวุฒิสภา ข้าราชการฝ่ายตุลาการ พลเรือน ทหาร ตำรวจ และราษฎร จะได้ใช้เป็นสถานที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิด และเติมพื้นที่สนามไชยและถนนสนามไชย เมื่อมีการเสด็จออกสีหบัญชร ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระบรมมหาราชวัง ตามโบราณราชประเพณี

- โครงการก่อสร้างปรับปรุงเมรุปลอดมลพิษ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้เสนอโครงการก่อสร้างปรับปรุงเมรุปลอดมลพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการก่อสร้างปรับปรุงเมรุชนิดปลอดมลพิษ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม เสริมสร้างวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับวัด และสนับสนุนการบูรณะและพัฒนาวัดทางกายภาพ ให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาชุมชนในละแวกของวัด ซึ่งมีเป้าหมายที่ปรับปรุง จำนวน ๑๐ แห่ง

การจัดสร้างสิ่งทีระลึก ได้แก่ เหรียญกษาปณ์ทีระลึกและเหรียญทีระลึก เหรียญกษาปณ์ทีระลึกเนื่องในโอกาส ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกรมธนารักษ์

- เหรียญทีระลึกเนื่องในโอกาส ๒๐๐ ปีแห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้ว่าจ้างกรมธนารักษ์ผลิต
- จัดนิทรรศการเพื่อเทิดพระเกียรติทีเกี่ยวเนื่องในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ทีโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เหรียญกษาปณ์ จัดแสดง ณ ศาลาเครื่องราชอิสริยยศและพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทีเกี่ยวกับโรงกษาปณ์และเหรียญกษาปณ์ จัดแสดง ณ โรงกษาปณ์ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
- บัตรโทรศัพท์ บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดทำ ๒ แบบคือ
บัตรโทรศัพท์ ทีไอที การ์ด (TOT CARD)
บัตรโทรศัพท์ พิน โฟน (PIN PHONE)
- ดวงตราไปรษณียากร ของไปรษณียทีระลึก
- ธนบัตร
- เหรียญทีระลึกทีเป็นวัตถุมงคล ฯลฯ

ด้านการประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้จัดทำแผนประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณ ตลอดจนเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ อย่างทั่วถึง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้กว้างขวางอย่างสืบเนื่องตลอดระยะเวลาการจัดงาน เสนอคณะกรรมการอำนวยการทราบ

ภารกิจของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้ปฏิบัติภารกิจในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ดังนี้

ภารกิจของคณะกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ

๑. จัดงานรัฐพิธีถวายพานพุ่มพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้ง ๗๕ จังหวัด ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
๒. จัดพิธีบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเชิญชวนให้ประชาชนทั่วประเทศได้ร่วมกิจกรรม

๓. จัดแสดงนิทรรศการ กิจกรรมทางวิชาการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
๔. จัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี
๕. จัดสร้างพระบรมรูปและลานรัชกาลที่ ๔
๖. จัดตั้งสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ
๗. จัดสร้างวัดเฉลิมพระเกียรติราชานุสรณ์ ๒๐๐ ปี

ภารกิจของคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

๑. จัดตั้งคณะทำงานกลั่นกรองการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก
๒. จัดทำหนังสือที่ระลึกพร้อมแผ่นซีดีรอม มีดังนี้
 - ๒.๑ เล่าเรื่องพระจอมเกล้า ของนายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยู่ชยา
 - ๒.๒ ประชุมจารึกภาคที่ ๘ จารึกสุโขทัย
 - ๒.๓ รวมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ๒.๔ ประชุมหมายรับสั่งภาค ๕ ตอนที่ ๑ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ๒.๕ พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔
 - ๒.๖ บรรณานุกรมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ๒.๗ สมุดภาพประวัติศาสตร์แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส)
 - ๒.๘ เอกสารจดหมายเหตุ เซอร์ จอห์น เบาว์ริง
 - ๒.๙ ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหง
 - ๒.๑๐ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับงานพระพุทธศาสนา
 - ๒.๑๑ แนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องกิจการตำรวจไทย
 - ๒.๑๒ จดหมายเหตุทางดาราศาสตร์จากประเทศอังกฤษที่เกี่ยวกับสรรพคราสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ๒.๑๓ จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
 - ๒.๑๔ หนังสือที่ระลึกพระราชประวัติ
 - ๒.๑๕ ปักขคณนา ตำราการคำนวณปฏิทินทางจันทรคติ

ภารกิจของคณะอนุกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์

๑. บูรณะกลุ่มอาคารพระนครคีรีจังหวัดเพชรบุรี ปรับปรุงถนนและภูมิทัศน์

๒. ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔

๒.๑ สร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด ๓ เท่าพระองค์จริง ประดิษฐานระหว่างพระราชวังสราญรมย์ ด้านหลังหันหน้าออกสู่สนามไชย และพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระบรมมหาราชวัง ด้านหลังจรดกรมแผนที่ทหารและมูว้ตราขประดิษฐ์ สติตมหาสิมาราม

๒.๒ บูรณะพระที่นั่งทรงธรรม ณ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสิมาราม (วัดประจำรัชกาลที่ ๔)

๒.๓ รื้อกุฎิบางส่วนที่ติดพระที่นั่งทรงธรรมเพื่อขยายพื้นที่และสร้างกุฎิใหม่ในพื้นที่ พระราชอุทยานสราญรมย์

๒.๔ ปรับปรุงสนามไชยให้ใกล้เคียงกับสนามไชยในสมัยรัชกาลที่ ๔

๓. ก่อสร้าง ปรับปรุงเมรุปลดมลพิษ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม เสริมสร้างวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับวัด สนับสนุนการบูรณะและพัฒนาวัดทางกายภาพให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาชุมชนในละแวกของวัดในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

๔. จัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึก จัดนิทรรศการเพื่อเทิดพระเกียรติ เป็นนิทรรศการภาพถ่ายและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ศาลาเครื่องราชอิสริยยศและพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับ โรงกษาปณ์และเหรียญกษาปณ์ ณ โรงกษาปณ์ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๕. จัดทำบัตรโทรศัพท์ บัตรโทรศัพท์ ทีโอที การ์ด (TOT CARD) บัตรโทรศัพท์ พิน โฟน (PIN PHONE)

๖. จัดทำดวงตราไปรษณียากร ชนิดราคา ๔ บาท โดยเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ รัชกาลที่ ๔ ประดิษฐานเป็นแบบตราไปรษณียากร

๗. จัดทำธนบัตร เหรียญที่ระลึก เหรียญกษาปณ์ แสตมป์ ของไปรษณีย์ที่ระลึก และ เหรียญที่ระลึกวัดตุมงคล

ภารกิจของคณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. ประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้แก่ จัดทำสโปดพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว บทความพิเศษ รายการข่าว รายการสัมภาษณ์พิเศษเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ รวมทั้งเผยแพร่การจัดกิจกรรมต่างๆ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ และเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

๒. จัดทำสารคดีเทิดพระเกียรติฯ พระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ

๓. นำคณะสื่อมวลชนย้อนรอยอดีตที่ห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และชมอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี

๔. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ เรื่องตามรอยเสด็จพ่อของรัชกาลที่ ๕ เกี่ยวกับวิกฤตการณ์แก้ไขปัญหาด้านต่างประเทศที่จังหวัดตราดและจันทบุรี ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๕. ถ่ายทอดสดรายการธรรมสัณฐานธรรมรักษ์ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และการแสดงพระธรรมเทศนาเกี่ยวกับรัชกาลที่ ๔

๖. จัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณร่วมกับสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

๗. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น Cut Out ตราขายประทับบนซองจดหมาย ATM อินเทอร์เน็ต และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร

การดำเนินการยกย่องพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบุคคลสำคัญของโลก

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาดำเนินการเสนอให้ องค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นบุคคลสำคัญของโลก นั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือแจ้งให้ทราบว่า ในการประชุมสมัชชาสามัญของ UNESCO ครั้งที่ ๓๒ ระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่ประชุมมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ ให้จัดการเฉลิมฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นรายการที่ UNESCO จะร่วมเฉลิมฉลองในปี ๒๕๔๗ ดังรายละเอียด^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๓๓

ที่ ศธ ๐๒๐๕/ ๒๓๓๖

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง การเสนอชื่อบุคคลสำคัญหรือผู้มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้
ยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลอง ในปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

เรียน ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือยูเนสโกที่ ๓๒ C / ๗๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเสนอพระนามพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(รัชกาลที่ ๔) ให้องค์การยูเนสโกร่วมประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองวันพระราชสมภพครบ
๒๐๐ พรรษา ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ นั้น

ในการนี้ยูเนสโกได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในขั้นสุดท้ายในการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก
ครั้งที่ ๓๒ ระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส แล้ว
และได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ให้การฉลองวันพระราชสมภพครบ ๒๐๐ พรรษาของ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นรายการที่
ยูเนสโกจะร่วมเฉลิมฉลองในปี ๒๕๕๗

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองต่อไปด้วยจะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางจรรยาพร ธรนิษฐ์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๖๔๗ โทรสาร. ๐ ๒๒๘๑ ๐๙๕๓

e-mail : kusumlek @ hotmail.com

คำประกาศพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่กระทรวงศึกษาธิการ
เสนอให้องค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่อง
ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก เรียบเรียงโดย นายอดุลย์ วิเชียรเจริญ โดยย่อ ดังนี้^๑

King Mongkut (1804–1868) was an outstanding personality in his own country and beyond it inasmuch as he kept the Thai realm out of the reach of foreign powers. At the same time, he modernized his country introducing scientific technologies and innovations in many fields while safeguarding the Thai culture through its spirituality by promoting research and studies on Buddhism and its sacred texts and languages. He also endeavoured to free his people from slavery, which was an ancient practice and provide for widespread education for all social categories.

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ค.ศ. ๑๘๐๔–๑๘๖๘) ทรงมีพระบุคลิกภาพที่โดดเด่นในประเทศของพระองค์และในนานาประเทศ มากเท่ากับที่พระองค์ได้รักษาอธิปไตยจากการล่าอาณานิคมของต่างชาติ พร้อมกับได้ทรงนำพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย โดยการทรงแนะนำเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ และประดิษฐ์สิ่งต่างๆ หลายๆ ด้าน ในขณะที่เดียวกันทรงสามารถรักษาวัฒนธรรมไทยผ่านพระศาสนา โดยทรงส่งเสริมให้ทำการวิจัยวิเคราะห์และศึกษาพระพุทธศาสนา คัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ทางพระศาสนาและภาษา พระองค์ได้ทรงพยายามปลดปล่อยประชาชนของพระองค์จากการเป็นทาส ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติโบราณที่สืบมา และทรงจัดการศึกษาสำหรับทุกชนชั้นอย่างกว้างขวาง

การกำหนดชื่องานเฉลิมพระเกียรติฯ

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ เห็นสมควรกำหนดชื่องานเฉลิมพระเกียรติฯ อย่างเป็นทางการ ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ จึงได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีหน้าที่ฝ่ายเลขานุการกำหนดหนังสือถึงสำนักราชเลขาธิการเพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานชื่อการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ดังความในหนังสือต่อไปนี้^๒

^๑ รายละเอียดของคำประกาศในหนังสืองานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

^๒ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ที่ รล ๐๐๐๓.๓ / ๑๙๗/๓๗

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง พระราชทานชื่องานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่
วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

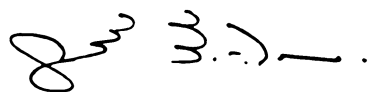
เรียน ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจัดงาน
สมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้ทำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า คณะกรรมการอำนวยการ
จัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน
โอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานชื่องานเฉลิมพระเกียรติฯ ดังนี้

๑. ชื่อภาษาไทย “งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาส
ที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี”

๒. ชื่อภาษาอังกฤษว่า “The Celebrations Commemorating the Auspicious
Occasion of His Majesty King Mongkut’s 200th Birthday Anniversary”

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๓๔๕๗-๖๒ ต่อ ๓๓๐๓

โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๒๑๑๐

การจัดสรรงบประมาณ

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้พิจารณาจัดตั้งงบประมาณดำเนินงานตามความจำเป็นและความเหมาะสม ในการดำเนินโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ใกล้เสร็จสิ้น โดยจะเริ่มใช้วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ การใช้งบประมาณโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ หน่วยงานที่มีงบประมาณด้านการส่งเสริมหรือเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นงบประมาณประจำปีให้ใช้สนับสนุนหรือโครงการกิจกรรมที่ต้องดำเนินการโดยเฉพาะแต่ยังไม่ได้ตั้งงบประมาณจัดตั้งเป็นกรณีพิเศษในกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ โดยเสนอคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ให้ความเห็นชอบในขั้นต้น ก่อนส่งคำของบประมาณให้สำนักงานงบประมาณแล้วส่งสำเนาให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ทราบต่อไป

คณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้กำหนดงบประมาณดังนี้

คณะอนุกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม

จัดรัฐพิธีเฉลิมพระเกียรติฯ และโครงการกิจกรรมเฉลิมฉลองโดยเน้นความเข้มของงานในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ และได้แต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองโครงการและกิจกรรมเพื่อร่วมงานเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม จำนวน ๒ โครงการ คือ โครงการก่อสร้างพระบรมรูปและลานรัชกาลที่ ๔ และโครงการจัดตั้งสถาบันดาราศาสตร์ ใช้งบประมาณ ๕๗,๑๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบล้านหนึ่งแสนบาทถ้วน) เป็นงบประมาณปี ๒๕๔๗ ส่วนกิจกรรมเฉลิมฉลองมีจำนวน ๔๓ กิจกรรมโดยหน่วยงานที่จัดกิจกรรมออกค่าใช้จ่ายเอง

คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือ

จัดทำหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติฯ พร้อมซีดีรอม ๑๕ รายการ จำนวนประมาณ ๓๓,๓๒๔,๐๐๐ บาท (สามสิบล้านสามแสนสองหมื่นสี่พันบาทถ้วน) แบ่งเป็นงบประมาณปี ๒๕๔๗ จัดพิมพ์หนังสือจำนวน ๑๒ รายการ เป็นเงิน ๒๖,๖๙๕,๐๐๐ บาท (ยี่สิบล้านหกแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

งบประมาณปี ๒๕๔๘ จัดพิมพ์หนังสือ ๑ รายการ เป็นเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน)

อีกจำนวน ๒ รายการ เป็นการจัดพิมพ์ด้วยงบประมาณของหน่วยงานที่มีงบประมาณอยู่แล้วเป็นเงิน ๕,๔๒๙,๐๐๐ บาท (ห้าล้านสี่แสนสองหมื่นเก้าพันบาทถ้วน)

คณะอนุกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์

จัดทำโครงการกิจกรรม จำนวน ๓ โครงการ เป็นเงิน ๙,๘๒๐,๐๐๐ บาท (เก้าล้านแปดแสนสองหมื่นบาทถ้วน) ใช้งบประมาณปี ๒๕๔๗

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

จัดทำแผนประชาสัมพันธ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์และอื่นๆ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๔,๔๔๔,๐๐๐ บาท (สี่ล้านสี่แสนสี่หมื่นสี่พันบาทถ้วน)

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

ในการประชุมกรรมการบริหารคณะรัฐมนตรี คณะสงฆ์ธรรมยุตได้มีมติเห็นชอบที่จะออกแบบตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์ รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อการพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์คณะธรรมยุตสำหรับประดิษฐานหน้าบันพระอุโบสถวิหาร ศาลาการเปรียญและสิ่งอนุสรณ์ในการจัดบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติ จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรดำเนินการออกแบบจัดทำตราสัญลักษณ์ โดยนายสุเมธ พุฒพวง นักวิชาการช่างศิลป์ ๗ สำนักสถาปัตยกรรมและหัตถศิลป์ กรมศิลปากร

ความหมายสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

แนวคิด การออกแบบได้นำพระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้แก่ พระมหาพิชัยมงกุฏ และฉัตร ๕ ชั้น มาออกแบบผสมกับพระปรมาภิไธย ม.ป.ร. มาจากด้านหลังของดวงตรามหาปรมาภรณ์ช้างเผือกและเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๔

แบบสัญลักษณ์ ประกอบด้วย

พระปรมาภิไธย ม.ป.ร. สีแสดงขอบทอง (สีวันพระบรมราชสมภพวันพฤหัสบดี) อยู่ตรงกลาง มีเส้นโค้ง ๙ เส้น สีทองเชื่อมต่อกันเป็นวงกลมล้อมรอบพระปรมาภิไธย พื้นสีน้ำเงิน

(สืบสถาบันพระมหากษัตริย์) ด้านบนเป็นพระมหาพิชัยมงกุฎมีรัศมี เป็นพระราชสัญลักษณ์ของพระบรมนามาภิไธยว่า “มงกุฎ” ซึ่งเป็นพระศิราภรณ์สำคัญของพระมหากษัตริย์อยู่ในเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ภายในพระมหาพิชัยมงกุฎ เป็นเลข ๙ อุณาโลม มีฉัตรบริวาร ๕ ชั้น ขนาบข้างทั้ง ๒ ข้าง มีแถบแพรผ้าสีเหลืองโอบโดยรอบสองข้างพระปรมาภิไธย บอกชื่องาน ด้านล่างมีแถบแพรผ้าบอกวันที่ ๑๘ ต.ค. ๒๕๔๗ รองรับแท่นตั้งฉัตร

สำนักงานคณะกรรมการได้ทำหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดสร้างตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ตามหนังสือที่ ๖๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และสำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือตอบพระบรมราชานุญาต ดังหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๓.๓/๑๑๙.๕ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ มีรายละเอียดดังนี้

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๓๕

ที่ ๖๙ / ๒๕๔๗

สำนักงานคณะกรรมการ

วัดบวรนิเวศวิหาร กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้แบบสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เจริญพร ราชเลขาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ รวม ๑ ชุด
๒. เอกสารการจัดงาน รวม ๑ ชุด

ด้วยในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นวาระครบ ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นวโรกาสอันเป็นมหามงคลยิ่งที่คณะสงฆ์และพสกนิกรชาวไทยจะได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อันประเสริฐที่ได้บำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณูปการแก่พระพุทธศาสนา คณะกรรมการ และประเทศชาติอย่างอเนกประการตลอดมา จวบจนปัจจุบัน

ในการประชุมกรรมการบริหารคณะกรรมการ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง วัดบวรนิเวศวิหาร และในการประชุมเถรสมาคม ธรรมยุตครั้งพิเศษ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ณ วัดพระศรีมหาธาตุ ที่ประชุมได้มีมติให้ คณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการแสดงกตัญญูตทเวทิตาธรรม อุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และได้จัดกิจกรรมนิทรรศการพระราชประวัติพระราชกรณียกิจเฉลิมพระเกียรติของพระองค์ จัดทำ โครงการสมทบบูรณปฏิสังขรณ์ สร้างศาสนสถาน สถานศึกษา ถาวรวัตถุ รวมถึงงานพัฒนา พระพุทธศาสนาแห่งคณะธรรมยุต รวม ๒๐๐ โครงการ ตลอดจนการจัดพิมพ์หนังสือพระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้พระเกียรติคุณแพร่หลายในมหามงคลพิเศษครั้งนี้ มีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบ

ในการนี้ คณะสงฆ์คณะธรรมยุตได้มีมติร่วมกันว่า ควรที่จะออกแบบสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์ รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีต่อการพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์คณะธรรมยุต สำหรับประดิษฐานหน้าบันอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ และสิ่งอนุสรณ์ในการจัดบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติ จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรดำเนินการออกแบบสัญลักษณ์งานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติตามที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงขอเจริญพระราชเลขาธิการเพื่อพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรแล้ว ขอให้โปรดนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา การจะควรมิควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรด

ขออำนาจพร

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์

(สมเด็จพระพุทธชินวงศ์)

รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

ประธานกรรมการบริหารคณะธรรมยุต

๔๑

ที่ รล ๐๐๐๓.๓ /๑๑๙๐๕

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดสร้างตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

นมัสการ สมเด็จพระพุทธิชนวงศ์ รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต ประธานกรรมการบริหารคณะธรรมยุต

อ้างถึง ลิขิตสำนักงานคณะธรรมยุต ที่ ๖๙ / ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ตามลิขิตที่อ้างถึง ขอให้ทำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดสร้างตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อประดิษฐานเป็นพระบรมราชานุสรณ์ที่หน้าบันอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ และสิ่งอนุสรณ์ ตามแบบที่ทูลเกล้าฯ ถวายไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้วพระราชทานพระบรมราชานุญาต

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๓๔๕๗ - ๖๒ ต่อ ๓๓๐๖

โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๒๑๑๐

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่
วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ดังกล่าว คณะกรรมการอำนวยการ
จัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้เห็นชอบให้ใช้เป็นตราสัญลักษณ์ประกอบโครงการกิจกรรมงานเฉลิม
พระเกียรติฯ ตลอดการเฉลิมฉลอง

ตราสัญลักษณ์
งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ภาคที่ ๓

การจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

ตามธรรมเนียมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชจักรีวงศ์ ในมหามงคลครบรอบปีแห่งวันพระบรมราชสมภพ รัฐบาลได้จัดงานเฉลิมฉลองขึ้น โดยนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองพระบาทในการจัดงานเฉลิมพระเกียรตินั้นๆ ในมหามงคลสมัยครบ ๒๐๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลโดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการตามแบบแผนที่เคยปฏิบัติมา โดยนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองพระบาท ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่องานครั้งนี้ ชื่อภาษาไทยว่า “งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี” และภาษาอังกฤษว่า “The Celebrations Commemorating The Auspicious Occasion of His Majesty King Mongkut’s 200th Birthday Anniversary”

การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ประกอบด้วยงานพระราชพิธี งานรัฐพิธี พิธี และกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลอง โดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ในส่วนของงานพระราชพิธี คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในวันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

งานรัฐพิธี คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดงานนิทรรศการ “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ” ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยคณะกรรมการอำนวยการเฉลิมพระเกียรติฯ ได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานรัฐพิธีดังกล่าวอย่างเป็นทางการในวันอังคารที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

นอกจากนี้ การจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ประกอบด้วยการจัดพิธีและกิจกรรมเฉลิมฉลอง ซึ่งจัดโดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ เช่น พิธีถวายบังคมวางพานพุ่มสักการะ และประกาศราชสดุดีน้อมรำลึกถึงพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพร้อมกันทั่วประเทศ พิธีทางศาสนาที่วัดต่างๆ จัดขึ้น เช่น พิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ พิธีเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์และเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม พิธียกนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์ ณ พระอุโบสถและเหนือพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นต้น ดังรายละเอียดของพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่างๆ ดังนี้

พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน
วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

รัฐบาลและพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่ายังคงรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ดังนั้น เนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมควรจะได้สนองพระเดชพระคุณถวายพระเกียรติยศให้ปรากฏแผ่ไพศาล ยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดงานพระราชพิธี ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย มีรายละเอียดของการพระราชพิธี ดังหมายกำหนดการ^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ที่ ๑๕/๒๕๔๗

หมายกำหนดการ
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน
วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
และ
ประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

เลขาธิการพระราชวังรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า วันที่ ๑๘ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นายกรัฐมนตรีได้กราบทูลพระกรุณาว่าคณะรัฐมนตรีได้ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ซึ่งได้รับพระราชทานชื่องานว่า “งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี” ในโอกาสนี้ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ความได้ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักพระราชวังดำเนินการกำหนดพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามโบราณราชประเพณี อนุโลมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเฉลิมพระเกียรติ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง มีรายการดังนี้

วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม เจ้าพนักงานเตรียมการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง เชิญพระโกศพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ออกประดิษฐานบนพระราชบัลลังก์นพปฎลมหาเศวตฉัตร แวดล้อมด้วยเครื่องบรมขัตติยราชอิสริยยศราชูปโภค ต้นไม้ทอง เงิน ทอดเครื่องราชสักการะ เชิญพระพุทธรูปประจำพระชนมวารและพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวออกประดิษฐานในพระที่นั่งบุษบกมาลามหาจักรพรรดิพิมาน ทอดเครื่องนมัสการไว้พร้อมสรรพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๓๐ นาที เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยทางพระทวารเทเวศรรักษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวารและพระพุทธปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งประดิษฐานในพระที่นั่งบุษบกมาลามหาจักรพรรดิพิมานแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะถวายบังคมพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ถวายพัตรรองที่ระลึกงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๖๔ รูป เท้าพระชนมพรรษาที่จะเจริญพระพุทธมนต์ พระสงฆ์ที่จะถวายพระธรรมเทศนาและพระสงฆ์อีก ๒๐๐ รูป เท้าปีพระบรมราชสมภพ ที่จะสดับปกรณ์แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้นายกรัฐมนตรีอ่านประกาศถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จบแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในนามผู้แทนองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) อ่านประกาศมติเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก จบแล้ว ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์ทั่วราชอาณาจักรเจริญชัยมงคลคาถาย่ำกลองระฆัง จากนั้นเจ้าพนักงานอาราธนาพระปริตร พระสงฆ์ ๖๔ รูปเจริญพระพุทธมนต์ จบเจ้าหน้าที่นิมนต์พระเทพมงคลสุธี วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ขึ้นนั่งยังธรรมาสน์เทศน์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรมพระเทพมงคลสุธี วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ถวายศีลและถวายพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ จบแล้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึกงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๖๔ รูป ที่เจริญพระพุทธมนต์และพระสงฆ์ที่ถวายพระธรรมเทศนาแล้ว พระสงฆ์ทั้งนั้นสดับปกรณ์พระบรมอัฐิ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ออกจากพระที่นั่งเจ้าพนักงานนิมนต์พระสงฆ์จำนวนหนึ่งใน ๒๐๐ รูป เท้าปีพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ สวดมาติกาจบ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึก พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา

ออกจากพระที่นั่ง เสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปประทับรถยนต์พระที่นั่งที่พระทวารเทเวศร์รักษา เสด็จพระราชดำเนินกลับ

อนึ่ง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึก พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิจนครบ ๒๐๐ รูป เป็นเสร็จการ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายมหาจักรีบรมราชวงศ์

การนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สาธุชนเข้าถวายบังคมสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชที่ปราสาทพระเทพบิดรตั้งแต่เวลา ๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา

สำนักพระราชวัง

วันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

เจ้าพนักงานเตรียมการพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง ไว้พร้อมดังนี้

ที่พระที่นั่งบุษบกมาลามหาจักรพรรดิพิมาน ผูกม่านทอง ในบุษบกจัดเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปปางประจำพระชนมวารและพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ท้ายเกรินสองข้างตั้งพานพุ่มดอกไม้สด ๑ คู่ ชั้นล่างหน้าพระที่นั่งบุษบกมาลามหาจักรพรรดิพิมานตั้งเครื่องนมัสการพานทองสองชั้น สำหรับบูชาพระพุทธรูปปางประจำพระชนมวารและพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ของพระบรมอัฐิพร้อมพระแท่นทรงกราบ

เชิญพระโกศพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นประดิษฐานบนพระราชบัลลังก์ ภายใต้ันพญาลมहाเศวตฉัตร สีมุมพระแท่นพญาลมहाเศวตฉัตร ตั้งต้นไม้ทองเงิน ตั้งโต๊ะสลักลายปิดทอง ทางซ้ายของพระแท่น ทอดเครื่องพระสุพรรณภาชน์คาวหวาน มีโต๊ะเงินเครื่องคาวโต๊ะเงินเครื่องหวาน โถพระกระยาเสวย พระสุพรรณราชทองคำเกลี้ยง ชันน้ำเสวยมีจอกลอยภาकरะบอก ถาดน้ำชา พานเครื่องล้างพระหัตถ์ (มีโถปรักใส่น้ำหอม โถปรักใส่แบ่งเม็ด ชองไม้จิ้มพระหนต์ โถปรักใส่ผลไม้กระป๋อง ผ้าเช็ดพระหัตถ์) ตั้งโต๊ะสลักลายปิดทองทางขวาของพระแท่น ทอดเครื่องพระสำออง มีพระสุพรรณราชทองคำเฟื้อง พระมณฑปรัตนกรัณฑ์ พานพระขันหมากองค์ใหญ่ ถาดรองพระพักตร์ (มีพระมหาสังข์ ชันน้ำสรงพระพักตร์) ราวพาดผ้าซับพระพักตร์ทองคำลงยา พานทองคำลงยามีโถปรักทองคำลงยา เครื่องพระสำออง โต๊ะพระกล้องทองคำ พระสุพรรณราชบัวกลุ่ม หีบพระล่วมทองคำลงยาล้างเจียด หีบพระล่วมตมภูประดับเพชร

หน้าพระแท่นพญาลมहाเศวตฉัตร ตั้งโต๊ะวางพานทองพระมหากฐินสำหรับวางพระภูษาโยงเครื่องต้น หน้าพานพระมหากฐินตั้งโต๊ะทองสลักลายวางพานเครื่องทองน้อยสำหรับพระบรมอัฐิทรงธรรม ถัดออกมาทอดเครื่องราชสักการะลงยาราชาวดี พระแท่นทรงกราบพร้อมด้วยเครื่องทองน้อยสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายราชสักการะพระบรมอัฐิ

ด้านหน้าพระแท่นพญาลมहाเศวตฉัตร แนวเสาด้านตะวันออกทอดพระราชอาสน์สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่โต๊ะเคียงพระราชอาสน์ทอดเครื่องราชูปโภค มีพานพระขันหมากพระสุพรรณศรี พระมณฑปรัตนกรัณฑ์ พระสุพรรณราช หลังพระราชอาสน์ทอดพระแสงปืนและพระแสงของ้าวถมทอง หลังพระราชอาสน์ออกไปตั้งเก้าอี้สำหรับข้าราชการในพระองค์ชั้นผู้ใหญ่ราชองครักษ์ นางสนองพระโอษฐ์และผู้ตามเสด็จ ฝ่าย

แนวเสาด้านตะวันตก ทอดพระราชอาสน์และพระเก้าอี้สำหรับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้าสิริวิภาวดี มหิดล ถัดต่อมาใกล้พระแท่นพญาลมहाเศวตฉัตร ทอดพระราชอาสน์ และพระเก้าอี้ สำหรับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ด้านหลังตั้งเก้าอี้ที่ประทับสำหรับพระราชวงศ์ฝ่าย

การตั้งแต่งภายในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

ข้าราชการในพระองค์ชั้นผู้ใหญ่เฝ้าฯ รับเสด็จฯ

แนวเสาด้านตะวันออกและด้านตะวันตก ตั้งอาสน์สงฆ์ยกพื้นหน้าทองสำหรับสมเด็จพระราชาคณะและพระราชาคณะที่จะเจริญพระพุทธมนต์ ตั้งอาสน์สงฆ์ด้านตะวันตกตั้งธรรมาสันลายกลีบบัวสำหรับพระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนาถวาย

ตอนกลางท้องพระโรงพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ตั้งเก้าอี้สำหรับผู้มาเฝ้าฯ แบ่งเป็น ๒ ตอน ด้านตะวันออกใกล้อาสน์สงฆ์สำหรับคณะองคมนตรี ด้านตะวันตกใกล้อาสน์สงฆ์สำหรับนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา และคณะรัฐมนตรี

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เฝ้าฯ รับเสด็จฯ

ข้าราชการเฝ้าฯ รับเสด็จฯ

ชุดแนวผนังด้านทิศเหนือตั้งโต๊ะวางพัตรองที่ระลีก ผ้าไตรและย่ามที่ระลีกและเครื่อง
ไทยธรรมบูชาภัณฑ์เทศน์

พัตรองที่ระลีก

ผ้าไตรและย่ามที่ระลีก

เครื่องไทยธรรมบูชาภัณฑ์เทศน์

โถงทิศเหนือด้านหน้าตั้งวงดนตรีไทยและเครื่องประโคม
ชาลาพระที่นั่งด้านตะวันออกตั้งปะรำสำหรับพระสงฆ์นั่งพัก
ชาลาพระที่นั่งด้านตะวันตกตั้งปะรำสำหรับข้าราชการเฝ้าฯ
ก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนิน สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง
นราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จมายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพื่อรอรับเสด็จฯ

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์
พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และ
หม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล ไปยังพระบรมมหาราชวัง เข้าทางประตูวิเศษไชยศรี ประตูพิมานไชยศรี

ทหารกองรักษาการณ์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพ เทียบปรถยนต์ พระที่นั่งที่พระทวารเทเวศร์รักษา เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ชาวพนักงาน ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ และดนตรีไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ผ่านพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงจุดธูปเทียน เครื่องนมัสการพานทองสองชั้นบูชาพระพุทธรูป ประจำพระชนมวารและพระพุทธรูปภูมิมาชยวัฒน์ ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่หน้าพระที่นั่งบุษบกมาลา ทรง กราบ แล้วเสด็จฯ ไปที่หน้าพระแท่นนพปฎล มหาเศวตฉัตร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราช- สักการะทองลงยาราชาวดี และเครื่องทองน้อย ทรงกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับการ ถวายความเคารพของผู้เฝ้าฯ แล้วประทับ พระราชอาสน์

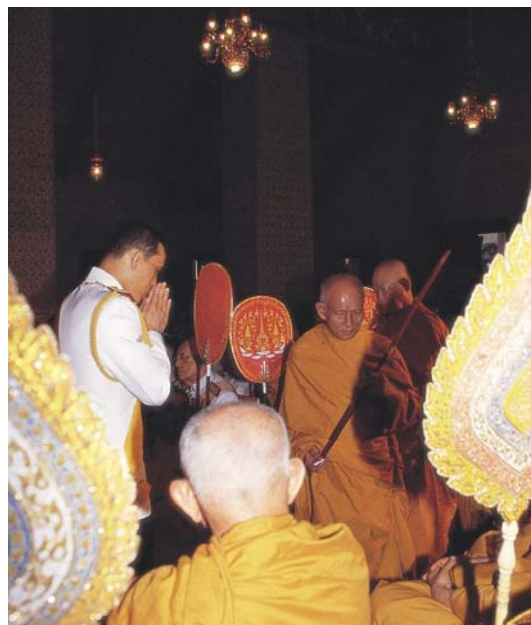
ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ

ทรงรับการถวายความเคารพของผู้เฝ้าฯ

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ไปถวายพัตรองที่ระลึกงานพระราชพิธี ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๖๔ รูปเท่าพระชนมพรรษา ที่จะเจริญพระพุทธมนต์ พระสงฆ์ที่จะถวายพระธรรมเทศนาและพระสงฆ์อีก ๒๐๐ รูป เท่าปี พระบรมราชสมภพที่จะสดับปกรณ์ แล้วประทับพระราชอาสน์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ถวายพัตรองที่ระลึกแต่สมเด็จพระราชาคณะและพระราชาคณะ

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๕ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี อ่านประกาศถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังนี้^๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับพระราชอาสน์

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี อ่านประกาศถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติฯ

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ณ มหามงคลสมัยแห่งวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยร่วมกันเฉลิมฉลองในวโรกาสที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประกาศพระเกียรติคุณให้ทรงเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่น ในสาขาการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม มานุษยวิทยาและการสื่อสาร เป็นเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ของชาติ ในท่ามกลางมิตรประเทศทั้งหลายในปัจจุบัน

ข้าพระพุทธเจ้าพันทรรพกิจ ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในนามของปวงชนชาวไทย ทุกหมู่เหล่า ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติแสดงความจงรักภักดี และแสดงกตัญญูตงแด่พระมหากษัตริยาธิราช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เพื่อรำลึกในพระเดชพระคุณอันล้นพ้น ณ โอกาสนี้

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ สืบราชสันตติวงศ์ เป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พุทธศักราช ๒๓๙๔ ทรงเสริมสร้างปลูกฝังความมั่นคงในพระราชอาณาจักรเป็นเวลา ๑๗ ปี ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ ล้วนเพื่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทย

แผ่นดินรัชกาลที่ ๓ และรัชกาลที่ ๔ ภัยของนักล่าอาณานิคมเริ่มตั้งเค้า จึงนับเป็น โชคดีของประเทศไทยอย่างมหาศาล ที่ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงดำรงอยู่ในสมณสมบัติ เป็นเวลากว่า ๒๖ ปี ด้วยพระวิสัยทัศน์และพระอัจฉริยภาพอันกว้างไกลเฉียบแหลม จึงเป็น พระราชวโรกาสอันดีที่ได้ทรงศึกษาวิชาการสมัยใหม่ เสมือนเตรียมพร้อมการบริหารบ้านเมือง ในภาวะที่จำเป็นได้อย่างทันเวลา ได้แก่ ทรงศึกษาภาษาละตินและภาษาอังกฤษอย่างแตกฉาน พระปรีชาสามารถทั้งการเขียนและการพูด จึงสามารถทราบเหตุการณ์ของโลกจากข่าวสาร ต่างประเทศทุกด้าน เสด็จจรดงค์จาริกไปนมัสการปูชนียสถานสำคัญๆ ในภูมิภาคที่ห่างไกล เห็นสภาพ บ้านเมืองและความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างถ่องแท้ ครั้นเมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบ้านเมือง จำเป็นต้องเปิดประตูรับชาวต่างชาติจากยุโรปและอเมริกาทุกด้าน จึงทรงดำเนินรัฐประศาสน์ และวิเทศนโยบายเพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองอย่างสุขุมคัมภีรภาพ โดยยึดหลักผ่อนปรนและสละ ประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนใหญ่ ยกเลิกประเพณีล้าสมัยปรับปรุงการทหารอย่างสากล ส่งราชทูตไปเจริญพระราชไมตรียังราชสำนักสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแห่งประเทศอังกฤษ และราชสำนักพระเจ้าโนโปเลียนที่ ๓ แห่งประเทศฝรั่งเศส เลี่ยงการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจ ในยุโรป พัฒนาบ้านเมืองให้พร้อมเพื่อตั้งรับภัยในอนาคตอย่างรอบคอบด้วยการส่งเสริมวิชาการ สมัยใหม่ สร้างความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ แก่ราษฎรด้วยประกาศและกฎหมายหลายลักษณะ ก่อตั้งโรงพิมพ์ สร้างเครื่องจักรกล เรือกลไฟ ขยายอาณาเขตพระนคร สร้างถนน ลำคลอง และทำนุบำรุงการพระพุทธศาสนา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลุ่มลึกในวิชาวิทยาศาสตร์ แขนงดาราศาสตร์ ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาในประเทศไทยก่อนล่วงหน้า ๒ ปีอย่างแม่นยำว่า วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ดวงอาทิตย์จะมีดมืดเต็มดวงนาน ๖ นาที ๔๖ วินาที ที่ตำบลห้วยกอ แขวงเมืองประจวบคีรีขันธ์ เมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๖ นาที ๒๐ วินาที นักวิชาการ เอเชีย ยุโรป และอเมริกา ต่างตื่นตะลึงในพระปรีชาสามารถอย่างยิ่ง ด้วยปรากฏว่าการคำนวณของ พระองค์นั้นถูกต้องกว่านักดาราศาสตร์ตะวันตก ๒ วินาที เป็นที่แซ่ซ้องสรรเสริญพระเกียรติคุณ อย่างไพศาล วงการวิทยาศาสตร์ไทยปัจจุบันเฉลิมพระเกียรติพระองค์ว่า “พระบิดาแห่ง วิทยาศาสตร์ไทย”

การวางรากฐานพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านนั้น ทรงนำพาประเทศไทยให้รอดพ้นจากสถานการณ์ ของประเทศมหาอำนาจในเบื้องต้นได้อย่างสุขุม ทรงแก้วิกฤตเป็นโอกาส จึงสามารถธำรงรักษา เอกราชของชาติไว้ได้ยั่งยืน ในขณะที่ประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหลาย ต่างสูญเสีย เอกราชอธิปไตยไปหมดสิ้น

บัดนี้ เหล่าข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ด้วยความปิติโสมนัสเป็นล้นพ้น จึงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกล่าวคำอันเป็นสัจจะวาจาว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันประเสริฐในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว และจะดำรงตนให้เป็นคุณประโยชน์แก่การพัฒนาชาติสืบไป จบแล้ว

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้นายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในนามผู้แทนองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) อ่าน ประกาศมติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ดังนี้^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๕๗

นายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อ่านประกาศมติเฉลิมพระเกียรติฯ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงปกครองประเทศและประชาชนชาวไทยระหว่างพุทธศักราช ๒๓๙๔-๒๔๑๑ ด้วยพระราชกรณียกิจอันไพศาลที่พระราชทานไว้แก่ปวงชนชาวไทยนั้น ยังประโยชน์ให้เกียรติภูมิของชาติไทยแพร่ไปสู่ราชสำนักของประเทศในยุโรปอย่างมีศักดิ์ศรี อันเป็นแนวทางเบื้องต้นให้สามารถธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยไว้มั่นคงสืบมา ทรงตราประกาศและกฎหมายหลายลักษณะ อบรม สั่งสอนราษฎร เป็นการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมการรับความรู้สมัยใหม่ เพื่อก้าวทันความเจริญของนานอารยประเทศ ทรงเชี่ยวชาญวิชาดาราศาสตร์คำนวณการเกิดสุริยุปราคาได้แม่นยำในท่ามกลางนักดาราศาสตร์สากล ทรงได้รับพระราชสมัญญาว่า “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย”

กระทรวงศึกษาธิการในนามผู้แทนองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้เสนอพระนามพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้องค์การยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองเพื่อถวายพระเกียรติ ในฐานะเป็นบุคคลสำคัญผู้มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม มานุษยวิทยา และการสื่อสาร ในวโรกาสครบรอบ ๒๐๐ ปี แห่งวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ข้าพระพุทธเจ้า นายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขออัญเชิญมติองค์การยูเนสโก น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย เพื่อประกาศให้ทราบว่า องค์การยูเนสโกมีมติประกาศยกย่องให้พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เป็นบุคคลสำคัญผู้มีผลงานดีเด่นระดับโลกสำหรับปี ๒๕๔๗-๒๕๔๘ (Biennium 2004 - 2005) เมื่อ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖^๑ เป็นพระเกียรติคุณยิ่งใหญ่ไพศาลที่ชาวไทยทั้งมวลปีติยินดีและจะได้ร่วมเฉลิมฉลอง อันเป็นเกียรติประวัติของชาติที่ควรแก่ความภาคภูมิใจเป็นนิรันดร์

จบแล้ว พระสงฆ์ ๖๔ รูป เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย มโหระทึก สังข์ แตร ดุริยางค์ และดนตรีไทย ทหารกองเกียรติยศบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๕ นาที เจ้าหน้าที่ฝ่ายพิธี กองศาสนูปถัมภ์ กรมการศาสนา อาราธนาพระปริตร สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๖๔ รูป เจริญพระพุทธมนต์

เจ้าหน้าที่กองศาสนูปถัมภ์ กรมการศาสนา นิมนต์พระเทพมงคลสุธี วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ขึ้นนั่งบนธรรมาสน์เทศน์

^๑ หนังสือกระทรวงศึกษาธิการที่ ศธ ๐๒๐๔/๒๓๔๐ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ มีมติ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๖

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรมที่หน้าพระราชอาสน์

ทรงสดับพระธรรมเทศนา

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๔๕ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดเทียนดูหนังสือเทศน์พระราชทานเจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญไปปักที่จงกลธรรมาสน์เทศน์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรมที่หน้าพระราชอาสน์ เสด็จฯไปทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยที่หน้าพระแท่นมณฑลมหาเศวตฉัตรสำหรับพระบรมอัฐิทรงธรรม ประทับพระราชอาสน์ที่เดิม เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาศีล พระเทพมงคลสุธีถวายศีล ทรงศีลและสดับพระธรรมเทศนา เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาธรรม พระเทพมงคลสุธีถวายพระธรรมเทศนา ความว่า*

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 ทูลโก ปุริสาชฌโย น โส สพุทฺธ ชายติ
 ยตฺถ โส ชายติ อีโร ตํ กุลํ สุขเมธติติ ฯ

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาปริสาชฌญูกถา เรื่องบุรุษอาชาไนยฉลองพระเดชพระคุณ ประดับพระปัญญาบารมี อนุรูปแก่พระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยวรางกูร เจ้าอยู่หัว ตามที่นายกรัฐมนตรีได้กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการโครงการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยวรางกูร และในโอกาสที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้ประกาศยกย่องพระเกียรติคุณพระองค์ว่าทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กำหนดพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลถวายตามโบราณราชประเพณี อนุโลมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเฉลิมพระเกียรติ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยวรางกูร เจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นั้น ก่อนเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ทรงศึกษาทั้งคัมภีร์และวิปัสสนาธุระจนแตกฉาน เชี่ยวชาญรอบรู้ในพระไตรปิฎก ทรงเห็นว่าวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ในสมัยนั้นคลาดเคลื่อนไปจากพระธรรมวินัยเป็นอันมาก จึงทรงริเริ่มแก้ไขปรับปรุงวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ให้เคร่งครัดขึ้น ถูกต้องตรงตามพระบาลีพุทธบัญญัติที่มีมาในพระไตรปิฎก โดยทรงเริ่มเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อประพฤติปฏิบัติในส่วนพระองค์เองนำขึ้นก่อน จึงได้มีพระสงฆ์สามเณรนิยมเลื่อมใสปฏิบัติตามแนวพระดำริ ทรงส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้ศึกษาด้านปริยัติและปฏิบัติอย่างแตกฉาน เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และทรงพระราชนิพนธ์บทสวดมนต์เป็นภาษาบาลีและพระราชนิพนธ์คำสอนต่างๆ ขึ้นไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแสดงถึงพระอัจฉริยภาพในภาษาบาลี

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

และพระปรีชารอบรู้ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาซึ่งกว้างขวางเพียงไร ทรงตั้งโรงพิมพ์เป็นแห่งแรกที่เป็นของคนไทยและดำเนินงานโดยคนไทยล้วนๆ พิมพ์หนังสือเผยแผ่พระพุทธศาสนาแข่งกับพวกมิชชันนารี

ด้วยทรงสมาคมคุ้นเคยกับชาวตะวันตก และทรงมีความกระตือรือร้นใฝ่พระทัยในการศึกษาภาษาต่างประเทศ ศิลปวิทยาการสมัยใหม่ทั้งปวง จึงทรงรอบรู้ในสรรพวิชาทุกแขนงรวมทั้งลัทธิศาสนาต่างๆ ปรากฏว่าทรงเป็นคนแรกและกษัตริย์เอเชียพระองค์แรกที่รู้ภาษาอังกฤษจนสามารถตรัสได้ แต่งจดหมายได้เป็นอย่างดี อำนวยประโยชน์ในการศึกษาทำให้รู้เท่าทันชาวต่างชาติทั่วโลก ทำให้เป็นผู้มีความคิดอ่านทันสมัย มีพระปรีชาสามารถรู้เท่าทันสภาพเหตุการณ์ของโลกตะวันตกเป็นอย่างดี เมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๔ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ จึงทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักปราชญ์ เป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ทันสมัย ผู้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นคุณอนันต์แก่บ้านเมือง เป็นรากฐานและแนวทางสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติในเวลาต่อมา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงอบรมบ่มพระนิสัยอยู่ในสมณเพศถึง ๒๗ ปี จึงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่อยู่ในทศพิธราชธรรม จักรพรรดิวัตร และราชสังคหวัตถุโดยเคร่งครัด เริ่มต้นด้วยในทางการเมือง พระองค์มิได้ทรงถืออภิสิทธิ์บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยแต่พระองค์เดียว แต่ได้ทรงปรึกษาหารือกับพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่ตลอดมา ได้ทรงทำนุบำรุงแผ่นดินและปรับปรุงราชการบ้านเมืองเป็นผลดีแก่ประเทศชาติเป็นอเนกประการ ทรงปกครองไพร่ฟ้าโดยธรรม

พระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดแสดงพระอัจฉริยภาพด้านพระสติปัญญาและด้านสุขุมคัมภีรภาพของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ การที่ทรงยินยอมเปิดประตูเมืองค้าขายกับชาติต่างๆ ทางตะวันตก เพราะทรงทราบถึงผลร้ายที่ประเทศเพื่อนบ้านไม่ยอมประนีประนอมในการติดต่อกับชาติตะวันตก ถึงแม้การทำสนธิสัญญากับชาติตะวันตก ไทยต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในเรื่องถูกจำกัดอำนาจกำหนดอัตราภาษีศุลกากร และต้องเลิกระบบการค้าผูกขาดของรัฐบาล ตลอดจนต้องยอมรับในเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต คือสถานกงสุลต่างประเทศมีอำนาจพิจารณาคดีคนในบังคับของตนได้ แต่ก็ทำให้เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศดีขึ้น มีการส่งสินค้าไปขายต่างประเทศ ได้เงินตราเข้าประเทศมากกว่าเดิม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยอมรับอารยธรรมความเจริญทางเทคนิควิทยาของตะวันตกมาใช้อย่างระมัดระวัง เช่น การสำรวจทำแผนที่พระราชอาณาเขต การฝึกหัดทหารตำรวจแบบยุโรป การต่อเรือกลไฟ การนำเครื่องยนต์กลไกของชาวตะวันตกมาเป็นประโยชน์ คือตั้งโรงพิมพ์ พิมพ์หนังสือราชการ ตั้งโรงงานทำเหรียญกษาปณ์ โรงสีข้าว โรงเลื่อยไม้ เป็นต้น

ทรงสนพระราชหฤทัยในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาอื่นๆ ของชาวตะวันตกด้วยพระองค์เอง ทรงพระปรีชาสามารถเป็นเลิศทางวิชาดาราศาสตร์ ได้ทรง

คำนวณอย่างละเอียดทุกขั้นตอนไว้อย่างหน้าถึง ๒ ปีว่าจะเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง เห็นได้ชัดเจนที่ตำบลห้วยกอ เมืองประจวบคีรีขันธ์ ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๑๑ และตรงตามที่ทรงคำนวณไว้ทุกประการ พระอัจฉริยภาพปรีชาสามารถเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนแก่บรรดาชาวต่างประเทศและนักดาราศาสตร์ชาวตะวันตกที่เดินทางมาร่วมชุมนุมดูปรากฏการณ์ทางธรรมชาติครั้งนั้น ส่งผลดีต่อชาติด้านการเมืองระหว่างประเทศด้วย กล่าวคือเป็นที่ยอมรับและยกย่องในหมู่ประเทศมหาอำนาจที่กำลังแสวงหาอาณานิคมล่าเมืองขึ้น เพราะทรงแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมิใช่ประเทศป่าเถื่อน ล้าหลังอย่างที่ชาติตะวันตกนึกคิด ทำให้ประเทศมหาอำนาจต้องปรับเปลี่ยนท่าทีการเมืองระหว่างประเทศกับประเทศไทยใหม่ ทรงเป็นผู้กล้าในการริเริ่มด้วย เช่น ทรงริเริ่มในการติดต่อทำสัญญาไมตรีกับประเทศตะวันตก ในสมัยของพระองค์ ประเทศไทยได้เป็นไมตรีกับประเทศสำคัญๆ ในยุโรปและอเมริกาจำนวนมาก

ทรงเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ให้เข้ากับยุคสมัย ทรงเลิกประเพณีที่ทรงเห็นว่าไม่สอดคล้องกับยุคสมัย เช่น เชิญราชอาคันตุกะต่างประเทศเข้าร่วมในมหาสมาคมพระราชพิธีบรมราชาภิเษกด้วยมากมาย พระราชทานอาหารเลี้ยงและแจกของขวัญที่ระลึกเพื่อให้ชาวต่างประเทศเห็นว่าไทยเป็นประเทศที่เจริญแล้ว เลิกบังคับให้บ้านเรือนสองข้างทางเสด็จพระราชดำเนินปิดประตูหน้าต่าง โปรดให้ประชาชนเฝ้าหน้ารับเสด็จตลอดระยะทางเสด็จได้ใกล้ชิดพระองค์ ใครจะถวายฎีกา ร้องทุกข์ต่อพระหัตถ์ก็ได้ และมักโปรดพระราชทานเงินหรือสิ่งของแก่ประชาชนด้วยพระหัตถ์อยู่เสมอ ทรงสนพระราชหฤทัยต่อทุกข์สุขเล็กๆ น้อยๆ และชีวิตประจำวันของประชาชน เรื่องสุขภาพอนามัย โรคภัย อคติภัย และโจรภัย ส่วนในพระราชสำนักโปรดให้ยกเลิกประเพณีการบังคับทูลตะวันตกหมอบคลานเข้าเฝ้ากษัตริย์ โดยให้ยืนตรงถวายคำนับ และให้ข้าราชการไทยสวมเสื้อเวลาเข้าเฝ้าเชิญแห่มโหรีเตสดนตรีมาสอนภาษาอังกฤษแก่ฝ่ายในและพระราชโอรสพระราชธิดาสืบต่อกันเป็นเวลา ๓ ปี

ทรงสละพระราชทรัพย์บำรุงพระพุทธศาสนาจำนวนมากไม่ได้ ได้ทรงบูรณะพระอารามของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ก่อน และพระสวามีเจดีย์อันเป็นที่ระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สูงใหญ่ ทรงสร้างพระอารามขึ้นใหม่อีกมาก ทรงให้มีการฉลองอย่างมโหฬาร เพื่อให้สมพระทัยที่ทรงเลื่อมใสอย่างยิ่งยวด ถวายปัจจัย ๔ แก่สมณะผู้บำเพ็ญพรตสืบการพระศาสนา

ทรงมีพระราชหฤทัยกว้างขวางตามหลักการของพระพุทธศาสนาและทรงมีพระปรีชาญาณในการนำเอาหลักธรรมของศาสนามาใช้สื่อสารการรักษาพระราชไมตรี พระราชทานเสรีภาพในการนับถือศาสนาแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ และพระองค์เองก็ได้ให้เกียรติแก่ผู้นำของศาสนาอื่นๆ เป็นอย่างดี พระราชทานที่ดินเพื่อสร้างสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสำหรับอยู่อาศัย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ ๑๘ ปี อันนับเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่สุดของประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับอิสรภาพของชาติ เป็นระยะเวลาที่ปูพื้นฐานความเจริญแบบ

ตะวันตกไว้ให้แผ่นดินต่อๆ มา และเป็นระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจศาสนาและสังคมเป็นอันมาก การเปิดประตูรับสิทธิสภาพนอกอาณาเขต เป็นการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวกล้าหาญอย่างยิ่ง เวลานั้นอังกฤษยึดได้บางส่วนของพม่าไว้ด้วยแล้ว ฝรั่งเศสก็ยึดได้บางส่วนของญวนไปแล้ว ยังกัมพูชาที่จะต้องเสียไปสู่ความเป็นรัฐในอารักขาของฝรั่งเศส ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาญาณ หยั่งรู้ถึงสภาพของมหาอำนาจตะวันตกและประมาณกำลังของบ้านเมืองได้ถูกต้อง ทรงพระวิจารณ์เห็นว่า การที่จะรักษาเอกราชของชาติให้ดำรงอยู่ได้นั้นจะต้องอาศัยผืนแผ่นดินผืนยาว พระองค์ทรงพระคุณคือการผนวสิกตา-ความเป็นผู้ประพฤติตนเหมาะสมกับเหตุการณ์ผืนปรนให้เหมาะสม พอดีแก่เหตุการณ์ ทรงถือเอาแต่การซึ่งเป็นความเจริญปราศจากอันตรายเป็นประมาณ จึงได้ทรงยอมให้ความสะดวกในการค้าด้วยการเลิกระบบการค้าผูกขาดของพระคลังสินค้าและยอมให้มีระบบสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ทั้งนี้ก็ด้วยทรงหวังความก้าวหน้าโดยแท้ และความร่มเย็นเป็นสุขของพลเมืองของพระองค์

พระองค์ทรงอัจฉริยภาพยิ่งนัก ทรงสามารถบังคับการในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อให้เป็นไปโดยราบรื่น ทรงนำสยามรัฐนาวาฝ่าฟันมรสุมร้าย คลื่นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่เกินกำลังมาได้โดยสวัสดิภาพ แม้จะต้องยอมเสียผลประโยชน์บางประการเพื่อแลกกับเอกราชของชาติไทยไว้ก็ตาม

พระอัจฉริยภาพด้านพระสติปัญญานั้นสุขุมลุ่มลึกยิ่งนัก ยากที่จะหยั่งได้ ทรงเป็นผู้รู้หลายอย่างและทรงรู้อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง พระองค์ได้ทรงพยายามนำความคิดและเหตุผลมาปรับเปลี่ยนความเชื่อโศกลางของคนไทยและทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของวิทยาการสมัยใหม่ที่ให้ความรู้ที่มีระบบจัดไว้อย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์ ทำให้เข้าใจโลกรอบๆ ตัวดีขึ้น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ได้ทรงวางรากฐานทางวิทยาศาสตร์ให้กับประเทศไทยและทำให้ประเทศไทยเริ่มรู้จักคำว่าวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก็เริ่มเข้ามามีบทบาท ผู้คนเริ่มให้ความสนใจให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ เพราะปัจจัยในการนำประเทศไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการกินดี อยู่ดี และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้น ส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากวิทยาศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จอุบัติขึ้นในโลกนี้ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความดี เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก ทรงอุบัติมาเพื่อประโยชน์แก่โลก เพื่ออนุเคราะห์โลกตั้งอัจฉริยมนุษย์บุรุษรัตนอาชาไนย ผู้ให้ความร่มเย็นเป็นสุขในทุกสถานที่ตนไปเกิดอยู่ สมดังพระคาถานิพนธ์พุทธภาษิตว่า

ทูลลโภ ปุริสาชฌโณ	น โส สพุทฺถ ชายติ
ยตฺถ โส ชายตี ธีโร	ตํ กุลํ สุขเมธติ

บุรุษอาชาไนย หาได้ยาก ย่อมไม่เกิดในที่ทั่วไป บุรุษอาชาไนยนั้นเป็น

นักปราชญ์เกิดในที่ใดในตระกูลใด ที่นั่นตระกูลนั้น ย่อมถึงความสุข

บุรุษอาชาไนย คือคนที่ได้รับการฝึกแล้ว – ฝึกแล้วอย่างดี ฝึกอบรมเพื่อให้ทำอะไรต่าง ๆ ในหน้าที่ของตนถูกต้อง ไม่ผิดพลาด เรียกให้สั้นก็คืออบรมให้ทำงานเป็นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ฝึกอบรมให้เป็นคนดี รู้จักรับผิดชอบในการทำงาน อบรมให้เป็นผู้มีศีลธรรมหรือมีระเบียบวินัย

บุรุษอาชาไนยนั้นท่านว่าเป็นนักปราชญ์ นักปราชญ์คือคนเช่นไร? คือคนฉลาดรอบรู้มีศิลปวิทยา ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถในสิ่งที่ตนรู้ คือสามารถนำเอาความรู้ที่ตนนั้นมาใช้ประโยชน์ได้ ความประพฤติดี มีมโนธรรม การรู้จักผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ที่ตนอยู่ควบคู่ไปด้วย จิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวมความว่าเป็นผู้มีความรู้ดี มีความประพฤติดี และมีความสามารถดี

บุรุษอาชาไนยนั้นหาได้ยาก ไม่เกิดในที่ทั่วไป ย่อมเกิดในมัชฌิมประเทศ (ส่วนกลาง) เกิดในตระกูลขัตติยมหาศาลหรือพราหมณมหาศาลตระกูลใดตระกูลหนึ่ง เมื่อเกิดแล้วที่นั่น ย่อมบรรลู่ถึงความสุขสวัสดิ์ บุรุษอาชาไนยย่อมยกเชิดชูตระกูลให้สูงส่ง เป็นที่พึงของมารดาบิดา บุตรภรรยา บ่าวไพร่ เป็นที่พึงอาศัยของญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง สมณพราหมณาจารย์ เป็นประโยชน์แก่คนมากเปรียบเหมือนฝนตกลงยังพื้นดิน ย่อมเป็นประโยชน์แก่บุคคลและปวงกชาติ ตลอดถึงพืชพันธุ์ทั้งปวง

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงริเริ่มและทรงวางรากฐานในการปรับปรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าเคียงบ่าเคียงไหล่กับนานาประเทศในทุกด้าน ทรงประทับประคองราชการบ้านเมืองอย่างอุทิศพระองค์อย่างยิ่ง ทรงสงวนเอกราชไว้ได้โดยพระบรมราโชบายอันฉลาดสุขุมคัมภีรภาพ ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอย่างเหนียวแน่น เพื่อความเจริญและความผาสุกของอาณาประชาราษฎร์ในความรับผิดชอบของพระองค์ ตลอดรัชสมัย ไม่เคยปรวนแปรเป็นอันเลย พระองค์ทรงเป็นอัจฉริยมนุษย์บุรุษอาชาไนย เสด็จอุบัติมาเพื่อประโยชน์แก่โลก เพื่ออนุเคราะห์โลก หากพระชนมชีพดับสลาย แต่พระเกียรติคุณของพระองค์จะต้องแผ่ไพศาลไปทั่วตามความกว้างยาวของแผ่นดินในโลกนี้

ขออำนาจพระราชกุศลจริยาทักษิณานุประทาน ซึ่งสมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้าได้ทรงบำเพ็ญพระราชอุทิศถวายทั้งนี้ จงเป็นผลสัมฤทธิ์ เพื่อพระราชหิตสุวิบากสมบัติปรมัตถบารมี แต่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร สมพระบรมราชูทิศ โดยฐานะทุกประการ

รับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนา ปฐกฐินอภัยทาน ถวายพระพรชัยมงคล ประดับพระปัญญาบารมี ยุติลง ด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

จบแล้ว พระเทพมงคลสุธีลงมาหนึ่งที่ต้นอาสน์สงฆ์ เจ้าพนักงานเชิญเครื่องไทยธรรมบูชา
กัณฑ์เทศน์มายังหน้าอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๙ นาฬิกา ๒๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงประเคนจตุปัจจัย
ไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์แด่พระเทพมงคลสุธี กลับมาประทับพระราชอาสน์ จากนั้นเจ้าพนักงาน
นิมนต์พระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์พร้อมแล้ว เจ้าพนักงานภูษามาลาลาด
พระกุษาโยงจากพานพระมหากฐินที่ต้นอาสน์สงฆ์และสอดเชื่อมกับพระกุษาโยงจากพระโกศ
พระบรมอัฐิเรียบร้อยแล้ว

เวลา ๑๙ นาฬิกา ๒๕ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึกงาน
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ ๖๔ รูป ที่เจริญพระพุทธมนต์
และพระสงฆ์ที่ถวายพระธรรมเทศนา แล้วประทับพระเก้าอี้ที่เดิม

เจ้าพนักงานภูษามาลาลาดพระกุษาโยง พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ

เวลา ๑๙ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหลังทักษิณาทก พระสงฆ์
ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลาออกจากพระที่นั่ง

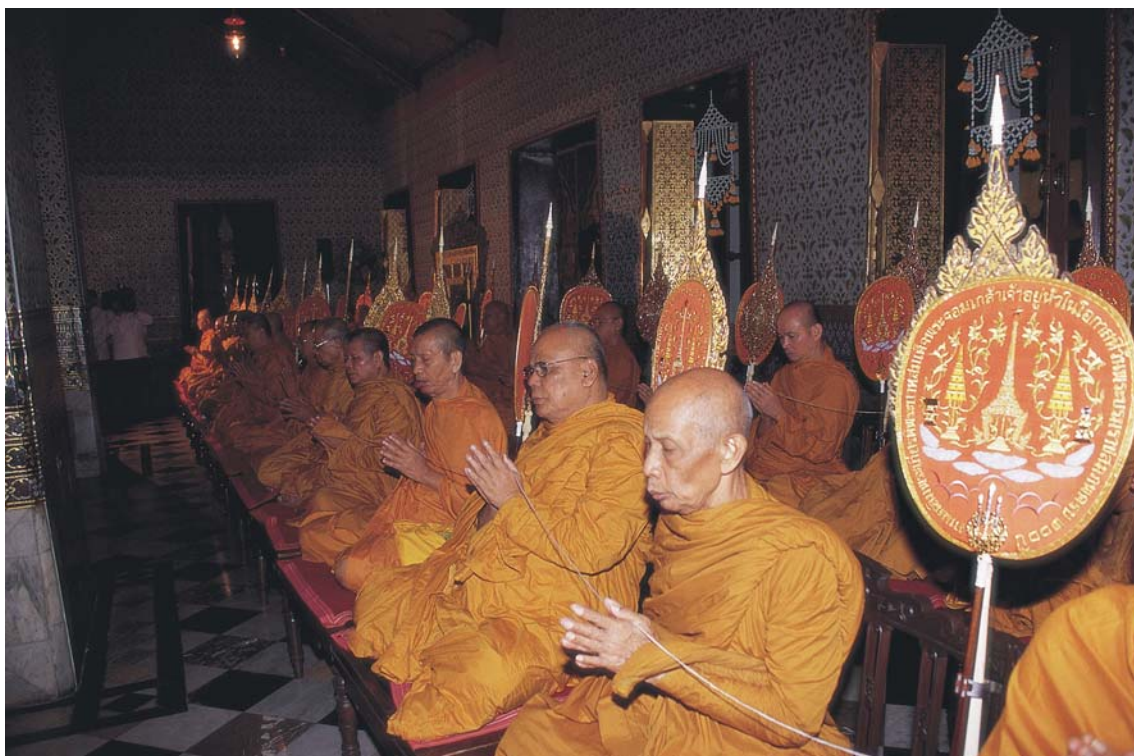
เจ้าพนักงานนิมนต์พระสงฆ์อีกเที่ยวละ ๒๒ รูป จำนวน ๒ เที่ยว ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึก

ทรงหลังทักษิณทก

พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯไปทรงทอดผ้าไตร ๔๔ ไตร แต่พระสงฆ์ แล้วประทับพระเก้าอี้ที่เดิม พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ ออกจากพระที่นั่ง เจ้าพนักงานนิมนต์พระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ซึ่งยังไม่ได้สดับปกรณ์ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์สดับปกรณ์จนครบ ๖๔ รูป ออกจากพระที่นั่ง แล้วเจ้าพนักงานนิมนต์พระสงฆ์จำนวน ๒๐ รูปใน ๒๐๐ รูปขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์สำหรับสวดมาติกา พระสงฆ์สวดมาติกาจบ เจ้าพนักงานลาดพระภูษาโยง

เวลา ๒๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตรและยามที่ระลึกพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน ๒๐ ไตร แล้วประทับพระเก้าอี้ที่เดิม พระสงฆ์ที่สวดมาติกา สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ

พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหลังทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ลงจากอาสน์สงฆ์ด้านหลัง ออกจากพระที่นั่ง ชาวพนักงานประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ ดนตรีไทย

เวลา ๒๐ นาฬิกา ๑๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้า พระพุทธรูปประจำพระชนมวารและพระพุทธรูปวิมาลย์วันประจักษ์กาลพระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่หน้าพระที่นั่งบุษบกมาลา แล้วเสด็จพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม- ราชินีนาถ ไปทรงกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิที่หน้าพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร ทรงรับ การถวายความเคารพของผู้มาเฝ้าฯ เสด็จพระราชดำเนินออกจากพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม บรมราชกุมารี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล ไปประทับรถยนต์พระที่นั่งที่พระทวาร- เทเวศรรักษา เสด็จพระราชดำเนินกลับ ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลง เพลงสรรเสริญพระบารมี

อนึ่ง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึก พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิจนครบ ๒๐๐ รูป เป็นเสร็จการ พระราชพิธี

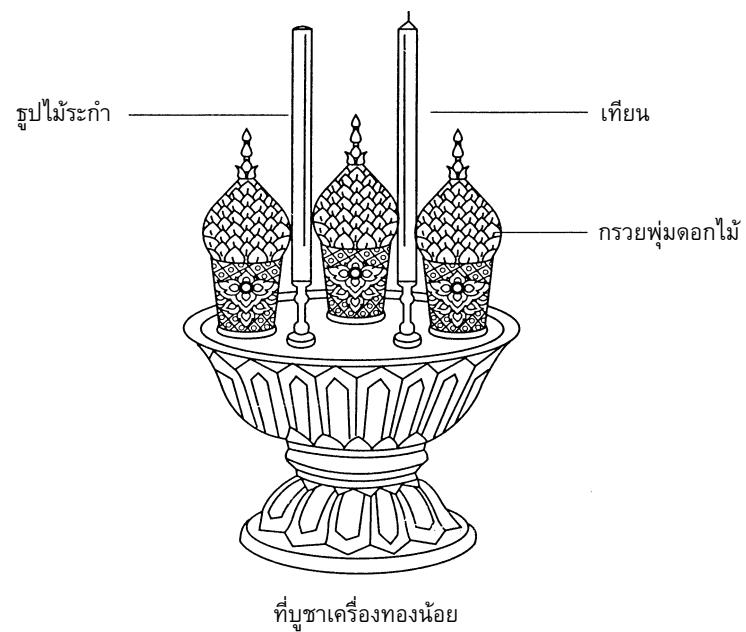
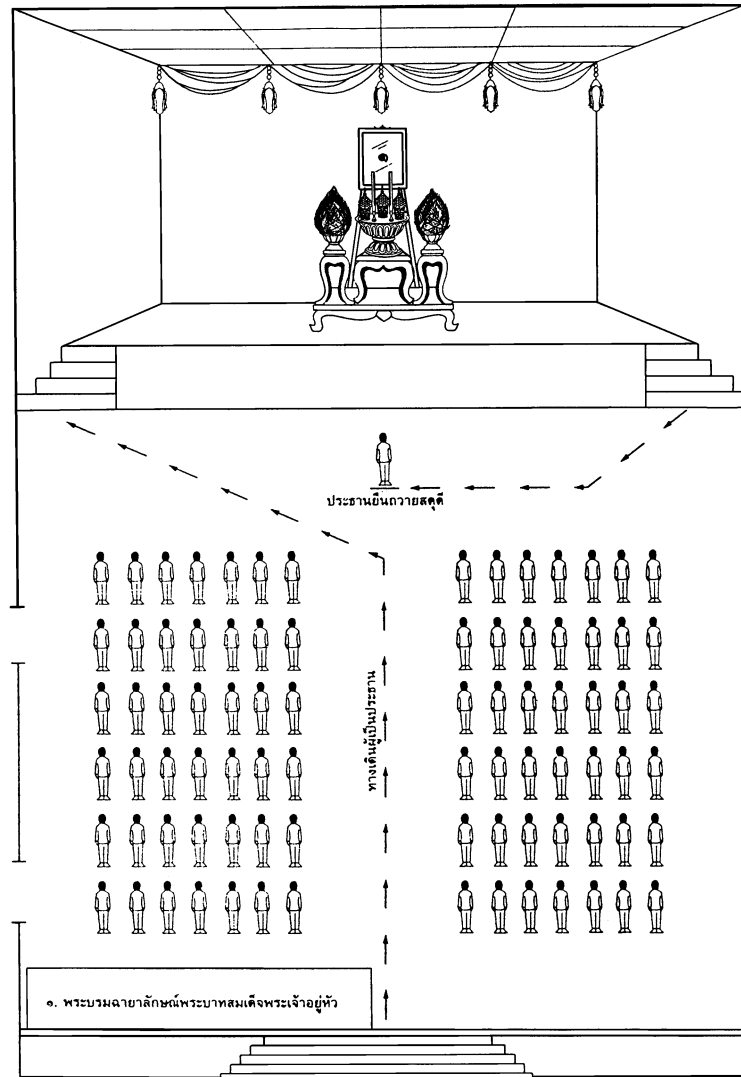
หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ทรงทอดผ้าไตรและย่ามที่ระลึก

พิธีถวายบังคมวางพานพุ่มสักการะ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ขั้นตอนการจัดงาน^๑

๑. เชิญพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมรูปปั้นประดิษฐานที่โต๊ะหมู่
๒. ตกแต่งพุ่มดอกไม้หรือพุ่มทอง พุ่มเงิน ที่โต๊ะหมู่
๓. โต๊ะหมู่ตัวล่างสุดตรงหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ตั้งรูปเทียนเครื่องทองน้อยสำหรับจุดถวายราชสักการะ
๔. เมื่อผู้ร่วมงานมาพร้อมกันแล้ว นั่งหรือยืนรอประธาน
๕. ประธานมาถึง ทุกคนยืนรับ
๖. ประธานไปยังโต๊ะหมู่ ยืนหันไปทางพระบรมฉายาลักษณ์ ถวายความเคารพพร้อมผู้ร่วมงาน
๗. ประธานจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะ กราบ
๘. ประธานยืนหน้าแถวผู้ร่วมงาน หันหน้าเข้าหาพระบรมฉายาลักษณ์
๙. ประธานอ่านสดุดีเฉลิมพระเกียรติ
๑๐. จบสดุดี ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
๑๑. จบเพลงสรรเสริญพระบารมี ทุกคนถวายความเคารพพร้อมกัน
๑๒. เสร็จพิธี

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ประกาศสดุดีน้อมรำลึกถึงพระเกียรติคุณ^๑
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยชาติ
เนื่องในวันถวายบังคมวางพานพุ่มสักการะ
เฉลิมพระเกียรติในมหามงคลวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
ณ เบื้องพระพักตร์พระบรมราชานุสาวรีย์
(พระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์)
องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
ประกาศยกย่องให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลงานดีเด่น ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์
วัฒนธรรม สังคม มานุษยวิทยา และการสื่อสาร
ระหว่างพุทธศักราช ๒๕๔๗-๒๕๕๘

เนื่องในมหามงคลสมัยวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี แห่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกาศยกย่องให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม มานุษยวิทยาและการสื่อสาร ระหว่างพุทธศักราช ๒๕๔๗-๒๕๕๘ ข้าพระพุทธเจ้าในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติประกาศเฉลิมพระเกียรติคุณ แสดงความจงรักภักดีและกตัญญูตอพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เลิศล้ำด้วยพระบรมราชกฤษฎีกาบริหาร น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น ที่ทรงธำรงรักษาเอกราชของชาติ ปกครองประเทศและประชาชนชาวไทยให้ผาสุกร่มเย็น ณ โอกาสนี้

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภยชาติ มีพระบรมราชคุณูปการแก่ประเทศและประชาชนชาวไทยเป็นล้นพ้นสุดที่จะพรรณนาได้ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์ อเนกนิกรชนสมมตเป็นพระเจ้าแผ่นดิน รัชกาลที่ ๔ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพุทธศักราช ๒๓๔๗ ทรงเสริมสร้างรักษาความมั่นคงภายในพระราชอาณาจักรเป็นเวลา ๑๗ ปี เมื่อก่อนทรงครองราชย์ ๒๖ ปีเศษนั้น ทรงดำรงอยู่ในสมณสมบัติ

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ เรียบเรียงโดยนางสายไหม จบกมลศึก ที่ปรึกษาเกี่ยวกับงานด้านเอกสารและหนังสือของสำนักพระราชวัง

จึงนับเป็นโชคมหาศาลของประเทศไทย ด้วยเป็นเหตุให้ทรงมีเวลาศึกษาวิชาการสมัยใหม่ได้ลึกซึ้งกว้างขวาง เตรียมพร้อมการบริหารบ้านเมืองในภาวะที่ชาติจำเป็นต้องเปิดประตูรับชาวต่างประเทศทุกด้าน ทรงแตกฉานภาษาละตินและอังกฤษ จึงสามารถทราบเหตุการณ์โลกได้ถูกต้อง การเสด็จทอด็จจาริกไปนมัสการปูชนียสถานสำคัญยังหัวเมืองที่ห่างไกล ได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของพลเมือง ครั้นเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ทรงดำเนินรัฐประศาสน์นโยบายและวิเทโศบาย เพื่อประโยชน์บ้านเมืองอย่างสุขุมคัมภีรภาพ ผ่อนปรน และสละประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนใหญ่นอกเล็กประเพณีล้าสมัย ปรับปรุงการทหารอย่างสากล ส่งราชทูตไปเจริญพระราชไมตรียังราชสำนักสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย แห่งประเทศอังกฤษ และราชสำนักพระเจ้าโนโปเลียนที่ ๓ แห่งประเทศฝรั่งเศส เป็นการเล็งการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจในยุโรป ทรงส่งเสริมวิชาการสมัยใหม่ ก่อตั้งโรงพิมพ์ สร้างเครื่องจักรกล เรือกลไฟ สร้างถนน ขยายอาณาเขตพระนคร และทำนุบำรุงการพระพุทธศาสนา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลุ่มลึกในวิชาวิทยาศาสตร์แขนงดาราศาสตร์ พระราชทานอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติที่สำคัญยิ่งใหญ่คือ ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาไว้ก่อนล่วงหน้าถึง ๒ ปีว่า ปีมะโรง วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ที่ตำบลหัวกอ แขวงเมืองประจวบคีรีขันธ์ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๖ นาที ๒๐ วินาที ดวงอาทิตย์จะมีมืดเต็มดวงเป็นเวลานานถึง ๖ นาที ๔๖ วินาที การเป็นไปตามคำประกาศ นักวิชาการเอเชีย ยุโรป และอเมริกาต่างตื่นตะลึงในพระปรีชาสามารถอย่างยิ่ง ด้วยปรากฏว่าการคำนวณสุริยุปราคาของพระองค์นั้นถูกต้องมากกว่านักดาราศาสตร์ตะวันตกถึง ๒ วินาที เป็นที่แซ่ซ้องสรรเสริญพระเกียรติคุณยิ่งใหญไพศาล วงการวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันพร้อมกันเฉลิมพระเกียรติพระองค์ว่า “บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” การวางรากฐานพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านนั้น นำพาให้ประเทศไทยรอดพ้นวิกฤตการณ์ สามารถธำรงรักษาเอกราชของชาติไว้ได้ยั่งยืน ในขณะที่ประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหลายต่างสูญเสียเอกราชอธิปไตยไปหมดสิ้น

บัดนี้ เหล่าข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ ด้วยความปีติโสมนัสยินดีเป็นล้นพ้น จึงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกล่าวคำอันเป็นสัจจะวาจาว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจะรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันประเสริฐในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และจะดำรงตนให้เป็นคุณประโยชน์แก่การพัฒนาชาติสืบไป

๗๓

งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ระหว่างวันอังคารที่ ๑๙ ถึงวันเสาร์ที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการจัดงานและกิจกรรมเทิดพระเกียรติและน้อมรำลึกพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในฐานะที่ทรงเป็น “พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย” การจัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติประจำปี ๒๕๕๗ ตรงกับการเฉลิมฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงใช้โอกาสอันดีนี้จัดงานสัปดาห์แสดงวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ภายใต้แนวความคิดที่เทิดพระเกียรติพระมหากรุณาธิคุณไทยทั้งสองพระองค์ ทรงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ประเทศไทยให้ทัดเทียมอารยประเทศ ทรงใช้วิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข

การจัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติและงานวันเทคโนโลยีของไทย ประจำปี ๒๕๕๗ ตรงกับงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ผนวกการจัดงานไว้ด้วยกันในงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๕๗” ภายใต้แนวคิด “วิทยาศาสตร์มีคำตอบ” ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา เป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกำหนดรูปแบบการจัดงานประกอบด้วย การแสดงนิทรรศการ ผลงาน การประชุมวิชาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นกับสาธารณชนตั้งแต่ระดับรากหญ้า จนถึงระดับภาคธุรกิจ ให้เกิดการตื่นตัวในการร่วมศึกษา คิดค้น และพัฒนาเทคโนโลยีของไทยอันจะสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่วางเป้าหมายแห่งการสร้างสรรค์งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในยุคปฏิรูปเพื่อพลิกฟื้นเศรษฐกิจของชาติ

รูปแบบของ Exhibition Display เทิดพระเกียรติพระมหากรุณาธิคุณไทย ผู้ทรงนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมอารยประเทศ พร้อมนำเสนอผลงาน (Show Case) นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับแนวหน้าของประเทศ พระมหากรุณาธิคุณไทยกับวิทยาศาสตร์ รัชกาลที่ ๔ กับดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ รัชกาลที่ ๙ กับเทคโนโลยีเพื่อชีวิตคนไทย

การวางรากฐานวงการวิทยาศาสตร์ไทย วิทยาศาสตร์ศาสตร์แห่งการเปลี่ยนแปลง พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยและต่างประเทศ ศักยภาพและพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการพัฒนาประเทศไทย

รูปแบบการจัดงานนิทรรศการแสดงความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดแบ่งเป็น ๙ โซนมหัศจรรย์ ใช้เนื้อที่การจัดแสดง 8 HALL มีรายละเอียดดังนี้

HALL 1 Royal Pavilion จัดแสดงนิทรรศการเกิดพระเกียรติพระอัครนิพนธ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศ์ และ Royal Pavilion Dome โดยจำลองบรรยากาศเสมือนจริงให้ความรู้สึกเหมือนตั้งอยู่ภายใต้ท้องฟ้ากว้างใหญ่นำเสนอพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยและพระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย

Energy World จัดแสดง Solar House จำลองบ้านอนาคตโดยใช้แผง Solar cell แทนพลังงานไฟฟ้า เรียนรู้กระบวนการผลิต Solar cell ผ่านการ์ตูน Animation แข่งขันตอบปัญหาใน Solar Quiz ทดลองทำ Solar cell ด้วยตนเองและร่วมนั่งรถ Solar cell ซึ่งผลิตโดยคนไทยเที่ยวรอบงาน

HALL 2 The Space จัดฉายภาพยนตร์แนวอวกาศภายใน Sky Dome โค้งครึ่งวงกลม การจัดแสดงดาวเทียมและ Kid Zone เกมความรู้พื้นฐานด้านอวกาศ เช่น การจำลองการจอดยานอวกาศพอลลี่ ๑๑ บนดาวอังคาร รวมทั้งการนำเสนอผลงานนักวิทยาศาสตร์ไทยที่เคยร่วมงานกับนาซ่า และมนุษย์อวกาศหญิง Kathryn / P.Hire มาร่วมงานในวันที่ ๒๐-๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

HALL 3 Electronics World จัดแสดง RFID การจำลองเมืองไทยแห่งอนาคตด้วยรูปแบบ Modern Construction และระบบ Computer RFID การใช้ Tracking ให้ผู้เข้าร่วมงานใช้บัตร RFID เป็นบัตรเล่นเกม สะสมแต้มรับของรางวัล

ECTI Technology (NECTEC) โดยการจำลองบ้านในฝันคนพิการด้วยเทคโนโลยีล้ำสมัย การจัดผลงานวิจัยไฮเทคโนโลยี เช่น Hard disk จีว และ Kid Zone ประลองความคิดและสติปัญญาด้วยการประกอบวงจร Electronic และนำกลับเป็นของที่ระลึกได้ มีการแข่งขันรถรางวงจรไฟฟ้าและเกมตอบปัญหาด้านวิทยาศาสตร์

HALL 4 Mechanics world จัดแสดง Auto & Materials เป็นการ จัดแสดงชิ้นส่วนอุปกรณ์รถยนต์ฝีมือคนไทย การวิจัยสนับสนุนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ การผลิตผ้าไหมยัดได้วัสดุอุปกรณ์การแพทย์ เช่น เทคโนโลยีต้นแบบรวดเร็วทางการแพทย์ เทคโนโลยีด้านการเกษตร เช่น บรรจุภัณฑ์ยืดอายุผักผลไม้ การพลังงาน เช่น ดีโซฮอลล์ การสาริตพืชนกจากวัสดุเซรามิก และผลกระทบการฟุ่ร่อนของระบบสาธารณสุขปโภคจากรถไฟฟ้าใต้ดิน

Robot Air Craft Technology จัดแสดงหุ่นยนต์ฝีมือคนไทยจากสถาบันต่างๆ การนำเสนอเครื่องบินจากประเทศญี่ปุ่น โดยให้เด็ก ๆ ที่เข้าร่วมงานสามารถร่วมสนุกกับการพับเครื่องบินกระดาษ โดยจัดให้มีการแข่งขันการพับเครื่องบินกระดาษชิงแชมป์ประเทศไทย

HALL 5 Equipments World จัดแสดงผลงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการสัมมนาและการจำหน่ายอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การแพทย์ และเคมี

HALL 6 Biotec World จัดแสดง Biotechnology ชีวิตเหนือระดับกับ Medical Biotechnology for the Better Life จัดแสดงเทคโนโลยีการปลูกถ่ายอวัยวะเทียมเพื่อนำมาซ่อมแซมอวัยวะที่ขาดหายหรือชำรุดในโลกอนาคตอันใกล้ จัดแสดงเทคนิคการผสมเทียมและสามารถกำหนดเพศตัวอ่อนด้วยเทคโนโลยี 1VF / Sexing ซึ่งสามารถช่วยผู้มีบุตรยาก ได้จัดแสดง Gene Therapy พันธุกรรมบำบัดเป็นอย่างไร และ Biosensor เทคนิคการบำบัดรักษาโรคด้วยวิธีไฮเทคใช้เครื่องกลขนาดเล็กส่งไปตามเส้นเลือดของร่างกาย ช่วยซ่อมแซมอวัยวะแบบอัตโนมัติ

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีฉบับชาวบ้าน โดยการจำลองบ้านและการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง การสาธิตการทำผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปใช้ได้จริงที่บ้าน

HALL 7 Scientists World จัดแสดง Sci-nema World of Wonders วิทยาศาสตร์กับภาพยนตร์ เมื่อโลกแห่งจินตนาการของอนาคตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นบนความบันเทิงบนแผ่นฟิล์มของภาพยนตร์หลายเรื่อง เช่น Robot The Matrix The Day After Tomorrow จัดกิจกรรมเสวนา Talk of The Scene จากแขกรับเชิญพิเศษ แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ การสาธิต Special Effect การแต่งหน้า การสร้าง Graphic Animation และจัดฉายภาพยนตร์แนววิทยาศาสตร์

Science Game with MTEC เกมวิทยาศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัสดุชวนสนุก เช่น การแข่งขันรถไฟความเร็วสูง Maglev โลหะจำรูป ลูกเต๋ามหัศจรรย์ แบตเตอรี่จากผลไม้ และวงจรไฟฟ้าแสนสนุก มีการแสดงโปสเตอร์ทุนโครงการวัสดุศาสตร์พร้อมชิ้นงาน และมุมรักการอ่านที่มากด้วยสาระความรู้ทางด้านวัสดุ

S & T in Action เป็นการจุดประกายฝันเยาวชนไทยสู่อาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ค้นหาคำตอบในเส้นทางสายอาชีพที่สนใจ ชมนิทรรศการแสดงผลงานของการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาครัฐและภาคเอกชน การสาธิตการตรวจพันธุกรรมของตัวอ่อนก่อนการฝังตัวในมดลูก การบรรจุภัณฑ์ประเภทต่างๆ และฝีกออกแบบบรรจุภัณฑ์ชมเครื่องสำอางจากผลงานวิจัยรังไหมและบัวหลวง สาธิตการผลิตไส้กรอก ชมนิทรรศการนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นปี ๒๕๔๗ ชมผลงานประกวดโครงงานคณิตศาสตร์ดีเด่นปี ๒๕๔๗ และให้ผู้เข้าชมงานได้สนทนากับวิศวกร สัตวแพทย์ เกษัชกร นักวิทยาศาสตร์ด้านต่างๆ พร้อมกิจกรรมต่างๆ บนเวที

HALL 8 Nanotec World สัมผัสกับความน่าอัศจรรย์ใจของนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีใหม่สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีขนาดเล็กกว่าเส้นผ่าศูนย์กลางเส้นผมนับแสนเท่า และเป็นเทคโนโลยีที่มาแรงมากในปีนี้ เมื่อทุกคนเดินทางเข้าสู่โลกนาโนพบกับความมหัศจรรย์ของ

อุโมงค์ย่อขนาด จัดเรียงอะตอมเป็นภาษาไทยครั้งแรกของโลก ชมผลงานและผลิตภัณฑ์แห่งอนาคต
ของสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมมากมาย ชมการแสดงบนเวทีและเกมนานาชาติ

ค่ายวิทยาศาสตร์ถาวร เป็นค่ายสำหรับเด็กไทยที่มีใจรักในการคิดค้น ค้นคว้าประดิษฐ์กรรม
และชมสุดยอดผลงานของเด็กในโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็ก
และเยาวชน

นิทรรศการจัดแสดงระหว่างวันที่ ๑๕-๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

วันที่ ๑๕-๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เปิดให้นักเรียน นักศึกษา เข้าชม

วันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเปิดงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

วันที่ ๒๐-๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เปิดให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และ
ประชาชนทั่วไปเข้าชม

กำหนดการ

เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ”

ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันอังคารที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

เวลา ๑๗.๑๐ น. - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
พระราชวังดุสิต ไปยังศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค
เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เวลา ๑๗.๓๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค
เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
(วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)

- นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด
นนทบุรี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๑ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑
นายกร ทักษะรังสี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ศาสตราจารย์ ไพรัช ธัชยพงษ์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการฯ และข้าราชการ ฝ่ายฯ รับเสด็จ

- นายกเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรี นางระพีพรรณ ทัพพะรังสี
ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ผู้แทนสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้แทนศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมนานาชาติอิมแพ็ค เมืองทองธานี
และผู้แทนบริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน) ทูลเกล้าฯ ถวายพวงมาลัย
- เสด็จฯ เข้าภายในอาคาร HALL 2
(ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- เสด็จฯ ไปทรงวางพานพุ่มดอกไม้หน้าพระบรมฉายาลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- นายกรัฐมนตรีกล่าวถวายราชสดุดีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย
(ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลรายงานการจัดงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๒๕๕๗ “วิทยาศาสตร์มีคำตอบ”
- เสด็จฯ ไปทรงตัดแถบแพรเปิดงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๕๗
(ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์)
- เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการพระมหากษัตริย์ไทยกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(บริเวณส่วนหน้าของ HALL 1)
- ประทับรถออร์บ์ทอดพระเนตรนิทรรศการอุตสาหกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - นิทรรศการ ๖๐ ล้านไทยลดใช้พลังงาน
 - นิทรรศการสายธารสานใจห่วงใยสิ่งแวดล้อมโมเดลเต๋าทะเลติดเครื่องสัญญาณดาวเทียม สาริระบบบำบัดน้ำเสีย เทคโนโลยีการควบคุมมลพิษ โครงการเร่งด่วนหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ตามโครงการพระราชดำริ การสืบค้นข้อมูลน้ำบาดาล การปรับปริมาณน้ำ การวัดลม การวัดน้ำ

จุดที่ ๒ บริเวณ HALL 2

- ทอดพระเนตรโครงการวิจัยพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
(นักบินอวกาศจากนาซ่า เฝ้าย รับเสด็จ)

จุดที่ ๓ บริเวณ HALL 3

- โครงการเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
- โครงการไมโครอิเล็กทรอนิกส์และไมโครชิปสมาร์ตการ์ด และ RFID/NECTEC สวทช. เป็นการแสดงการนำเทคโนโลยี Smart CARD/RFID ไปใช้ในงาน ๔ หมวด คือ
 ๑. เพื่อความปลอดภัย คือ ใช้บัตรเปิดปิดทางเข้าต่างๆ ระบบ E-citizen Personal Identification
 ๒. เพื่อการค้า เช่น Member card ต่างๆ Credit card ระบบ E-purchasing
 ๓. RFID เพื่อการเกษตรและสัตว์ ตัวอย่างสัตว์ที่ติดไมโครชิป เช่น หมู RFID เพื่อการขนส่งและห่วงโซ่การผลิต และความสามารถของคนไทยในการออกแบบและพัฒนาเทคโนโลยี
- โครงการ Power of Synchrotron Light การนำซินโครตรอนมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัยด้านต่างๆ
- โครงการ ECTI Technology ที่ดำเนินการโดย NECTEC สวทช. (สถานีตรวจวัดอวกาศขนาดเล็ก เทคโนโลยีสมองกลฝังตัว E-Lens โปรแกรมช่วยขยายหน้าจอ Digital musuem) การพยากรณ์น้ำฝนด้วยโครงข่ายประสาทเทียมแบบ Backprogragation, บรอดแบนด์ไร้สายสำหรับชนบท โทรศัพท์เข้ารหัสลับ บ้านในฝันคนพิการ

จุดที่ ๔ บริเวณ HALL 4

- โครงการ Auto & Material Technology ที่ดำเนินการโดย MTEC สวทช. และพันธมิตรร่วมวิจัยพัฒนา-ผ้าไหมยัดได้
- นิทรรศการของกระทรวงกลาโหม-วิทยาศาสตร์กับการป้องกันประเทศ
- นิทรรศการกิจกรรม Robot กิจกรรมของผู้ชนะเลิศการแข่งขันของหุ่นยนต์ต่อถนน สสท. หุ่นยนต์จากสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวน ๑๑ สถาบัน และหุ่นยนต์เพื่อความบันเทิง
- กิจกรรมโครงการเครื่องร่อนขับเคลื่อนพลังมนุษย์

จุดที่ ๕ บริเวณ HALL 6

- กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีฉบับชาวบ้านเป็นการนำเสนอแนวคิดในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากธรรมชาติด้วยการนำทรัพยากรรอบตัวมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถนำข้อมูลที่ได้อะไรไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์สุขภาพการตรวจวินิจฉัยโรคต่างๆ การเฝ้าระวังและสอบสวนโรคซาร์สและไข้หวัดนก โครงการ Food Safty สมุนไพรและแพทย์แผนไทยชุดทดสอบต่างๆ
- กิจกรรมงานวิทยาศาสตร์บริการ ผลการประกวดเครื่องปั้นดินเผาสำหรับอาหารไทย
- นิทรรศการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพที่ดำเนินการโดย BIOTEC สวทช. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์ที่จะช่วยรักษาโรคและทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวขึ้น เช่น การปลูกถ่ายอวัยวะเทียม โดยใช้เซลล์ต้นกำเนิด การใช้พันธุกรรมบำบัดรักษาโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม วิวัฒนาการเด็กหลอดแก้วและการใช้ Biosensor ตรวจสอบความผิดปกติของร่างกาย การทดลองสกัด DNA การตัดต่อยีนส์เรืองแสงจากแมงกะพรุนเข้าสู่เชื้อมาลาเรียเพื่อติดตามการแพร่กระจายของเชื้อ
- ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับงานเกษตรการผลิตพืชที่มีคุณภาพและปลอดภัย เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การพัฒนาดิน การชลประทาน การผลิตพืชสายพันธุ์ใหม่

จุดที่ ๖ บริเวณ HALL 7

- ทอดพระเนตรกิจกรรม Innovation Mart
- ทอดพระเนตรห้อง S&T in action, Health and Medicine ณ จุดสาธิตการปฏิสนธิของไข่และสเปิร์มด้วยวิธีอีกซี่ Sport & Beauty Food & Nutrition Web site **WWW.myscientist.com** การแนะนำเส้นทางสายอาชีพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

จุดที่ ๗ บริเวณ HALL 8

- นิทรรศการความก้าวหน้าด้านนาโนเทคโนโลยีให้ความรู้เกี่ยวกับนาโนเทคโนโลยี กิจกรรมแสดงผลงานสิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ต่างๆ
- กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ถาวรและกิจกรรมส่งเสริมอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน

จุดที่ ๘ บริเวณ HALL 6-7

- ทอดพระเนตรกิจกรรมการสร้างหุ่นยนต์ ASIMO
เวลา ๒๐.๐๐ น. - เสด็จฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
(ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ
การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว

๘๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงาน
“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ”
ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
วันอังคารที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ณ บริเวณศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมนานาชาติอิมแพ็ค เมืองทองธานี เจ้าหน้าที่ได้
ประดับตกแต่งอาคาร สถานที่ภายใน HALL 1 ถึง HALL 8 ไว้พร้อม

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต
ไปยังศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมนานาชาติอิมแพ็ค เมืองทองธานี เสด็จพระราชดำเนิน
ถึงหน้าอาคาร HALL 2 ณ ที่นั้นพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการ
จังหวัดนนทบุรี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๑๑ ผู้บัญชาการ
ตำรวจภูธรภาค ๑ นายกร ทัพพะรังสี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กราบบังคมทูลรายงาน
คณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการ พร้อมข้าราชการฝ่าย รับเสด็จ ขณะนั้นวงดุริยางค์บรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี นายกเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรี นางระพีพรรณ ทัพพะรังสี ผู้แทนกระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้แทนสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้แทนศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมนานาชาติอิมแพ็ค เมืองทองธานี และผู้แทนบริษัท
บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน) ทูลเกล้าฯ ถวายพวงมาลัยแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินเข้าไปภายในอาคาร HALL 2 ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงวางพานพุ่มดอกไม้หน้าพระบรมฉายาลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย
ถวายราชสักการะ ทรงกราบแล้วประทับพระราชอาสน์

๘๑

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๕ นาที พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวถวายราชสดุดี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินถึงบริเวณสถานที่จัดงาน

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวถวายราชสดุดีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย ขณะนั้นผู้เฝ้าฯ ทั้งหมดยืน จบแล้วจึงนั่ง ดนตรีบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลรายงานการจัดงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗ “วิทยาศาสตร์มีคำตอบ” ดังนี้^{*}

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในโอกาสงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗” ประจวบกับวาระอันเป็นมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี แห่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้ประกาศยกย่องให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม มานุษยวิทยาและการสื่อสาร ข้าพระพุทธเจ้า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในนามของปวงชนชาวไทย ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตประกาศเฉลิมพระเกียรติคุณ แสดงความจงรักภักดี และกตัญญูกตเวทิตาธรรมสองพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในฐานะพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย และพระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย ที่ได้ทรงธำรงรักษาเอกราชของชาติ ทรงปกครองประเทศและทรงปกเกล้าปกกระหม่อมเหล่าปวงชนชาวไทยให้ผาสุกร่มเย็นมาจนถึงทุกวันนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์ที่ได้ทรงวางรากฐานการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ทรงนำพาประเทศไทยให้รอดพ้นภัยจากลัทธิการค้าอาณานิคมสามารถธำรงรักษาเอกราชของชาติไว้ได้อย่างมั่นคงยั่งยืนในขณะที่หลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างสูญเสียเอกราชอธิปไตยไปหมดสิ้น

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงมีความลุ่มลึกในวิชาวิทยาศาสตร์แขนงดาราศาสตร์ ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาในประเทศไทยไว้ก่อนล่วงหน้า ๒ ปี ว่าดวงอาทิตย์จะมีดมืดเต็มดวงเป็นเวลานานถึง ๖ นาที ๔๖ วินาที ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งปรากฏว่าการคำนวณของพระองค์ถูกต้องกว่านักดาราศาสตร์ตะวันตก ๒ วินาที เป็นที่แซ่ซ้องสรรเสริญพระเกียรติคุณอย่างไพศาล วงการวิทยาศาสตร์ปัจจุบันจึงพร้อมใจกันเฉลิมพระเกียรติว่า “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย”

ส่วนในด้านเทคโนโลยีนั้น ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมีพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในด้านเทคโนโลยี ได้ทรงค้นคิด ค้นคว้า ทดลอง ดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขและริเริ่ม วิจัย พัฒนาโครงการส่วนพระองค์อันหลากหลาย จนก่อให้เกิดนวัตกรรมจำนวนมาก ทั้งกัณฑ์น้ำช้ำพัฒนาทฤษฎีใหม่ โครงการแก้มลิง แก่งลัดดิน การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก เทคโนโลยีการบำบัด

^{*} คัดจากเอกสารต้นฉบับ

น้ำเสียด้วยเครื่องกล การประดิษฐ์อักษรไทยแบบจิตรลดาและอุปกรณ์ด้วยคอมพิวเตอร์ การประดิษฐ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้พิมพ์ตัวอักษรได้ทั้งภาษาสันสกฤต ภาษาไทย และตัวโฟเนติก และโครงการอีกนานัปการ ได้เป็นทั้งแบบอย่างของการทำงาน เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการปฏิบัติตาม และทำให้เกิดการตื่นตัวนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนกันมากขึ้น

พระราชกรณียกิจด้านเทคโนโลยีที่ได้ทรงริเริ่มไว้ ยังได้นำมาใช้ในการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดของราษฎร ทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นที่ประจักษ์ชัดแก่พสกนิกรและชาวโลก นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่ปวงชนชาวไทยหาที่สุดมิได้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ เห็นชอบให้เทิดพระเกียรติได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ในฐานะทรงเป็น “พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย” และเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอำนวยการสาธิต ฝนเทียมสูตรใหม่ครั้งแรกของโลกที่เขื่อนแก่งกระจาน และสามารถบังคับให้ฝนตกลงตรงเป้าหมาย ได้ราวปาฏิหาริย์ คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดให้วันที่ ๑๙ ตุลาคมของทุกปีเป็น “วันเทคโนโลยีของไทย”

ในโอกาสนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสพร้อมใจกันตั้งสัตยาธิษฐานกล่าวคำอันเป็นสัจจะวาจาว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจักน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชไว้ใส่เกล้าใส่กระหม่อมอย่างยั่งยืนยาวนานสืบไป และจะดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในนามคณะกรรมการจัดงานและปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า มีความสำนึกและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗” ในวันนี้

เนื่องจากปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ เป็นมหามงคลวโรกาสคล้ายวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐบาลจึงได้จัดโครงการเฉลิมฉลองสมโภชขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ประกอบกับวันที่ ๑๙ ตุลาคมของทุกปีเป็นวันเทคโนโลยีของไทย รัฐบาลจึงได้จัดนิทรรศการในงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗” เพื่อเกิดพระเกียรติ ๒ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐในโอกาสเดียวกัน คือนิทรรศการ “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และนิทรรศการ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะพระบิดาแห่งเทคโนโลยีไทย”

การจัดงานครั้งนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๑๐ แห่งและภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเกิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ไทยที่มีพระปรีชาชาญและพระอัจฉริยภาพในงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่ประชาชนชาวไทย และเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนชาวไทยสนใจและตระหนักในความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นหนึ่งในพลังขับเคลื่อนที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของชาติ

กิจกรรมในงานนี้จะเป็นการนำเสนอผลงานความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งของนักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยีไทยและต่างประเทศ ภายใต้แนวความคิดที่ว่า “วิทยาศาสตร์มีคำตอบ” โดยเน้นการให้ผู้เข้าชมงานมีส่วนร่วมกับสิ่งที่จัดแสดง เพื่อให้เข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งได้แบ่งการจัดแสดงออกเป็น ๘ กลุ่ม ได้แก่กลุ่มพลังงานและสิ่งแวดล้อม กลุ่ม Emerging Technology กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน กลุ่มวัสดุ กลุ่มเทคโนโลยีชีวภาพและสุขภาพ กลุ่มเทคโนโลยีนาโน และกลุ่มพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตกราบบังคมทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เสด็จพระราชดำเนินทรงตัดแถบแพรเปิดงาน “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗” เพื่อความเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแก่การจัดงาน คณะผู้จัดงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๕๙ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังส่วนหน้าของอาคาร HALL 1 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตัดแถบแพรเปิดงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒๕๔๗ ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์แล้ว เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการพระมหากษัตริย์กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทรงตัดแพรแถบเปิดงาน

บริเวณ HALL 1

ทอดพระเนตรนิทรรศการอุตสาหกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อม นิทรรศการ ๖๐ ล้านไทยลดใช้พลังงาน นิทรรศการสายธารสานใจ ห่วงใยสิ่งแวดล้อม โมเดลเต่าทะเลติดเครื่องสัญญาณดาวเทียม สาริระบบบำบัดน้ำเสีย เทคโนโลยีการควบคุมมลพิษ โครงการเร่งด่วนหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ ตามโครงการพระราชดำริ การสืบค้นข้อมูลน้ำบาดาล การปรับปริมาณน้ำ การจัดลม การจัดน้ำ และบริเวณ HALL 2 ทอดพระเนตรโครงการวิจัยพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยมีศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะเป็นผู้ถวายคำอธิบาย

ทอดพระเนตรนิทรรศการ

บริเวณ HALL 2

นางแคทริน พี เดย์ โฮร์ นักบินอวกาศจากองค์การนาซ่า สหรัฐอเมริกา เฝ้าย รับเสด็จและทูลเกล้าฯ ถวายรถจักรยานแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เวลา ๑๙ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประทับรถกอล์ฟทอดพระเนตรนิทรรศการที่บริเวณ HALL 3 พร้อมทั้งผู้ติดตามขึ้นนั่งรถกอล์ฟอีก ๓ คัน ทอดพระเนตรโครงการเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

ทอดพระเนตรนิทรรศการ

บริเวณ HALL 3

- โครงการเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
- โครงการไมโครอิเล็กทรอนิกส์และไมโครชิปสมาร์ตการ์ด และ RFID/NECTEC สวทช. เป็นการแสดงการนำเทคโนโลยี Smart CARD/RFID ไปใช้ในงาน ๔ หมวด คือ

๑. เพื่อความปลอดภัย คือใช้บัตรเปิด-ปิดทางเข้าต่างๆ ระบบ E-citizen personal Indentification

๒. เพื่อการค้า เช่น Member card ต่างๆ Credit card ระบบ E-purchasing

๓. RFID เพื่อการเกษตรและสัตว์ ตัวอย่างสัตว์ที่ติดไมโครชิป เช่น หมู RFID เพื่อการขนส่งและห่วงโซ่การผลิต และความสามารถของคนไทยในการออกแบบและพัฒนาเทคโนโลยี

- โครงการ Power of Synchrotron Light การนำซินโครตรอนมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัยด้านต่างๆ

- โครงการ ECTI Technolngy ที่ดำเนินการโดย NECTEC สวทช. (สถานีตรวจวัดอวกาศขนาดเล็ก เทคโนโลยีสมองกลฝังตัว E-Lens โปรแกรมช่วยขยายหน้าจอ Digital musuem) การพยากรณ์น้ำฝนด้วยโครงข่ายประสาทเทียมแบบ Backprogragation บรอดแบนด์ไร้สาย สำหรับชนบท โทรศัพท์เข้ารหัส บ้านในฝันคนพิการ

บริเวณ HALL 4

- โครงการ Auto & Material Technology ดำเนินการโดย MTEC สวทช. และพันธมิตรร่วมวิจัยพัฒนาผ้าไหมยัดได้

- นิทรรศการของกระทรวงกลาโหมวิทยาศาสตร์กับการป้องกันประเทศ

- นิทรรศการกิจกรรม Robot กิจกรรมของผู้ชนะเลิศการแข่งขันของหุ่นยนต์ต่อถนน สสท. และหุ่นยนต์จากสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวน ๑๑ สถาบัน และหุ่นยนต์เพื่อความบันเทิง
- กิจกรรมโครงการเครื่องร่อนขับเคลื่อนพลังมนุษย์

บริเวณ HALL 6

- กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีฉบับชาวบ้านเป็นการนำเสนอแนวคิด ในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากธรรมชาติด้วยการนำทรัพยากรรอบตัวมาใช้ให้ เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- กิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์สุขภาพการตรวจวินิจฉัยโรคต่างๆการเฝ้าระวังและสอบสวน โรคซาร์ส และไข้หวัดนก โครงการ Food Safty สมุนไพรและแพทย์แผนไทยชุดทดสอบต่างๆ
- กิจกรรมงานวิทยาศาสตร์บริการ ผลการประกวดเครื่องบินดินเผาสำหรับอาหารไทย
- นิทรรศการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพที่ดำเนินการโดย BIOTEC สวทช. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์ที่จะช่วยรักษาโรคและทำให้มนุษย์มีอายุ ยืนยาวขึ้น เช่น การปลูกถ่ายอวัยวะเทียมโดยใช้เซลล์ต้นกำเนิด การใช้พันธุกรรมบำบัดรักษาโรค ที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม วิวัฒนาการเด็กหลอดแก้วและการใช้ Biosensor ตรวจสอบความ ผิดปกติของร่างกาย การทดลองสกัด DNA การตัดต่อยีนส์เรืองแสงจากแมลงกระปุนเข้าสู่เชื้อ มาเลเรียเพื่อติดตามการแพร่กระจายของเชื้อ
- ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับงานเกษตรการผลิตพืชที่มีคุณภาพและปลอดภัย เทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การพัฒนาดิน การชลประทาน การผลิตพืชสายพันธุ์ใหม่

บริเวณ HALL 7

- ทอดพระเนตรกิจกรรม Innovation Mart
- ทอดพระเนตรห้อง S&T in action, Health and Medicine ณ จุดสาธิตการปฏิสนธิ ของไข่และสเปิร์มด้วยวิธีอีทชี Sport & Beauty Food & Nutrition Web site WWW. myscientist.com การแนะนำเส้นทางสายอาชีพจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

บริเวณ HALL 8

- นิทรรศการความก้าวหน้าด้านนาโนเทคโนโลยีให้ความรู้เกี่ยวกับนาโนเทคโนโลยี กิจกรรมแสดงผลงานสิ่งประดิษฐ์ และผลิตภัณฑ์ต่างๆ
- กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ถาวร และกิจกรรมส่งเสริมอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กและเยาวชน

บริเวณ HALL 6-7

- ทอดพระเนตรกิจกรรมการสร้างหุ่นยนต์ ASIMO
- เวลา ๒๑ นาฬิกา ๒๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธาน
ในการอุปสมบทสามเณรสมบุญ สี่หะวงษ์ น.ธ.เอก ป.ธ.๕
และ
ทรงประกอบพิธีทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ
ทรงเททองหล่อพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

วัดมกุฏกษัตริยารามมีฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นที่ริมคลองผดุงกรุงเกษมทางเหนือ ใกล้กับป้อมหักกำลังดั้นกร โปรดให้ซื้อที่ดินของราษฎรติดต่อกับเขตวัดโสมนัสวิหารเป็นที่สร้างพระอาราม เพื่อเคียงคู่กับวัดโสมนัสวิหาร ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นเพื่ออุทิศแก่สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระอัครมเหสี การก่อสร้างวัดมกุฏกษัตริยาราม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นแม่กอง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมขุนราชสีหวิกรม เป็นนายช่าง พระยามหาบัญชา เป็นนายงาน การก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยในพุทธศักราช ๒๔๑๑ และพระราชทานนามว่า “วัดมกุฏกษัตริยาราม” ตามพระปรมาภิไธยของพระองค์ แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ทำการฉลองสมโภชพระอารามเมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง พุทธศักราช ๒๔๑๑^๑

ปัจจุบันวัดมกุฏกษัตริยารามได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ดังนั้นวัดมกุฏกษัตริยารามจึงมีโครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามครั้งใหญ่เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีของพสกนิกรชาวไทยและความจงรักภักดีต่อพระองค์ อีกทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงสถาปนาพระอารามแห่งนี้ ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ นอกจากนี้เพื่อเป็นการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงสวยงามและเป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

^๑ ตรงกับวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๑๑

โครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยารามในครั้งนี้ ประกอบด้วย แนวความคิดในการอนุรักษ์ตามรูปแบบแผนผังและลักษณะของเดิมไว้ให้มากที่สุดเท่าที่มีข้อมูลและหลักฐานยืนยันทั้งทางด้านรูปแบบศิลปสถาปัตยกรรมและทางด้านคุณค่าความเป็นศาสนสถาน ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีงบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๑๐๑.๑ ล้านบาท ซึ่งยังขาดงบประมาณอีกเป็นจำนวนมาก วัดมกุฏกษัตริยาราม และคณะกรรมการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยารามจึงดำเนินการจัดสร้างวัดมุงคลเพื่อเป็นที่ระลึกและหาทุนบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามดังกล่าว และดำเนินการจำลองพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อถวายไปประดิษฐานตามพระอาราม คณะสงฆ์ธรรมยุตอื่นๆ ในฐานะที่พระองค์ทรงสถาปนาคณะสงฆ์ธรรมยุต และสำหรับประชาชน ผู้มีความจงรักภักดีต้องการไว้สักการบูชา น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ เป็นการเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณ รวมทั้งตอบแทนผู้บริจาคเงินสมทบทุนโครงการฯ

นอกจากนั้นวัดมกุฏกษัตริยารามและคณะกรรมการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม ดำเนินการจัดสร้างวัดมุงคลเพื่อเป็นที่ระลึกและหาทุนบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม ประกอบด้วย พระนิรันตราย พระไพรีพินาศ และพระบรมรูปจำลองพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งดำเนินการประกอบพิธีเจิมแผ่นชนวนโลหะ เททองหล่อพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ โดยได้รับพระปฐมมหารามงคลฤกษ์ของพิธี เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ บริเวณลานหน้าพระวิหาร วัดมกุฏกษัตริยาราม มีรายละเอียดของพิธีดังนี้^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

กำหนดการ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธาน
ในการอุปสมบทสามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ น.ธ. เอก ป.ธ. ๕
และ
ทรงประกอบพิธีทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ เททองหล่อพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗

- เวลา ๑๗.๐๐ น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
โดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต
ถึงวัดมกุฏกษัตริยาราม เทียบรถยนต์พระที่นั่งที่ประตูหน้าพระวิหาร
(ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย)
- พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการ และคณะกรรมการ
ฝ่ายฯ รับเสด็จ
 - เสด็จฯ เข้าสู่พระวิหาร
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานพระวิหาร
 - ทรงกราบ
 - ประทับ ณ พระสุจหนี่
 - ทรงประเคนผ้าไตรแด่สามเณรสมบุญ สีหะวงษ์
(สามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ ออกไปครองผ้า)
 - พระสงฆ์ประกอบพิธีอุปสมบทสามเณรสมบุญ สีหะวงษ์
(พระสงฆ์ประกอบพิธีอุปสมบท เสร็จแล้ว)
 - ทรงประเคนเครื่องบริขารแด่พระภิกษุที่อุปสมบทใหม่
 - ทรงหลังทักษิณาทน
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
 - ทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
 - เสด็จฯ ออกจากพระวิหารไปยังพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ
 - ทรงกราบ
- เวลา ๑๗.๓๐ น. - เสด็จฯ ไปยังศาลาฆาณทลพิธีเททอง

- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงศีล
(ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)
- พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการ กราบบังคมทูลรายงาน
- ทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ ซึ่งเจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญเข้า ทูลเกล้าฯ ถวาย
- เสด็จฯ ไปยังมณฑลพิธีเททอง
- ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน จากนายวัลลภ เจียรนวนนท์ ประธานจัดสร้าง
วัดอุดมคงคณ แล้วทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช่องที่เจ้าพนักงาน
พระราชพิธีถือถวาย
- ทรงรับช้อนจากเจ้าพนักงานพระราชพิธี ทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้า
แล้วพระราชทานช้อนคืนให้เจ้าพนักงานพระราชพิธี
- ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระนันทราย และพระไพรีพินาศ
(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร
ดุริยางค์)
- เสด็จฯ เข้าสู่ศาลามณฑลพิธี
- ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงหลังทักษิณทก
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- ทรงลาพระสงฆ์
- เสด็จฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
(ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย)
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว

ณ วันพิธี เจ้าหน้าที่เตรียมการตั้งแต่งและตกแต่งเครื่องประกอบพิธีไว้พร้อม

เวลา ๑๗ นาฬิกา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ถึงวัดมกุฏกษัตริยาราม รรถยนต์พระที่นั่งเทียบที่ประตูหน้าพระวิหาร พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยารามและคณะกรรมการฝ่ายรับเสด็จ จากนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เข้าสู่ภายในพระวิหาร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานพระวิหาร ทรงกราบ แล้วประทับ ณ พระสุทนต์ จากนั้นทรงประเคนผ้าไตรแก่สามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ เสร็จแล้วสามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ ออกไปครองผ้า ต่อจากนั้นพระสงฆ์ประกอบพิธีอุปสมบทสามเณรสมบุญ สีหะวงษ์ เสร็จแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงประเคนเครื่องบริขารแด่พระภิกษุที่อุปสมบทใหม่ ทรงหลังทักษิณาทน พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา จบแล้ว เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ แล้วเสด็จออกจากพระวิหารไปยังพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ ทรงกราบ

ทรงรับพวงมาลัยจากผู้เฝ้าฯ รับเสด็จฯ

๕๓

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธาน

ทรงประเคนผ้าไตรแก่สามเณรสมบุญ สีหะวงษ์

ประกอบพิธีอุปสมบท

ทรงหลังทักษิณาทน

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปยังศาลาามณฑลพิธีเททอง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย ทรงกราบ แล้ว ประทับพระราชอาสน์ ประธานสงฆ์ถวายศีล ทรงศีล จบแล้ว พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์

พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ กราบบังคมทูลรายงาน

ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม
กราบบังคมทูลรายงาน ความว่า^๑

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ในนามของคณะกรรมการอำนวยการ
โครงการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม และพสกนิกรทั้งมวลบรรดาที่ได้มาประชุมพร้อมกัน
ณ ที่นี้ มีความปลาบปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ ที่ได้ฝ่าละออง
พระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเจิมแผ่นชนวนโลหะ เททองหล่อพระนรินทราย
และพระไพรีพินาศ ในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตกราบบังคมทูลรายงาน
ความเป็นมาของการจัดสร้างวัดมกุฏกษัตริยารามโดยสังเขปดังนี้

ด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้สถาปนาวัดขึ้นที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม พระราชทานนามว่า วัดมกุฏกษัตริยาราม ตาม
พระปรมาภิไธยของพระองค์ เพื่อเคียงคู่วัดโสมนัสวิหาร ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้สถาปนาขึ้นเพื่อทรงพระราชอุทิศแก่สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสสวัฒนาวดี พระอัครมเหสี วัดที่ทรง
สถาปนาขึ้นใหม่นี้ เป็นพระอารามหลวงชั้นโทชนิดราชวรวิหาร แล้วโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ทำการฉลองสมโภชพระอาราม เมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง พุทธศักราช ๒๔๑๑
ในปัจจุบันวัดได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาพระอาราม
แห่งนี้ ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ และเพื่อ
บูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม ทั้งพระอารามให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง สวยงาม และเป็น
มรดกของชาติสืบต่อไป ดังนั้นวัดมกุฏกษัตริยารามจึงมีโครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามครั้งใหญ่
เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีของพสกนิกรชาวไทย

โครงการฯ ใช้งบประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์จำนวน ๑๐ ล้านบาท ยังขาดงบประมาณอีกจำนวนมาก คณะกรรมการโครงการฯ
จึงดำเนินการจัดสร้างวัดมกุฏกษัตริยาราม เพื่อเป็นที่ระลึกและหาทุนบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามดังกล่าว

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าในนามของคณะกรรมการทุกฝ่าย
และปวงพสกนิกรบรรดาที่ได้มาประชุมเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จพร้อมกัน ณ ที่นี้ ขอพระราชทาน
เชิญได้ฝ่าละอองพระบาททรงประกอบพิธีเจิมแผ่นชนวนโลหะ เททองหล่อพระนรินทรายและ
พระไพรีพินาศ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ปวงชนข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายและเพื่อความสถิต
สถาพรแห่งวัดมกุฏกษัตริยารามสืบไปตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

จบแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ ซึ่งเจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญเข้าทูลเกล้าฯ ถวาย จากนั้นเสด็จไปยังมณฑลพิธีเททอง ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน จากนายวัลลภ เจียรนวนนท์ ประธานจัดสร้างวัตถุมงคล แล้วทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช้อนที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีถือถวาย ทรงรับช้อนจากเจ้าพนักงานพระราชพิธี แล้วทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้าหลอม แล้วพระราชทานช้อนคืนให้เจ้าพนักงานพระราชพิธี ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระนรินทร์รายและพระไพรีพินาศ ขณะนั้นพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ จากนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เข้าสู่ศาลามณฑลพิธี ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ แล้วประทับพระราชอาสน์ ทรงหลังทักษิณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา จบแล้ว เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ ทรงลาพระสงฆ์ แล้วเสด็จฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินกลับ

ทรงเจิมแผ่นชนวนโลหะ

ทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช้อน

ทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้าหลอม

ทรงถือสายสูตร

ทรงประเคนจุดปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

ทรงหลังทักษิณาทน

พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินในงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

และ

ทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ
กับ

ทรงเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์

และ

ทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

หลังจากที่ทำพิธีเททองหล่อพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศเสร็จเรียบร้อยแล้ว
วัดมกุฏกษัตริยารามและคณะกรรมการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม
จึงได้ดำเนินการจัดพิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ กับทรงเชิญพระมหามงกุฎ
ขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์ และทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขึ้น โดยกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
เป็นองค์ประธานในพิธีดังกล่าว ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม ในวันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
ซึ่งมีรายละเอียดตามกำหนดการดังนี้^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

กำหนดการ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินในงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสคล้ายวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
และ
ทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระนรินทร์ราย และพระไพรีพินาศ
กับ
ทรงเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์
และ
ทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

- เวลา ๑๔.๐๐ น.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ถึง วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร (รถยนต์พระที่นั่งเทียบที่ประตูหน้าพระวิหาร)
 - พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการ และคณะกรรมการ ฝ่ายฯ รับเสด็จ
 - ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช กรรมการอำนวยการ ทูลเกล้าฯ ถวายพวงมาลัย
 - เสด็จฯ เข้าภายในพระวิหาร
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานพระวิหาร
 - ทรงกราบ
 - ประทับพระราชอาสน์
 - ทรงศีล (ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)
 - พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการ กราบบังคมทูล รายงาน
 - เสด็จฯ ไปยังตู้เทียนชัย ทรงเจิมเทียนชัย ทรงรับเทียนชนวน ทรงจุดไฟ จากโคมไฟฟ้าแล้วถวายสมเด็จพระพุทธชินวงศ์
 - สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ รับเทียนชนวนบริการมคธฯ จุดเทียนชัยแล้วถวายคืน

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเทียนชนวนแล้วพระราชทานเจ้าหน้าที่
(สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ จุฑาเทียนชัย พระสงฆ์เจริญคาถาจุฑาเทียนชัย ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเจิมเทียนพระมหามงคล เทียนวิปัสสี แล้วทรงจุดเทียนชนวนจากโคมไฟฟ้า จุฑาเทียนพระมหามงคล เทียนวิปัสสีและเทียนนพพรคุณที่หน้าฐานชุกชี
- ทรงคม
- เสด็จฯ ไปทรงพระสุหร่ายพระนิรันตราย และพระไพรีพินาศ
- ทรงโปรยดอกมะลิในมณฑลราชวัติ
- เสด็จฯ ไปทรงประเคนจุดปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงหลังทักษิณทก
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
- เจ้าหน้าที่กองศาสนูปถัมภ์นิมนต์พระนั่งปรก และพระสวดภาณวารขึ้นนึ่งยังอาสนสงฆ์เรียบร้อยแล้ว
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- เสด็จฯ ไปทรงจุดเทียนทอง เทียนเงิน และธูปเทียนเครื่องบูชากระบะมุกหน้าพระสวดภาณวาร
- ทรงจุดเทียนพุทธาภิเษกที่ชั้นสาครข้างตู้เทียนชัย
- ทรงคม
- เสด็จฯ ออกจากพระวิหารไปยังพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ
- ทรงกราบ
- เสด็จฯ ไปยังแท่นที่ประดิษฐานพระมหามงกุฎ หน้าพระอุโบสถ
- ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิม ทรงปิดทอง
- ทรงถือสายสูตรเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์
(เจ้าหน้าที่กว้านพระมหามงกุฎขึ้นบนยอดพระเจดีย์ พระสงฆ์เจริญชัย-มงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- เสด็จฯ ไปยังแท่นพิธีเททอง
- ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน จากนายพลากร สุวรรณรัฐ คณะกรรมการอำนวยการ แล้วทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช้อนที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีถือถวาย

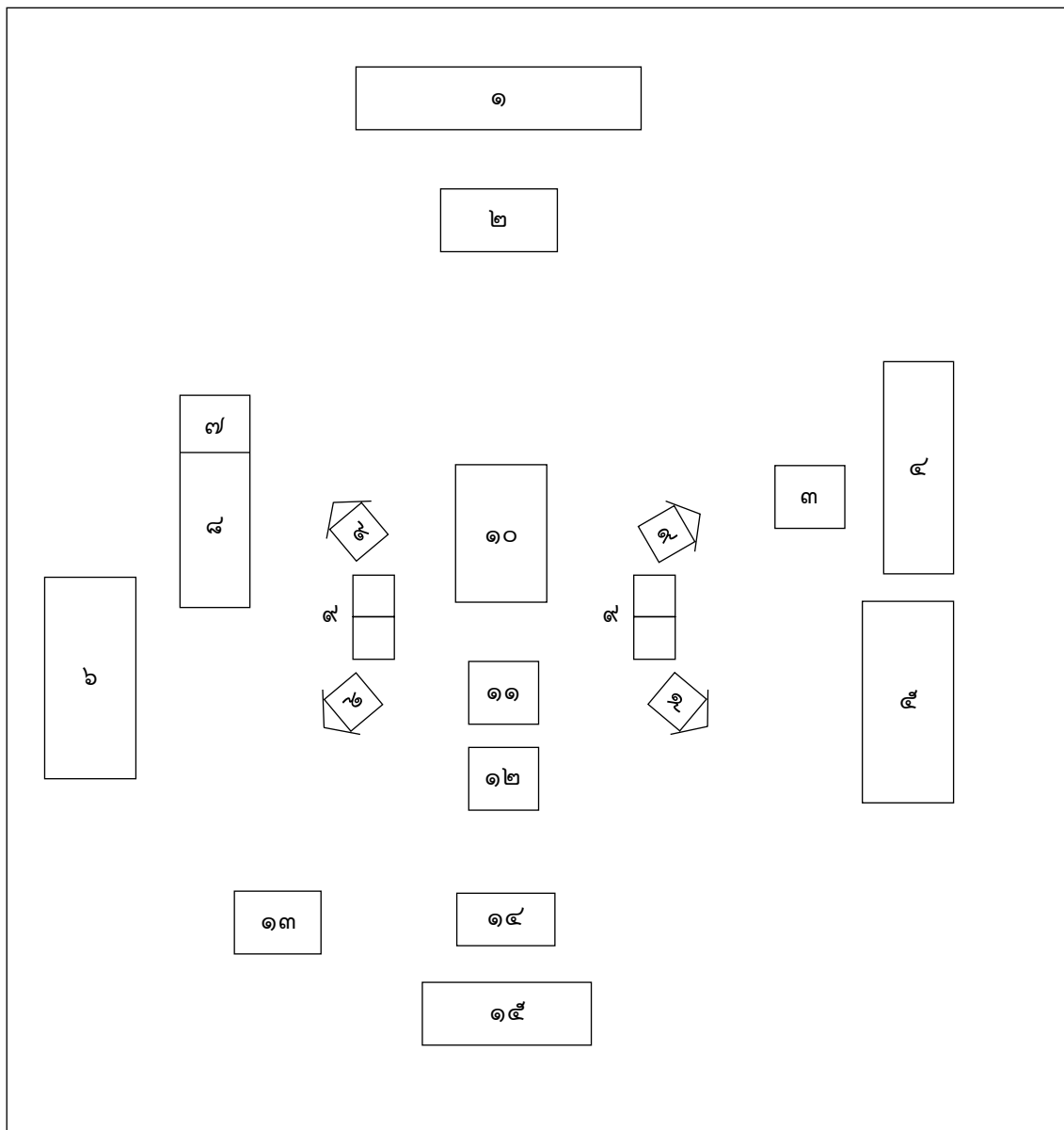

- ทรงรับช้อนจากเจ้าพนักงานพระราชพิธี แล้วทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้า แล้วพระราชทานช้อนคืนให้เจ้าพนักงานพระราชพิธี
- ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- พราหมณ์หลั่งน้ำเทพมนต์และเจิมหุ่นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- เสด็จฯ เข้าภายในพระอุโบสถ
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานพระอุโบสถ
- ทรงกราบ
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- เจ้าพนักงานพระราชพิธีลาดพระภูษาโยง
- เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร บำเพ็ญพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
- ประทับพระราชอาสน์
(พระสงฆ์สดับปกรณ์)
- ทรงหลังทักษิณาทน
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
- นายเอนก สิทธิประศาสน์ กราบบังคมทูลเบิกผู้มีอุปการคุณเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก (จำนวน ๑๐๐ ราย)
- นายวัลลภ เจียรนวนนท์ ประธานฝ่ายจัดสร้างวัตถุมงคล เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- เสด็จฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ

เวลา ๑๕.๑๕ น.

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว

แผนผังภายในพระวิหารวัดมกุฏกษัตริยาราม

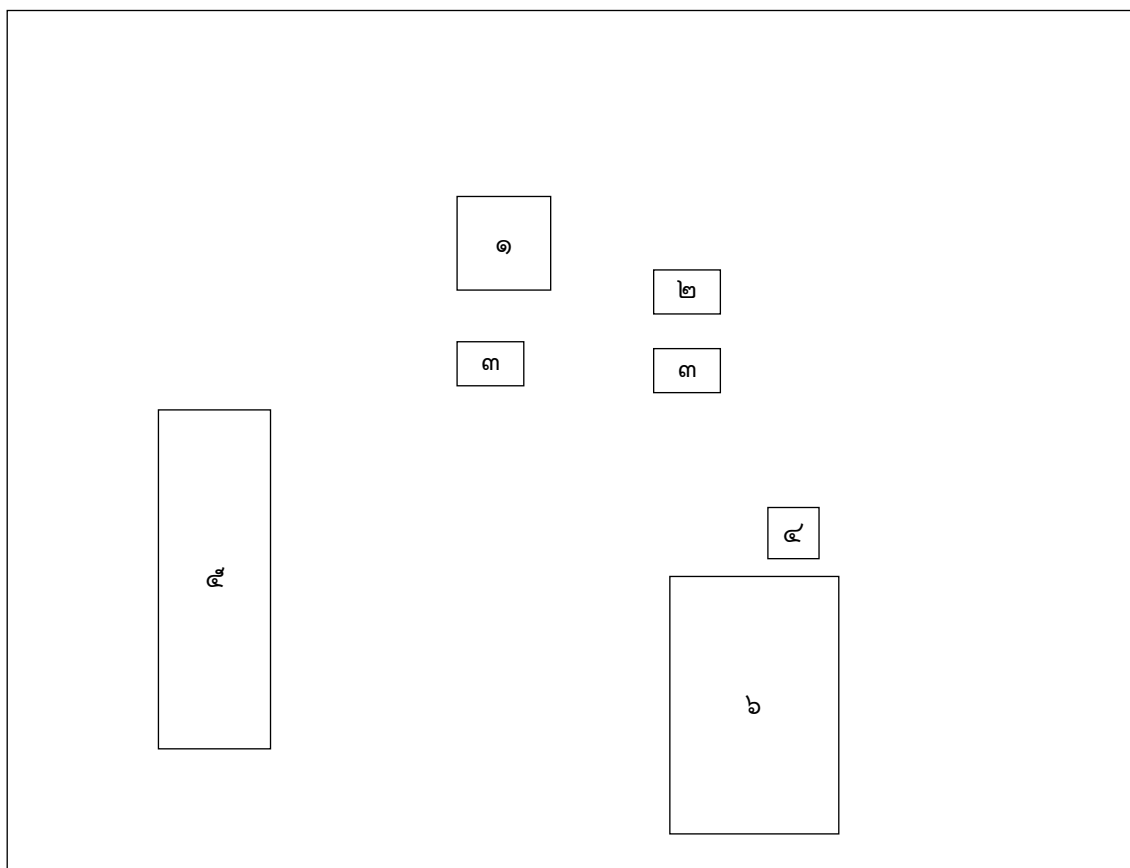
๑. พระประธาน	๙. อาสน์สงฆ์สำหรับพระนั่งปรก
๒. เครื่องนมัสการทองทิศ
พร้อมพระแท่นทรงกราบ	๑๐. วัดถุ่มงคลในพิธีพุทธาภิเษก
๓. พระราชอาสน์พร้อมโต๊ะเคียง	๑๑. ตู้เทียนชัยพร้อมชั้นสาคร ตั้งเชิงเทียน
ปักเทียนพุทธาภิเษก ๑ คู่ และชั้นสาคร
๑ ใบ
๔. ที่นั่งสำหรับผู้ตามเสด็จ	๑๒. อาสน์สงฆ์สำหรับพระนั่งปรกเอก
๕. ที่นั่งสำหรับราชสกุลและแขกผู้มีเกียรติ	๑๓. เติงภานวาร์พร้อมเครื่องบูชากระเบียด
๖. ที่นั่งสำหรับผู้ร่วมพิธี	๑๔. ที่นั่งสำหรับประธานกรรมการ
๗. อาสน์สงฆ์สำหรับสมเด็จพระพุฒาจารย์	๑๕. ที่นั่งสำหรับคณะกรรมการ
๘. อาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์ที่เจริญมงคล
คาถาพิธีพุทธาภิเษก	

๑. พระอุโบสถ
๒. พระแท่นและโต๊ะวางพานสายสูตรพิธีเชิญพระมหามงกุฏ
๓. พระแท่น
๔. พระมหามงกุฏ
๕. พระแท่นและโต๊ะวางพานสายสูตรพิธีเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๖. มณฑลพิธีเททอง
๗. หุ่นพระบรมรูป
๘. พระเจดีย์
๙. กำแพงแก้ว

แผนผังภายในพระอุโบสถ

๑. พระประธานในพระอุโบสถ
๒. พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. พระแท่นทรงกราบ
๔. พระราชอาสน์พร้อมโต๊ะเคียง
๕. อาสน์สงฆ์
๖. ที่นั่งสำหรับผู้เข้ารับของที่ระลึก

ณ วันพิธี ภายในพระวิหารวัดมกุฏกษัตริยาราม เจ้าหน้าที่เตรียมการตั้งแต่งและตกแต่งเครื่องประกอบพิธี ดังนี้

หน้าพระประธาน ตั้งโต๊ะหมู่บูชาวางชั้นแก้วใส่น้ำลอยดอกบัว ตั้งเชิงเทียนปักเทียนพระมหามงคลกลางชั้นแก้ว สองข้างชั้นแก้วตั้งเชิงเทียนปักเทียนวิปัสสี ๑ คู่ ด้านหน้าชั้นแก้วตั้งเชิงเทียนปักเทียนนพคุณ สองข้างประดับด้วยแจกันดอกไม้สด

ถัดออกมาด้านหน้า ตั้งโต๊ะสลักลายปิดทอง ๒ ชั้น ทอดเครื่องนมัสการพร้อมพระแท่นทรงกราบ

แนวผนังด้านซ้ายมือของพระประธาน ปูพรมแดง ทอดพระราชอาสน์พร้อมโต๊ะเคียงชิดผนังตั้งเก้าอี้สำหรับผู้ตามเสด็จ ถัดมาตั้งเก้าอี้สำหรับราชสกุลและผู้มาร่วมพิธี แนวผนังด้านขวามือของพระประธานตั้งอาสน์สงฆ์ ๑๑ ที่ สำหรับสมเด็จพระพุฒาจารย์และพระสงฆ์ที่จะเจริญมงคลคาถาพิธีพุทธาภิเษก ชิดผนังด้านหลังอาสน์สงฆ์ตั้งเก้าอี้สำหรับผู้ร่วมในพิธี

ด้านหน้าพระประธาน กลางพระวิหารตั้งมณฑลพิธี มีราชวัติ ฉัตร ธง ต้นกล้วย ต้นอ้อย พร้อมด้วยสายสิญจน์ล้อมรอบ ตรงกลางตั้งโต๊ะปูผ้าขาว บนโต๊ะวางวัดถุมงคล รอบโต๊ะตั้งอาสน์สงฆ์ สำหรับพระนั่งปรกจำนวน ๘ รูป มณฑลพิธีด้านหน้าพระทวาร ตั้งตู้สลักลายปิดทอง ปักเทียนชัย สองข้างตู้เทียนชัยวางชั้นพระสาครลอยดอกบัว ตั้งเชิงเทียนปักเทียนพุทธาภิเษก ๑ คู่ และด้านขวาของตู้เทียนชัยวางชั้นพระสาครลอยดอกบัว ๑ ใบ

หน้าตู้เทียนชัยตั้งอาสน์สงฆ์สำหรับพระนั่งปรกเอก หน้าพระทวารทางเข้าด้านขวามือของพระประธาน ตั้งเตียงปูด้วยผ้าขาวสำหรับพระสวดภาณวาร หน้าเตียงตั้งโต๊ะสลักลายปิดทองวางเครื่องบูชากระบะมุก เทียนทอง เทียนเงิน

ชิดผนังระหว่างพระทวารทั้งสองตั้งเก้าอี้สำหรับประธานคณะกรรมการและเก้าอี้สำหรับคณะกรรมการ

บริเวณลานด้านหน้าพระวิหาร ตั้งโต๊ะปูผ้าขาว จัดวางเครื่องบวงสรวงสังเวย ประกอบด้วยดอกไม้ รูป เทียนทอง เทียนเงิน บายศรีตั้ง ๕ ชั้น ๑ คู่ บายศรีปากชาม เครื่องคาวเป็นเครื่องคู่ ต้มมี หัวหมู เป็ด ไก่ กุ้ง ปู ไข่ เครื่องหวานมี ทองหยอด เม็ดขนุน ฝอยทอง ขนมน้ำตาล อารัว ด้านข้างโต๊ะเครื่องบวงสรวงตั้งชั้นวางบัตรพลี และบัตรพระเกตุ

ภายในกำแพงแก้วบริเวณลานด้านหน้าพระอุโบสถ จัดตั้งมณฑลพิธีเททอง ตั้งราชวัติ ฉัตร ธง ต้นกล้วย ต้นอ้อย ทั้ง ๔ มุม ตรงกลางราชวัติ ตั้งหุ่นพระบรมรูป นอกราชวัติ ตั้งแท่นยกพื้นปูพรมแดงลาดพระสุทนต์ ตั้งเสาบัวกลุ่มวางพานสายสูตร

ภายในกำแพงแก้วบริเวณลานด้านซ้ายของพระอุโบสถ จัดตั้งมณฑลพิธีเชิญพระมหามงคลขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์ ตั้งแท่นยกพื้นปูพรมแดง ลาดพระสุทนต์ ประดิษฐานพระมหามงคล ถัดมาตั้งแท่นยกพื้นปูพรมแดง ลาดพระสุทนต์ ตั้งเสาบัวกลุ่มวางพานสายสูตร

๑๐๕

ภายในพระอุโบสถ ด้านหน้าพระประธาน ทอดเครื่องนมัสการและพระแท่นทรงกราบ ด้านหน้าพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทอดเครื่องทองน้อยพร้อมพระแท่นทรงกราบ ชิดผนังด้านขวามือของพระประธาน ตั้งอาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์ ๑๐ รูป ชิดผนังด้านซ้ายมือของพระประธาน ปูพรมแดง ทอดพระราชอาสน์พร้อมโต๊ะเคียง ถัดมาตั้งเก้าอี้สำหรับผู้ตามเสด็จและเก้าอี้สำหรับผู้เข้ารับของที่ระลึก

การประดับตกแต่งพระวิหาร

การตั้งแต่งหน้าพระประธาน

วัดกุฎุมงคลภายในมณฑลพิธี

ครั้งนี้เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๐ นาที นายเอนก สิทธิประศาสน์ ประธานคณะกรรมการดำเนินการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม เป็นประธานประกอบพิธีบวงสรวง โดยมีพระครูศิลาจารย์ (ถาวร ภาวังคณันท์) กล่าวคำบูชาพระฤกษ์

พิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

เวลา ๑๓ นาฬิกา เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์จำนวน ๑๐ รูป ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ แล้วเจริญพระพุทธมนต์พุทธานิเชก (ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร) จบแล้ว ลงจากอาสน์สงฆ์และออกจากพระวิหาร พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป ประกอบด้วย พระเทพสิทธิวิมล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระพิพัฒน์สังวรคุณ วัดสุทัศน์เทพวราราม พระศรีวิราภรณ์ วัดพระงาม จังหวัดนครปฐม พระเมธีวราลงกรณ์ วัดชนะสงคราม พระปริยัติโมลี วัดนรนาถสุนทริการาม พระครูอาทรพิพัฒน์โกศล วัดโบสถ์ จังหวัดปทุมธานี พระครูสุนทรธรรมโกศล วัดเสนาสาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระครูปทุมธรรมโสภิต วัดปัญจทายิกาवास จังหวัดปทุมธานี พระมหาสมเจตต์ อริจิตโต วัดสุทัศน์เทพวราราม พระมหาเจริญชัย อุดคเตโช วัดนรนาถสุนทริการาม

เวลา ๑๓ นาฬิกา ๔๕ นาที เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์ที่จะเจริญมงคลคาถาพิธีพุทธานิเชกจำนวน ๑๐ รูป ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ ประกอบด้วยพระพรหมเมธี วัดเทพศิรินทราวาส พระธรรมปัญญาบดี วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระธรรมกิตติมุณี วัดเฉลิมพระเกียรติ พระเทพวรารามณ์ วัดโสมนัสวิหาร พระเทพโมลี วัดราชผาติการาม พระเทพภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม พระราชสารสุธี วัดสิริกาวจนาราม จังหวัดกาญจนบุรี พระราชญาณกวี วัดโสมนัสวิหาร พระราชรัตนวรารามณ์ วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระกิตติวิมลเมธี วัดเทพศิรินทราวาส

เวลา ๑๔ นาฬิกา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ถึงวัดมกุฏกษัตริยาราม รถยนต์พระที่นั่งเทียบที่ประตูหน้าพระวิหาร พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม และคณะ

ท่านผู้หญิงสมาลี จาติกวณิช ทูลเกล้าฯ ถวายพวงมาลัย

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานในพระวิหาร

กรรมการ ฝ่าย รับเสด็จ มี
ท่านผู้หญิงสุมาลี จาติกวณิช
กรรมการอำนวยการ ทูลเกล้าฯ
ถวายพวงมาลัย จากนั้น
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จ
เข้าสู่ภายในพระวิหาร ทรง
จุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ
บูชาพระประธานพระวิหาร
ทรงกราบ แล้วประทับพระ
ราชอาสน์ จากนั้นเจ้าหน้าที่
อาราธนาศีล ประธานสงฆ์
ถวายศีล ทรงศีล จบแล้ว

เวลา ๑๔ นาฬิกา
๕ นาที พลอากาศตรี กำธน
สินธวานนท์ ประธานคณะ
กรรมการอำนวยการโครงการ
บูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน
วัดมกุฏกษัตริยาราม กราบ
บังคมทูลรายงาน ความว่า*

พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ กราบบังคมทูลรายงาน

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างละของพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้าพลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี ในนามของคณะกรรมการ
อำนวยการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม และพสกนิกรทั้งมวลบรรดาที่ได้มา
ประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความปลาบปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น
หาที่สุดมิได้ ที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม
๒๕๔๗ ทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ เชิญพระมหามงกุฎขึ้น
ประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์ และทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาต กราบบังคมทูลถวายรายงานความเป็นมา
โดยสังเขปดังนี้

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาวัดขึ้นที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม เพื่อเคียงคู่วัดโสมนัสวิหาร ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาขึ้นเพื่ออุทิศพระราชกุศลแก่สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระอัครมเหสี และพระราชทานนามว่า วัดมกุฏกษัตริยาราม ตามพระปรมาภิไธยของพระองค์ แล้วโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ฉลองสมโภชพระอาราม เมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง พุทธศักราช ๒๔๑๑ ในปัจจุบันวัดได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาพระอารามแห่งนี้ ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ และเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามทั้งพระอารามให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง สวยงามเป็นมรดกของชาติสืบต่อไป ดังนั้นวัดมกุฏกษัตริยารามจึงมีโครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามครั้งใหญ่ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูตเวทีของปวงชนชาวไทย

โครงการฯ ใช้งบประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท ยังขาดเงินอีกจำนวนมาก คณะกรรมการจึงดำเนินการจัดสร้างวัดถุ่มงคลเพื่อเป็นที่ระลึกและหาทุนบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามดังกล่าว ดำเนินการจำลองพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานไปประดิษฐานในพระอุโบสถวัดราชาธิวาสวิหาร ซึ่งเป็นวัดแรกที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาคณะสงฆ์ธรรมยุตขึ้นเป็นครั้งแรก ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงได้จำลองพระบรมรูปดังกล่าว เพื่อถวายไปประดิษฐานตามพระอารามคณะสงฆ์ธรรมยุตอื่นๆ ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นผู้สถาปนาคณะสงฆ์ธรรมยุต และสำหรับประชาชนผู้มีความจงรักภักดีต้องการไว้สักการบูชาอันอมรวิจิตรถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ เป็นการเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณ รวมทั้งตอบแทนผู้บริจาคเงินสมทบทุนโครงการฯ บัดนี้ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าในนามของคณะกรรมการทุกฝ่ายและปวงพสกนิกรบรรดาที่มาประชุมเฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จพร้อมกัน ณ ที่นี้ ขอพระราชทานอัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ สดับปกรณ์อุทิศพระราชกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเชิญพระมหามงกุฏขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์ และทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย และเพื่อความสถิตสถาพรแห่งวัดมกุฏกษัตริยารามสืบไปตลอดกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

๑๑๐

ทรงเจิมเทียนชัยในตู้เทียนชัย

ทรงจุดไฟจากโคมไฟฟ้า

จบแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปยังตู้เทียนชัย ทรงเจิมเทียนชัย ทรงรับเทียนชนวน ทรงจุดไฟจากโคมไฟฟ้า แล้วถวายสมเด็จพระพุทธิชินวงศ์ สมเด็จพระพุทธิชินวงศ์ รับเทียนชนวนแล้วบริกรรมคาถา จุดเทียนชัย ขณะนั้นพระสงฆ์เจริญคาถาจุดเทียนชัย ชาวพนักงาน

๑๑๑

ล้นมือชัช ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ เสร็จแล้วสมเด็จพระพุฒาจารย์ทูลถวายเทียนชนวนคืนแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเทียนชนวนแล้วพระราชทานแก่เจ้าหน้าที่แล้วสมเด็จพระพุฒาจารย์ทูลกลับไปนั่งยังอาสน์สงฆ์ที่เดิม

ถวายเทียนแด่สมเด็จพระพุฒาจารย์ทูล

สมเด็จพระพุฒาจารย์ทูลจุดเทียนชัยในตู้เทียนชัย

จากนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปยังบริเวณหน้าฐานชุกชี ทรงเจิมเทียนพระมหามงคล เทียนวิปัสสี แล้วทรงจุดเทียนชนวนจากโคมไฟฟ้า จุดเทียนพระมหามงคล เทียนวิปัสสี และเทียนนวทรคุณตามลำดับ ทรงคม แล้วเสด็จไปยังมณฑลราชวัติ ทรงพระสุหร่ายพระนิรันตรายและพระไพรีพินาศ ทรงโปรยดอกมะลิในมณฑลราชวัติ ขณะนั้นพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้ว

ทรงเจิมเทียนมหามงคล

ทรงจุดเทียนมหามงคล

ทรงโปรยดอกมะลิในมณฑลราชวัติ

ทรงประเคนจุดปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

ทรงหลังทักษิณาทน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวาย พระสงฆ์ เสร็จแล้วประทับพระราชอาสน์ ทรงหลั่งทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา จบแล้ว เจ้าหน้าที่ยกเครื่องนมัสการขึ้นถวายพระที่นั่งปรก จำนวน ๘ รูป และพระสวดภาณวาร จำนวน ๔ รูป ขึ้นนั้งยังอาสน์สงฆ์เรียบร้อยแล้ว

ทรงจุดเครื่องนมัสการหน้าเตียงพระสวดภาณวาร

พระสวดภาณวาร

พระเกจิอาจารย์นั่งบริกรรมคาถาพุทธาภิเษก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการแล้วเสด็จฯ ไปที่หน้าเตียงพระสวดภาณวาร ทรงจุดเทียนทอง เทียนเงิน และธูปเทียนเครื่องบูชากระบะมุกหน้าพระที่จะสวดภาณวาร แล้วเสด็จไปทรงจุดเทียนพุทธาภิเษกที่ชั้นสาครข้างตู้เทียนชัย ทรงคม พระสงฆ์นั่งบริกรรมคาถาจนเสร็จพิธี

๑๑๔

เวลา ๑๔ นาฬิกา ๒๕ นาที สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จออกจากพระวิหารไปยังพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางพวงมาลา แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ ทรงกราบ แล้วเสด็จฯ ไปยังแท่นที่ประดิษฐาน

ทรงวางพวงมาลัยถวายราชสักการะ

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะ

ทรงกราบถวายราชสักการะ

๑๑๕

ทรงพระสุหร่ายพระมหามงกุฏ

ทรงเจิมพระมหามงกุฏ

ทรงปิดทองพระมหามงกุฏ

พระมหามงกุฏ ภายในกำแพงแก้วบริเวณ
ลานด้านซ้ายของพระอุโบสถ ทรงพระสุหร่าย
ทรงเจิม ทรงปิดทองที่พระมหามงกุฏ แล้วเสด็จ
ไปยังแท่นเสาบัวกลุ่ม ทรงถือสายสูตรเชิญ
พระมหามงกุฏขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์
เจ้าหน้าที่กว้านพระมหามงกุฏขึ้นบนยอด
พระเจดีย์ ขณะนั้นพระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญชัย
มงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคม
สังข์ แตร ดุริยางค์ พระสงฆ์ ๑๐ รูป ประกอบ
ด้วย พระราชพิพัฒนาทร วัดปทุมวนาราม
พระราชสังวรญาณ วัดอนาลโยทิพยาราม

๑๑๖

ทรงเชิญพระมหามงกุฎขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์

ถือถวาย ทรงรับช้อนจากเจ้าพนักงานพระราชพิธี แล้วทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้าหลอม แล้วพระราชทานช้อนคืนให้เจ้าพนักงานพระราชพิธี ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระบรมรูป

ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน
จากพลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์

จังหวัดพะเยา พระราชปริยัติวิมล วัดอาวรุวิก-
สิตาราม พระปริยัติสารสุธี วัดชูจิตธรรมาราม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระรัชมงคลวัฒน์
วัดชูจิตธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พระกิตติสารมุนี วัดชูจิตธรรมาราม จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา พระญาณวิศิษฐ์ วัดโศการาม
จังหวัดสมุทรปราการ พระญาณสิทธิอาจารย์ วัด
เทพพิทักษ์ปุณณาราม จังหวัดนครราชสีมา พระ
ปัญญาพิศาลเถร วัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี
พระสุทธิสารเมธี วัดสัมพันธวงศ์

เวลา ๑๔ นาฬิกา ๓๓ นาที สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จ
ไปยังมณฑลพิธีเททอง ภายในกำแพงแก้วบริเวณ
ด้านหน้าพระอุโบสถ ทรงรับแผ่นทอง นาก เงิน
จากพลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ คณะ
กรรมการอำนวยการ แล้วทรงหย่อนแผ่นทอง
นาก เงิน ลงในช้อนที่เจ้าพนักงานพระราชพิธี

ทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช้อน

๑๑๗

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะนั้นพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ พระราชครูศิวาจารย์ (ถาวร ภาวังคันธ์) หลั่งน้ำเทพมนต์ และเจิมหุ่นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในบ้ำหลอม

ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระบรมรูป

พราหมณ์หลั่งน้ำเทพมนต์หุ่นพระบรมรูป

๑๑๘

จากนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเข้าสู่พระอุโบสถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานพระอุโบสถ ทรงกราบ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกราบ เสร็จแล้วประทับ

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระประธานในพระอุโบสถ

ประทับพระราชอาสน์

พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

นายเอนก สิทธิประศาสน์ กราบบังคมทูล
เบิกผู้มีอุปการคุณเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก

นายวัลลภ เจียรนนท์ ทูลเกล้าฯ
ถวายของที่ระลึก

พระราชอาสน์ เจ้าพนักงานพระราชพิธีลาดพระภูษาโยง เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร บำเพ็ญพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เสร็จแล้วประทับพระราชอาสน์ พระสงฆ์สดับปกรณ์ ทรงหลั่งทักษิโณทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา จบแล้ว นายเอนก สิทธิประศาสน์ กราบบังคมทูลเบิกผู้มีอุปการคุณเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก ความว่า*

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายเอนก สิทธิประศาสน์ ในนามของคณะกรรมการโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม ขอพระราชทานพระราชนุญาตกราบบังคมทูลเบิกผู้มีอุปการคุณตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคสมทบทุนโครงการฯ เข้ารับพระราชทานเกียรติบัตร จำนวน ๓๒ ราย ซึ่งเป็นผู้บริจาครายละเอียดหนึ่งล้านบาท ๓ ราย คือ

๑. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
๒. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
๓. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

และขอพระราชทานเบิกนายวัลลภ เจียรนนท์ ประธานฝ่ายจัดสร้างวัดมกุฏกษัตริยารามเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายของที่ระลึก

**ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม**

จากนั้นผู้มีอุปการคุณทั้ง ๓๒ ราย เข้ารับพระราชทานของที่ระลึก เสร็จแล้ว นายวัลลภ เจียรนนท์ ประธานฝ่ายจัดสร้างวัดมกุฏกษัตริยาราม เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก จากนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ เสด็จออกจากพระอุโบสถไปประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับเมื่อเวลา ๑๔ นาฬิกา ๔๗ นาที

ผู้มีอุปการคุณเข้ารับพระราชทานเกียรติบัตร

อนึ่ง ภายในพระวิหารวัดมกุฏกษัตริยาราม พระสงฆ์นั่งอธิษฐานจิตชุดแรกนั่งบริกรรมคาถา จนกระทั่งครบทุกชุด แล้วดับเทียนชัยด้วยใบพลูแขนง ประพรมน้ำมนต์วัดถุมงคลในมณฑลราชวัติ เป็นเสร็จพิธี

รายนามพระสงฆ์ จำนวน ๒๗ รูป ที่ร่วมนั่งอธิษฐานจิต ประกอบด้วย พระราชสังวรญาณ (อาจารย์ไพบูลย์) วัดอนาลโยทิพยาราม จังหวัดพะเยา พระญาณทีปจารย์ (หลวงปู่ท่อน) วัดศรีอภัยวัน จังหวัดเลย พระมงคลสิทธิกาล (หลวงพ่อพูล) วัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม พระปัญญาพิศาลเถร (หลวงพ่อทูล) วัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี พระครูอุทัยธรรมสาร (หลวงพ่ออ้น) วัดหลวงราชवास จังหวัดอุทัยธานี พระครูปทุมชัยกิจ (หลวงปู่เน) วัดปทุมธาราม จังหวัดชัยนาท พระครูประโชติธรรมวิจิตร (หลวงพ่อเพิ่ม) วัดป้อมแก้ว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระครูสังวรสมณกิจ (หลวงปู่ทิม) วัดพระขาว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระครูสถิตวิริยธรรม (หลวงปู่รอด) วัดสันติกาवास จังหวัดพิษณุโลก พระครูสิริภักทรกิจ (หลวงพ่อศรี) วัดหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี พระครูวิเวกวัฒนาท (หลวงพ่อเพ็ง) วัดป่าวิเวกธรรม จังหวัดขอนแก่น พระครูพิพัฒน์วิยาคม (หลวงพ่อเจริญ) วัดโนนสว่าง จังหวัดอุดรธานี พระครูโสภณปัญญาวุฒิ (หลวงพ่อแยม) วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม พระครูสุนทรธรรมประภาส (หลวงพ่อแขก) วัดสุนทรประดิษฐ์ จังหวัดพิษณุโลก พระครูวัดตโกศล (หลวงปู่ไฉไล) วัดโพธิ์งาม จังหวัดสมุทรสงคราม พระครูประยุตนวการ (หลวงพ่อแยม) วัดสามง่าม จังหวัดนครปฐม พระครูพุทธนิสาธุสุนทร (อาจารย์บุญแก้ว) วัดพระศรีมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร พระครูวินัยธรรมนุญ วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี หลวงปู่โทน กนตสีโล วัดเขาน้อยคีรีวัน จังหวัดชลบุรี หลวงพ่อสิริ สิริวิฑูมโน วัดตาล จังหวัดนนทบุรี หลวงพ่อเอื้อน อดุลมโน วัดวังแดงใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลวงพ่อละม้าย สำนักสงฆ์สิรินามทา จังหวัดเพชรบูรณ์ อาจารย์เปลี่ยน ปญญาปทีโป วัดอรัญวิเวก จังหวัดเชียงใหม่ หลวงพ่อคำบ่อ วัดใหม่บ้านตาล จังหวัดสกลนคร หลวงปู่จันทร์โสม วัดบ้านสีดา จังหวัดหนองคาย หลวงพ่อรววย ปาสาทิโก วัดตะโก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระครูปลัดสัมพิพัฒน์เมธาจารย์ วัดมกุฏคีรีวัน จังหวัดนครราชสีมา

พิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร
วันศุกร์ที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ในมหามงคลสมัยครบ ๒๐๐ ปี วันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คณะสงฆ์ธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร สำนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ผู้ทรงคุณอันประเสริฐที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ อันเป็นคุณูปการแก่พระพุทธศาสนา คณะธรรมยุต และประเทศชาติอย่างอเนกประการตลอดมาจวบจนปัจจุบัน จึงได้จัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติในโอกาสสำคัญดังกล่าว คณะสงฆ์ธรรมยุต จึงกำหนดให้มีการจัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ ขึ้นในระหว่างเดือนแห่งพระบรมราชสมภพ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ประชาชนไทยทุกหมู่เหล่าได้ประจักษ์ และมีจิตสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทย โดยกำหนดจัดแสดงระหว่างวันที่ ๑ ถึง ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ อาคารมานุษยนาควิทยา วัดบวรนิเวศวิหาร และประกอบพิธีเปิดอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เข้าชม ในวันศุกร์ที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ดังรายละเอียดตามกำหนดการต่อไปนี้

๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๒๓

กำหนดการ

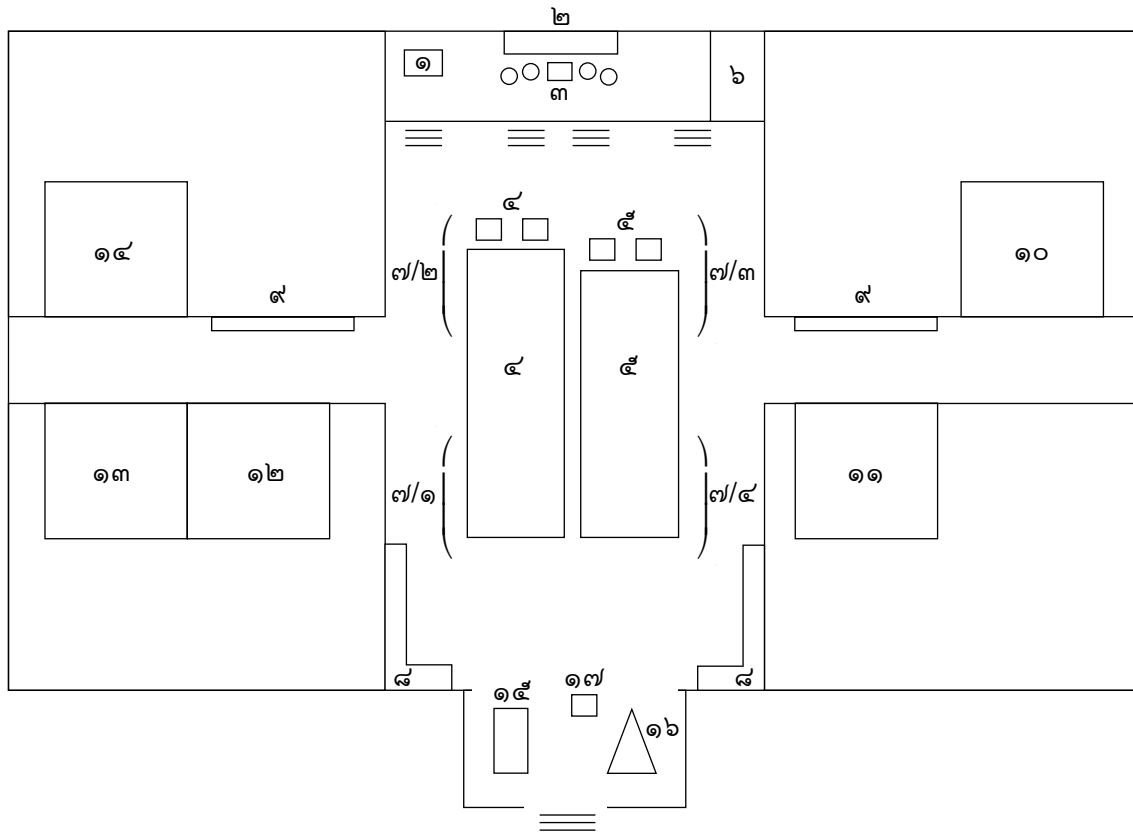
เปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๐๘.๓๐ น.
ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

- เวลา ๐๘.๐๐ น. - พระเถรานุเถระ คณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ พร้อม
ณ เต็นท์หน้าอาคารมนุษยนาควิทยาทาน
- เวลา ๐๘.๐๐ น. - ประธานพิธีพร้อมคณะกรรมการเข้าสู่ภายในห้องโถงภายในอาคารฯ
- พิธีกรขอประทานกราบเรียนอาราธนาประธานสงฆ์จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
 - วงปี่พาทย์บรรเลง (กรมศิลปากร)
 - พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภังค์ สวัสดิวัตน์ ประธานฝ่ายฆราวาสเปิดกรวยถวาย
ราชสักการะ
 - วงปี่พาทย์บรรเลง (กรมศิลปากร)
 - พิธีกรขอประทานกราบเรียน และขอประทานกราบทูลเชิญขมนิทรรศการ
เฉลิมพระเกียรติพระราชประวัติพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม
๒๕๔๗
 - เป็นเสร็จพิธี

แผนผังการจัดนิทรรศการภายในอาคาร

๑. โต๊ะหมู่บูชา
๒. พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. เครื่องราชสักการะ
๔. แก้วสำหรับประธานและคณะกรรมการจัดงานฯ ฝ่ายสงฆ์
๕. แก้วสำหรับประธาน คณะกรรมการฝ่ายฆราวาสและผู้ร่วมพิธี
๖. วงปี่พาทย์
- ๗.-๙. บอร์ดนิทรรศการ
๑๐. ห้องวัสดุจัดแสดง
๑๑. ห้องการพระพุทธศาสนา
๑๒. ห้องทรงพระอักษร
๑๓. ห้องมัลติมีเดีย
๑๔. ห้องวิทัศน์
๑๕. โต๊ะประชาสัมพันธ์
๑๖. บอร์ดเชิญชนนิทรรศการ
๑๗. บอร์ด Intro

ณ วันพิธีภายในอาคารมณฑนาวิทยาทาน เจ้าหน้าที่เตรียมการตั้งแต่งและตกแต่งไว้พร้อม
ดังนี้

บนเวที ประดับตกแต่งด้วยผ้า幔และระบายผ้า幔สีทอง

กลางเวทีชิดผนังประดิษฐานพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว เบื้องหน้าพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ตั้งแต่งเครื่องราชสักการะ มีพานรูปเทียนแพ กรวย
กระต๊อบดอกไม้ พานดอกไม้ทอง ๑ คู่ ต้นไม้ทอง ต้นไม้เงิน อย่างละ ๑ ต้น

มุขด้านขวาบนเวที ตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระนิรันตราย

มุขด้านซ้ายบนเวที ตั้งวงปี่พาทย์ของกรมศิลปากร

กลางห้องโถงด้านใน ตั้งเก้าอี้สำหรับพระเถรานุเถระ คณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศล
เฉลิมพระเกียรติฯ ทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส

ห้องโถงด้านนอก ตั้งโต๊ะประชาสัมพันธ์ บอร์ด Intro และบอร์ดเชิญชวนเข้าชม
นิทรรศการ

ภายในห้องโถงด้านในตั้งบอร์ดนิทรรศการแบบโค้งคู่ขนานกับแนวผนังอาคารทั้งสองด้าน
ด้านละ ๒ บอร์ด แต่ละบอร์ดมีชื่อเรื่องและสาระสำคัญทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ดังนี้

บอร์ดที่ ๑ ด้านหน้า เรื่อง “พระวิสัยทัศน์ฝ่าวิกฤต” สาระสำคัญ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระวิสัยทัศน์มาแต่ครั้งทรงพระผนวชว่า
สยามมีอาชงหลักเสี่ยงจากการคุกคามของลัทธิจักรวรรดินิยม ทางรอดเดียวคือใช้กุศโลบายทางการทูต
เพื่อก่อให้เกิดมิตรไมตรีต่อกัน อันจะนำไปสู่การเจรจาลดหย่อนผ่อนผันในข้อสัญญา ขณะเดียวกันก็ทรง
แก้ไขปรับปรุงขนบธรรมเนียมเดิม พร้อมทรงทะนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าทันโลกตะวันตก

ด้านหลัง

...พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระดำริเห็นมาแล้วแต่ยังทรงผนวชว่า
ไทยคงต้องทำหนังสือสัญญากับอังกฤษด้วยจำเป็น ...มีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระองค์เดียวที่ทรงพระดำริเห็นว่าประเทศสยามจะปลอดภัยในอนาคตได้แต่ด้วยทำให้ฝรั่ง
นับถือ...

จากหนังสือ “ความทรงจำ”

พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

บอร์ดที่ ๒ ด้านหน้า เรื่อง “ก้าวสู่ยุคสยามศิวิไลซ์” สาระสำคัญดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระวิสัยทัศน์ในการปรับปรุงบ้านเมืองให้ทันสมัย
และเจริญทันโลกตะวันตก ดังจะเห็นได้ว่าในรัชสมัยของพระองค์เกิดการปฏิรูปในด้านต่างๆ มากมาย
นับตั้งแต่การศึกษาจนถึงการเมือง การปกครอง การทหาร และการพัฒนาบ้านเมืองจากอดีต
เมืองแม่น้ำลำคลอง สู่เมืองที่มีถนนเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความทันสมัย

ด้านหลัง

“...แสงสว่างแห่งความรู้อันไม่มีข้อสงสัย คือวิทยาศาสตร์อันมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นในยุโรป... เราติดต่อกับมิตรชาวอังกฤษและอเมริกันนั้นก็เพื่อความรู้ในทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์... ข้าพเจ้าพยายามศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อจะได้มีความรู้ด้านตำราภาษาอังกฤษในเรื่องวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้คุ้นเคย และชักนำความรู้นั้นๆ มาสู่ประเทศของเรา”

พระราชหัตถเลขา ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๘ ขณะทรงผนวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร

บอร์ดที่ ๓ ด้านหน้า เรื่อง “ศรีสง่าแห่งอารยธรรมสยาม” มีสาระสำคัญดังนี้

ในขณะที่ทรงพระผนวช พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินจาริกธุดงค์ไปตามที่ต่างๆ และได้ทอดพระเนตรศิลาจารึก โบราณวัตถุ โบราณสถานในยุคสมัยต่างๆ ก่อให้เกิดความสนใจสนพระทัยในการศึกษาโบราณคดีของสยามประเทศตามหลักวิทยาศาสตร์ ทรงได้พระราชนิพนธ์เรื่องโบราณคดีไว้มากมาย ต่อมาทรงเข้าเป็นสมาชิกราชสมาคมโบราณคดียุโรปเหนือที่ประเทศเดนมาร์ก เมื่อพุทธศักราช ๒๓๙๙ ซึ่งทรงเป็นชาวไทยคนแรกที่ได้รับเกียรติให้เป็นสมาชิกในสมาคมแห่งนี้ นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการชำระพงศาวดารไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัชกาลที่ ๑ และทรงมีพระราชดำริในการจัดทำพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของไทย

ด้านหลัง

“...จากท้องพระโรง ทูตและคณะได้รับเชิญให้ไปยังพระที่นั่งในบริเวณพระบรมมหาราชวัง ซึ่งสร้างตามแบบยุโรป ทางปีกด้านข้างตึกมีป้าย ROYAL MUSEUM และมีข้อความว่า PROTECT THIS MUSEUM และ RESPECT THIS ORDINANCE บันไดซึ่งนำไปสู่พระที่นั่งนั้นกว้างและมีสองระดับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาต้อนรับแขกตรงประตู แล้วทรงนำไปยังห้องกว้างตกแต่งสวยงาม... พื้นห้องปูพรมสีแดง ฝาผนังและเพดานประดับไม้ บนโต๊ะและตู้รอบๆ มีหุ่นจำลองภาพท้องฟ้าและดาวนพเคราะห์ พร้อมทั้งเครื่องมือฟิสิกส์ ดาราศาสตร์และลูกโลกตั้งอยู่”

บันทึกกราบทูลเยอรมันที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี ณ กรุงสยาม

พ.ศ. ๒๔๐๔

บอร์ดที่ ๔ ด้านหน้า เรื่อง “เปรียบเทียบประจักษ์พระบิดาของทวยราษฎร์” มีสาระสำคัญดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งสยามประเทศที่ทรงริเริ่มให้มีการแก้ไขพระราชประเพณีที่มีมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา รวมทั้งทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายและประกาศต่าง ๆ ซึ่งตลอดรัชสมัยของพระองค์มีมากกว่า ๔๐๐ ฉบับ เพื่อเอื้อประโยชน์สุขต่ออาณาประชาราษฎร์ อีกทั้งยังเป็นการสานความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับราษฎร

ด้านหลัง

...พระอุปนิสัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ทำการให้ถูกต้องเป็นแก่นสาร ไม่ทรงนิยมทำตามคติที่ถือกันว่าเคยทำมาแต่โบราณอย่างไรต้องทำอย่างนั้น จึงจะเป็นการ “รักษาราชประเพณี” เพราะเมื่อพระองค์ทรงผนวชได้มีโอกาสพิจารณาตำรับตำราต่าง ๆ มาก ทั้งฝ่ายพุทธศาสตร์และราชศาสตร์ เห็นประเพณีต่าง ๆ ที่ทำกันมา ผิดหลักเดิมหรือยังบกพร่องมีอยู่มาก จึงทรงพยายามแก้ไขให้เป็นแก่นสาร ...ทรงสอบสวนพระไตรปิฎกทราบว่าพระสงฆ์ไทยปฏิบัติพระวินัยเคลื่อนคลาดจากพระพุทธรูปบัญญัติมากนัก ก็ทรงพยายามแก้ไขให้เป็นแก่นสาร... ครั้นเสด็จเสวยราชย์ทรงพิจารณาเห็นขนบธรรมเนียมอันใดคลาดเคลื่อนหรือว่ายังบกพร่อง ก็ทรงพระราชดำริแก้ไขให้ดีขึ้นเป็นลำดับมาจนตลอดรัชกาล...

จากหนังสือ “ความทรงจำ”

พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ตรงผนังข้างประตูเชื่อมทางเข้าออกระหว่างห้องโถงด้านนอกและห้องโถงด้านในทั้งด้านขวาและด้านซ้ายเป็นบอร์ดติดผนังจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับปูชนียสถานและสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีชื่อเรื่องว่า “รัตนโกสินทร์ยุคใหม่ สมัยรัชกาลที่ ๔” มีสาระสำคัญดังนี้

พระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ ๑-๔ พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชญดาญาณ ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ เจดีย์ตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรนิทาน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างอุทิศถวายรัชกาลที่ ๒ เจดีย์ตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาวหรือสีนวล และพระมหาเจดีย์ มุณีปัทมบริวาร ทรงสร้างอุทิศถวายพระองค์เอง เจดีย์ตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ส่วนพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ถอดแบบมาจากพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจดีย์ตกแต่งด้วยกระเบื้องสีขาบหรือสีน้ำเงินเข้ม

ภาพพระบรมมหาราชวังถ่ายจากหอคลอง พระระเบียงควัดพระแก้ว ยังไม่ได้สร้างล้อมพระปรางค์ ๘ องค์ พระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ ๔ สร้างค้างอยู่เพียงคอระฆัง ถนนเจริญกรุงตอนในเพิ่งสร้างเสร็จ เช่นเดียวกับซุ้มประตูยอดปรางค์รอบพระบรมมหาราชวัง หากยังไม่ได้เริ่มสร้างพระราชวังสราญรมย์จากหนังสือภาพมุมกว้างของกรุงเทพมหานคร ในสมัยรัชกาลที่ ๔ : การค้นพบใหม่ ผลงานภาพถ่ายของขุนสุนทรสาทิศลักษณ์ หลวงอัคนินฤมิตร (ฟรันซิส จิต Francis Chit) พ.ศ. ๒๓๗๓ - ๒๔๓๔

หอกลอง

“หอกลอง” ที่ปรากฏในปัจจุบัน สร้างขึ้นใหม่พร้อมหอนาฬิกา เมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ โดยสร้างตามแบบเดิมที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๕ ตั้งอยู่ข้างวัดพระเชตุพนฯ เป็นหอกลอง ๓ ชั้น ยอดทรงมณฑป ทำด้วยไม้ทาสีแดงเลียนแบบหอกลองของกรุงศรีอยุธยา แต่ละชั้นเป็นกลองสำหรับตีให้สัญญาณต่างๆ กัน ชั้นต้นเป็นกลองชื่อ “ย่าพระสุริย์ศรี” ตีบอกเวลาย่ำค่ำและย่ำรุ่ง ชั้นกลางมีกลองชื่อว่า “อัคคีพินาศ” แจ้งเหตุเพลิงไหม้ และกลองชั้นยอดมีชื่อว่า “พิฆาตไพร” แจ้งเหตุเมื่อเวลามีข้าศึกมาประชิดฐานพระนคร

หอนาฬิกา

“หอนาฬิกา” ที่ปรากฏในภาพถ่ายสมัยรัชกาลที่ ๔ ตั้งอยู่ในพระที่นั่งภูวดลทัศไนยในพระบรมมหาราชวัง แต่มารื้อลงสมัยรัชกาลที่ ๕ สำหรับหอนาฬิกาในปัจจุบันนั้นสร้างขึ้นใหม่ตามแบบเดิม เมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

สร้างสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ โดยทรงยึดตามธรรมเนียมสมัยอยุธยา คือเป็นวัดในพระบรมมหาราชวัง ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาของพระราชอาณาจักร และเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ อาคารต่างๆ ภายในวัดได้รับการรังสรรค์ขึ้นด้วยฝีมือช่างชั้นสูง วิจิตรสวยงามกว่าวัดใดๆ จนมีผู้เปรียบว่าวัดแห่งนี้น่ามั่งคั่งจำลองสวรรค์ลงบนพื้นโลกเลยทีเดียว

ถนนเจริญกรุง

ถนนเจริญกรุงช่วงที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ พุทธศักราช ๒๔๐๔ เรียกถนนเจริญกรุงตอนใน เริ่มตั้งแต่วัดโพธิ์มาถึงสามยอด เมื่อสร้างเสร็จใหม่ๆ ฝรั่งเรียกนิวโรด (New Road) สองข้างทางถนนเจริญกรุง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างตึกแถวชั้นเดียว หลังคามุงกระเบื้องดิน แต่ตึกแถวโบราณที่เหลืออยู่ในปัจจุบันสร้างสมัยรัชกาลที่ ๕

วัดสุทัศนเทพวราราม

เป็นวัดกลางพระนคร มีความใหญ่โตโอ่อ่า ใช้เวลาก่อสร้างนานถึง ๔๐ ปี เริ่มในสมัยรัชกาลที่ ๑ เสร็จสมบูรณ์ในรัชกาลที่ ๓ ภายในพระวิหารประดิษฐานพระศรีศากยมุนีที่รัชกาลที่ ๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญมาจากวัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์และพระราชทานนามใหม่ว่า “วัดสระเกศ” ต่อมารัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเจดีย์ขนาดใหญ่เอนกเช่นพระเจดีย์ภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หากก่อได้เพียงฐานก็เกิดทรุดพังทลายลง จากภาพเก่าเห็นซากพระปรางค์ ซึ่งรัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะแล้วก่อเป็นภูเขา เรียก “พระบรมบรรพต” หากชาวบ้านทั่วไปเรียก “ภูเขาทอง” บนยอดประดิษฐานพระเจดีย์ทรงลังกาตามแนวพระราชนิยม

ท่าเตียน

เดิมบริเวณท่าเตียนเคยเป็นวังที่ประทับของเจ้านายสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ต่อมาเกิดเพลิงไหม้จนเตียนโล่ง จึงเรียกกันติดปากว่า “ท่าเตียน” จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ มีการสร้างศาลต่างประเทศและที่พำนักของชาวต่างชาติ ท่าเตียนตั้งอยู่ใกล้ท่าโรงโม ซึ่งเป็นท่าที่เป็นจุดรับส่งทั้งคนและสินค้าที่สำคัญมากอีกแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อมีการขายพระบรมมหาราชวังและตลาดท้ายสนมมารวมกันที่ตลาดท่าเตียน ปัจจุบันท่าเตียนเป็นตลาด ท่าเรือข้ามฟากไปท่าวัดอรุณราชวราราม และท่าเรือต้นแม่น้ำเจ้าพระยา โรงละครพระยาบุรุษ หรือ Siamese Theater สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นอาคารแบบยุโรป สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางด้านศิลปะการละครในยุคนั้น

วัดจักรวรรดิราชาวาส (วัดสามปลื้ม)

สร้างในสมัยอยุธยา ปฏิสังขรณ์ใหญ่ในรัชกาลที่ ๓ ภายในวิหารพระนาค เดิมประดิษฐาน “พระบาง” ซึ่งรัชกาลที่ ๓ อัญเชิญมาจากเวียงจันทน์ ต่อมาในรัชกาลที่ ๔ พระราชทานกลับไปประดิษฐานที่นครหลวงพระบาง แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญ “พระนาค” ซึ่งมีพระพุทธรูปลักษณะคล้ายพระบางมาประดิษฐานแทน ปากคลองตลาดบริเวณนี้เป็นจุดที่คลองคูเมืองเดิมมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาด้านใต้พระนคร จึงเรียกกันว่า “ปากคลองตลาด” สันนิษฐานว่าน่าจะเคยเป็นตลาดน้ำมาก่อน ปัจจุบันปากคลองตลาดเป็นแหล่งรวมผักผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับจากทั่วทุกภาค ถือว่าเป็นตลาดดอกไม้ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

วัดราชบูรณะ

วัดเก่าแก่ที่มีมาก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ และได้สถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงในรัชกาลที่ ๑ ปรากฏองค์ใหญ่หน้าพระอุโบสถ สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๓ มีรูปร่างเหมือนพระปรางค์วัดจักรวรรดิราชาวาส (วัดสามปลื้ม)

วัดอรุณราชวราราม

สร้างในสมัยอยุธยา เดิมชื่อวัดมะกอก ต่อมาสมเด็จพระเจ้าตากสินโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นวัดในพระราชวังและเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต รวมทั้งพระราชทานนามใหม่เป็นวัดแจ้ง ต่อมาสมัยรัชกาลที่ ๒ ทรงมีพระราชดำริให้แก้ไขพระปรางค์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อเป็นพระมหาธาตุประจำพระนคร รัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้นำพระมณฑปจากวัดนางนองมาประดับเหนือยอดนภศูลซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงมีเรื่องเล่าขานกันว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้เพื่อสื่อความหมายเป็นนัยว่า “เจ้าฟ้ามงกุฎ” (รัชกาลที่ ๔) จะได้ขึ้นครองราชย์สมบัติสืบต่อจากพระองค์ การก่อสร้างพระปรางค์เสร็จสมบูรณ์สมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงพระราชทานนามวัดว่า “วัดอรุณราชวราราม”

นอกจากนี้อาคารทางด้านปีกขวาและปีกซ้ายที่เชื่อมต่อกับห้องโถงด้านใน จัดห้องจัดแสดงนิทรรศการเป็นประเภทๆ ดังนี้

ห้องนิทรรศการทางปีกขวามี ๒ ห้อง คือ

ห้องทรงพระอักษร แบ่งเป็นโซนห้องสมุด จัดแสดงเกี่ยวกับพระราชหัตถเลขา พระราชนิพนธ์
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ

โซนห้องมัลติมีเดีย จัดแสดงโปรแกรมพิมพ์คำอวยพรเป็นภาษาอริยกะ และโปรแกรม
คำนวณปักขคณนา

ห้องวิดิทัศน์ จัดฉายวิดิทัศน์พระราชประวัติในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ห้องนิทรรศการทางปึกซ้ายมี ๒ ห้อง คือ ห้องการพระพุทธศาสนา จัดแสดงเกี่ยวกับ
พระราชกรณียกิจขณะทรงผนวช และห้องจัดแสดงพระพุทธรูปที่สำคัญที่มีประวัติความเป็นมา
เกี่ยวเนื่องในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

นอกจากนี้ก็มีหนังสือสวดมนต์ อักษรขอม ชุดเครื่องอาสนะ คัมภีร์ราชอักขรมอญ
โบราณ ป้ายบอกชื่อพระคัมภีร์และไตรจีวร

ด้านนอกอาคารมนุษยนาควิทยาทาน ประดับตกแต่งธงชาติ ธงธรรมจักร ธงตรา
สัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ ตามอาคารและบนกำแพงรั้วโดยรอบ

เมื่อใกล้เวลาพิธี พระเถรานุเถระ คณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทั้งฝ่าย
สงฆ์และฝ่ายฆราวาส มาพร้อมกันที่อาคารมนุษยนาควิทยาทาน

เวลา ๘ นาฬิกา ๕๐ นาที พระพรหมมุนี ประธานกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิม
พระเกียรติฯ มาถึงอาคารมนุษยนาควิทยาทาน พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ประธานพิธี
เสด็จมาถึงอาคารมนุษยนาควิทยาทาน เข้าสู่ภายในอาคารประทับพระเก้าอี้

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระพรหมมุนีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

พระพิธีกรขอประทานกราบทูลเชิญชมสไลด์มัลลิวีชั่นเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เวลา ๙ นาฬิกา ๒ นาที พระพรหมมุนี ประธานกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย แล้วกลับมาที่นั่งเดิม พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ประธานพิธี เสด็จไปทรงเปิดกรวยถวายราชสักการะที่หน้าพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ วงปี่พาทย์บรรเลงเพลง ทรงกราบ แล้วประทับที่พระเก้าอี้ที่เดิม ทอดพระเนตรสไลด์มัลลิวีชั่นเกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจด้านการพระศาสนาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นเวลา ๙ นาที จบแล้ว

เวลา ๙ นาฬิกา ๑๔ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ประธานในพิธีเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนได้เวลาอันสมควรจึงเสด็จออกจากอาคารไปประทับรถยนต์ที่หนึ่ง เสด็จกลับเมื่อเวลา ๙ นาฬิกา ๒๕ นาที

พิธียกพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์
ณ พระอุโบสถและเหนือพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ ตำหนักเพ็ชร และพิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี ณ อาคารมนุษยนาถวิद्याพาน วัดบวรนิเวศวิหาร
วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และคณะสงฆ์คณะธรรมยุตได้จัดกิจกรรมต่างๆ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ
๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ได้จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
และได้ประกอบพิธีเปิดให้เข้าชมเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ไปแล้ว ส่วนพิธีเปิด
อย่างเป็นทางการนั้นจัดขึ้นในวันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ พร้อมกับการยก
พระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์ พระประธานในพระอุโบสถ

ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
พลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสสาน สวัสดิวัตน์ เสด็จแทนพระองค์ ทรงยกพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
ขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์ ณ พระอุโบสถ และทรงเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ
ณ อาคารมนุษยนาถวิद्याพาน วัดบวรนิเวศวิหาร วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
ดังรายละเอียดตามกำหนดการต่อไปนี้

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๓๓

กำหนดการ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จแทนพระองค์
ทรงยกพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์
ณ พระอุโบสถและเหนือพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ ตำหนักเพ็ชร และ
ทรงเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
ณ อาคารมนุษยนาควิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร
วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗

- เวลา ๑๕.๐๐ น.
- พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จโดยรถยนต์พระประเทียบถึง วัดบวรนิเวศวิหาร (รถยนต์พระประเทียบ เทียบที่ประตูวัดบวรนิเวศวิหาร หน้าพระอุโบสถ)
 - คณะกรรมการเฝ้ารับเสด็จ
 - เสด็จเข้าภายในพระอุโบสถ
 - เสด็จไปทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งถวายสักการะพระรูป
 - สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์
 - สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
 - สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์
 - ทรงคม
 - เสด็จไปทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรชินสีห์ประธานพระอุโบสถ แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๖
 - ทรงกราบ
 - ถวายความเคารพพระราชอาสน์
 - ประทับพระเก้าอี้
 - ทรงศีล
(ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)
 - พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒน์ เกษมศรี กรรมการงานพระบรมราชสมภพ ๒๐๐ ปีฯ กราบทูลรายงาน
 - เสด็จฯ ไปยังที่ประดิษฐานพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
 - ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิม ทรงปิดทอง

- ทรงถือสายสูตรเชิญพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์
(เจ้าหน้าที่ที่กว้านพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรชินสีห์ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- เสด็จไปทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระเก้าอี้
- ทรงหลังทักษิณาทก
(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก)
- เสด็จไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- ถวายความเคารพพระราชอาสน์
- เสด็จไปยังตำหนักเพชร
- ทรงจุดธูปเทียนที่นั้งบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
- ทรงกราบ
- ทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งถวายสักการะพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
- ทรงคม
- เสด็จไปทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ซึ่งประดิษฐานเหนือพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)
- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ทรงกราบ
- ประทับพระเก้าอี้
- เจ้าพนักงานพระราชพิธีลาดพระภูษาโยง
- เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร บำเพ็ญพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
- ประทับพระเก้าอี้
(พระสงฆ์สดับปกรณ์) ทรงหลังทักษิณาทก (พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก)
- เสด็จประทับรถยนต์พระประเทียบไปยังอาคารมนุษยนาควิทยาทาน รถยนต์พระประเทียบถึงอาคารมนุษยนาควิทยาทาน

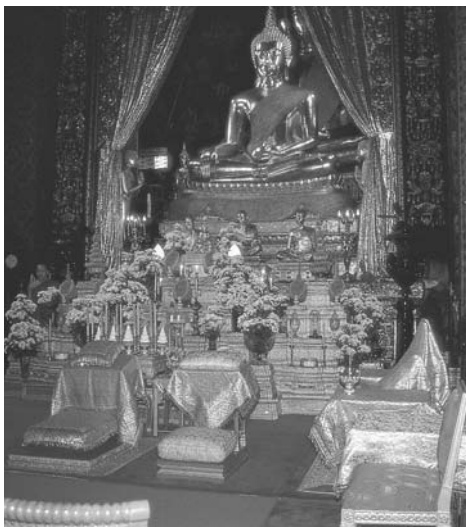
- ทรงตัดแถบแพรเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ
- เสด็จไปประทับรถยนต์พระประเทียบ
- เสด็จกลับ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว

วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ณ วันพิธี เจ้าหน้าที่เตรียมการตั้งแต่งภายในพระอุโบสถและตำหนักเพชรไว้พร้อม ดังนี้
ภายในพระอุโบสถ แนวผนังด้านทิศตะวันตก ใกล้กับพระแท่นประดิษฐานพระพุทธรชินสีห์
พระประธาน ปูพรมแดงลาดพระสุทนต์ทอดพระราชนิพนธ์พร้อมโต๊ะเคียง ๑ องค์ ปิดคลุมด้วย
พระสุทนต์ เบื้องซ้ายของพระราชนิพนธ์
ปูพรมแดงทอดพระเก้าอี้พร้อมโต๊ะเคียง
สำหรับพลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิ-
ดิวัฒน์ ประธานพิธี

ถัดออกไปทางด้านซ้ายของที่
ประทับ ตั้งเก้าอี้หันหน้าเข้าหาที่ประทับ
สำหรับคณะกรรมการจัดงานสมโภช
๒๐๐ ปี ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แขกผู้มี
เกียรติร่วมพิธี

การตั้งแต่งภายในพระอุโบสถ

เบื้องหน้าพระแท่นประดิษฐานพระประธาน ตั้งโต๊ะวางพานสายสูตร

แนวผนังด้านทิศตะวันออก ตั้งเก้าอี้อาสน์สงฆ์ปูพรมแดงขอบสีเหลืองทองสำหรับพระสงฆ์

๑๐ รูป เจริญชัยมงคลคาถา

สำหรับพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรประดิษฐานแขวนลอยอยู่กับลวดสลิง ทางเบื้องซ้ายขององค์พระประธาน มีสายสิญจน์ซึ่งโยงจากยอดฉัตรพาดขนานกับเพดานผ่านพระประธานโยงลงม้วนปลายวางบนพานสำหรับประธานพิธีชักสายสูตรยกเชิญพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรูปยืน

ที่ตำหนักเพชร ภายในอาคารด้านทิศใต้ตรงกลางติดกับฉากกั้นตั้งแท่นประดิษฐานพระพุทธรูปประจำพระชนมวารของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เบื้องหน้าตั้งโต๊ะวางพานดอกไม้ เชิงเทียนปักเทียน ๑ คู่ กระถางรูป และพระแท่นทรงกราบ

การตั้งแท่นหน้าพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

ผ้าไตรและพัทธองที่ระลึก

มุมด้านซ้ายของแท่นประดิษฐานพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร ตั้งแท่นประดิษฐานพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และเครื่องถวายสักการะ

ถัดไปทางซ้ายตั้งเสาบัวรองรับพระฐานาโง่งที่โยงมาจากพระรูป

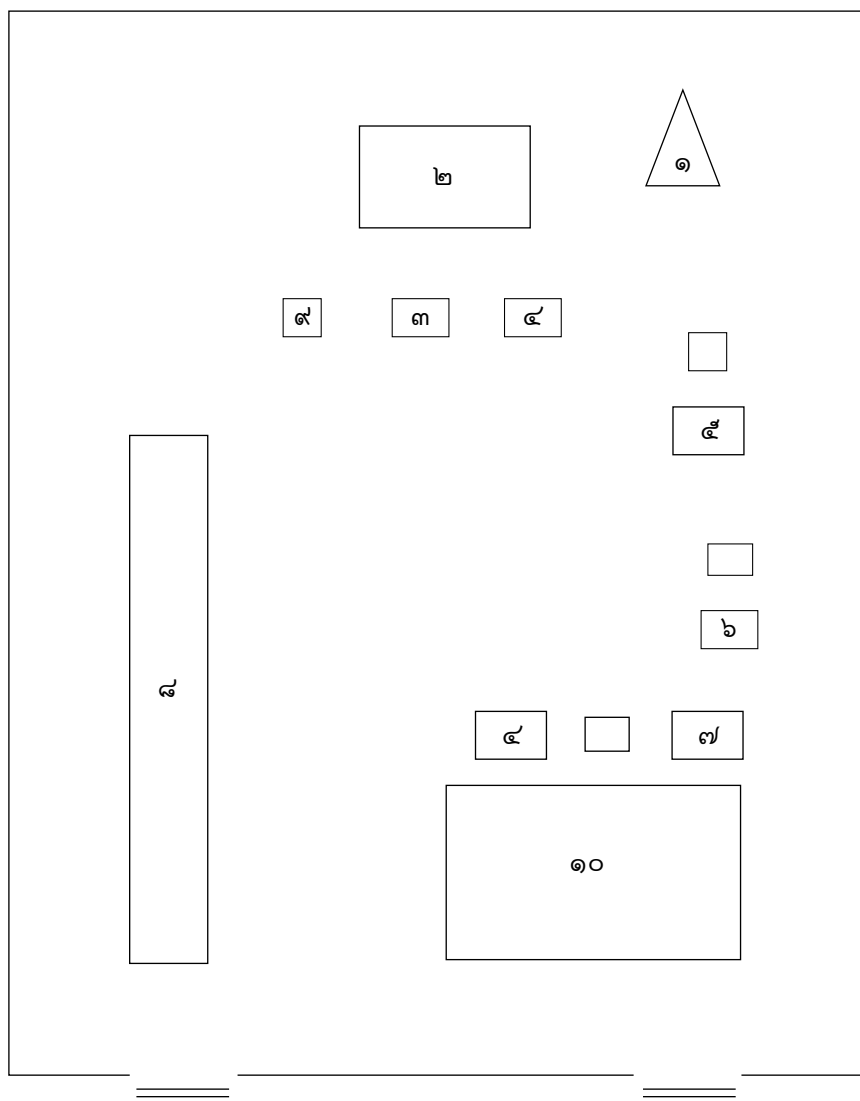
ถัดต่อไป ตั้งเก้าอี้อาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญชัยมงคลคาถาและสดับปกรณ์หน้าอาสน์สงฆ์ตั้งโต๊ะปูผ้าขาวสำหรับทอดผ้าไตร หัวโต๊ะตั้งโต๊ะวางพานสองชั้นสำหรับวางพระฐานาโง่ง

ต่อจากท้ายอาสน์สงฆ์ ตั้งโต๊ะสำหรับวางผ้าไตรและพัทธองที่ระลึก

ด้านตรงกันข้ามเยื้องกับต้นอาสน์สงฆ์ปูพรมแดงทอดพระเก้าอี้ พร้อมโต๊ะเคียงสำหรับพลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ประธานพิธี เบื้องขวาของที่ประทับตั้งเก้าอี้หันหน้าเข้าหาที่ประทับสำหรับคณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ ฝ่ายสงฆ์

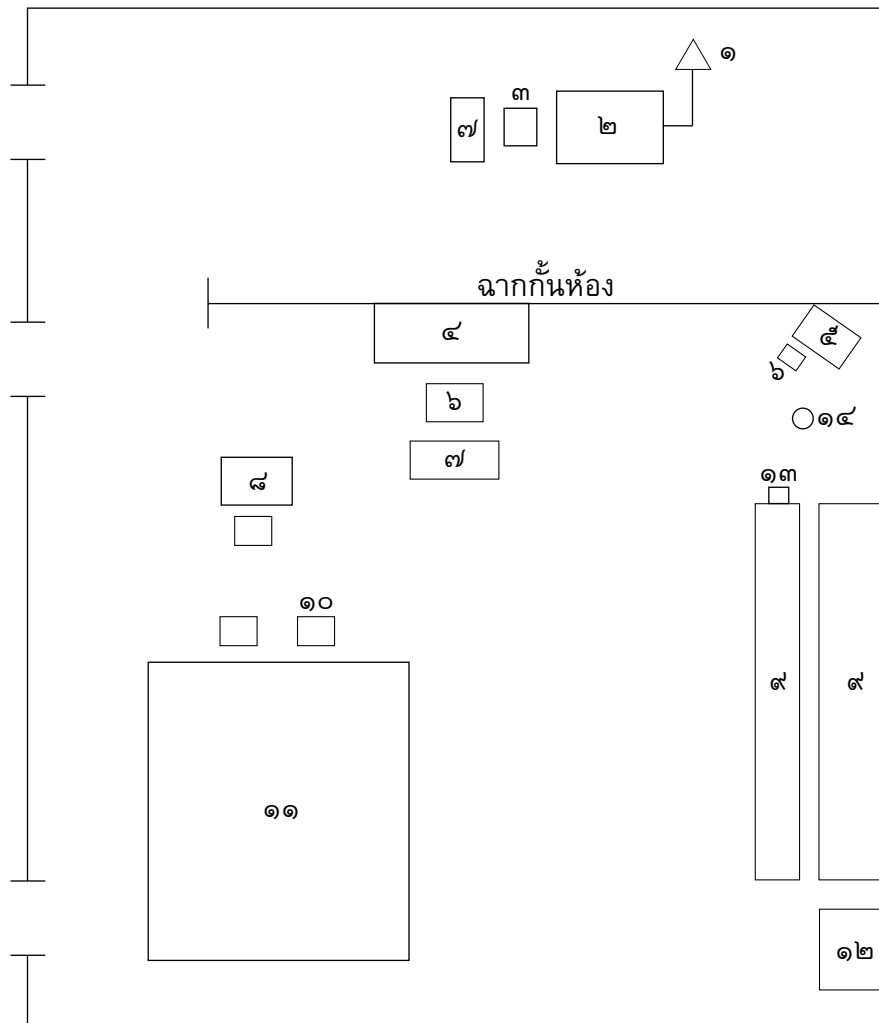
แผนผังภายในพระอุโบสถ

๑. พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
๒. พระประธาน
๓. พระแท่นทรงกราบ
๔. พระแท่นทรงกราบสำหรับประธานพิธี
๕. พระราชอาสน์
๖. พระเก้าอี้สำหรับประธานพิธี
๗. เก้าอี้สำหรับพระพรหมมุนี
๘. เก้าอี้อาสน์สงฆ์
๙. โต๊ะวางพานสายสิญจน์
๑๐. เก้าอี้คณะกรรมการและผู้ร่วมพิธี

แผนผังการตั้งแต่งภายในตำหนักเพชร

๑. พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
๒. พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. เครื่องทองน้อย
๔. พระแท่นประดิษฐานพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร
๕. พระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
๖. โต๊ะวางเครื่องสักการะ
๗. พระแท่นทรงกราบ
๘. พระเก้าอี้ที่ประทับ
๙. เก้าอี้อาสน์สงฆ์และโต๊ะหน้าอาสน์สงฆ์
๑๐. เก้าอี้สำหรับพระพรหมมุนี
๑๑. คณะกรรมการฝ่ายสงฆ์
๑๒. โต๊ะวางผ้าไตร พัดรองที่ระลึก
๑๓. โต๊ะวางพานพระบูชาโยง
๑๔. เสาว์

หลังจากนั้นจัดเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปหล่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับยืนบนพระแท่นภายใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร หน้าพระแท่นตั้งโต๊ะสลักลายปิดทอง ทอดเครื่องทองน้อย และพระแท่นทรงกราบ

ที่หน้าอาคารมนุษยนาควิทยาทานใกล้กับบันไดทางขึ้น ตั้งกระถางดอกไม้สดแบบมีขาตั้ง วางคู่ขนานกันระหว่างกลางผูกโยงด้วยโบว์ริบบิ้นสีทอง พื้นตรงกลางระหว่างกระถางดอกไม้ปูพรมสีแดง สำหรับเป็นที่ประธานพิธีประทับยืนประกอบ พิธีเปิดนิทรรศการ

บริเวณลานด้านขวาหน้าอาคารตั้ง เต็นท์ติดระบายผ้าสีขาว สีเหลืองทองโดย รอบตั้งเก้าอี้สำหรับผู้มาร่วมพิธี

เมื่อใกล้เวลาพิธี คณะกรรมการจัดงาน สมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส และ บรรดาแขกผู้มีเกียรติที่มาร่วมพิธี มาพร้อมกัน ณ พระอุโบสถ

การประดับตกแต่งอาคารมนุษยนาควิทยาทาน

นิทรรศการภายในอาคารมนุษยนาควิทยาทาน

เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่จะเจริญชัยมงคลคาถา มี พระธรรมวราจารย์ พระเทพ
ดิลก พระเทพสิทธิโมลี พระมหานายก พระโสภณคณาภรณ์ พระอมรโมลี พระมหาไฉน จิตตสุโข
พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย พระครูโสภณศาสนกิจ และพระครูพิศาลวินัยวาท วัดบวรนิเวศวิหาร
ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๔ นาฬิกา ๕๕ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปฐมน สวัสดิวัตน์ เสด็จแทนพระองค์โดย
รถยนต์พระประเทียบถึงวัดบวรนิเวศวิหารเทียบที่ประตูวัดหน้าพระอุโบสถ คณะกรรมการอำนวยการ
จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี เฝ้ารับเสด็จ จากนั้น เสด็จเข้าภายในพระอุโบสถ ทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งถวาย
สักการะพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ตามลำดับ ทรงคม
แล้วเสด็จไปทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธชินสีห์ประธานพระอุโบสถ ทรงจุดธูปเทียน
เครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๖ ทรงกราบ ถวายความเคารพ
พระราชอาสน์ แล้วประทับพระเก้าอี้ เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาศีล ทรงศีล พระธรรมวราจารย์
ประธานสงฆ์ถวายศีล จบแล้ว

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๑๐ นาที พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฑฒย์ เกษมศรี กรรมการอำนวยการ
จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ กราบทูลรายงาน ความว่า*

กราบทูลฝ่าพระบาท

เกล้ากระหม่อม หม่อมราชวงศ์ศุภวัฑฒย์ เกษมศรี ในนามของคณะกรรมการจัดงาน
บำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ
ครบ ๒๐๐ ปี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า
ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดรับการ
จัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรด
พระราชทานตราสัญลักษณ์ ในการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติ อีกทั้งทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าให้ฝ่าพระบาทเสด็จมาเป็นประธาน ในการประกอบพิธีทรงยกพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
ขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธชินสีห์ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร และทรงพระสุหร่าย ทรงเจิม
ทรงปิดทอง ที่พระนพปฎลมหาเศวตฉัตรเหนือพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชอุทิศถวาย ณ ตำหนักเพชร และทรงเปิดนิทรรศการ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ
๒๐๐ ปี ณ อาคารมนุษยนาถวิทยาทาน วัดบวรนิเวศวิหาร

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๔๑

บัดนี้ ทุกฝ่ายพร้อมแล้ว เหล่ากระหม่อม ในนามของคณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศล เจริญพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทูลเชิญฝ่าพระบาทเสด็จทรงประกอบพิธีตามลำดับต่อไป

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงโปรด

ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธชินสีห์

จบแล้ว

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๑๑ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสสาน สวัสดิวัตน์ ประธานในพิธีเสด็จไปยังที่ประดิษฐานพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิม ทรงปิดทอง เสร็จแล้วเสด็จลงจากที่ประดิษฐานพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ไปทรงถือสายสูตร เจ้าหน้าที่กว้านยกเชิญพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธชินสีห์ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์ เมื่อพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรประดิษฐานเหนือพระพุทธรูปภูมิมาพระประธานเรียบร้อยแล้ว ชาวพนักงานหยุดประโคม พลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสสาน สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ แล้วประทับพระเก้าอี้ ทรงหลั่งทักษิโณทก ขณะนั้นพระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก จบแล้ว พลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสสาน สวัสดิวัตน์ ประธานในพิธีเสด็จไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ ถวายความเคารพพระราชอาสน์ออกจากพระอุโบสถเสด็จไปยังตำหนักเพชร

๑๔๒

พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์
ทรงประกอบพิธีก่อนพิธียกเชิญ

ประธานทรงถือสายสูตรยกเชิญพระนพปฎล
มหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระพุทธรูปชินสีห์

พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

ผู้เข้าร่วมในพิธีรับพรพระ

ที่ตำหนักเพชร เจ้าหน้าทีนิมนต์พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่จะเจริญชัยมงคลคาถาขึ้นนั่งบน
อาสน์สงฆ์ มีพระธรรมวิสุทธิกวี วัดโสมนัสวิหาร พระธรรมกวี วัดราชาธิวาสวิหาร พระธรรมปาโมกข์
วัดมกุฏกษัตริยาราม พระราชมงคลบันฑิต วัดบรมนิवास พระราชธรรมกวี วัดบวรมงคล
พระราชบันฑิต วัดปทุมวนาราม พระกิตติสารโสภณ วัดเสนาสาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พระเมธาธรรมรส วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม พระสุเมธีธรรมภาณ วัดเขมาภิรตาราม
จังหวัดนนทบุรี และพระอุดมศีลคุณ วัดบุปผาราม

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๒๔ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จถึงตำหนักเพชร
ทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา

๑๔๓

วชิรญาณวโรส ทรงกราบ ทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งถวายสักการะพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรส ทรงคม แล้วเสด็จไปยังด้านหลังฉากกันซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ซึ่ง ประดิษฐานเหนือพระบรมรูป พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย โคมสังข์ แตร ดุริยางค์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงกราบ แล้วเสด็จ ออกไปถวายพัตรองที่ระลึกแด่พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป เสร็จแล้ว ประทับพระเก้าอี้ เจ้าพนักงานพระราชพิธีลาดพระภูษาโยง พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุสาน สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร บำเพ็ญพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี แล้วประทับพระเก้าอี้ พระสงฆ์สดับปกรณ์ ทรงหลัง ทักษิณาทก พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก

ทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่งถวายสักการะพระรูป
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรส

ทรงรับพรพระ

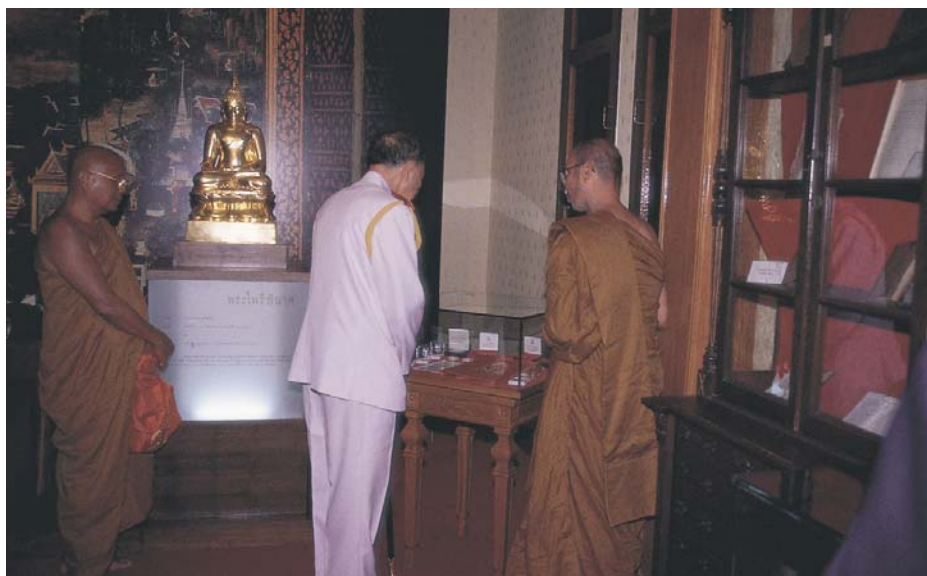

ทรงหลังทักษิณาทก

๑๔๔

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๔๐ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสธณ สุวฑฺฒิตินฺ สัตติจออกจาก
ตำหนักเพชรประทับรถยนต์พระประเทียบไปยังอาคารมานุษยวิทยาทาน เมื่อรถพระประเทียบถึง
อาคารมานุษยวิทยาทาน เสด็จขึ้นบนอาคารไปทรงตัดแถบแพรเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเข้าภายในอาคาร ทรงลงพระนามในสมุดเยี่ยม
เสร็จแล้วเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวอย่างสนพระทัยยิ่ง เมื่อได้เวลาอันสมควรจึงเสด็จออกจากอาคารไปประทับรถยนต์
พระประเทียบ เสด็จกลับเมื่อเวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๑ นาที

ทอดพระเนตรนิทรรศการ

พิธีบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทรคติ
ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระบรมราชสมภพเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๔๗ ตามปฏิทินสุริยคติ (ปฏิทินแบบตะวันตก) ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด ซึ่งเป็นวันมหาปวารณาออกพรรษาตามปฏิทินจันทรคติ (ปฏิทินแบบปักขคณา)

เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ตามปฏิทินสุริยคติ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะโรง ซึ่งเป็นวันมหาปวารณาออกพรรษาตามปฏิทินจันทรคติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเสด็จพระบรมราชสมภพและเสด็จสวรรคต ในวันเดียวกันคือวันพฤหัสบดี วันมหาปวารณาออกพรรษา ทรงมีพระชนมายุ ๖๔ พรรษาบริบูรณ์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งพระราชหฤทัยไว้แต่เมื่อยังทรงผนวชอยู่ว่า ขอเสด็จสวรรคตในวันมหาปวารณาออกพรรษาเช่นเดียวกับที่ทรงพระบรมราชสมภพในวันมหาปวารณาออกพรรษา ซึ่งก็เป็นจริงตามพระราชปฏิธาน

การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ จึงเป็นการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ ในวันพระบรมราชสมภพตามปฏิทินสุริยคติ (ปฏิทินแบบตะวันตก) ประจวบกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ตรงกับวันมหาปวารณาออกพรรษา ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพจริง และวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทางจันทรคติ วัดบวรนิเวศวิหารได้จัดพิธีบำเพ็ญกุศลเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเป็นประจำทุกปี ในฐานะทรงเป็นเจ้าอาวาสพระองค์แรก และทรงมีคุณูปการแก่พระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ คณะธรรมยุตเป็นอเนกประการ

คณะสงฆ์ธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร จึงเห็นสมควรจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทรคติ ขึ้นเป็นพิเศษอีกวันหนึ่ง โดยได้กำหนดจัดขึ้น ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ดังรายละเอียดตามกำหนดการต่อไปนี้*

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๔๖

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ตรงกับขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑)

- เวลา ๑๔.๐๐ น. - แสดงพระธรรมเทศนาปุจฉาวิสัชนาพระราชประวัติเฉลิมพระเกียรติ ๑ กัณฑ์
- พระประยูรญาติ อุบาสกอุบาสิกา ศิษยานุศิษย์ ถวายผ้าป่าสมทบทุนบูรณะพระอารามถวายเป็นพระราชกุศล
 - พระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์
 - พระสงฆ์ ๑๐ รูป สดับปกรณ์
 - อนุโมทนา
 - เป็นเสร็จพิธี

ครั้นถึง ณ วันพิธี เจ้าหน้าที่เตรียมการตั้งแต่งภายในพระอุโบสถไว้พร้อม ดังนี้

เบื้องหน้าแท่นประดิษฐานพระพุทธรชินสีห์ ประธานพระอุโบสถตั้งพระแท่นประดิษฐานพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดเครื่องราชสักการะและเครื่องทองน้อยสำหรับพระบรมอัฐิทรงธรรม

การตั้งแต่งที่หน้าแท่นประดิษฐานพระพุทธรชินสีห์

แนวเสาด้านทิศตะวันออกใกล้กับแท่นประดิษฐานพระประธาน ตั้งสามขาสำหรับเป็นที่ประดิษฐานพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ถัดต่อมาตั้งธรรมาสน์เทศน์สำหรับพระราชธรรมวาที วัดประยุรวงศาวาส แสดงพระธรรมเทศนา

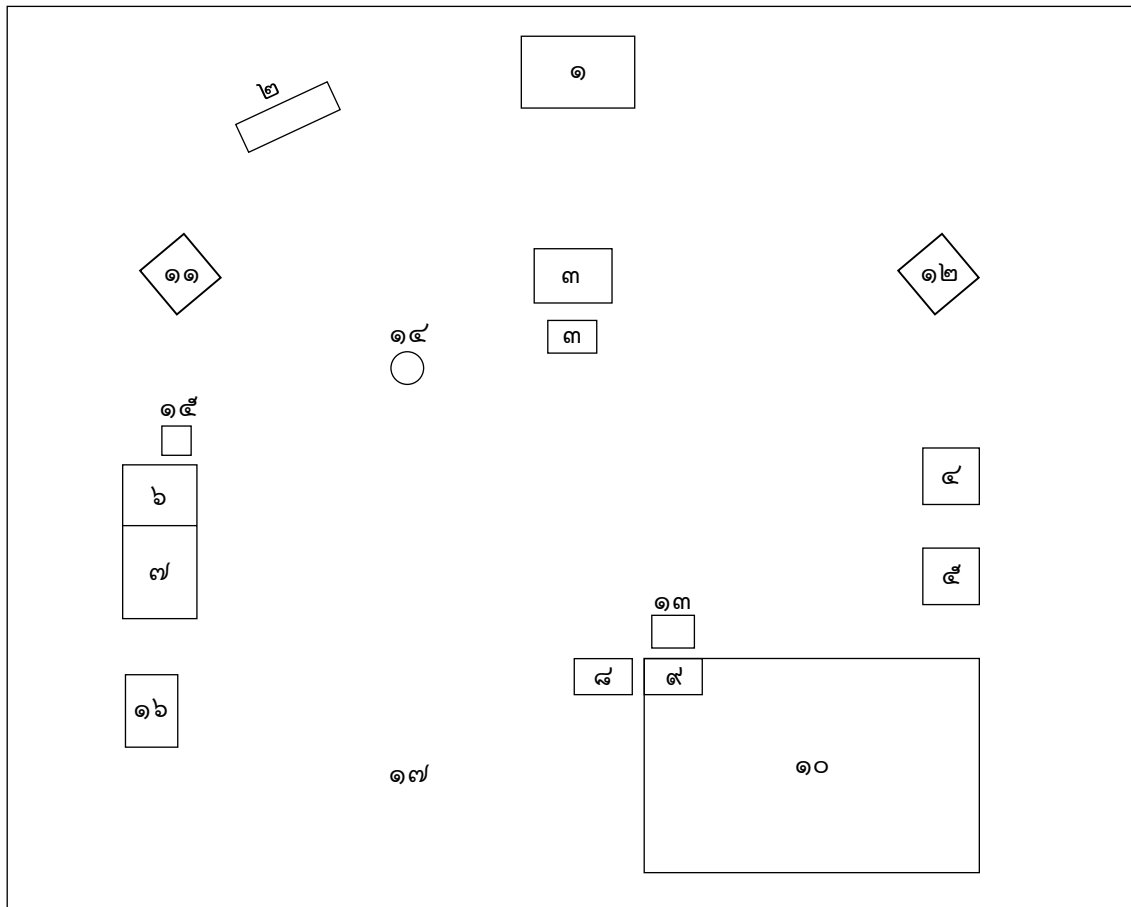
ต่อจากธรรมาสน์เทศน์ ตั้งเก้าอี้อาสน์สงฆ์ ๒ ที่ สำหรับพระที่จะแสดงพระธรรมเทศนา

ใกล้กับอาสน์สงฆ์ตั้งโต๊ะวางเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมกัณฑ์เทศน์ ประกอบด้วย พานรูปเทียนพนม ผ้าไตร ยาม พร้อมด้วยใบปวารณา พัดรองที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปีทางจันทรคติ พระกริ่งนรินทร์รายนาฬิกาแก้วเจียรไน หนังสือที่ระลึก โคมไฟ ปากกาพร้อมที่เสียบ วางบนพานตะลุ่มมุก และพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พร้อมกล่องบรรจุ

แนวเสาด้านทิศตะวันตก ตรงกันข้ามกับธรรมาสน์เทศน์ ตั้งธรรมาสน์เทศน์สำหรับพระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศน์เทพวราราม แสดงพระธรรมเทศนา

ต่อจากธรรมาสน์เทศน์ ตั้งเก้าอี้สำหรับพระพรหมมุนี และพระเทพสารเวที คณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปีทางจันทรคติ

แผนผังการตั้งแต่งภายในพระอุโบสถ

๑. พระประธานพระอุโบสถ
๒. พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. พระบรมอัฐิประดิษฐานบนพระแท่นบูชา และเครื่องทองน้อยทรงธรรม
๔. เก้าอี้สำหรับพระพรหมมุนี
๕. เก้าอี้สำหรับพระเทพสารเวที
๖. เก้าอี้อาสน์สงฆ์สำหรับพระราชวิจิตรปฏิภาณ
๗. เก้าอี้อาสน์สงฆ์สำหรับพระราชธรรมวาทी
๘. พระเก้าอี้สำหรับพลเรือตรี หม่อมเจ้าปุสสาน สวัสดิวัตน์
๙. พระเก้าอี้สำหรับหม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ประธานพิธี
๑๐. พระเก้าอี้สำหรับพระประยูรญาติ
๑๑. ธรรมาสน์เทศน์สำหรับพระราชธรรมวาทी
๑๒. ธรรมาสน์เทศน์สำหรับพระราชวิจิตรปฏิภาณ
๑๓. เครื่องทองน้อยสำหรับประธานฟังธรรม
๑๔. เสาวบัว
๑๕. โต๊ะวางพานพระภูษาโยง
๑๖. โต๊ะวางเครื่องไทยธรรม
๑๗. อุบาสกอุบาสิกาผู้มาร่วมพิธีนั่งราบกับพื้น

๑๔๘

ถัดออกมาตรงกลางตั้งเก้าอี้สำหรับ
ประธานพิธีและพระประยูรญาติที่มาร่วมพิธี โดย
นั่งหันหน้าเข้าหาพระแท่นประดิษฐานพระบรมอัฐิ
ตรงพื้นที่ราบด้านซ้ายของเก้าอี้ที่นั่ง
ตั้งแต่แถวหน้าถอยไปจนถึงประตูพระอุโบสถ
และแนวผนังด้านทิศตะวันออกตลอดแนว บรรดา
ศิษยานุศิษย์ อุบาสกอุบาสิกา นั่งราบกับพื้น
ร่วมพิธี

ภายนอกพระอุโบสถ บริเวณลานด้าน
ทิศตะวันออก ภายในกำแพงแก้ว ตั้งฆ้อง กลอง
แตร สังข์

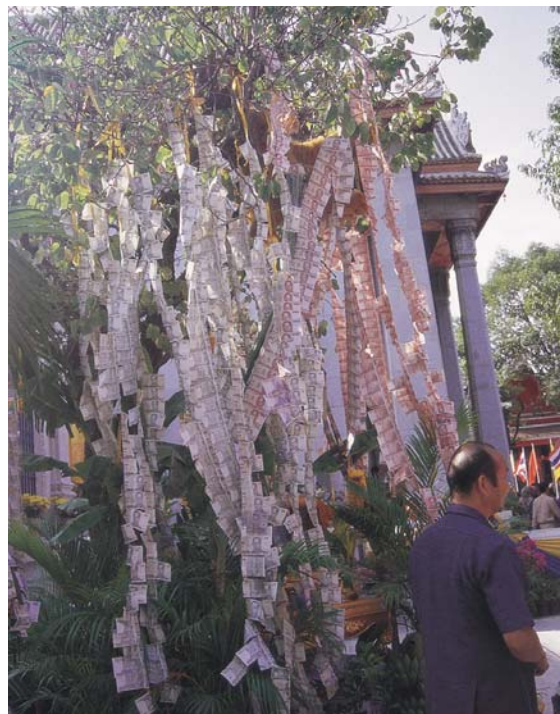

ผู้เข้าร่วมในพิธี

นอกกำแพงแก้ว ภายในใต้ต้นไม้ซึ่งจัดเป็นที่ตั้งผ้าป่า ตั้งแท่นยกพื้นปูพรม บนแท่นตั้งโต๊ะ
สลักลายปิดทองซ้อนกัน ๒ ชั้น ชั้นบนวางพานตะลุ่มมุก ๒ ชั้น สำหรับรองรับผ้าไตร มีป้ายชื่อ
ผ้าป่าสมทบทุน “บูรณะพระอารามถวายเป็นพระราชกุศล”

ที่สองข้างของโต๊ะตั้งผ้าป่าจัดวางตกแต่งด้วยกล้วย อ้อย มะพร้าว และส้มโอ

บนกิ่งไม้ผูกตุ๊กตาผ้าขนหนูสีเหลืองเป็นรูปพระนี่ และผูกริบบิ้นสีทองเป็นสายๆ ปล่อย
ปลายยาวจดพื้นสำหรับติดธนบัตรของผู้ที่มาทำบุญถวายผ้าป่า

องค์ผ้าป่าที่จัดเตรียมไว้พร้อมที่จะทำพิธีถวายผ้าป่า

ทางด้านขวาของแท่นตั้งองค์ผ้าป่า มีกระถางผ้าป่ารวม ๒ กระถาง คือ ผ้าป่าคณะปัญจ-
เบญจมา และผ้าป่าวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

ถัดจากที่ตั้งองค์ผ้าป่า ตั้งโต๊ะสำหรับรับบริจาคเงินทำบุญถวายผ้าป่าของผู้ที่มาร่วมในพิธี
และผู้มีจิตศรัทธาโดยทั่วไป

เมื่อใกล้เวลาพิธี คณะกรรมการจัดงานนำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติฯ ทุกฝ่าย พระประยูร
ญาติ บรรดาศิษยานุศิษย์ และอุบาสกอุบาสิกา มาพร้อมกันที่ในพระอุโบสถ

เวลา ๑๓ นาฬิกา ๓๐ นาที พระพรหมมุนี พระเทพสารเวที มายังพระอุโบสถ เข้านั่งที่
เก้าอี้ที่จัดไว้

เวลา ๑๓ นาฬิกา ๕๐ นาที หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ประธานพิธี หม่อมเจ้าภูมิพันธุ์ ยุคล
หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล เสด็จมาถึงวัดบวรนิเวศวิหาร เสด็จเข้าสู่ภายในพระอุโบสถ ประทับ
ที่พระเก้าอี้

เวลา ๑๓ นาฬิกา ๕๕ นาที พระราชวิจิตรปฏิภาณ และพระราชธรรมวาที มาถึง
พระอุโบสถ ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๔ นาฬิกา หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล เสด็จไปถวายพัตรองที่ระลึกแก่พระราช
วิจิตรปฏิภาณ แล้วกลับประทับที่เดิม หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ถวายพัตรองที่ระลึกแก่
พระราชธรรมวาที แล้วกลับมานั่งที่เดิม

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ถวายพัตรองที่ระลึกแก่พระราชธรรมวาที

๑๕๐

เวลา ๑๔ นาฬิกา ๕ นาที พระเทพสารเวที จุฑาธุชเทียนบูชาพระพุทธชินสีห์ พระประธาน พระอุโบสถ กราบ แล้วกลับมานั่งที่เก้าอี้ จากนั้น หม่อมเจ้าภูมิพันธ์ ยุคล เสด็จไปทรงจุฑาธุชเทียนท้ายที่นั่งถวายสักการะพระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงคม แล้วกลับประทับที่พระเก้าอี้ ต่อจากนั้น ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ จุฑาธุชเทียนถวายราชสักการะพระบรมอัฐิ กราบ กลับมานั่งที่เดิม

พระเทพสารเวทีจุฑาธุชเทียนบูชาพระพุทธชินสีห์

เวลา ๑๔ นาฬิกา ๙ นาที หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ประธานพิธี ทรงจุดเทียนดูหนังสือเทศน์ประธานให้เจ้าหน้าที่เชิญไปตั้งที่ธรรมาสน์ทั้งสอง พระราชวิจิตรปฏิภาณและพระราชธรรมวาทีขึ้นนั่งบนธรรมาสน์ ประธานพิธีทรงจุดเทียนทรงธรรม ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ จุฑาเทียน

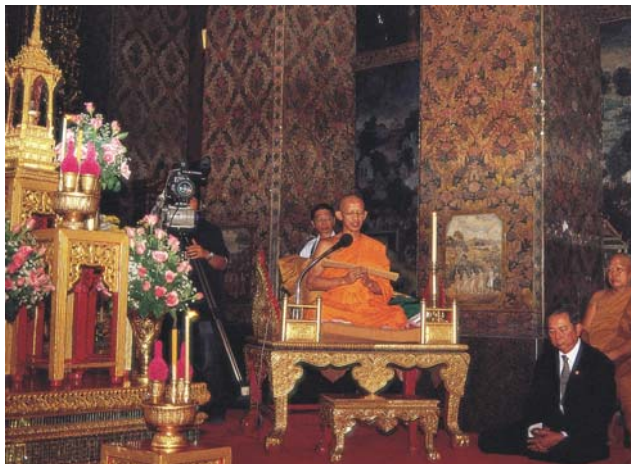
หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล จุฑาเทียนดูหนังสือเทศน์

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
จุฑาเทียนทรงธรรมที่หน้าพระบรมอัฐิ

๑๕๑

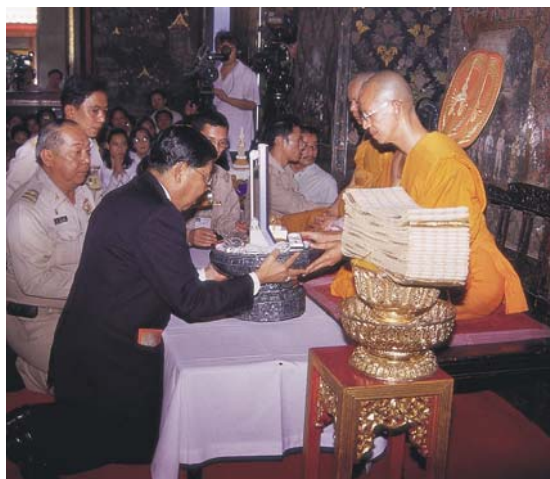

พระราชวิจิตรปฏิภาณและพระราชธรรมวาทีแสดงพระธรรมเทศนา

ทรงธรรมที่หน้าพระแท่นพระบรมอัฐิ เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาศีล ประธานพิธีทรงศีล พระราชธรรมวาทีถวายศีล จบแล้ว เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาธรรม พระราชวิจิตรปฏิภาณ และพระราชธรรมวาที แสดงพระธรรมเทศนาปุจฉาวิสัชนา พระราชประวัติเฉลิมพระเกียรติ ๑ ถิ่นท์ ในระหว่างนี้ พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ได้เสด็จมาถึงพระอุโบสถ แล้วประทับที่เก้าอี้ ทางด้านซ้ายของประธานพิธี เมื่อจบการแสดงพระธรรมเทศนาแล้ว

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๑ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ ทรงกรวดน้ำถวาย พระราชกุศล พระราชธรรมวาทีถวายอนุโมทนา จบแล้ว เจ้าหน้าที่ดับเทียนดูหนังสือ พระราช วิจิตรปฏิภาณและพระราชธรรมวาที ลงจากธรรมาสน์เทศน์มานั่งยังอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕ นาที หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ประธานพิธี หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ถวายเครื่องไทยธรรมกัณฑ์เทศน์แก่พระราชวิจิตรปฏิภาณและพระราชธรรมวาที ตามลำดับ

หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล ถวายเครื่องไทยธรรม
กัณฑ์เทศน์

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ถวายเครื่องไทยธรรม
กัณฑ์เทศน์

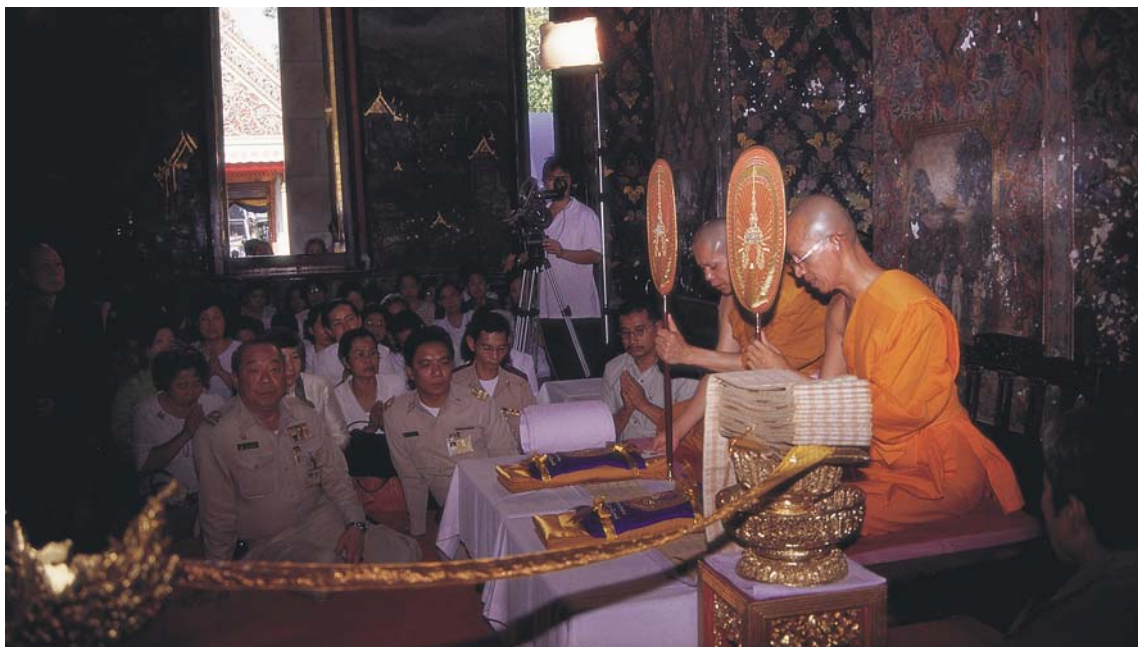

๑๕๒

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ทอดผ้าไตร

เสร็จแล้วมานั่งยังที่เดิม เจ้าหน้าที่ลาดพระภูษาโยงที่หน้าอาสน์สงฆ์ ประธานพิธีทอดผ้าไตรที่หน้าพระราชวิจิตรปฏิภาณ หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ทอดผ้าไตรที่หน้าพระราชธรรมวาที พระสงฆ์สดับปกรณ์ จบแล้ว หม่อมเจ้ามงคลเฉลิม ยุคล กราบลาพระพรหมมุนี เสด็จกลับ

พระสงฆ์สดับปกรณ์

พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

ประธานและผู้ร่วมพิธีรับพรพระ

เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงพระธรรมเทศนาปุจฉาวิสัชนาพระราชประวัติเฉลิมพระเกียรติแล้ว
ภายในพระอุโบสถเจ้าหน้าที่ได้ถอนธรรมาสันเทศน์ทั้งสองหลังออก แล้วย้ายพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์
มาประดิษฐานเคียงคู่ทางด้านซ้ายของพระแท่นประดิษฐานพระบรมอัฐิ จัดเพิ่มเก้าอี้อาสน์สงฆ์
สำหรับพระสงฆ์ ๑๐ รูปที่จะเจริญพระพุทธมนต์และสดับปกรณ์ไว้พร้อม

ในขณะนี้ พระพรหมมุนี พระเทพสารเวที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปुสาณ สวัสดิวัตน์
พระประยูรญาติ บรรดาศิษยานุศิษย์ อุบาสกอุบาสิกา ได้ลงจากพระอุโบสถไปยังลานพิธีถวาย
ผ้าป่าสมทบทุน “บูรณะพระอารามถวายเป็นพระราชกุศล”

เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้มาตั้งตรงมุมด้านซ้ายบนแท่นตั้งองค์ผ้าป่าสำหรับพระพรหมมุนีหนึ่งขณะประกอบ
พิธีถวายผ้าป่า นายสิริ มัชฌมจันทร ผู้ที่จะกล่าวนำถวายผ้าป่ายืนเตรียมพร้อมที่หน้าแท่นตั้งองค์ผ้าป่า

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๒๕ นาที พระพรหมมุนีที่นั่งเก้าอี้ นายสิริ มัชฌมจันทร เดินไปหยิบผ้า
ไตรบนพานแว่นฟ้าแล้วเดินมาหยุดที่เดิม นำผ้าไตรพาดไว้บนข้อมือแล้วพนมมือกล่าวยกถวายผ้าป่า

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต บังสุกุละ จีวะราณี สะปะริวราณี ภิกขุสังฆัสสะ โอนะชะยามะ สาธุโน
ภันเต ภิกขุสังโฆ

อิมานิ บังสุกุละ จีวะราณี สะปะริวราณี ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะระัตตัง หิตายะ สุขายะ”
พระพรหมมุนีพนมมือ จบแล้ว นายสิริ มัชฌมจันทร นำผ้าไตรวางบนพานดังเดิม แล้วมาหยุดยืน
อยู่ ณ ที่เดิม พระพรหมมุนีรับผ้าป่าเสร็จแล้ว นายสิริ มัชฌมจันทร ถวายใบปวารณา

พิธีถวายผ้าป่า

ต่อจากนั้น พระพรหมมุนี พระเทพสารเวที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุสาณ สวัสดิวัตน์ พระประยูรญาติ บรรดาอุบาสกอุบาสิกา เข้าสู่ภายในพระอุโบสถอีกครั้ง

เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์ ๑๐ รูปที่จะเจริญพระพุทธมนต์ ประกอบด้วย พระสาสนโสภณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระพรหมเมธี วัดเทพศิรินทราวาส พระธรรมวิสุทธิกวี วัดโสมนัสวิหาร พระธรรมกวี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พระเทพมงคลสุธี วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม พระเทพปัญญามุนี วัดปทุมวนาราม พระราชมงคลบันฑิต วัดบรมนิवास และพระราชธรรมกวี วัดบวรมงคล ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๖ นาที พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุสาณ สวัสดิวัตน์ พร้อมด้วยพระประยูรญาติ ถวายพัตรองที่ระลึกแก่พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๘ นาที เจ้าหน้าที่ยกรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้ว พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ และพระประยูรญาติ ถวายเครื่องไทยธรรม มี พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ พานรูปเทียนพนม หนังสือ และพระกริ่งนันทราย แล้วกลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร แล้วกราบที่หน้าพระแท่นประดิษฐานพระบรมอัฐิ กลับมาประทับที่เก้าอี้ พระสงฆ์สดับปกรณ์ จบแล้ว ทรงกรวดน้ำถวายพระราชกุศล พระสงฆ์อนุโมทนา ถวายอดิเรก แล้วลงจากอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๕ นาที เจ้าหน้าที่ยกนิมนต์พระสงฆ์อีก ๑๐ รูปที่จะสดับปกรณ์ ประกอบด้วย พระเทพวรเมธี วัดบางขวาง จังหวัดนนทบุรี พระราชสิทธิโมลี วัดเทพศิรินทราวาส พระราชบัณฑิต วัดปทุมวนาราม พระราชสุทธีโมลี วัดเสนาสนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระราชญาณกวี วัดโสมนัสวิหาร พระราชพิศาลมุนี วัดมกุฏกษัตริยาราม พระมงคลภาณกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ สถิตมหาสีมาราม พระสุเมธีธรรมภาณ วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี พระครูไพโรจน์วุฒิธรรม วัดตรีทศเทพ และพระครูปิยะธรรมานุยุต วัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์ พระเทพสารเวทีถวายพัตรรองที่ระลึกแด่พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป พระประยูรญาติถวายเครื่องไทยธรรม เสร็จแล้ว กลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร แล้วนั่งกราบที่หน้าอาสน์สงฆ์ พระสงฆ์สดับปกรณ์ จบแล้ว พระประยูรญาติกรวดน้ำถวายพระราชกุศล พระสงฆ์อนุโมทนา จบแล้ว พระประยูรญาติกลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกโตะที่หน้าอาสน์สงฆ์ ออกจากพระอุโบสถ พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที เจ้าหน้าที่ยกนิมนต์พระสงฆ์อีก ๑๐ รูปที่จะสดับปกรณ์ ประกอบด้วย พระเทพวรเมธี วัดบางขวาง จังหวัดนนทบุรี พระราชสิทธิโมลี วัดเทพศิรินทราวาส พระราชบัณฑิต วัดปทุมวนาราม พระราชสุทธีโมลี วัดเสนาสนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระราชญาณกวี วัดโสมนัสวิหาร พระราชพิศาลมุนี วัดมกุฏกษัตริยาราม พระมงคลภาณกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ สถิตมหาสีมาราม พระสุเมธีธรรมภาณ วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี พระครูไพโรจน์วุฒิธรรม วัดตรีทศเทพ และพระครูปิยะธรรมานุยุต วัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์ พระเทพสารเวทีถวายพัตรรองที่ระลึกแด่พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป พระประยูรญาติถวายเครื่องไทยธรรม เสร็จแล้ว กลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร แล้วนั่งกราบที่หน้าอาสน์สงฆ์ พระสงฆ์สดับปกรณ์ จบแล้ว พระประยูรญาติกรวดน้ำถวายพระราชกุศล พระสงฆ์อนุโมทนา จบแล้ว พระประยูรญาติกลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกโตะที่หน้าอาสน์สงฆ์ ออกจากพระอุโบสถ พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๑ นาที ขบวนพระเกียรติยศอัญเชิญพระบรมอัฐิเคลื่อนออกจากลานข้างพระอุโบสถ โดยมีพระพรหมมุนีนำหน้าขบวน ชาวพนักงานลั่นฆ้อง กลอง แตร สังข์ พระประยูรญาติ บรรดาศิษยานุศิษย์ อุบาสกอุบาสิกา ตามขบวนฯ ไปส่งเสด็จยังหน้าตำหนักจันทร์ ประชาชนที่มาในพิธียืนเฝ้าฯ สองข้างทางที่ขบวนพระเกียรติยศฯ ผ่าน เมื่อครั้งขบวนพระเกียรติยศฯ เคลื่อนผ่าน ผู้เฝ้าฯ ส่งเสด็จทั้งสองข้างทางนั่งลงถวายความเคารพพระบรมอัฐิ

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๔ นาที ขบวนพระเกียรติยศอัญเชิญพระบรมอัฐิมาถึงหน้าตำหนักจันทร์ พลหามพระยานกงหยุดเทียบที่หน้าบันไดทางขึ้นตำหนัก พระพรหมมุนีเดินนำขึ้นสู่ชั้นสองของตำหนักจันทร์ เจ้าหน้าที่ยกนิมนต์พระสงฆ์อีก ๑๐ รูปที่จะสดับปกรณ์ ประกอบด้วย พระเทพวรเมธี วัดบางขวาง จังหวัดนนทบุรี พระราชสิทธิโมลี วัดเทพศิรินทราวาส พระราชบัณฑิต วัดปทุมวนาราม พระราชสุทธีโมลี วัดเสนาสนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระราชญาณกวี วัดโสมนัสวิหาร พระราชพิศาลมุนี วัดมกุฏกษัตริยาราม พระมงคลภาณกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ สถิตมหาสีมาราม พระสุเมธีธรรมภาณ วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี พระครูไพโรจน์วุฒิธรรม วัดตรีทศเทพ และพระครูปิยะธรรมานุยุต วัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี ขึ้นนั่งบนอาสน์สงฆ์ พระเทพสารเวทีถวายพัตรรองที่ระลึกแด่พระสงฆ์ทั้ง ๑๐ รูป พระประยูรญาติถวายเครื่องไทยธรรม เสร็จแล้ว กลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกรมการศาสนาอาราธนาพระปริตร พลเรือตรี หม่อมเจ้าปสุภณ สวัสดิวัตน์ เสด็จไปทรงทอดผ้าไตร แล้วนั่งกราบที่หน้าอาสน์สงฆ์ พระสงฆ์สดับปกรณ์ จบแล้ว พระประยูรญาติกรวดน้ำถวายพระราชกุศล พระสงฆ์อนุโมทนา จบแล้ว พระประยูรญาติกลับมาที่นั่งเดิม เจ้าหน้าที่ยกโตะที่หน้าอาสน์สงฆ์ ออกจากพระอุโบสถ พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์

**พิธีเปิดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗**

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และคณะกรรมการสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยแบ่งเนื้อหาหลักๆ เป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ด้านศิลปะในรัชกาลที่ ๔

ด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ ภาพวัดบวรนิเวศ วัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม วัดมกุฏกษัตริยาราม วิหารพระศาสดา วัดบวรนิเวศวิหาร พระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี และพระที่นั่งอาภรณ์ภิโมกข์ปราสาท

ด้านประติมากรรม ได้แก่ พระพุทธรูปสำคัญๆ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วยภาพพระนิรันตราย พระสัมพุทธพรณี พระสยามเทวาธิราช พระพุทธอังคีรส

งานจิตรกรรมฝาผนัง ได้แก่ ภาพงานจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรนิเวศวิหาร วัดบวรนิเวศ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม วัดโสมนัสวิหาร

งานศิลปะตกแต่งต่างๆ ได้แก่ ลายปูนปั้น บานประตูหน้าต่าง และส่วนประกอบของวัดสำคัญๆ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ที่แสดงถึงความงดงามของศิลปะไทย

ภาพถ่ายบุคคลสำคัญในรัชกาลที่ ๔

เป็นภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระภิกษุสงฆ์ที่สำคัญๆ ในรัชกาลที่ ๔ ภาพขุนนางชาวไทยและต่างประเทศ ภาพต้นราชสกุลเนื่องในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพเครื่องใช้ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพที่เกี่ยวกับวรรณกรรมด้านพระพุทธศาสนาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพบันทึกสภาพบ้านเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในการนี้ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการ ได้เห็นชอบให้คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยคณะทำงานจัดนิทรรศการ ภาพถ่ายฯ ได้จัดประชุมแถลงข่าวการจัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้สื่อมวลชนได้นำไปประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนรับทราบและ ร่วมชมงานนิทรรศการ และกล่าวถึงเรื่องราวของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็น พระมหากษัตริย์ที่ชาวต่างชาติรู้จัก เพราะมีการนำเรื่องราวของพระองค์ท่านไปจัดแสดงเป็นละครเวที และภาพยนตร์ การจัดนิทรรศการภาพถ่ายฯ ครั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานจัดนิทรรศการภาพถ่ายฯ ขอรับการสนับสนุนชุดแต่งกายและผู้แต่งชุดแอนิเมชันมาจากสวนสนุกดรีมเวิลด์ เพื่อประชาสัมพันธ์ งานนิทรรศการภาพถ่ายฯ ระหว่างวันที่ ๙-๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

การจัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ คณะทำงานจัดนิทรรศการฯ ได้นำความขึ้น กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดนิทรรศการฯ และสำนักพระราชเลขาธิการได้นำ ความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานนิทรรศการ งานภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่วันพระบรม- ราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี มีรายละเอียดดังนี้^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๕๘

ที่ นร ๐๒๑๙/๕๕๖๙

กรมประชาสัมพันธ์
ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงาน
นิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาส
วันพระบรมราชสมภพ ครบ ๒๐๐ ปี ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

เรียน ราชเลขาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างหมายกำหนดการพิธีเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติฯ

ด้วยคณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบการจัดงานเฉลิม
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ ครบ ๒๐๐ ปี
 และได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และแต่งตั้ง
 คณะอนุกรรมการอีก ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม คณะอนุ
 กรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก คณะอนุกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์ และคณะอนุกรรมการ
 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน อธิบดีกรม
 ประชาสัมพันธ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการฯ ในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบแผน
ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 โดยคณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ พิจารณาแล้วเห็นสมควรจัดนิทรรศการดังกล่าว ช่วง
 ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

ในการนี้ คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ใครขอความกรุณานำความขึ้นกราบบังคม
 ทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการ
 ตามวัน และเวลาที่ทรงพระกรุณา ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายดุษฎี สิ้นเจิมศิริ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

อนุกรรมการและเลขานุการฝ่ายประชาสัมพันธ์

สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์

โทร. ๐-๒๖๑๙-๒๓๒๓ ต่อ ๑๖๑๒ - ๑๖๑๔

โทรสาร ๐-๒๖๑๙-๒๓๕๖

๑๕๕

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๓.๓/๑๗๖๙๙

สำนักพระราชพิธี

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ไปทรงเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อนุกรรมการและเลขานุการฝ่ายประชาสัมพันธ์

อ้างถึง หนังสือกรมประชาสัมพันธ์ ที่ นร ๐๒๑๙/๕๕๖๙ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

ตามที่ได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานเชิญเสด็จฯ ไปทรงเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ วันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ไปในการนี้ ซึ่งทรงกำหนดจะเสด็จในวันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๖.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้ติดต่อกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง (โทร. ๐๒ ๒๒๑๗๓๗๔) และหน่วยแยกรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ประจำกรมราชองครักษ์ (โทร. ๐๒ ๒๘๐๐๕๕๓) เพื่อร่วมกันพิจารณาจัดทำกำหนดการ แล้วรีบจัดส่งไปยังสำนักพระราชพิธี โดยด่วนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

๑๖๐

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เสด็จแทนพระองค์ไปทรงเปิดงานนิทรรศการ
ภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการเรื่องการนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ทรงเปิดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติฯ ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานจัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติฯ ได้ประสานงานกับสำนักพระราชวังเกี่ยวกับรายละเอียดของกำหนดการมีดังนี้^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๑๖๑

กำหนดการ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เสด็จแทนพระองค์
ทรงเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗

- เวลา ๑๕.๕๐ น. - สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต
ไปยังศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
- เวลา ๑๖.๐๐ น. - รถยนต์พระที่นั่งถึงศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง
- พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการ
อำนวยการจัดงาน
นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการฝ่าย
ประชาสัมพันธ์
นายรองพล เจริญพันธ์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
นายดุษฎี สินเจิมสิริ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
นายสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ นายกสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์และคณะกรรมการ เฝ้ารับเสด็จ
 - นางภทรีญา สุมะโน ผู้อำนวยการสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
ในฐานะประธานคณะทำงานฝ่ายอำนวยการงานนิทรรศการภาพถ่าย
เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายพวงมาลัย
 - เสด็จเข้าภายในศาลาสหทัยสมาคม
(วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
 - เสด็จไปยังหน้าพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ทรงวางพานพุ่ม
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมฉายาลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ทรงกราบ
 - ประทับพระเก้าอี้

- พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กราบทูลรายงานวัตถุประสงค์การจัดงานและเข้าเฝ้าถวายหนังสือและเหรียญที่ระลึก
- เสด็จไปทรงตัดแถบแพรเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงมหาฤกษ์)
- เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ
- เสด็จไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
(วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- เสด็จกลับ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว

ครั้นวันพุธ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้เสด็จแทนพระองค์ทรงเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติฯ

หน้าศาลาสหทัยสมาคม ที่ปะรำ ผู้ได้รับเชิญมาถึงลงทะเบียนรับหนังสือที่ระลึก แล้วเข้านั่งประจำที่ภายในศาลาสหทัยสมาคมและที่ปะรำตามลำดับ วงดนตรีไทยของกรมประชาสัมพันธ์ บรรเลงและนั่งประจำที่ปะรำ

นักเรียนโรงเรียนทวีวัฒนา เขตยานนาวา ยืนรอรับเสด็จหน้าปะรำ

เวลา ๑๖ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ถึงศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ นายรองพล เจริญพันธ์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นายดุษฎี สินเจิมสิริ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ นายสุรัตน์ โอสุกานะเคราะห์ นายกสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะกรรมการเฝ้ารับเสด็จ นางภัทริยา สุมะโน ผู้อำนวยการสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ในฐานะประธานคณะทำงานฝ่ายอำนวยการงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ถวายพวงมาลัยเสด็จเข้าภายในศาลาสหทัยสมาคม ขณะนั้น วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เสด็จไปยังหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ทรงวางพานพุ่ม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกราบ แล้วเสด็จไปประทับพระเก้าอี้

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๐ นาที นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี กราบทูลรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดงาน ความว่า*

* คัดจากเอกสารต้นฉบับ

ขอพระราชทานกราบทูลทราบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในนามของคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ได้ฝ่าพระบาทเสด็จแทนพระองค์มาทรงเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในวันนี้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบทูลรายงานความเป็นมาของงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ดังต่อไปนี้

ด้วยวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นวันครบรอบ ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เพื่อเทิดพระเกียรติของพระองค์ท่าน และเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญไว้ต่อประเทศชาติและปสกนิกรเป็นล้นพ้น

พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระปรีชาญาณรอบรู้ และมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ หลายแขนงอย่างแตกฉานลึกซึ้งยิ่งนัก อาทิ พุทธศาสตร์ โหราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการเทิดพระเกียรติให้ทรงเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์”

และเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก สำหรับปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘ นับเป็นพระเกียรติคุณยิ่งใหญ่ไพศาลที่ชาวไทยทั้งมวลปีติยินดี

การจัดนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติฯ ในวันนี้ เป็นหนึ่งในกิจกรรมเฉลิมฉลองที่คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ภายใต้คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี จัดขึ้นการจัดนิทรรศการมีขึ้นระหว่างวันที่ ๙ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบทูลพระกรุณาอัญเชิญฝ่าพระบาททรงประกอบพิธีเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เพื่อเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแก่คณะผู้จัดสืบไป

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

๑๖๔

จบแล้ว นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เข้าเฝ้าถวายของที่ระลึก

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๑๕ นาที สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จไปทรงตัดแถบแพรเปิดงานนิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ จบแล้ว เสด็จไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จกลับพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

นิทรรศการภาพถ่ายเฉลิมพระเกียรติ

นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี กราบทูลรายงาน

ทรงตัดแถบแพรเปิดงานนิทรรศการ

ทอดพระเนตรนิทรรศการ

ภาคที่ ๔

โครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ

การจัดโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เพื่อแสดงกตเวทิตาสนองพระมหากรุณาธิคุณในพระองค์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและเผยแพร่พระเกียรติคุณ พระบุญญาธิการ พระราชกรณียกิจที่เป็นคุณประโยชน์ต่อบ้านเมืองในทุกๆ ด้าน ให้ประจักษ์ต่อสาธารณชนเพื่อนำมาจิตใจประชาชนให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและเจริญรอยตามพระยุคลบาท อีกทั้งยังมีการก่อสร้างถาวรวัตถุ สิ่งสาธารณประโยชน์ แก่ชาติ ศาสนา ประชาชน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม ความรู้ ความสามัคคี เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก รักเกียรติภูมิและตั้งใจพัฒนาทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและท้องถิ่น โครงการและกิจกรรมดังกล่าวประมวลได้ดังนี้

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ และความสำคัญของพิธีต่างๆ ทั้งก่อนการจัดงานและระหว่างงาน ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อผลิตภัณฑ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งนำสื่อมวลชนไปชมย้อนอดีตสุริยุปราคาเต็มดวงที่อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า เผยแพร่ข่าวสารสู่ต่างประเทศ จัดแถลงข่าวเพื่อให้ประชาชนทั่วไป คนไทยในต่างแดน และสื่อมวลชนต่างประเทศได้ทราบรายละเอียดการจัดงาน และร่วมงานเฉลิมพระเกียรติฯ ในครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

๑๖๖

จัดพาสื่อมวลชนไปชมย้อนอดีตสุริยุปราคาเต็มดวงที่อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ ดาบหลวง อำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อให้สื่อมวลชนได้นำข้อมูลไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งบประมาณในการดำเนินการ ๑๒๙,๐๔๒ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นเก้าพันสี่สิบสองบาทถ้วน)

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ เรื่อง “ตามรอยเสด็จพ่อของรัชกาลที่ ๕ เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ แก้ไขปัญหาด้านต่างประเทศ” ที่จังหวัดตราดและจันทบุรี ระหว่างวันที่ ๓๐ กันยายน ถึงวันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจและพระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์ทั้ง ๒ พระองค์ ซึ่งเป็นความต่อเนื่องสอดคล้องกันในพระราชกรณียกิจเกือบทุกด้าน โดยใช้งบประมาณจำนวน ๓๖๘,๐๘๐ บาท (สามแสนหกหมื่นแปดพันแปดสิบบาทถ้วน)

การสัมมนาเรื่อง “ตามรอยเสด็จพ่อของรัชกาลที่ ๕” ที่จังหวัดตราดและจันทบุรี

จัดทำบทความเผยแพร่งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เผยแพร่ทางเอกสารสิ่งพิมพ์ ดังนี้

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ ๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ในหลวงของเรา หน้า ๑๒ ฉบับวันที่ ๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ในหลวงของเรา หน้า ๑๒ และคอลัมน์สัปดาห์พิเศษ หน้า ๒๖ ฉบับวันศุกร์ที่ ๑ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ประทีปของแผ่นดิน หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓ ฉบับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ในหลวงของเรา หน้า ๘ และคอลัมน์หน้าต่างศาสนาหน้า ๓๙ ฉบับวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ประทีปของแผ่นดิน

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๙ และฉบับวันที่ ๑๑ และ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๑ - ๒

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ดูนก ชมปลา ศึกษาดาว ห้องเรียนมีชีวิตในอุทยานห้วยก้อ หน้า ๑๙ ฉบับวันอังคารที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๑ และฉบับวันเสาร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์เรียนรู้สัตว์น้ำ หลากชีวิตที่อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ ห้วยก้อ หน้า ๓๓

หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๓๓ - ๓๔ ฉบับวันจันทร์ที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๒๗ ฉบับวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๑๔ ฉบับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์สยามประเทศไทย หน้า ๓๔ และคอลัมน์รอบด้านวงการพระ หน้า ๓๙ ฉบับวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ฉบับวันที่ ๒๑ และวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๓๔

หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ ๓๐ สิงหาคม และ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๓๙ ฉบับวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๔๐ ฉบับวันที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๓๙ ฉบับวันที่ ๖, ๑๓, ๑๗ ฉบับวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๔๐ ฉบับวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๔

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๑๕ และฉบับวันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๑๕

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันพุธที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ท่องเที่ยว อาหาร หน้า ๓๖ และฉบับวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

หนังสือพิมพ์สยามกีฬา รายวัน ฉบับวันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ซีพอร์กีฬา (ภาพข่าว) หน้า ๔

หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์วันนี้ในอดีตหน้า ๖

**หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์สะพาย
ท่องเที่ยว หน้า ๒๓**

**หนังสือโลกวันนี้สุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ ๓ - ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์
เที่ยวไทย หน้า ๒๗ และฉบับวันที่ ๑๐ - ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์เที่ยวไทย
เรื่องพระราชวังบนเขา หน้า ๒๗**

**หนังสือวีคลี่นิวส์ รายสัปดาห์ ปักษ์แรกเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์
ภาพข่าวหน้า ๒๗**

**หนังสือสกุลไทยรายสัปดาห์ ฉบับวันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
คอลัมน์ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชกรณียกิจ วิทยาศาสตร์ดีเด่น
ระดับโลก หน้า ๓๐ - ๓๓**

**หนังสือชีวิตต้องสู้รายปักษ์ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๕๑๒ วันที่ ๑๖ - ๓๐ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๔๗ และฉบับปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๕๑๕ วันที่ ๑ - ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์
ตำนานบ้านเก่า หน้า ๖๑**

**หนังสือศิลปวัฒนธรรม ฉบับเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ ๒ ศตวรรษ
แห่งพระชนมวารพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เจ้ากรุงสยาม หน้า ๕๖ - ๕๗, ๗๘ - ๑๒๖**

นิตยสารแชมป์ ฉบับวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ คอลัมน์ ชูบชิบบันเทิง หน้า ๓๔

**นิตยสารเกษตรเมืองไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗
คอลัมน์หน้าต่างกิจกรรม หน้า ๒๙ และหน้า ๗๒**

**นิตยสารนักตกปลาและหมายธรรมชาติ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๐๕ ราย ๒ เดือนพฤศจิกายน-
ธันวาคม ๒๕๔๗ คอลัมน์รำลึกประวัติศาสตร์ “ทะเลอ่าวไทยคนสู่อ้อมกอดคนไทย” ด้วย
พระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ หน้า ๘ - ๑๔**

นิตยสารอัปเดต ฉบับที่ ๒๐๕ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หน้า ๓๔ - ๓๙

จัดทำบทความงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเผยแพร่ใน
รายการข่าว รายการทันข่าวเช้านี้ รายการหมายเหตุประเทศไทยและรายการรองสถานการณ์
ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ รายการที่ประเทศไทยทางสถานีโทรทัศน์
กองทัพบกช่อง ๕ และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗

จัดทำสารคดีเฉลิมพระเกียรติฯ เผยแพร่พระเกียรติคุณและพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ
เผยแพร่ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในคืนวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำสปรอตรายการ ตัวอักษรวิ่งเผยแพร่กิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกัน
ดำเนินการเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เผยแพร่
ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙, ไอทีวี ช่วงเวลา ๙ นาฬิกาถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา ระหว่างเดือน

กันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

จัดรายการสัมภาษณ์เป็นรายการถ่ายทอดสดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางสถานีโทรทัศน์ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ช่วงเวลา ๙ นาฬิกาถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา ใช้งบประมาณดำเนินการเป็นค่าเช่าเวลาออกอากาศชั่วโมงละ ๗๕,๐๐๐ (เจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

จัดทำข้อความประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนชาวไทยน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผ่านตู้ ATM ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำข้อความภาพพระราชกรณียกิจด้านต่างๆ เผยแพร่ผ่านทาง Internet ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำข้อความตัวอักษรวิ่งทางอิเล็กทรอนิกส์บอร์ด (Electronic Board) เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเนื่องในงานเฉลิมพระเกียรติฯ ตามหน่วยงานที่มีอิเล็กทรอนิกส์บอร์ด (Electronic Board) ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำสปอตจำนวน ๓ ชุด ออกอากาศต้นชั่วโมง คั่นรายการทุกวันทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

จัดรายการสนทนาทาง F.M.97.5 ทรินิตี้เรดิโอ วันเสาร์ที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๒ นาฬิกา

จัดรายการสัปดาห์พิเศษภาคข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั่วประเทศ ในวันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๗ นาฬิกา

จัดทำสารคดีและบทความเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรชาวไทย เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุทั่วประเทศ เดือนละ ๑ เรื่อง ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ และสัปดาห์ละ ๑ เรื่อง ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำสปอตและรายการสัมภาษณ์เผยแพร่พระเกียรติคุณ พระราชกรณียกิจด้านต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนร่วมดำเนินการ สปอตเทิดพระเกียรติและประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ จัดทำ เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุทั่วประเทศ โดยออกอากาศเป็นระยะๆ เน้นในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ และรายการสัมภาษณ์ออกอากาศ ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๗๕,๐๐๐ (เจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

จัดพิมพ์แผ่นพับพระราชประวัติและพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ธนาคารแห่งประเทศไทย

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจัดการเสวนาเรื่อง “พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการปฏิรูปเงินตรา” ณ ตึกหน้าวังบางขุนพรหม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งประเทศไทย ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๓ นาฬิกาถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้ริเริ่มปรับปรุงระบบเงินตราไทย ในพุทธศักราช ๒๔๐๐ สมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรียแห่งประเทศอังกฤษ ได้ส่งเครื่องทำเหรียญเงินขนาดเล็กมาถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นเครื่องราชบรรณาการ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้ผลิตเหรียญกษาปณ์จากเครื่องจักรเป็นครั้งแรก เรียกกันว่า “เหรียญเงินบรรณาการ” ต่อมาในปลายพุทธศักราช ๒๔๐๑ ได้มีการสั่งซื้อเครื่องจักรผลิตเหรียญกษาปณ์จากบริษัทเทเลอร์ พระองค์จึงได้โปรดให้สร้างโรงงานขึ้นที่หน้าพระคลังมหาสมบัติ ในพระบรมมหาราชวัง พระราชทานนามว่า “โรงกษาปณ์สิทธิการ”

หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล
กล่าวเปิดการเสวนา

การเสวนาเรื่อง
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการปฏิรูปเงินตรา

การจัดเสวนาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงินตราไทยในสมัยรัชกาลที่ ๔ ซึ่งเป็นรากฐานของระบบเงินตราไทยในปัจจุบันและเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระองค์ การเสวนาจึงได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านเงินตราไทยจำนวน ๓ ท่านมาร่วมเสวนา ได้แก่ นายเกรียงไกร หิรัญพันธุ์ทิพย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเงินตราไทยก่อนสมัยรัชกาลที่ ๔ นายวรรัตน์ เลชะกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านเงินตราไทยอดีตที่ปรึกษาประจำผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยบรรยายในหัวข้อเศรษฐกิจและเหรียญกษาปณ์ไทยในสมัยรัชกาลที่ ๔ และนายพงศ์ พสุรพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านธนบัตรไทย และกรรมการสมาคมเหรียญกษาปณ์แห่งประเทศไทย บรรยายในหัวข้อ เงินกระดาษในสมัยรัชกาลที่ ๔

กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตดินแดง

จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กิจกรรมจัดขึ้นที่โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อ่อนนุช) ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

สำนักงานเขตธนบุรี

จัดสร้างสวนหย่อมสมโภช ๒๐๐ ปี พระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชนบริเวณใต้สะพานตากสิน - เพชรเกษม ระยะเวลาดำเนินการ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

สำนักงานเขตบางกอกใหญ่

ฝ่ายโยธา จัดโครงการเปิดทางน้ำไหลคลองในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ เพื่อให้คูคลองศาลเจ้า สะอาดปราศจากมลพิษ พร้อมทั้งจะระบายน้ำออกสู่แม่น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเก็บขยะวัชพืช คู คลอง ในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ จำนวน ๑๒ คลอง ได้แก่ คลองศาลเจ้า คูข้างกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ คลองหน้าวัดหนัง คลองในตรอกกระเจก คูตรงข้ามโรงเรียนชาติศึกษา ลำกระโดงซอยโรงเหล็ก ลำกระโดงข้างอุ้งต่อเรือมิตรสายชล ลำกระโดงศักดิ์เจริญ ลำกระโดงเชิงสะพานบางไผ่ คลองตันไทร คลองบางลำเจียกน้อย ลำกระโดงตรงข้ามโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๕ มกราคม ถึงวันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ร่วมกับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ โรงเรียน จัดโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดและรักษาสีสิ่งแวดล้อมแม่น้ำลำคลองในแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกใหญ่ คลองบางหลวง ที่อยู่ในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ โดยลงเรือประชาสัมพันธ์ เคาะประตูบ้าน แจกประกาศแผ่นพับ ใบปลิว พุดคุยทำความเข้าใจ พัฒนาทำความสะอาด ซ่อมแซมวัชพืช ตัดแต่งต้นไม้แม่น้ำลำคลอง ล้างทำความสะอาดท่าเทียบเรือต่างๆ ปลุกต้นไม้และไม้ประดับริมคลอง เดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๒ ครั้ง ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ศูนย์วิชาการเขตบางกอกใหญ่ จัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้นักเรียนได้รู้พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การสร้างกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ และเป็นการศึกษาเชิงอนุรักษ์ ประกอบด้วยการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ณ อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ ดาบเหล็กวังก์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๖๕,๕๐๐ บาท (หกหมื่นห้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)

สำนักงานเขตปทุมวัน

จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในงานมีพระสงฆ์ ๑๐ รูป อ่านคาถา “มหามกุฏราชากิถุติคาถา” และแสดงพระธรรมเทศนา พระราชประวัติ ๑ กัณฑ์ กิจกรรมจัดขึ้นที่วัดปทุมวนาราม วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

สำนักงานเขตพระโขนง

จัดทำโครงการเทิดพระเกียรติพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ของไทยโดยจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณหน้าห้องรับรองประชาชนภายในสำนักงานเขตพระโขนง และดำเนินการพัฒนารักษาความสะอาด ถนน ตรอก ซอย ในพื้นที่เขตพระโขนง จำนวน ๑๖ แห่ง ประกอบด้วย ซอยพื้งมี ๑๕ ซอยพื้งมี ๙ ซอยพื้งมี ๑๓ ซอยพื้งมี ๒๐ ซอยพื้งมี ๑๑ แยก ๔,๕,๖ ซอยปทุมณวิถี ๒๗ ซอยปทุมณวิถี ๒๑ ซอยวชิรธรรมสาริต ๙,๑๑ ซอยวชิรธรรมสาริต ๔๔ ซอยวชิรธรรมสาริต ๓๕ ซอยอุดมสุข ๔๕ ซอยอุดมสุข ๔๓ ซอยชินวัตร ซอยสุขุมวิท ๖๒ แยก ๗, ๑๐, ๑๒ ซอยสุขุมวิท ๖๔/๑ แยกซอยหน้าศูนย์ฯ ๓๒ (มาริษ ดินตมุลิก) และซอยสุขุมวิท ๖๔ แยกซอยหมู่บ้านมหาวงษ์ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

นิทรรศการเทิดพระเกียรติ

สำนักงานเขตสาทร

จัดกิจกรรมสัปดาห์แห่งการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ กิจกรรมประกอบด้วย การจัดแสดง นิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การจัดงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมจัดขึ้นที่โรงเรียน วัดดอนและโรงเรียนวัดยานนาวา ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

นิทรรศการที่โรงเรียนวัดดอน

นิทรรศการที่โรงเรียนวัดยานนาวา

สำนักงานเขตหนองแขม

จัดทำความสะอาดคูคลองแสงศิริและคลองกำนันเทียน แขวงหนองค้างพลู เพื่อรักษาความสะอาดคูคลองให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสวยงาม โดยการเก็บขยะและกำจัดวัชพืชตลอดแนวคลอง ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

สำนักสวัสดิการสังคม

กองนันทนาการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งจัดแสดงภาพ บทความที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความรู้กับผู้เข้าชม กิจกรรมจัดขึ้นที่อาคารกิจกรรม ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน)

การทำความสะอาดคูคลอง

ฝ่ายพัฒนาบุคคล กองสังคมสงเคราะห์ จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และจัดรถสวัสดิการเคลื่อนที่ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน กิจกรรมจัดขึ้นที่ชุมชนประชากร ๒๐ แขวงทุ่งสีกัน เขตดอนเมือง ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

กองนันทนาการ จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กิจกรรมจัดขึ้นที่ศูนย์เยาวชนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๑ แห่ง โดยศูนย์เยาวชนเตชะวณิช นอกจากจัดแสดงนิทรรศการแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมประกวดคำขวัญ เรียงความ เรื่อง “ฉันรักและประทับใจ ร.๔” ด้วย ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๘๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นหกพันบาทถ้วน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ

ประชาสัมพันธ์พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับกิจการตำรวจไทย โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ ป้ายประกาศ วิดีทัศน์ และซีดีรอม เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับกิจการตำรวจไทย ณ บริเวณสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๒ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

กระทรวงกลาโหม

กองทัพอากาศ

กรมอุทกศาสตร์

จัดกิจกรรมเผยแพร่พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับดาราศาสตร์ งานวิทยาศาสตร์ของกรมอุทกศาสตร์ เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตของกองทัพอากาศ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยกรมอุทกศาสตร์ได้จัดพิมพ์โปสเตอร์ขนาด A๐ จำนวน ๒ แผ่น ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมดังกล่าวให้ข้าราชการในหน่วยงานได้รับทราบ

กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

จัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทางด้านวิทยาศาสตร์ ณ อาคารกองบังคับการ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ และสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพอากาศ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑,๕๐๐ บาท (หนึ่งพันห้าร้อยบาทถ้วน)

จัดแสดงนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และโครงการวิจัยของกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ ณ โรงเรียนในเขตทวีวัฒนา จำนวนทั้งสิ้น ๕ โรงเรียน ดังนี้

๑. โรงเรียนคลองบางพรหม ในวันที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
๒. โรงเรียนทวีวัฒนา ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
๓. โรงเรียนกาญจนาภิเษก ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
๔. โรงเรียนปทุมมาวาส ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
๕. โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์ ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ใช้งบประมาณดำเนินการ ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาทถ้วน)

จัดทำเว็บไซต์พระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ กองทัพเรือที่เว็บไซต์ www.navy.mi.th/science

กรมแพทย์ทหารเรือ

ร่วมกับโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สำนักงานประกันสังคม จังหวัดระยอง และสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง จัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ โดยการสำรวจปัญหา ให้คำปรึกษาเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ปรับปรุงนโยบายสร้างกลุ่มกิจกรรมบุคลากร จากนั้นทำการประเมินผลหลังโครงการเสร็จสิ้นลง ระยะเวลา ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

กระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์

สำนักกษาปณ์

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับโรงกษาปณ์และเหรียญกษาปณ์ ภายในงานจัดให้มีการจำหน่าย จำแลกรเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ณ บริเวณโถงชั้น ๑ อาคารส่วนอำนวยการ โรงกษาปณ์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๒,๐๐๐,๐๐๐ (สองล้านบาทถ้วน)

สำนักงานทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนของกรมธนารักษ์โดยตรง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้เงินพดด้วงมาเป็นเหรียญแบบอย่างสากล การพระราชทานการปูนบำเหน็จด้วยเครื่องยศ ซึ่งถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มาเป็นการพระราชทานเหรียญตรา เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก่ผู้ประกอบคุณความดี เช่นเดียวกับประเทศทางตะวันตก นิทรรศการประกอบด้วยพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เงินตราในสมัยรัชกาลที่ ๔ เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึกที่ผลิตขึ้นในโอกาสที่เกี่ยวข้องในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การจำแลกรเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและจำหน่ายเหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี การจำหน่ายสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เหรียญ การจัดแสดงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้สร้างขึ้น จัดแสดง ณ ศาลาเครื่องราชอิสริยยศ เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญกษาปณ์ใน

๑๗๘

พระบรมมหาราชวัง ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี สื่อสารผ่านอนุสาร อสท. เน้นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น เขาวัง อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ ดาบหลวงวักอ เป็นต้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย โดยจัดแสดง ณ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๕๖ แห่ง ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

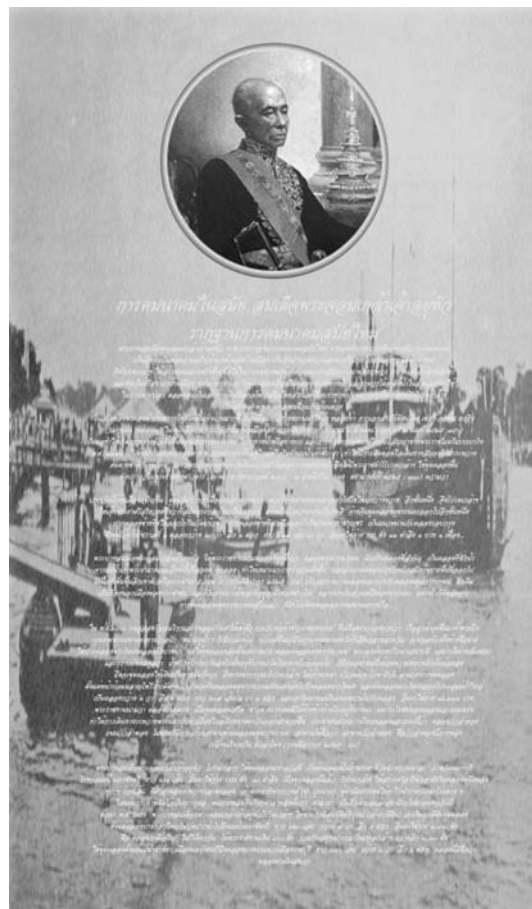
กระทรวงคมนาคม

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

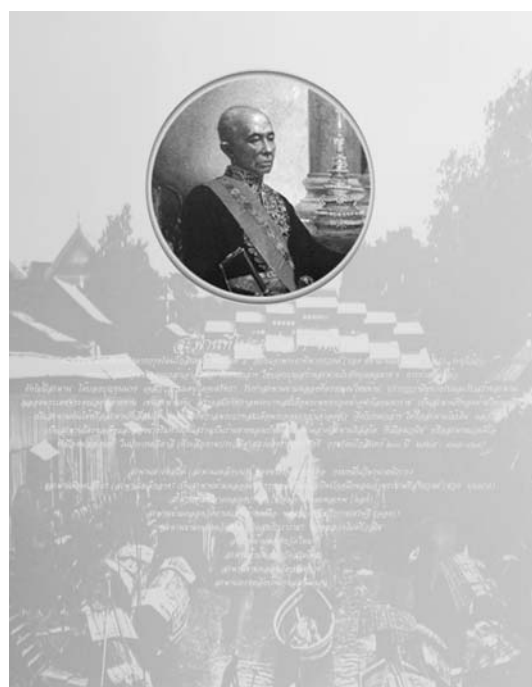
จัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะด้านการคมนาคม ณ ห้องโถงกลางชั้น ๑ อาคาร ๑ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๒,๐๐๐ บาท (สองพันบาทถ้วน)

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี

จัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางน้ำ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อการพัฒนากิจการการคมนาคมขนส่งทางน้ำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การคมนาคมขนส่งทางน้ำเริ่มมีการพัฒนามากขึ้น การค้าและการเดินเรือก็เจริญขึ้นมาก หลังจากที่ซบเซาลงตั้งแต่ปลายแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เศรษฐกิจของประเทศไทยสมัยนี้ เจริญมั่งคั่งด้วยการค้าขายติดต่อกับนานาประเทศอย่างกว้างขวาง กิจการการเดินเรือก็เจริญรุ่งเรืองเนื่องจากในขณะนั้นมีบุคคลที่มีความสามารถในการเดินเรือและการต่อเรืออันได้แก่เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ อัครมหาเสนาบดีกระทรวงกลาโหม ซึ่งชำนาญการต่อเรือกำปั่นมาตั้งแต่ยังเป็นหลวงนายสิทธิ์ในรัชกาลที่ ๓

นิทรรศการด้านการคมนาคม

๑๘๐

และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดการทหารเรือทรงต่อเรือรบและจัดตั้งทหารเรือ
วังหน้าขึ้นด้วย ในรัชสมัยนี้จึงได้เริ่มมีเรือกลไฟใช้ และนำมาใช้เป็นเรือรบและเรือพาหนะตั้งแต่
พุทธศักราช ๒๔๐๑ เป็นต้นมา

นิทรรศการจัดขึ้น ณ กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๒
ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

กรมการขนส่งทางบก

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม จัดแสดงนิทรรศการเพื่อเทิดพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนที่มาใช้บริการได้รับทราบ
ถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญ จัดแสดง ณ บริเวณห้องอาหารส่วนกลาง กรมการขนส่งทางบก
ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕,๕๐๐ บาท (ห้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ฝ่ายอาคารสถานที่และยานพาหนะ สำนักงานเลขานุการกรม จัดประดับไฟอาคาร
กรมการขนส่งทางบก ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๕๔๗

กรมการขนส่งทางอากาศ

จัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พร้อมตั้งโต๊ะหมู่บูชา ประดับพระบรมสาทิสลักษณ์ จัดเครื่องสักการะถวาย ณ บริเวณชั้นล่าง
ของอาคารกรมการขนส่งทางอากาศ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

กรมทางหลวง

จัดพิธีบำเพ็ญกุศลและจัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจใน
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ อาคารสันตนาการ กรมทางหลวง ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๕๔๗

กรมทางหลวงชนบท

สำนักงานเลขานุการกรม งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติ
และพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ลานอเนกประสงค์ชั้นล่างของ
กรมทางหลวงชนบท ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช
๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

การทำเรือแห่งประเทศไทย

เผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ลงตีพิมพ์เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์ของการทำเรือแห่งประเทศไทย และเผยแพร่ทางเสียงตามสาย
ภายในหน่วยงาน ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ อาคารสำนักงานใหญ่ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย และศูนย์ควบคุมระบบทางด่วนต่างๆ ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

การรถไฟแห่งประเทศไทย

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ รวมถึงด้านรถไฟซึ่งเชื่อมโยงถึงการกำเนิดกิจการรถไฟในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และแสดงความก้าวหน้าในกิจการรถไฟตั้งแต่อดีตปัจจุบัน และอนาคต จัดแสดง ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

การรถไฟฯ ขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ร่วมกับบริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สถานีรถไฟฟ้าหมอชิตสายเฉลิมรัชมงคล ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

สถาบันการบิณฑลเรือน

จัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้พนักงานและนักศึกษาภายในสถาบันการบิณฑลเรือนตระหนักพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงปฏิบัติเพื่อปวงชนชาวไทย จัดแสดงภายในอาคารสถาบันการบิณฑลเรือน ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาทถ้วน)

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และตกแต่งไฟประดับอาคารสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ ณ บริเวณชั้นล่าง อาคารอำนวยการองค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

๑๘๒

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

จัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สำนักงานองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๕ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

จัดแสดงนิทรรศการเรื่องพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย โดยจัดเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ และจัดอาหารเมนูพิเศษ (เครื่องคาวหวานที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเสวยเป็นพิเศษ) บริการแก่ผู้โดยสารชั้นหนึ่งและชั้นธุรกิจบนเครื่องบิน ในส่วนของนิทรรศการจัดแสดงตามหน่วยงานต่างๆ ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หน่วยงานละ ๕ วัน ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ หลังจากที่ได้จัดแสดงครบทุกหน่วยงานแล้ว ทางบริษัทจะนำนิทรรศการไปจัดแสดงตามโรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ใกล้สำนักงานใหญ่ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) นิทรรศการใช้งบประมาณดำเนินการ ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน)

บริษัท ขนส่ง จำกัด

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณชั้นล่างอาคารสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

บริษัท ท่าอากาศยานกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (มหาชน)

จัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สำนักงานบริษัท ท่าอากาศยานกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (มหาชน) ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด

จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านต่างๆ เพื่อประกาศยกย่องพระเกียรติคุณของพระองค์และแสดงถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ที่ได้นำความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์มาสู่ประเทศ จัดแสดง ณ อาคารที่ทำการบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๕ ถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

กระทรวงวัฒนธรรม

กรมศิลปากร

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

จัดสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย” ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ ในวันอังคารที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยมี นายอารักษ์ สังหิตกุล อธิบดีกรมศิลปากร กล่าวเปิดการสัมมนา นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา กล่าวปาฐกถา

นายอารักษ์ สังหิตกุล อธิบดีกรมศิลปากร
กล่าวเปิดการสัมมนา

อธิบดีกรมศิลปากร มอบหนังสือที่ระลึกให้แก่
นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา

เนื้อหาของการสัมมนากล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทางด้านศิลปกรรม ด้านนาฏศิลป์การละคร กล่าวได้ว่าความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในทุกด้านของการปฏิรูปบ้านเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เกิดจากการที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมชนกนาถ เป็นผู้ทรงริเริ่มและวางรากฐานไว้ให้ ช่วงระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์นั้น เป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ของชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอังกฤษและฝรั่งเศส เข้ามามีอิทธิพลทางการค้าและการเมืองอย่างมากในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศเพื่อนบ้านของไทยอย่างประเทศพม่า มลายู เวียดนาม ล้วนตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก การที่จะประคับประคองประเทศให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ครั้งนี้จึงไม่ใช่เรื่องง่าย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงปัญหานี้ดี ทรงนำประเทศให้ผ่านพ้นอันตรายได้ด้วยการปรับประเทศเข้าสู่ยุคใหม่ เรียนรู้วิทยาการแบบใหม่นำมาปรับใช้ในสังคมไทย

ผู้เข้าร่วมการสัมมนา

ยอมโอนอ่อนผ่อนปรนในบางเรื่อง เพื่อไม่ให้ชาติต้องเสียเอกราช ทรงปลูกฝังความรู้ความคิดให้แก่พระราชโอรส พระราชธิดา พระประยูรญาติ ตลอดจนขุนนางข้าราชการทั้งปวง อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในเวลาต่อมา

สำนักหอสมุดแห่งชาติ

กลุ่มโสตทัศนวัสดุและกิจกรรมห้องสมุดจัดแสดงนิทรรศการเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จอมปราชญ์ราชอาณาจักรสยาม” ณ บริเวณโถงกลาง อาคารสำนักหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคมถึงวันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ จากนั้นนำไปจัดแสดง ณ หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นครพนม หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก เชียงใหม่ และหอสมุดแห่งชาตินครศรีธรรมราช โดยจัดแสดงแห่งละไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน พิธีเปิดนิทรรศการจัดขึ้นในวันจันทร์ที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ มีนางสมศรี เอี่ยมธรรม รองอธิบดีกรมศิลปากร เป็นประธานเปิดนิทรรศการ

นิทรรศการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย ด้วยทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถ รอบรู้ความเป็นไป และวิทยาการต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม นิทรรศการจัดแสดงพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ เช่น ด้านศาสนา สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ดาราศาสตร์ ภาษาและวรรณกรรม ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๓๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)

นิทรรศการเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จอมปราชญ์ราชอาณาจักรสยาม” ณ บริเวณโถงกลาง หอสมุดแห่งชาติ เปิดเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๗

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี จังหวัดเพชรบุรี

จัดพิธีบำเพ็ญกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันพระจอมเกล้าฯ ประกอบด้วยพิธีวางพานพุ่ม พิธีบวงสรวงและพิธีบำเพ็ญกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำพระนครคีรี ณ พระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาทและพระที่นั่งราชธรรมสภา ในวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

ร่วมกับสำนักงานจังหวัดเพชรบุรีและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดงานพระนครคีรี - เมืองเพชร ครั้งที่ ๑๘ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ ที่มีต่อชาวเมืองเพชรบุรี ในงานมีสาริตเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น สาริตงานปั้นปูน การลงรักปิดทอง การจำหลัก หนักรูป ฯลฯ มีการประดับดวงไฟโดยรอบ พระนครคีรี จุดดอกไม้ไฟทุกคืน และมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ณ อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครคีรี ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๖ ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดนิทรรศการวันอนุรักษ์มรดกไทย เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการอนุรักษ์พื้นฟูมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ” ประกอบด้วย การจัดนิทรรศการและการเสวนาเพื่อสนับสนุนให้เยาวชนเกิดความรัก ความหวงแหน และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป ในงานมีการสาธิตงานศิลปกรรมสกุลช่างเมืองเพชร เช่น งานปูนปั้น การแทงหยวก และการแกะเครื่องสด การดอกกระดาศ เป็นต้น ณ พระที่นั่งราชธรรมสภา ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๐ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดเสวนา เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยและบุคคลสำคัญของโลก โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่และส่วนกลาง ณ พระที่นั่งราชธรรมสภา ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗”

นิทรรศการเทิดพระเกียรติ ณ พระที่นั่งราชธรรมสภา

จัดกิจกรรมเข้าค่ายวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน ประกอบด้วย การนำเยาวชนด้อยโอกาสเข้าค่ายบนพระนครคีรี มีการบรรยายให้ความรู้เบื้องต้นทางด้านดาราศาสตร์ และจัดกิจกรรมดูดาว เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเยาวชน ณ พระที่นั่งราชธรรมสภาหอชัชวาลเวียงชัย ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดนิทรรศการพิเศษเนื่องในวันวิทยาศาสตร์ไทย เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยและบุคคลสำคัญของโลก” และนิทรรศการพิเศษเนื่องในวันพิพิธภัณฑสถานไทย เรื่อง “๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับเมืองเพชรบุรี” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับการยกย่องเป็นพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย และองค์การยูเนสโกได้ประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลก และเพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระองค์ที่มีต่อพสกนิกรชาวจังหวัดเพชรบุรีและปวงชนชาวไทย ณ พระที่นั่งราชธรรมสภา ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๘ สิงหาคมถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดเสวนาเนื่องในวันพิพิธภัณฑสถานไทย เรื่อง “๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับเมืองเพชรบุรี” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ หอประชุมวัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี ในวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมสำหรับเยาวชนพิการ เนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติ ประกอบด้วยการนำคณะเด็กพิการจากโรงเรียนศึกษาพิเศษ จังหวัดเพชรบุรี ทักษิณศึกษาแหล่งโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีภายในตัวเมือง จังหวัดเพชรบุรี และร่วมฟังการเสวนา ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี ในวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ ครบ ๒๐๐ ปี ประกอบด้วย การเปิดไฟฟ้าส่องสว่างโบราณสถานพระที่นั่งเวียงยงค์วิเชียรปราสาท พระธาตุจอมเพชรและวัดพระแก้วน้อย ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ร่วมกับจังหวัดเพชรบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี และคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี ห้องประชุมพริบพรี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี และหน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ ๑๗ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ กิจกรรมต่างๆ มีดังนี้

วันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี กิจกรรมเริ่มเวลา ๑๒ นาฬิกา ประกอบด้วยการจัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราช-

๑๘๓

กรณีกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมหาวิทยาลัยศิลปากรและโรงพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี การแสดงดนตรีไทย ๕๐ คน โดยชมรมดนตรีไทยจังหวัดเพชรบุรี และกิจกรรมการฉายวิดิทัศน์พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมหาวิทยาลัยศิลปากร กิจกรรมเสร็จสิ้นเวลา ๒๑ นาฬิกา

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี กิจกรรมเริ่มเวลา ๖ นาฬิกา ประกอบด้วย พิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์จำนวน ๒๐๐ รูป จากนั้นพราหมณ์ประกอบพิธีบวงสรวงและกล่าวอาศิรวาทจดุทธราชาภิสตุตีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จบแล้ว เป็นพิธีวางพานพุ่มโดยข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ตุลาการ อัยการ ครู รัฐวิสาหกิจ ชมรม ผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่น กลุ่มพลังมวลชนต่างๆ อัญเชิญเครื่องราชสักการะตั้งแถวเข้าถวายเครื่องราชสักการะ โดยมีนายประสงค์ พิชุรกิจจา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี เป็นประธานจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย ถวายเครื่องราชสักการะและกล่าวถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและกล่าวเปิดงาน

นายประสงค์ พิชุรกิจจา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี กล่าวเปิดงาน

ผู้แทนส่วนราชการวางพานพุ่ม

บริเวณห้องประชุมพริบพรี ศาลากลางจังหวัด กิจกรรมเริ่มเวลา ๑๓ นาฬิกา ประกอบด้วยการบรรยายและการจัดเสวนา พร้อมฉายสไลด์และสื่อโปรแกรมสำเร็จรูปพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยและชาวจังหวัดเพชรบุรี โดยมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

บริเวณหน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี กิจกรรมเริ่มเวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาที โดยผู้ร่วมเดินเทิดพระเกียรติพร้อมกัน ณ บริเวณข้างจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ริมน้ำเพชรบุรี และเดินเทิดพระเกียรติถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครคีรี เวลา ๑๗ นาฬิกา

การเดินเทิดพระเกียรติ

๑๘๕

ร่วมกับจังหวัดเพชรบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี และคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี จัดกิจกรรมพิเศษเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและถวายความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย และเพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงไว้สืบไป กิจกรรมจัดขึ้น ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนครคีรี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เริ่มเวลา ๑๒ ถึงเวลา ๒๑ นาฬิกา

คุณหญิงสงวนศรี พิฑูรกิจจ่า นายกเหล่ากาชาด จังหวัดเพชรบุรี จุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยหน้าพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศน์เทพวราราม เขตนมมหาชาติ

บรรยายกาศเทศน์มหาชาติ

กิจกรรมประกอบด้วยผู้ร่วมกิจกรรมเทศน์มหาชาติรับประทานอาหารเช้ากลางวันร่วมกัน เพื่อถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้นคุณหญิงสงวนศรี พิฑูรกิจจา นายกเหล่ากาชาดจังหวัดเพชรบุรี เป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และจุดเครื่องทองน้อยหน้าพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วจุดเทียนส่องธรรม ณ หอจดหมายเหตุปรีทิจน์ ต่อจากนั้นเป็นการเทศน์มหาชาติ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔ จำนวน ๕ กัณฑ์ ได้แก่ กัณฑ์วนประเวศน์ โดยพระมหากิตติศักดิ์ โคตมสิสสุโส วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กัณฑ์จุลพน โดยพระครูสุนทรโฆสิต วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กัณฑ์มหาพน โดยพระศรีกิตติโสภณ (มหาละเอียด ป.ธ. ๙) วัดสามพระยา กัณฑ์สักกบรรพ โดยพระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม กัณฑ์ฉกษัตริย์ โดยพระมหาเรวัต อวรุชฌัญญู วัดทองนพคุณ

การแสดงดนตรีไทย

๑๕๑

พิธีเชิญธงไอยราพตขึ้นสู่ยอดเสาธง

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี กล่าวเปิดงาน

การแสดงโขน

ผู้สนใจชมการแสดงโขน

ประธานกดปุ่มเปิดไฟโคม

จบแล้ว เป็นการแสดงดนตรีไทย ๒๐๐ คน ณ บริเวณโรงรถและโรงม้า การแสดงไทยทรงดำ ละครชาตรี มวยไทย กระบี่กระบอง ณ ลานหินหน้าศาลาลูกขุน หลังจากนั้นเป็นพิธีอัญเชิญธง ไอยราพตขึ้นสู่ยอดเสาธง โดยมีนายชัยยะ อังกินันท์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี เป็นประธาน มีวงดุริยางค์ทหารบกจังหวัดเพชรบุรี บรรเลงเพลง God Save The Queen ณ บริเวณด้านหน้าหอชัชวาลเวียงชัย ต่อจากนั้นเป็นพิธีเปิดงานและการกล่าวอาศิรวาทจตุตถ-ราชาภิสดุดีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีนายประสงค์ พิชุรกิจจา ผู้ว่าราชการจังหวัด เพชรบุรี เป็นประธานในพิธีกล่าว เปิดงาน ณ พระที่นั่งสันถาคารสถาน จากนั้นเป็นการแสดงละคร เรื่องรามเกียรติ์ ตอน “พระรามเดินดง” บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔ ณ โรงโขน หน้าพระที่นั่ง สันถาคารสถาน จบแล้ว นายประสงค์ พิชุรกิจจา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี เดินทางไปยัง

พระสงฆ์บำเพ็ญจิตภาวนา

พระสงฆ์สวดพระพุทธรมณต์

พระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท เป็นประธานในพิธีถวายพวงมาลัยข้อพระกรพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กดปุ่มเปิดไฟโคม และกล่าวอาศิรวาทจตุตถราชาภิสดุดีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จบแล้ว นายประสงค์ พิทุรกิจจา ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีเดินทางไปยังพระที่นั่งราชธรรมสภาเป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย โดยมีพระสงฆ์จำนวน ๒๐๐ รูป สวดพระพุทธรมณต์และบำเพ็ญจิตภาวนาถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งราชธรรมสภาและพระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท แล้วเดินทางต่อไปยังหอซัซวาลเวียงชัยเป็นประธานในพิธีปล่อยโคมลอย ณ หอซัซวาลเวียงชัยและจุดดอกไม้ไฟ ๒๐๐ ชุดบนพระนครคีรี

พิธีปล่อยโคมลอย

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการฉายสไลด์วีดิทัศน์พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของ
รัชกาลที่ ๔ ณ พระที่นั่งราชธรรมสภา และกิจกรรมการบรรยายและสังเกตการณ์ทางดาราศาสตร์
ณ ลานหน้าหอซัซวาลเวียงชัย

จัดพิมพ์โปสเตอร์และโปสการ์ดเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
พระนครศรีอยุธยา ใช้งบประมาณดำเนินการจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ๑๒๐,๐๐๐ บาท
(หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จัดพิธีบวงสรวงพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง
ประดิษฐานอยู่หน้ากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลและเทิด
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี
โดยนายกร ทัพพะรังสี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นประธานในพิธี
บวงสรวงจัดขึ้นในวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๒๐ นาฬิกา

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดพิธีบวงสรวงพระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

จัดทำโครงการสารสนเทศพระอัจฉริยภาพเทิดพระเกียรติพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย
เพื่อเชิดชูพระเกียรติ พระอัจฉริยภาพ พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าและการอ่านแก่เยาวชนไทย และส่งเสริมสนับสนุนให้
เยาวชนไทยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก่อให้เกิดนวัตกรรมของชาติ โดยจัดกิจกรรม ๒ รูปแบบ ได้แก่

การจัดนิทรรศการและการสาธิตงานวิทยาศาสตร์ เนื้อหาของนิทรรศการประกอบด้วย
พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านวิทยาศาสตร์
การสาธิตงานวิทยาศาสตร์ จำนวน ๓๒ เรื่อง อาทิ การทดสอบมลพิษสิ่งแวดล้อม การเป่าแก้ว

การทำผลิตภัณฑ์เซรามิก เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดแสดงหินแร่ธาตุ การตอบปัญหาชิงรางวัล เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การสืบค้นข้อมูลจากฐาน STKC จากฐานข้อมูล <http://siweb.dss.go.th> การจัดทำบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านวิทยาศาสตร์ โดยจัดแสดง ณ บริเวณกรมวิทยาศาสตร์บริการ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดประกวดเว็บไซต์เกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีผู้สนใจทั้งสิ้น ๑๕๘ ทีม จาก ๘๐ โรงเรียน และมีผู้ส่งผลงานเข้ามาทั้งหมด ๘๖ ทีม จาก ๕๖ โรงเรียน ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ มิถุนายนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

การจัดทำโครงการสารสนเทศพระอัจฉริยภาพเกิดพระเกียรติพระบิดาวิทยาศาสตร์ไทย ในครั้งนี้ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จัดทำโครงการเสริมสร้างศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่เยาวชนไทย ฉลองสมโภช ๒๐๐ ปีแห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ประกอบด้วย ๓ โครงการย่อยดังนี้

๑. โครงการสร้างพื้นฐานองค์ความรู้อย่างมั่นคงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเยาวชนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้ คิด วิเคราะห์พัฒนาทักษะจากการปฏิบัติจริง เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์และเพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฐานะครูวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ถูกต้อง เพื่อให้เยาวชนสนใจเรียนรู้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีอย่างมีสุข และสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ดี พร้อมทั้งจะนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาตลอดชีวิต ลักษณะของโครงการจัดทำเป็น ๔ กิจกรรมย่อยได้แก่

- จัดพิมพ์หนังสือเสริมสร้างความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ อาทิ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พื้นฐานการสร้างสื่อการสอน วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีชนบทผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สมุนไพร เป็นต้น รวม ๕๐ เรื่อง จัดพิมพ์จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ เล่ม และซีดี จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ชุด เพื่อมอบให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

- จัดค่ายความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับเยาวชน นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนทั่วประเทศ ๑๐ ครั้งๆ ละ ๑๐๐ คน ระยะเวลาเข้าค่ายครั้งละ ๓ วัน ณ สถานีวิทยุสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

- จัดค่ายความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนทั่วประเทศ ๑๐ ครั้งๆ ละ ๔๐ คน ณ สถานีวิทยุสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

- จัดนิทรรศการและกิจกรรมห้องเรียนวิทยาศาสตร์ เช่น ห้องแดนสมุนไพรร่องโลก จุลินทรีย์ มหัศจรรย์พรรณพืช นักวิทยาศาสตร์น้อย ห้องแดนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยจัดในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนและสถานศึกษาในภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ๖ ครั้งต่อปี

ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดสิบล้านบาทถ้วน)

๒. กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ถาวร - บ้านวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชนไทย ผู้มีใจรักการคิดค้น ค้นคว้าและประดิษฐ์กรรม เพื่อเป็นสถานที่สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษและอัจฉริยะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ารับการฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาศักยภาพตั้งแต่เยาว์วัย ให้มีการพัฒนาแนวความคิดวิทยาศาสตร์และการสร้างนวัตกรรม ตลอดจนสามารถทำกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์อย่างเต็มศักยภาพ โดยค่ายวิทยาศาสตร์ถาวรจะดำเนินการตลอดปี และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเวียนกันเข้าไปศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมในค่าย

ลักษณะของกิจกรรม เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับการฝึกฝนและทำกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ร่วมกันระหว่างเพื่อนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน โดยมีนักวิทยาศาสตร์พี่เลี้ยงทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการและการทำงาน เสมือนเป็นบ้านวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชนไทย จัดเป็นค่ายวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบครบวงจร โดยจัดสร้างในพื้นที่ของอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย สถาบันการศึกษาและสถาบันเครือข่ายในความร่วมมือ เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ถึงพุทธศักราช ๒๕๔๘ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๒๘๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองร้อยแปดสิบล้านเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

๓. กิจกรรม “มหกรรมค่ายวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์” เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยกิจกรรมวิทยาศาสตร์แก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบค่ายวิทยาศาสตร์ที่มีการพักค้างแรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนา แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ของเด็กและเยาวชนระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ อันจะเป็นพื้นฐานให้นำไปประยุกต์ใช้ ประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป ลักษณะของกิจกรรม “มหกรรมค่ายวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์” เป็นการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับเด็กและเยาวชนแบบเล่นเพื่อเรียนรู้ (play to learn) ในลักษณะค่ายวิทยาศาสตร์ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับสาระ ความรู้ พัฒนาทักษะ กระบวนการวิธีการ ด้วยกิจกรรมฐานปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง สัมผัสทดลอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้และ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ระหว่างกัน ระหว่าง ภูมิภาคของเด็กและเยาวชนจากทั่วประเทศที่เข้าค่าย

การดำเนินการ ดำเนินการในพื้นที่ขององค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติเทคโนโลยี คลอง ๕ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยพัฒนาฐานปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ขึ้น จำนวน ๘ ฐาน ที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจด้านวิทยาศาสตร์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ตามรอยพระยุคลบาทพระบิดา แห่งวิทยาศาสตร์ไทย ค้นหาดวงดาวบนฟากฟ้า ตะลุยแดนวิทยาศาสตร์ ท่องอวกาศ (จรวด ขวดน้ำ บอลลูก) วิทยาศาสตร์ในภูมิปัญญาไทย เวทีวิทยาศาสตร์ (Science on Stage) ฯลฯ และประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการคัดเลือกเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจากโรงเรียน ทั่วประเทศมาเข้าค่าย ค่ายละ ๑๐๐ คน ในระดับประถมศึกษา และค่ายละ ๔๐๐ คน ในระดับ มัธยมศึกษา และจัดครูพี่เลี้ยง ๑ คน ต่อนักเรียน ๑๐ คน พักค้างแรมที่องค์การพิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ เข้าค่ายเป็นเวลา ๓ วัน ๒ คืน ในเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ เมษายน มิถุนายน กรกฎาคม และธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ รวม ๑๐ ค่ายๆ ละ ๑๐๐ คน รวมเป็น ๑,๐๐๐ คน และระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ - ๓ เข้าค่ายเป็นเวลา ๓ วัน ๒ คืน ในเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ รวม ๑๐ ค่ายๆ ละ ๔๐๐ คน ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๕,๑๐๗,๕๐๐ บาท (สิบห้าล้านหนึ่งแสนเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

จัดทำโครงการดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติของไทย เพื่อสร้างดาวเทียมสำรวจ ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยจำนวน ๑ ดวง รวมทั้งรับการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีอวกาศ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีดังกล่าวของประเทศไทยให้ เท่าเทียมกับประเทศผู้สร้างดาวเทียมอื่นๆ โดยเมื่อสร้างดาวเทียมได้แล้วเสร็จ จะสามารถถ่ายภาพ บริเวณห้วกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากดาวเทียมได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดย ดำเนินการในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๖,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หกพันล้านบาทถ้วน)

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

จัดทำโครงการเฉลิมฉลองพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระบรมราชสมภพครบรอบ ๒๐๐ ปี เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ดาราศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา และสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน นักศึกษา ในและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ ทักษะ มีความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โครงการนี้จัดทำกิจกรรม ๒ รูปแบบ ได้แก่

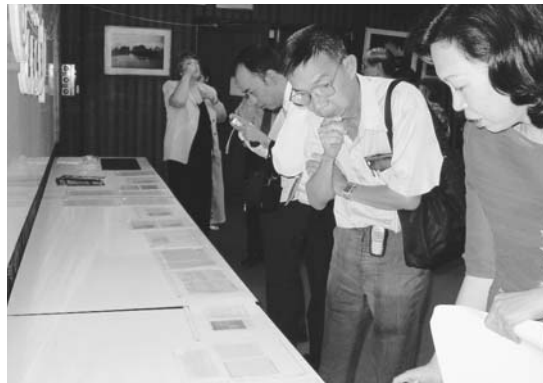
- การจัดสร้างสวนไม้หอมพระจอมเกล้า จำนวน ๑ แห่ง ที่อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ตำบลห้วยกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน)
- จัดกิจกรรมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ดาราศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา และสิ่งแวดล้อม กิจกรรมประกอบด้วย การเดินเทิดพระเกียรติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท (อ่าวมะนาว - ห้วยกอ) การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ การแข่งขันยิงจรวดน้ำ การประกวดจัดตู้เลี้ยงปลาสวยงาม การประกวดการแสดงทางวิทยาศาสตร์ การประกวดสิ่งประดิษฐ์จากพลังงานแสงอาทิตย์ การประกวดสิ่งประดิษฐ์ตู้เลี้ยงปลาจากเศษวัสดุเหลือใช้ การประกวดการเต้นแอโรบิก การสัมมนาทางวิชาการด้านดาราศาสตร์ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการวิทยาศาสตร์ทางภาพ พิพิธภัณฑสถานเทคโนโลยีทางภาพ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จัดบรรยายพิเศษเรื่อง “รัชกาลที่ ๔ กับเรอเน ดากรอง ช่างภาพนักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศส” (H.M. King Mongkut & Rene Dagron French Photographer & Inventor) โดย Mrs. Jean Scott ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง Stanhopes การถ่ายภาพขนาดจิ๋วแบบหนึ่งในคริสต์ศักราช ๑๘๕๓ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีความสนพระทัยในเรื่องนี้ จึงได้ส่งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์และพระประยูรญาติไปให้นาย Rene Dagron ทำภาพขนาดจิ๋ว

Mrs. Jean Scott บรรยายเกี่ยวกับช่างภาพ
นักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศส

ผู้เข้าร่วมฟังการบรรยายและชมภาพขนาดจิ๋ว

หลังจากนั้นได้ทรงแต่งตั้งให้นาย Rene Dagron เป็นขุนสุนทรสาทิสลักษณ์ และในตอนปลายรัชสมัยได้พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ นาย Rene Dagron การบรรยายพิเศษจัดขึ้น ณ ห้องบรรยาย ๕๐๑ ชั้น ๕ อาคารพิพิธภัณฑสถานเทคโนโลยีทางภาพฯ ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘ เวลา ๑๓ นาฬิกา ๓๐ นาที

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันไทยคดีศึกษา

จัดสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองศุภวาระ ๒๐๐ ปี แห่งพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง “พระอัจฉริยภาพในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ในวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ณ ห้องประชุมศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ถนนบรมราชชนนี ผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วย นักวิชาการ อาจารย์ ข้าราชการ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ผู้สนใจทั่วไปที่สมัครเข้าร่วมงาน

เนื่องจากในช่วงสมัยแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างพุทธศักราช ๒๓๙๔ - ๒๔๑๑ เป็นระยะเวลา ๑๗ ปี พระองค์ทรงเป็นผู้นำในการวางพื้นฐานความเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้เข้าสู่ภาวะใหม่ในทศวรรษต่อมา ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นยุคสมัยของจุดเปลี่ยน (Transitional period) ครั้งสำคัญของราชอาณาจักรสยาม ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนนี้ คือ โลกทัศน์และการรับรู้ของผู้ปกครองและชนชั้นนำชาวสยาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์การใช้ชีวิตของพระองค์ เมื่อครั้งยังดำรงฐานะที่ “เจ้าฟ้ามงกุฎ” และทรงผนวชอยู่นานถึง ๒๗ ปี ก่อนขึ้นครองราชย์ ทำให้ทรงเข้าใจถึงสภาพความเป็นไปในสังคมทั้งในท้องถิ่นห่างไกล และสังคมโลกที่ผ่านการรับรู้ข่าวสารและการพบปะผู้คนทั้งชาวตะวันตกและตะวันออก ซึ่งมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและภูมิปัญญา ที่ทำให้ทรงปรับเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและศิลปวัฒนธรรม จนทำให้ยุคสมัยของพระองค์เป็นจุดเริ่มต้นทั้งของภาวะสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงสังคม

การเมืองที่นำไปสู่ความเป็นรัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กระแสความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญนี้มองเห็นได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภูมิปัญญาที่มีรากฐานจากพื้นฐานความเชื่อทางพุทธศาสนาที่พระองค์ทรงมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งธรรมยุติกนิกาย ด้วยเหตุผลที่พระองค์ทรงทำให้เห็นว่าเพื่อชำระ “พุทธศาสนาให้บริสุทธิ์” การนำสังคมไทยให้ก้าวเข้าสู่ความเจริญด้วยเทคโนโลยี การดำเนินนโยบายเริ่มต้นการสร้างอำนาจรวมศูนย์พระราชอาณาจักร ที่สัมพันธ์กับการรับรู้ถึงรัฐเพื่อนบ้านที่อยู่ในฐานะข้าขอบขัณฑสีมา รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนแบบแผนทางวัฒนธรรมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นศิลปะการแสดงและศิลปะอื่นๆ ในพระราชนิยม ความซับซ้อนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองนี้ได้เป็นประเด็นที่น่าท้าทายและดึงดูดความสนใจของนักวิชาการจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศให้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์อย่างไม่ขาดสาย นับแต่ทศวรรษ ๒๕๑๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ร่วมกับสมาคมนักศึกษาเก่า ศิษย์เก่าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ๓ สถาบัน จัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “๒๐๐ ปี พระจอมเกล้า” ขึ้น ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทคบางนา อาคาร ๑๐๖ เอ ระหว่างวันที่ ๑๕ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธาน ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เวลา ๑๕ นาฬิกา สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดสดพิธีดังกล่าว

นิทรรศการนี้จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณ พระปรีชาสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดจนเผยแพร่ผลงานของมหาวิทยาลัยและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง ๓ สถาบัน ทางคณะกรรมการได้ดำเนินงานและประชาสัมพันธ์ โดยจัดส่งโปสเตอร์ออกไปตามโรงเรียนต่างๆ จำนวน ๖๐๐ โรง จัดทำคัทเอาท์ไปติดตั้ง ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง ๓ สถาบัน ติดตั้งผ้าใบจำนวน ๙ ผืน ที่บริเวณสถานีรถไฟฟ้า BTS และอีกจำนวน ๑ ผืน ติดที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครเหนือ แจกสติ๊กเกอร์จำนวน ๒,๐๐๐ ใบ เพื่อประชาสัมพันธ์ และจัดพิมพ์ภาพพระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ ๔ จำนวน ๑,๐๐๐ ใบ ให้แก่ผู้มีอุปการคุณและนักศึกษาที่ช่วยงานสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง ๓ สถาบัน สำนักงาน และสมาคมต่างๆ

กิจกรรมภายในงาน จัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นิทรรศการแสดงความเป็นมาของสถาบันพระจอมเกล้าทั้ง ๓ สถาบัน นิทรรศการผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ ๓ สถาบัน การแสดงผลงานและเทคโนโลยีของกลุ่มอุตสาหกรรม การออกร้านของนักศึกษาเก่าและภาคเอกชนต่างๆ การเสวนาและอบรมสัมมนาทางวิชาการ การประกวดผลงานวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ กิจกรรมบนเวที การจำหน่ายแลก

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกของกรมธนารักษ์ การจำหน่ายแสตมป์ที่ระลึกและซองวันแรกจำหน่ายของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สิบสองล้านห้าแสนบาทถ้วน)

คณะกรรมการดำเนินงานและประสานงานคณะกรรมการประสานงานนักศึกษาเก่าพระจอมเกล้า ๓ สถาบัน

ร่วมออกฐานในงานกาชาด โดยจัดทำซุ้มเผยแพร่พระราชประวัติและพระเกียรติยศพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การจัดแสดงสินค้าของศิษย์เก่าทั้ง ๓ สถาบัน จำหน่ายสลากบำรุงสภากาชาดไทย บริการให้คำปรึกษาทางวิชาชีพแก่ประชาชนทั่วไป และจัดทำซุ้มกิจกรรมการเล่นเพื่อหารายได้และตั้งประชาชนเข้าร้าน ณ บริเวณสนามเสือป่า ลานพระบรมรูปทรงม้าและสวนอัมพร ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๒๙ มีนาคม ถึงวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๓,๗๕๐,๐๐๐ บาท (สามล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

จัดทำเสื่อยี่ด เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี บริเวณกระเปาะเสื่อบั๊กเครื่องหมายตราพระมหามงกุฎ ด้านหลังของตัวเสื่อบั๊กใหม่ข้อความว่า “๒๐๐ ปี พระจอมเกล้า”

จัดพิมพ์พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพร้อมพระนามเต็มตามในพระสุพรรณบัฏ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

จัดทำสารคดีพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจและพระปรีชาสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ อสมท. และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔ นาฬิกา

รูปแบบของรายการ เป็นการสนทนาในเรื่องที่เกี่ยวกับพระราชประวัติพระราชกรณียกิจทางด้านวิทยาศาสตร์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดย อาจารย์สาธิต วิบุตย์ จากท้องฟ้าจำลองและสมาคมดาราศาสตร์แห่งประเทศไทย และรายการทางด้านความบันเทิง ได้เชิญวงดนตรี Big Band ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมาร่วมบรรเลงเพลง พร้อมทั้งนักร้องที่เป็นศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันมาร่วมขับขานเพลง และการขับร้องเพลงโดยผู้บริหารสถาบัน ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง ตลอดจนศิลปิน และในรายการได้เปิดรับบริจาคสมทบทุนตามวัตถุประสงค์การจัดงานใช้งบประมาณดำเนินการ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จัดการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านการปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

รวมทั้งเผยแพร่ผลงานวิจัยของภาควิชาวิศวกรรมโยธาทุกสาขา (ปัจจุบันมี ๘ สาขา) และเพื่อแลกเปลี่ยนวิชาการ รูปแบบการเรียนการสอนในวิชาการวิศวกรรมโยธาของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นๆ

การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ เป็นงานที่วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับภาควิชาวิศวกรรมโยธาทุกสถาบันการศึกษา จัดขึ้นเป็นประจำมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๗ โดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งภาควิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้เคยเป็นเจ้าภาพมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ และเนื่องในวโรกาสครบรอบวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง ๓ สถาบัน ได้รับพระราชทานพระนามพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นนามสถาบัน ภาควิชาวิศวกรรมโยธาของทั้ง ๓ สถาบัน จึงได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐ ขึ้น ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ซิตี้ จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ ๒ ถึงวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

สมาคมศิษย์เก่าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจัดงาน “๒๐๐ ปี พระจอมเกล้าลาดกระบังรำลึก” ณ หอประชุม รองศาสตราจารย์ประกิจ ตั้งติสานนท์ สมาคมศิษย์เก่าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔ นาฬิกา งานนี้เป็นการชุมนุมศิษย์เก่าทุกรุ่น ทุกคณะ และศิษย์ปัจจุบันของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อร่วมสังสรรค์ รำลึกความหลัง ร่วมแสดงความคิดเห็นกับรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และผู้ที่สนับสนุนสถาบันฯ ภายในงานจัดกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ จัดฉายวีดิทัศน์พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วีดิทัศน์ประวัติท่านเจ้าคุณทหาร (เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) ผู้มอบที่ดินให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วีดิทัศน์ ประวัติสถาบันฯ การร่วมแสดงความคิดเห็นกับศิษย์เก่าดีเด่น อาทิ นายสมศักดิ์ เทพสุทิน นายสุชาติ สุชาติเวชภูมิ นายเหรียญชัย เรียววิไลสุข นายศรีเมือง เจริญศิริ การเล่าเรื่องความหลังของสถาบัน เหตุผลของความสัมพันธ์อันดีที่รุ่นพี่รุ่นแรกๆ รักสถาบัน รักเพื่อนพ้องและรุ่นน้องร่วมสถาบัน และการแสดงดนตรีของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ชมรมดนตรีไทยมณฑลภูเก็ต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือร่วมกับชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จัดงาน “ดนตรีไทยเฉลิมพระเกียรติ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ณ หอประชุมประดู่แดง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๔ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๘ นาฬิกา กิจกรรมในงานประกอบด้วยการแสดงดนตรีไทยของศิษย์

ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ๓ สถาบัน การแสดงดนตรีไทยของศิษย์เก่าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ การแสดงดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่รับเชิญมาร่วมงาน การจัดงานในครั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และเนื่องในวาระที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ก่อตั้งมาครบ ๔๕ ปี นอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของทั้ง ๓ สถาบัน กระตุ้นให้ตื่นตัวในคุณค่าของศิลปดนตรีไทย อันเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ด้านศิลปะดนตรีไทย รวมถึงการผดุงรักษาและเผยแพร่ศิลปะแขนงนี้ให้กว้างขวางสืบไป

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยและโปรดการดนตรีการละคร ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงบันทึกไว้ในหนังสือตำนานละครอิเหนา เกี่ยวกับการฟื้นฟูละครในสมัยรัชกาลที่ ๔ สรุปได้ว่าทรงมีพระบรมราชานุญาตให้มีละครผู้หญิงแสดงได้ทั่วไปเป็นการเปิดเผยมิได้จำกัดเอาไว้แต่ในวังหลวงเท่านั้น จึงเห็นได้ชัดเจนว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินเป็นอันมาก ด้วยมิได้ทรงจำกัดสิทธิของประชาชน ทำให้ดนตรีไทยแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อมีละครผู้หญิงเกิดขึ้นมากตามวังของเจ้านายหลายพระองค์ พวกผู้ชายก็หันมาเล่นดนตรีไทยกันมากขึ้น วงปี่พาทย์ประจำวังของเจ้านายก็เพิ่มตามจำนวนละครที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีวงดนตรีพื้นบ้านเป็นสำนักต่าง ๆ อีกหลายสำนัก

การดนตรีในยุคนี้มีการประสมวงเป็น “วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่” เนื่องจากมีการสร้างระนาดเอกและระนาดทุ้มทำด้วยเหล็กขึ้นในรัชกาลนี้เพื่อให้ได้เสียงก้องกังวาน เพิ่มหัว - ท้าย “วงปี่พาทย์เครื่องคู่” จากสมัยรัชกาลที่ ๓ ทำให้เกิดเป็นวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่เต็มรูปการผสมวงปี่พาทย์มาตั้งแต่บัดนี้ โดยมีระนาดเอกเหล็กและระนาดทุ้มเหล็กเป็นเครื่องดนตรีสำคัญ ซึ่งระนาดโลหะนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงบันทึกไว้ในหนังสือตำนานมโหรีปี่พาทย์ว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงคิดประดิษฐ์ขึ้นมาโดยยึดหลักจากกลองเพลงที่ฝรั่งนำมาขาย

ในสมัยนั้นวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ได้รับความนิยมมาก พบว่ามีจำนวนถึง ๑๓ วง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวงของเจ้านายและข้าราชการทั้งสิ้น ได้แก่ วงของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว วงของกรมหลวงวชิรญาณเทเวศร์ วงของกรมหลวงสรรพศิลป์ปรีชา วงของกรมหลวงวงศาธิราชสนิท วงของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหามาลา วงของกรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส วงของหม่อมเจ้าประเสริฐศักดิ์ วงของสมเด็จพระเจ้าพระยาพิชัยญาติ วงของเจ้าพระยาอมรราช วงของพระยามนตรีสุริวงค์ วงของพระยาเสนาภูเบศร์ วงของพระยาสุรินทรราชเสนี และวงของเจ้าหมื่นสรรเพชรภักดี

สำหรับวงมโหรีและเครื่องสายในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ นี้ เป็นไปตามการปรับเปลี่ยนของวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ โดยได้เพิ่มระนาดเอกและระนาดทุ้มที่ทำด้วยทองเหลือง เรียกว่า “ระนาดทอง” และ “ทุ้มทอง” ประสมเป็น “วงมโหรีเครื่องใหญ่” และได้เปลี่ยนกระจำปี่เป็นจะเข้แทนในวงมโหรีด้วย นอกจากนี้ยังมีการรวมวงบัลลวยกับวงปี่พาทย์เข้าด้วยกันเพื่อใช้บรรเลงในงานศพเป็นครั้งแรก โดยนำเพลงนางหงส์มาเป็นหลัก จึงเรียกการประสมวงนี้ว่า “วงปี่พาทย์นางหงส์” ในขณะเดียวกัน ความนิยมใช้ “วงปี่พาทย์มอญ” ประกอบงานศพก็เริ่มมีขึ้นในสมัยนี้

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประสมวงมโหรีและวงเครื่องสายสำเร็จลงตัว แม้วงเครื่องสายปี่ชวาซึ่งเป็นการบรรเลงใช้ฝีมือชั้นสูงก็เกิดขึ้นในปลายรัชกาลนี้เช่นกัน การผสมวงดนตรีไทยดังกล่าวมาทำให้มีขนาดและอรรถรสดนตรีแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังมีประเพณีการรับ - ส่งร้อง กลายเป็นที่นิยมทั่วไปทั้งแก่วงปี่พาทย์ มโหรี และเครื่องสาย จึงเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการคิดค้นตกแต่งเป็นวิจิตรศิลป์มากขึ้น

ในแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ มีนักดนตรีชั้นยอดเยี่ยมเกิดขึ้นหลายท่าน อันได้แก่ ครูมีแขก (มี ดุริยางกูร) เป็นครูประจำวงปี่พาทย์ผู้เป็นต้นกำเนิด เพลงทยอยนอก เพลงแขกมอญ เพลงเชิดจีน เพลงแป๊ะ ฯลฯ ครูเพ็งซึ่งแต่งเพลงทยอยใน ครูทั้ง ซึ่งเป็นบิดาของครูซ้อย สุนทรวาทิน (นับได้ว่าเป็นปู่ของพระยาเสนาะดุริยางค์ หรือทวดของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน) และพระยาธรรมสารนิติ (ตาด อมาตยกุล) ซึ่งเป็นนักสีซอสามสายชั้นเยี่ยมในสมัยนั้น เป็นต้น

ในด้านเพลงนั้น โหมโรงเสภามีการปรับเปลี่ยนไปเป็นสามชั้นไม่ใช่สองชั้นดังในยุคก่อน และมี “เพลงเถา” เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยนี้ แต่ก็ยังไม่ได้รับความนิยม เพลงเถาเพลงแรกนี้คือ เพลงทยอยในเถา ซึ่งครูเพ็งเป็นผู้แต่งรวมทั้งเพลงลูกล่อลูกชัดสำคัญๆ เช่น ทยอยนอก และแขกกลพบุรี เป็นต้น

เพลงในสมัยนี้ที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งคือ เพลงเชิดจีน ซึ่งครูมีแขก (เมื่อได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงประดิษฐไพเราะเพียงเดือนเดียว) ได้แต่งถวายพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ ทรงฟัง ก็ทรงโปรดปรานมาก จึงเลื่อนบรรดาศักดิ์ครูมีแขก จาก “หลวง” เป็น “พระ” ภายในเดือนนั้น พระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) จึงเป็นผู้เดียวในประวัติศาสตร์ไทยที่ได้รับพระราชทานเลื่อนบรรดาศักดิ์ภายในหนึ่งเดือน

โดยสรุปแล้วพัฒนาการของดนตรีไทยในสมัยรัชกาลที่ ๔ มีอยู่หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านดนตรี มีปี่พาทย์เครื่องใหญ่ มโหรีเครื่องใหญ่ ด้านเพลงมีเพลงเถาเกิดขึ้น ด้านการบรรเลงมีพัฒนาการที่เด่นคือ การบรรเลงเพลงเชิดจีนที่มีกลเม็ดแพรวพราวด้วยลูกล่อลูกชัด มีเชิงล้อเชิงชนต่างๆ น่าฟังอย่างยิ่ง ด้านนักดนตรี มีครูประจำวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ทั้ง ๑๓ วง นับเป็นความเจริญของวงปี่พาทย์ที่มีนักดนตรีเก่งระดับครูอยู่ประจำทุกวง

กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

จัดแสดงนิทรรศการเรื่อง “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยกับการส่งเสริมเทคโนโลยี” เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในด้านการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ไทย และเผยแพร่งานด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จัดแสดง ณ อาคารสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

นิทรรศการ “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยกับการส่งเสริมเทคโนโลยี”

จังหวัดเพชรบุรี

จัดทำโครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เพชรบุรี โดยบูรณะเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินสมัยรัชกาลที่ ๔ ด้านวัดพระพุทธไสยาสน์ ใช้งบประมาณดำเนินการจากงบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ๒,๗๑๕,๐๐๐ บาท (สองล้านเจ็ดแสนหนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

จัดทำโครงการติดตั้งส่องสว่างทางเดินและระบบกระจายเสียงบนพระนครคีรี ใช้งบประมาณ
ดำเนินการจากงบกลางรายการค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและพัฒนาที่ยั่งยืน
ของประเทศ ๔๓๕,๐๐๐ บาท (สี่แสนสามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

วัดมหาธาตุวรวิหาร จัดทำโครงการทำราวบันไดทางขึ้นพระธาตุจอมเพชร ใช้งบประมาณ
ดำเนินการจากงบกองทุนบูรณะพระธาตุจอมเพชร ในความอนุเคราะห์ของพระธรรมรัตนดิลก
เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุและเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี ๑๗๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

สำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดเพชรบุรี จัดกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณโดยรอบพระธาตุ
จอมเพชร อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครคีรี ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด มหาชน

จัดทำโครงการบูรณะหอซังवालเวียงชัย อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครคีรี ใช้งบประมาณ
ดำเนินการ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนบาทถ้วน)

คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี สระบุรี (คณะธรรมยุต)

สำนักงานคณะธรรมยุตได้จัดการประชุมคณะกรรมการสงฆ์จังหวัด เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม
พุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ วัดเวฬุวัน ตำบลนิคมฯ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ประชุมมีมติให้
ดำเนินการจัดนิทรรศการและบำเพ็ญกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง
วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๒๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ อาคารหอสมุดวัดมณีชลขันธ์ ตำบล
พรหมมาستر อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

พระครูภาวนานุกโยค เจ้าคณะจังหวัดลพบุรีสระบุรี (คณะธรรมยุต) จึงได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดงานให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดังนี้ คณะกรรมการอำนวยการ
มีพระครูภาวนานุกโยค เป็นประธาน คณะกรรมการฝ่ายจัดสถานที่และนิทรรศการ มีพระครู
พรหมจริยาทร เป็นประธาน คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีพระสิริวรคุณ เป็นประธาน
คณะกรรมการฝ่ายการเงิน มีพระครูปัญญารามคุณ เป็นประธาน และคณะกรรมการฝ่ายบริการ
มีพระครูปัญญารามคุณ เป็นประธาน

นอกจากการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติแล้ว ได้มีการประชาสัมพันธ์พระเกียรติคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางสถานีวิทยุและหนังสือพิมพ์ของจังหวัดลพบุรี
วัดธรรมยุตทุกวัดในจังหวัดลพบุรี สระบุรี พร้อมใจกันประดับธง พระบรมฉายาลักษณ์พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลังจากทำวัตรเย็นแล้วพระสงฆ์ทุกวัดสวดพระพุทธมนต์ถวาย
ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ พร้อมทั้งขอเชิญประชาชนร่วมบริจาคเงินสมทบกองทุน
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวของคณะธรรมยุต

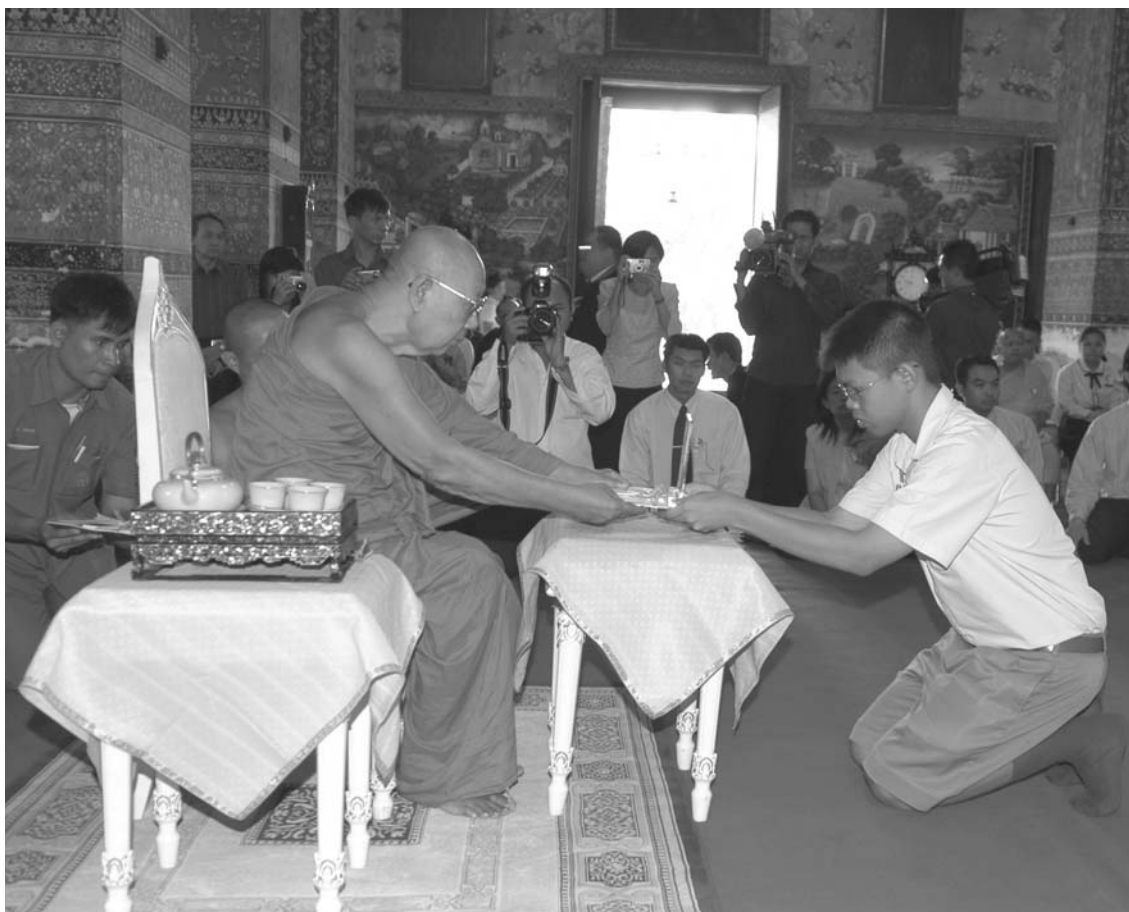
๒๐๓

วัดมกุฏกษัตริยาราม

จัดทำโครงการประกวดเรียงความเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ วัดมกุฏกษัตริยารามได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดประกวดเรียงความเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ประกอบด้วย ผู้นำหัวหน้าสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากส่วนราชการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ

โครงการประกวดเรียงความเฉลิมพระเกียรติฯ จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนภาษาไทย รู้จักใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนเรียงความได้ถูกต้องตามแบบแผน การจัดประกวดเรียงความ แบ่งการประกวดเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

ประเภทมัธยมศึกษา เขียนเรียงความหัวข้อเรื่องพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์มอบรางวัลแก่ผู้ที่ชนะการประกวดเรียงความฯ

๒๐๘

ประเภทอุดมศึกษา เขียนเรียงความหัวข้อเรื่องพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประเภทบุคคลทั่วไป เขียนเรียงความหัวข้อเรื่อง

พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการศาสนา

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (พุก) เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยารามและผู้ที่ชนะการประกวดเรียงความฯ

ลักษณะเรียงความให้เขียนด้วยลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เขียนตัวอักษรให้มีหัวอ่านได้ชัดเจน เขียนในกระดาษ A4 หน้าละ ๒๕ บรรทัด ในประเภทมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐ - ๑๒ หน้า ประเภทอุดมศึกษา จำนวน ๒๐ - ๒๕ หน้า ประเภทบุคคลทั่วไป จำนวน ๒๐ - ๒๕ หน้า รางวัลการประกวดให้ประเภทละ ๖ รางวัล รวม ๓๒ รางวัล รางวัลที่ ๑ เงินรางวัลประเภทละ ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัลที่ ๒ เงินรางวัลประเภทละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัลที่ ๓ เงินรางวัลประเภทละ ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมโล่ประกาศเกียรติคุณ และรางวัลชมเชยประเภทละ ๓ รางวัลๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท พร้อมโล่ประกาศเกียรติคุณ โดยจัดประกวด ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ถึงเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๘ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)

ผลการประกวดเรียงความเฉลิมพระเกียรติฯ คณะกรรมการการจัดประกวดเรียงความ
เฉลิมพระเกียรติได้ตัดสินผลเรียงความเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

๑. ประเภทมัธยมศึกษา

หัวข้อเรื่อง “พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

มีสำนวนที่ได้รับรางวัล คือ

รางวัลที่ ๑ ได้แก่ เด็กหญิงวัจน์สุนต์ มนต์รี และนายธนา กมลอาภา

รางวัลที่ ๒ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๓ ได้แก่ นางสาวธนิศา สุวรรณสินธุ์

รางวัลชมเชย ได้แก่ นางสาวพจนา หงษ์เจริญ นายปกรณ ล.ตระกูล
และ นายอรรณพ ภูประดิษฐ์

๒. ประเภทอุดมศึกษา

หัวข้อเรื่อง “พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

มีสำนวนที่ได้รับรางวัล คือ

รางวัลที่ ๑ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๒ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๓ ได้แก่ นางสาวอัจฉรา วรรณานันต์

รางวัลชมเชย ได้แก่ นางสาวขวัญชนก ศรีเจริญ นางสาวอมรรัตน์
โชคตระกูลเกียรติ นายครรชิต ไลายนอก และ
พระมหาบุญนาน อภิณฺจโน

๓. ประเภทบุคคลทั่วไป

หัวข้อเรื่อง “พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

มีสำนวนที่ได้รับรางวัล คือ

รางวัลที่ ๑ ได้แก่ นายอำนาจ ขาวเครือม่วง

รางวัลที่ ๒ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๓ ได้แก่ นางอุสุมา แสงเจือ และนายวิชัย จันทร์สอน

รางวัลชมเชย ได้แก่ นายแพทย์ชาคร จันทร์สกุล

๔. ประเภทบุคคลทั่วไป

หัวข้อเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการศาสนา”

มีสำนวนที่ได้รับรางวัล คือ

รางวัลที่ ๑ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๒ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลที่ ๓ ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

รางวัลชมเชย ได้แก่ นายเสริมเกียรติ วิทิตเวท

วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม

จัดงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ทิม อุทาฉิมมหาเถร) อดีตเจ้าอาวาส วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ในวันที่ ๑๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันครบรอบวันเกิด ๑๐๐ ปีของท่าน ในวันดังกล่าวทางคณะสงฆ์ของวัดได้จัดถวายพระนิรันตราย แก่วัดที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ไว้ โดยจัดถวายวัดธรรมยุตจำนวน ๑๐๐ วัด วัดละ ๑ องค์ ในจำนวนนี้มีวัดมหานิกายอยู่ ๒ วัด ได้แก่ วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และวัดเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากวัดทั้งสองมีประวัติเกี่ยวเนื่องกับรัชกาลที่ ๔ และในวันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ทางวัดจัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ในโอกาสนี้ทางวัดได้นำวัตถุมงคลเก่าประกอบด้วยพระนิรันตราย เหรียญพระจอมเกล้าฯ นำมาให้ร่วมบริจาคบูชา เพื่อหารายได้สมทบทุนบูรณะพระอุโบสถ

วัดราชาธิวาสวิหาร

จัดทำโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนตามแนวพระพุทธศาสนา และให้วัดได้บริการศาสนธรรมแก่ประชาชนตามโอกาสอันควร ลักษณะโครงการเปิดรับสมัครพุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ไม่จำกัดเพศวัยและอายุเข้าร่วมปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ตลอดปี ๒๕๔๗ ตั้งแต่เวลา ๙ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

ในการปฏิบัติธรรมได้นิมนต์พระวิทยากรมาบรรยายอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิทยากรซึ่งเป็นพระเถระจากวัดราชาธิวาสวิหาร ประกอบด้วยพระธรรมกวี เจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสอีก ๘ รูป ได้แก่ พระราชญาณปริชา พระราชกวี พระรัชฆมกลสุนทร พระกิตติวรสธารณ์ พระครูโสภณสารธรรม พระครูอดุลธรรมรัต พระครูปลัดกวีวัฒน์ พระครูวินัยธรบุญธรรม และวิทยากรภายนอก ได้นิมนต์เชิญมาบรรยาย อบรม เป็นครั้งคราวตามโอกาส ผู้รับผิดชอบโครงการได้แก่ พระธรรมกวี เจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร เป็นประธานดำเนินการ พระเถระผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร เป็นกรรมการดำเนินงาน พระครูอดุลธรรมรัตและพระมโนจิตมโน เป็นเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกประจำศาลาการเปรียญ วัดราชาธิวาสวิหาร สถานที่จัดกิจกรรมจัดขึ้น ณ ศาลาการเปรียญ ชั้น ๒ วัดราชาธิวาสวิหาร และบริเวณสวนหย่อมหน้าวัดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กิจกรรมนี้จัดทุกวันอาทิตย์ตลอดปี ๒๕๔๗ ตั้งแต่เวลา ๙ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๔๔,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันบาทถ้วน)

การปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ

จัดทำโครงการเปิดพระตำหนักพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้บุคคลทั่วไปเข้าชม เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงสถาปนาสงฆ์คณะธรรมยุติกนิกาย และเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปรับรู้รับทราบและซาบซึ้งในโบราณวัตถุที่มีคุณค่า มีความสำคัญ ต่อพระมหากษัตริย์ไทย

เนื่องจากวัดราชาธิวาสวิหารเป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยประทับ เพื่อเจริญสมณธรรมในขณะที่ทรงผนวชอยู่ พระตำหนักที่ประทับยังปรากฏอยู่ตราบเท่าปัจจุบัน ทางวัดได้รักษาพระตำหนักหลังนี้ไว้เป็นอนุสรณ์และได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์มาตามลำดับ นับเป็น สิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อวัดและพระพุทธศาสนา ทางวัดราชาธิวาสวิหารจึงเห็นสมควรเปิดพระตำหนัก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้บุคคลทั่วไปเข้าชมในระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๙ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖ นาฬิกาทุกวัน

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สมาคม องค์กรวิทยาศาสตร์ทั้งของรัฐและเอกชน จัดทำโครงการรางวัลนวัตกรรมแห่งประเทศไทย ๒๕๕๗ ฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อเป็นเวทีส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถและนำผลงานออกสู่สายตาผู้ประกอบการตลอดจนประชาชนทั่วไป และเป็นจุดเชื่อมโยงนวัตกรรมกับกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของเทคโนโลยี สนับสนุนการพัฒนาผลงานของนักศึกษาให้ได้รับการจดสิทธิบัตร และนำไปผลิตขายเชิงพาณิชย์ ทั้งในและต่างประเทศ

โครงการรางวัลนวัตกรรมแห่งประเทศไทยหรือ Thailand Innovation Awards (TIA) จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในพุทธศักราช ๒๕๔๔ มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เยาวชนซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าส่งโครงการเข้าแข่งขันประจำปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถของคนไทยในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาวและยังกระตุ้นให้เจ้าของผลงานได้นำผลงานวิจัย หรือสิ่งประดิษฐ์ไปจดสิทธิบัตร และใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อีกด้วย สมาคมวิทยาศาสตร์ฯ และหน่วยงานที่ร่วมจัดงานมีแผนการที่จะดำเนินโครงการนี้เป็นประจำทุกปี เพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนไทยและการพัฒนาเทคโนโลยีให้เจริญรุดหน้าอย่างต่อเนื่องสืบไป โดยได้ดำเนินการใน ๒ ระดับ ได้แก่ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยในระดับภูมิภาค ทำการคัดเลือกโครงการของนักศึกษาในแต่ละสาขาที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการตัดสินมาร่วมประกวดในระดับประเทศที่กรุงเทพมหานคร กิจกรรมการประกวดแบ่งเป็น ๓ สาขา ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาสังเสริมสุขภาพ

การดำเนินงาน สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ประสานกับนักศึกษาและสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีในส่วนภูมิภาคและในกรุงเทพมหานคร โดยเชิญชวนนักศึกษาที่มีผลงานดีเด่นใน ๓ สาขา ที่จัดประกวดมาประกวดแข่งขันในระดับภูมิภาคที่ศูนย์ต่างๆ และคัดเลือกผลงานดีเด่นในแต่ละสาขาเข้าประกวดระดับประเทศ ตลอดจนการดำเนินการตัดสินและการดำเนินการต่างๆ ของโครงการ การจัดในระดับภูมิภาคจัดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ ในเดือนสิงหาคมช่วงงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ๒๕๕๗ โดยแบ่งเขตการจัดงานเป็น ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือจัดที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคกลางจัดที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า ภาคใต้จัดที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และระดับประเทศจัดขึ้น ณ ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี ระหว่างวันที่ ๒๒ ถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และกระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยจัดการบรรยายพิเศษ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการนำเสนอให้มีผลงานวิจัย ณ ศูนย์อิมแพ็ค เมืองทองธานี ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสี่แสนบาทถ้วน)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

จัดอภิปรายเรื่อง “ร.๔ กับพระอัจฉริยภาพทางศาสนา” โดยมีพระเทพดิลก วัดบวรนิเวศวิหาร รองศาสตราจารย์สุวรรณ เพชรนิล ศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ บุตรอินทร์ เป็นวิทยากร และรองศาสตราจารย์ ดร.เดือน คำดี เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ในวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เวลา ๑๓ นาฬิกาถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาที

จัดอภิปรายเรื่อง “ร.๔ กับรุ่งอรุณแห่งสยามประเทศ” โดยมีพระเทพมงคลสุธี วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ศาสตราจารย์พิเศษทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา คุณบุหลง ศรีกนก เป็นวิทยากร และพระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาที

จัดอภิปรายเรื่อง “พระอัจฉริยภาพของ ร.๔ ในการรักษาชาติบ้านเมือง” โดยมีพระธรรมวิสุทธิกวี วัดโสมนัสวิหาร รองศาสตราจารย์สุเชาว์ พลอยชุม ดร.สุขพัฒน์ ทองเพ็ง เป็นวิทยากร และร้อยเอกอุส่าห์ ทูมมา เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ในวันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระยะเวลา ๑๓ นาฬิกา ๓๐ นาที ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาที

มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

ร่วมกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จัดเสวนาและบทวิเคราะห์ว่าด้วยเรื่อง “ประชุมประกาศศักราชที่ ๔” และหนังสือ “พระราชอาณาจักรและราชภูมิตาย” ของเซอร์ จอห์น เบาว์ริง ณ โรงแรมเฟิร์ลวิลเลจ จังหวัดภูเก็ต ในวันที่ ๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาหลายท่าน ได้แก่

ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ นางปรียา แวหงษ์ นายเออร์เนสท์ ฉอย จากมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นางจิตติมา คงจำเนียร นายปรีชา โพธิ นายเกียรติคุณ วีระอาชากุล จากมูลนิธิโตโยต้า รองศาสตราจารย์ฉลอง สุนทรวาณิชย์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ นางสาววรุณี โอสการมย์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายทรงยศ แวหงษ์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร รองศาสตราจารย์ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

นางสาวกัญญิกา ศรีอุดม จากมหาวิทยาลัยรังสิต นายทวีศักดิ์ เผือกสม จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
นายสมฤทธิ์ ลือชัย นักวิชาการอิสระ ทีมเตรียมแคชเชอร์กราฟฟิค

การเสวนาครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นการพูดคุยกันก่อนรอบหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปสู่การสัมมนา
เรื่อง ๒๐๐ ปี พระเจ้ากรุงสยาม ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ร่วมกับบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ จัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง ๒๐๐ ปี พระเจ้ากรุงสยาม Bicentennial of King
Mongkut ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ตลิ่งชัน ในวันศุกร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

การสัมมนาในภาคเช้า ประกอบด้วยสไลด์ประกอบการบรรยายเรื่อง “พระราชประวัติ
รัชกาลที่ ๔” โดยอาจารย์สมฤทธิ์ ลือชัย การปาฐกถาำนำเรื่อง “การค้าเสรี : จากอะดัม สมิท ถึง
เบาว์ริง” โดย ดร.วีระ สมบูรณ์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “การค้าเสรี : อดีต
ปัจจุบัน อนาคต” โดยศาสตราจารย์ ดร.อัมมาร์ สยามวาลา ศาสตราจารย์ ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร
อาจารย์สุดาทิพย์ อินทร ดำเนินรายการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์หม่อมหลวงจิตติรัตน์ ลดาวัลย์
เป็นพิธีกรในภาคเช้า

ภาคบ่าย สัมมนาในหัวข้อ “๒ ฝรั่งมองสยาม” โดยคริส เบเกอร์และไมเคิล ไรท์ มี
อาจารย์ทรงยศ แวงหงษ์ ดำเนินรายการ “ภาพสังคมสยาม จากประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔” โดย
รองศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์
อรรถจักร สัตยานุรักษ์ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์
จากมหาวิทยาลัยรังสิต อาจารย์วรุณี โอสธารมย์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี ดร.ชาญวิทย์
เกษตรศิริ ดำเนินรายการ อาจารย์สมฤทธิ์ ลือชัย เป็นพิธีกรในภาคบ่าย

นอกจากนี้ ภายในงานยังได้จัดแสดงหนังสือหายาก ซึ่งเป็นหนังสือเก่าเก็บมีขายตามร้าน
หนังสือในต่างประเทศเท่านั้น และการนำภาพเก่าที่เป็นภาพหายากในสมัยรัชกาลที่ ๔ รวมไปถึง
หมายตราสัญลักษณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์บางส่วนที่มีได้กล่าวไว้อย่างละเอียดมาแสดง อาทิ
พระบรมสาทิสลักษณ์รัชกาลที่ ๔ ที่พระราชทานแก่เซอร์ จอห์น เบาว์ริง จดหมายฉบับภาษา
อังกฤษของรัชกาลที่ ๔ ซึ่งทรงแปลจากภาษาบาลี จึงทำให้สำนวนภาษาในจดหมายมีความ
สละสลวยเป็นอย่างมาก เอกสารที่รัชกาลที่ ๔ ทรงซื้อและนำมาจากต่างประเทศ ในงานยังได้
เปิดตัวหนังสือ “หนังสือชุด ๒๐๐ ปี พระเจ้ากรุงสยาม” หนังสือทรงคุณค่าที่หาได้ยากยิ่ง และ
หนังสือไขปริศนาประวัติศาสตร์ “สยามก่อนสยามใหม่” ฉบับแปลภาษาไทยครั้งแรกในรอบ
๑๕๐ ปี เรื่อง ราชอาณาจักรและราชรัฐสยาม ของเซอร์ จอห์น เบาว์ริง ซึ่งเป็นทูตที่สมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรียแห่งอังกฤษ ส่งเข้ามาเซ็นสนธิสัญญากับรัฐบาลสยามในสมัยรัชกาลที่ ๔
พุทธศักราช ๒๓๙๘ สนธิสัญญาฉบับนี้มีความหมายสำคัญ เนื่องจากสนธิสัญญาฉบับนี้ได้นำมา
ใช้เป็นเส้นขีดแบ่งหน้าประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมไทยระหว่างแบบจารีตกับแบบปรับปรุง
ตามตะวันตกด้วย

ภาคที่ ๕

การสร้างสิ่งอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติ

ในมหามงคลสมัยครบ ๒๐๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะสงฆ์ธรรมยุต หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนโดยคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้ร่วมกันจัดทำโครงการสร้างสิ่งอนุสรณ์เพื่อเป็นที่ระลึกและเป็นอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันสำคัญนี้ ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ตราไปรษณียากร บัตรโทรศัพท์ เป็นต้น การจัดพิมพ์หนังสือที่คัดเลือกจากพระราชนิพนธ์ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส ฯลฯ การจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ รวมทั้งการบูรณปฏิสังขรณ์สถานที่ที่พระองค์เคยประทับจำพรรษาเมื่อครั้งทรงผนวช ดังรายละเอียดที่ประมวลได้ต่อไปนี้

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก

กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง จัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

ลักษณะเหรียญ

ด้านหน้า กลางเหรียญมีพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผืนพระพักตร์ทางเบื้องซ้าย ทรงฉลองพระองค์สักหลาดพื้นดำปักดิ้นทอง ทรงพระมหาสังวาลนพรัตนราชวรารณดาราไอยราพต ดารานพรัตนและทรงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของฝรั่งเศส ภายในวงขอบเหรียญด้านขวา มีข้อความว่า “รัชกาลที่ ๔” ด้านซ้ายมีข้อความว่า “ประเทศไทย” และริมขอบเหรียญโดยรอบประดับด้วยลายโค้ง

ด้านหลัง กลางเหรียญเป็นรูปพระราชลัญจกรในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามกุฏ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายในวงขอบเหรียญเบื้องบนมีข้อความว่า “ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” และ “ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี” ตามลำดับ เบื้องล่างมีข้อความว่า “๑๘ ตุลาคม ๒๔๔๗” และข้อความบอกราคาว่า “๙,๐๐๐ บาท” “๖๐๐ บาท” “๒๐ บาท” และ “๑๐ บาท” ตามลำดับ โดยมีจุดกลมคั่นระหว่างข้อความเบื้องบนกับเบื้องล่างทั้งสองข้าง

โดยจัดทำรวม ๔ ชนิดราคา ดังนี้

๑. เหรียญกษาปณ์ทองคำชนิดราคา ๙,๐๐๐ บาท ประเภทขีดเงาราคาจำหน่าย ๑๒,๐๐๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๑,๐๐๐ เหรียญ ประเภทธรรมดาราคาจ่ายแลก ๙,๐๐๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๓,๐๐๐ เหรียญ ลักษณะเป็นเหรียญกษาปณ์กลม วงขอบนอกมีเฟืองจักร ส่วนผสมทองคำ ร้อยละ ๙๐ เงินร้อยละ ๓ ทองแดงร้อยละ ๗ น้ำหนัก ๑๕ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๖ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญกษาปณ์ทองคำ ประเภทขีดเงา

เหรียญกษาปณ์ทองคำ ประเภทธรรมดา

๒. เหรียญกษาปณ์เงิน ชนิดราคา ๖๐๐ บาท ประเภทขีดเงาราคาจำหน่าย ๑,๒๐๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๓,๐๐๐ เหรียญ ประเภทธรรมดาราคาจ่ายแลก ๖๐๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญ ลักษณะเป็นเหรียญกษาปณ์กลม วงขอบนอกมีเฟืองจักร ส่วนผสม เงินร้อยละ ๙๒.๕ ทองแดง ร้อยละ ๗.๕ น้ำหนัก ๒๒ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๕ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเงิน ประเภทขีดเงา

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเงิน ประเภทธรรมดา

๒๑๗

๓. เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล) ชนิดราคา ๒๐ บาท ประเภทขัดเงาราคาจำหน่าย ๒๐๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ เหรียญ ประเภทธรรมดาคาจ่ายแลก ๒๐ บาท ลักษณะเป็นเหรียญกษาปณ์กลม วงขอบนอกมีเฟืองจักร ส่วนผสมนิกเกิลร้อยละ ๒๕ ทองแดงร้อยละ ๗๕ น้ำหนัก ๑๕ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๒ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกโลหะสีขาว ประเภทขัดเงา

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกโลหะสีขาว ประเภทธรรมดา

๔. เหรียญกษาปณ์โลหะสองสี (สีขาวและสีทอง) ชนิดราคา ๑๐ บาท จัดทำประเภทธรรมดาคาจ่ายแลก ๑๐ บาท ผลิตไม่เกิน ๓.๕ ล้านเหรียญ ลักษณะเป็นเหรียญกษาปณ์กลม วงขอบนอกมีเฟืองจักรสลักรูป ส่วนผสมโลหะสีขาว (วงนอก) มีส่วนผสมของนิกเกิลร้อยละ ๒๕ ทองแดงร้อยละ ๗๕ โลหะสีทอง (วงใน) มีส่วนผสมของทองแดงร้อยละ ๙๒ นิกเกิลร้อยละ ๒ อลูมิเนียมร้อยละ ๖ น้ำหนัก ๘.๕ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๖ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกโลหะสองสี ประเภทธรรมดา

เหรียญที่ระลึก

จัดทำเหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

ลักษณะเหรียญ

ด้านหน้า กลางเหรียญมีพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเจ้าอยู่หัวประทับยืน ฉลองพระองค์ครุย ทรงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลอร์ดเรอ นาซ็องนาล เดอ ลา เลฌียง ดอนเนอร์ (L' Ordre National de la Légion d'Honneur) ชั้นกรองด์ ครัวร์ (Grand Croix) ของฝรั่งเศส เบื้องหลังด้านขวามีพระมหาพิชัยมงกุฏ

๒๑๘

ด้านหลัง กลางเหรียญมีรูปพระมหาพิชัยมงกุฎเปล่งรัศมี ภายใต้พระมหามงกุฎมีหมายเลขกำกับรัชกาลเป็นเลข ๔ มีลวดลายไทยประกอบโดยรอบพระมหามงกุฎ เบื้องล่างมีครุฑรองรับทั้งด้านขวาและด้านซ้าย ระหว่างครุฑมีข้อความว่า “ครบ ๒๐๐ ปี” และมีข้อความว่า “๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗” อยู่บนริบบิ้น ภายในวงขอบเหรียญเบื้องบนมีข้อความว่า “ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ”

โดยจัดทำ ๓ ชนิดราคา ดังนี้

๑. เหรียญทองคำพันรายธรรมดา
จำหน่ายราคาเหรียญละ ๑๕,๐๐๐ บาท
ผลิตจำนวน ๔๐๐ เหรียญ ลักษณะเป็น
เหรียญกลม วงขอบนอกเรียบ น้ำหนัก
๒๐ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๐ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญที่ระลึกทองคำพันราย

๒. เหรียญเงินรมดำพันรายธรรมดา
จำหน่ายราคาเหรียญละ ๕๐๐ บาท ผลิต
จำนวน ๕,๐๐๐ เหรียญ ลักษณะเป็นเหรียญ
กลม วงขอบนอกเรียบ น้ำหนัก ๑๕ กรัม
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๐ มิลลิเมตร

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญที่ระลึกเงินพันราย

๓. เหรียญทองแดงรมดำพันราย
ธรรมดา จำหน่ายราคาเหรียญละ ๕๐ บาท
ผลิตจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ เหรียญ ลักษณะ
เป็นเหรียญกลม วงขอบนอกเรียบ น้ำหนัก
๑๓ กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๐ มิลลิเมตร

การจำหน่าย เริ่มจำหน่ายตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญที่ระลึกทองแดงรมดำพันราย

เหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จัดทำเหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ลักษณะเป็นเหรียญกลมมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๗ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระบรมสาทิสลักษณ์ของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับยืนเต็มพระองค์เคียงข้างพระมหาพิชัยมงกุฏ ด้านหลังเป็นตราสัญลักษณ์กลางของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีข้อความ “เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗” ประทับอยู่โดยรอบมี ๒ ประเภท คือเหรียญเงินผลิตจำนวน ๔๙ เหรียญ เหรียญbronze จำนวน ๔๙๙ เหรียญ

กองษาปณ์ กรมธนารักษ์ จัดทำเหรียญที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ มีลักษณะทรงกลมแบน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๗ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับยืนเต็มพระองค์เคียงข้างพระมหาพิชัยมงกุฏ ด้านหลังเป็นตราสัญลักษณ์กลางของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีข้อความ “เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗” ประทับอยู่โดยรอบ มี ๒ ชนิด คือ

เหรียญเงินขัดเงา ผลิตจำนวน ๔๙ เหรียญ ราคาเหรียญละ ๕,๙๙๙ บาท (ห้าพันเก้าร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

เหรียญทองแดง ผลิตจำนวน ๔๙๙ เหรียญ ราคาเหรียญละ ๕๙๙ บาท (ห้าร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

พระกริ่งนิรันตราย-พระชัยวัฒน์นิรันตราย เหรียญพระนิรันตราย พระกริ่งไพรีพินาศ-พระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ

วัดบวรนิเวศวิหารสร้างวัตถุมงคลที่ระลึกเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หารายได้สมทบกองทุนคณะธรรมยุต บูรณปฏิสังขรณ์หมู่ตำหนักวัดบวรนิเวศวิหารและสนับสนุนกิจกรรมการกุศลของวัดต่างๆ มี พระกริ่งและพระชัยวัฒน์นิรันตราย เนื้อทองคำ พระกริ่งและพระชัยวัฒน์นิรันตราย เนื้อนวโลหะ พระกริ่งและพระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ เนื้อนวโลหะ และ เหรียญพระนิรันตราย เนื้อทองแดงนอก ประกอบพิธีเททองหล่อเป็นปฐมฤกษ์ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร วันศุกร์ที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยมีสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ รักษาการเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต เป็นประธานพิธี และประกอบพิธีพุทธาภิเษกสมโภชตามหลักโบราณจารย์ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร วันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ วัดชนะสงคราม เป็นประธานจุดเทียนชัย

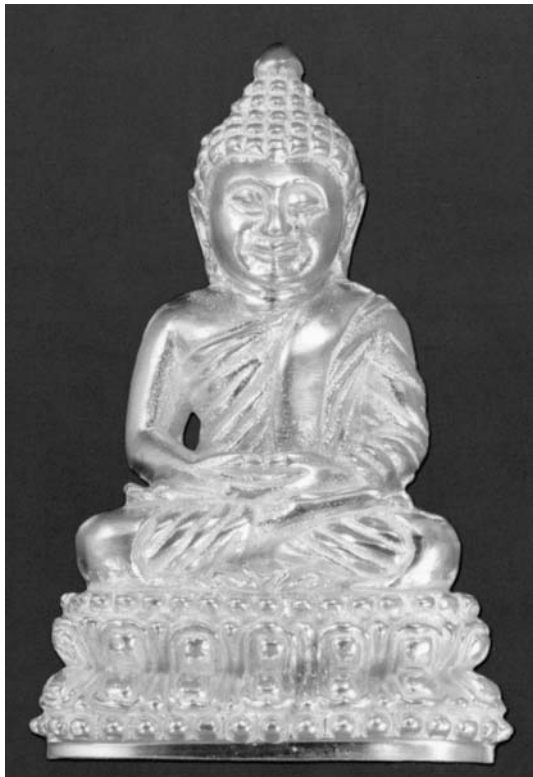

พระกริ่งและพระชัยวัฒน์นันทราย เนื้อทองคำ หนัก ๓๐.๔ กรัม จำนวน ๔๙๙ ชุด
ชุดละ ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน)

พระกริ่งและพระชัยวัฒน์นันทราย เนื้อนวโลหะแก่ จำนวน ๙,๙๙๙ ชุด ชุดละ ๒,๐๐๐ บาท
(สองพันบาทถ้วน)

พระกริ่งและพระชัยวัฒน์ไพรีพินาศ เนื้อนวโลหะ จำนวน ๔,๙๙๙ ชุด ชุดละ ๒,๐๐๐ บาท
(สองพันบาทถ้วน)

เหรียญพระนันทราย เนื้อทองแดงนอก จำนวน ๙๙,๙๙๙ เหรียญ เหรียญละ ๒๐ บาท
สำหรับพระกริ่งและพระชัยวัฒน์นันทราย เหรียญพระนันทราย พระกริ่งและพระชัยวัฒน์
ไพรีพินาศ เป็นเนื้อนวโลหะเต็มสูตร มีสัดส่วนของโลหะหลักที่สำคัญต่อกระแสการกลับดำของเนื้อ
พระให้ดำสนิทเป็นมันวาวคือ ทองแดงนอก ๑ กิโลกรัม ผสมเงิน ๕ บาท และทองคำ
๒ บาท ต่อน้ำหนักเนื้อรวม ๑ กิโลกรัม ออกแบบแกะพิมพ์ ปั้นและเททองหล่อโดยช่างพิศาล
วณิชชัยอารมณ์ ผู้ซึ่งมีผลงานการสร้างพระกริ่ง ๘๐ พรรษาสมเด็จพระญาณสังวร

พระกริ่งนันทราย

พระกริ่งไพรีพินาศ

พระนิรันตราย พระไพรีพินาศ และพระกริ่ง

วัดมกุฏกษัตริยารามจัดสร้างสิ่งมงคลสักการบูชาเพื่อเฉลิมพระเกียรติและบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง สวยงามเป็นมรดกของชาติสืบไป ซึ่งประกอบด้วยพระเครื่องพระกริ่งและชนิดเหรียญ มีพระนิรันตราย พระไพรีพินาศ ประกอบพิธีเททองหล่อพระและพิธีพุทธาภิเษก ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ กรกฎาคม และวันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ตามลำดับ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธี

การจัดสร้างมีทั้งหมด ๑๑ ชุด ดังนี้

๑. ชุดพิเศษ เนื้อทองคำ แบบอิลเลคโตรฟอร์มมิ่ง หน้า ๒๐.๖ กรัม/องค์ จำนวน ๖๔ ชุด ชุดละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) แบบหล่อ หน้า ๓๔๓.๘ กรัม/องค์ จำนวน ๖๔ ชุด ชุดละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)

๒. ชุดพระนิรันตราย เนื้อทองคำ ขนาด ๕.๐×๙.๕ เซนติเมตร แบบอิลเลคโตรฟอร์มมิ่ง หน้า ๒๐.๖ กรัม/องค์ จำนวน ๒๐๐ ชุด ชุดละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) หน้า ๓๔๓.๘ กรัม/องค์ จำนวน ๖๔ ชุด ชุดละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

พระนิรันตราย ชุดพิเศษเนื้อทองคำ

๓. ชุด พระไพรี-พินาศ เนื้อทองคำ ขนาด ๕.๑×๙.๐ เซนติเมตร แบบอิลเลคโตรฟอร์มมิ่ง หน้า ๒๐.๖ กรัม/องค์ จำนวน ๒๐๐ ชุด ชุดละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) หน้า ๓๔๓.๘ กรัม/องค์ จำนวน ๒๐๐ ชุด ชุดละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) แบบหล่อ ๓๔๓.๘ กรัม/องค์ จำนวน ๖๔ ชุด ชุดละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

พระไพรีพินาศ เนื้อทองคำ

พระไพรีพินาศ
แบบอิลเลคโตรฟอร์มมิ่ง

๔. ชุดพระกริ่งนिरันตราย ขนาด ๑.๕×๓.๐ เซนติเมตร ประกอบด้วยเนื้อทองคำ ๙๖.๕ เปอร์เซ็นต์ หนัก ๑๖.๙ กรัม เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์ และเนื้อเงิน จำนวน ๕๔๗ ชุด ชุดละ ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

พระกริ่งนिरันตราย เนื้อทองคำ เนื้อสามกษัตริย์ และเนื้อเงิน

๕. ชุดพระชัยวัฒน์นिरันตราย ขนาด ๑.๒×๑.๘ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อทองคำ ๙๖.๕ เปอร์เซ็นต์ หนัก ๘.๒ กรัม เนื้อเงิน ชุบสามกษัตริย์ และเนื้อเงิน จำนวน ๕๔๗ ชุด ชุดละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

พระชัยวัฒน์นिरันตราย เนื้อทองคำ เนื้อสามกษัตริย์ และเนื้อเงิน

๖. ชุตพระกริ่งไพรีพินาศ ขนาด ๑.๗×๒.๘ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อทองคำ ๙๖.๕ เปอร์เซ็นต์ หนัก ๑๖.๙ กรัม เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์และเนื้อเงิน จำนวน ๕๔๗ ชุต ชุตละ ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

พระกริ่งไพรีพินาศ เนื้อทองคำ เนื้อสามกษัตริย์ และเนื้อเงิน

๗. ชุตเหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๑.๓ × ๒.๐ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อทองคำ ๙๖.๕ เปอร์เซ็นต์ หนัก ๘.๒ กรัม เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์และเนื้อเงิน จำนวน ๕๔๗ ชุต ชุตละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

เหรียญพระไพรีพินาศ เนื้อทองคำ เนื้อสามกษัตริย์ เนื้อเงิน ด้านหน้า และด้านหลัง

๘. พระกริ่งนรินทร์ราย ขนาด ๑.๕ × ๓.๐ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์ จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๑,๒๐๐ บาท (หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน) เนื้อเงิน จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๖๐๐ บาท (หกร้อยบาทถ้วน)

๙. พระชัยวัฒน์นรินทร์ราย ขนาด ๑.๗ × ๒.๘ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์ จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๙๐๐ บาท (เก้าร้อยบาทถ้วน) เนื้อเงิน จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๕๐๐ บาท (ห้าร้อยบาทถ้วน)

๑๐. พระกริ่งไพรีพินาศ ขนาด ๑.๗ × ๒.๘ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์ จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๑,๒๐๐ บาท (หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน) เนื้อเงิน จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๖๐๐ บาท (หกร้อยบาทถ้วน)

๑๑. เหรียญพระไพรีพินาศ ขนาด ๑.๓ × ๒.๐ เซนติเมตร ประกอบด้วย เนื้อเงินชุบสามกษัตริย์ จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๙๐๐ บาท (เก้าร้อยบาทถ้วน) เนื้อเงิน จำนวน ๒,๕๔๗ ชุด ชุดละ ๕๐๐ บาท (ห้าร้อยบาทถ้วน)

พระกริ่งไพรีพินาศ พระสังกัจจายน์

มูลนิธิศรีรัตนโกสินทร์ ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จัดสร้างพระกริ่งไพรีพินาศเนื้อนวโลหะขนาดบูชา ๕ นิ้ว รุ่น ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระปรมาภิไธยย่อ “มปร” ประดิษฐานที่ด้านหน้าและพระอนุญาตจากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้จัดสร้างเป็นจำนวน ๕๐๐ องค์ และพระสังกัจจายน์มหาลาภขนาดบูชา ๕.๙ นิ้ว จำนวน ๕๐ องค์ เพื่อสมทบทุนสร้างไต้ฝุ่น่วยยากไร้

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม และคุณหญิง ณฐนนท ทวีสิน ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธีเททองและพุทธาภิเษก เมื่อปลายเดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

เหรียญที่ระลึกวัดถุ้มงคลหลวงพ่อโสธรรุ่น ๒๐๐ ปี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จัดทำเหรียญที่ระลึกวัดถุ้มงคลหลวงพ่อโสธร รุ่น ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะเป็นเหรียญทองแดงขัดเงา ทรงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นรูปหลวงพ่อโสธร มีตัวอักษรข้อความว่า “หลวงพ่อโสธร วัดโสธรวราราม” ประทับอยู่โดยรอบ ด้านหลังเป็นตราสัญลักษณ์ของสถาบัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มีตัวอักษรข้อความว่า “สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พ.ศ. ๒๓๔๗-๒๕๔๗ พระราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” ประทับอยู่โดยรอบ การผลิตใช้เทคโนโลยีจากประเทศออสเตรเลีย ผลิตจำนวน ๓๐,๐๐๐ เหรียญ ราคาเหรียญละ ๒๙๙ บาท โดยมีหมายเลขและใบกำกับภาษี ทุกเหรียญ

พระบรมรูปจำลอง

วัดมกุฏกษัตริยารามจัดสร้างพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจำลอง ครึ่งพระองค์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณ สมทบทุน “โครงการบูรณปฏิสังขรณ์ โบราณสถานในวัดมกุฏกษัตริยาราม” ให้ผู้มีจิตศรัทธาได้เข้าหรือบริจาคให้พระอารามและสำนักสงฆ์ ทั้งในและต่างประเทศ และให้ประชาชนได้มีไว้สักการบูชาเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ

ประกอบพิธีเททองหล่อ ณ พระอุโบสถวัดมกุฏกษัตริยาราม วันจันทร์ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน เป็นประธานพิธี

การจัดสร้างมี ๒ ขนาด คือ

๑. พระบรมรูปครึ่งพระองค์ขนาดเท่าพระองค์จริง สูง ๖๖ เซนติเมตร ถอดพิมพ์จำลอง จากพระบรมรูปฯ หินอ่อนแกะสลัก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อคราวเสด็จประพาสยุโรป เนื้อชิลิคอนบรอนซ์ จำนวน ๒๐๐ องค์ องค์กรละ ๔๙,๙๙๙ บาท (สี่หมื่นเก้าพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทถ้วน)

๒. พระบรมรูป สูง ๔๔ เซนติเมตร เนื้อชิลิคอนบรอนซ์ จำนวน ๖๔๔ องค์ องค์กรละ ๑๔,๙๙๙ บาท (หนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยเก้าสิบเก้าบาทถ้วน)

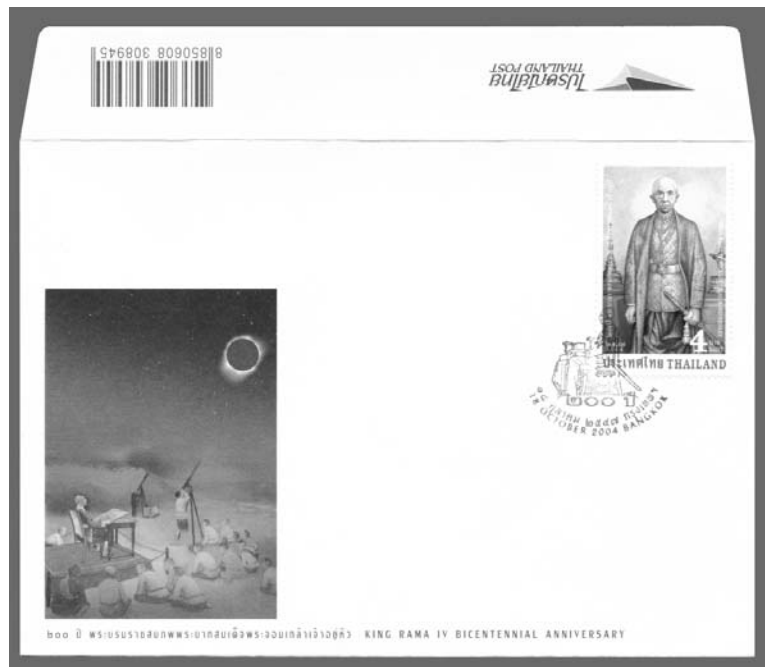
ตราไปรษณียากรที่ระลึก ๒๐๐ ปีพระบรมราชสมภพ และซองไปรษณีย์ที่ระลึก

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จัดพิมพ์ตราไปรษณียากรที่ระลึก ๒๐๐ ปีพระบรมราชสมภพ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับยืนในฉลองพระองค์บรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ทรงถือพระแสงดาบ ออกแบบโดย นายทวีพร ทองคำใบ มีขนาด ๒๗×๔๕ มิลลิเมตร (แนวตั้ง) พิมพ์แบบสีโรกราฟี ชนิดหลายสี จำนวนพิมพ์ ๕๐๐,๐๐๐ ดวง จำหน่ายราคาดวงละ ๔ บาท จัดพิมพ์โดย จันวณิชย์ ซีเคียวริตี้พริ้นท์ติ้ง จำกัด ประเทศไทย เริ่มจำหน่าย วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

จัดทำซองไปรษณีย์ที่ระลึก ด้านหน้าซอง ส่วนบนฝาซองด้านขวาเป็นตราสัญลักษณ์ของไปรษณีย์และข้อความว่า “ไปรษณีย์ไทย” บรรทัดแรก และ “THAILAND POST” บรรทัดที่สองมุมด้านซ้ายเป็นเลขรหัสบาร์โค้ด

๒๒๖

ตราไปรษณียากรที่ระลึก และซองไปรษณีย์ที่ระลึก

ส่วนล่างบริเวณพื้นที่หน้าซอง เป็นข้อความการจัดทำตราไปรษณียากรที่ระลึก ๒๐๐ ปี ประกอบด้วย วันแรกจำหน่าย ความมุ่งหมาย ภาพ ผู้ออกแบบ บริษัทผู้พิมพ์ และซองวันแรกจำหน่าย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ด้านหลังซอง ที่มุมล่างด้านขวา เป็นภาพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตรปรากฏการณ์สุริยุปราคา ภายใต้ภาพมีข้อความว่า “๒๐๐ ปีพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว KING RAMA IV BICENTENNIAL ANNIVERSARY”

กึ่งกลางด้านซ้ายของซอง เป็นภาพประทับตราภาพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับพระเก้าอี้หันข้างขวา ภายใต้ภาพมีข้อความ ๓ บรรทัด คือบรรทัดแรกความว่า “๒๐๐ ปี” บรรทัดที่สองและที่สามความว่า “๑๘ ตุลาคม ๒๔๔๗ กรุงเทพฯ” และ “18 OCTOBER 2004 BANGKOK” ตามลำดับ ออกแบบโดย นายอุตร นิยมธรรม (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด) ซองวันแรกจำหน่าย ซองละ ๑๑ บาท

บัตรโทรศัพท์

บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดทำบัตรโทรศัพท์ PIN PHONE 108 เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ออกแบบโดย บริษัท จันวณิชย์ ซีเคียวริตีพริ้นท์ติ้ง จำกัด (ประเทศไทย) จัดพิมพ์เป็น ๒ แบบ แบบละ ๒๐,๐๐๐ บัตร มีรูปแบบดังนี้

ด้านหน้าของบัตร

แบบที่ ๑ เป็นภาพพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับนั่งบนพระเก้าอี้ พระหัตถ์ขวาทรงวางบนพระเพลาด้านขวา พระหัตถ์ซ้ายทรงถือพระแสงดาบ ซึ่งปลายพระแสงดาบนั้นจรดอยู่บนพื้น เป็นภาพครึ่งพระองค์อยู่ทางด้านซ้ายของบัตร ถัดไปทางด้านขวาของพระบรมรูป เป็นภาพปรากฏการณ์สุริยุปราคาเต็มดวง มุมบนด้านขวาเป็นตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติครบ ๒๐๐ ปี วันพระบรมราชสมภพ

บัตรโทรศัพท์แบบที่ ๑

แบบที่ ๒ เป็นภาพพระบรมรูปเต็มพระองค์ในพระอิริยาบถเดียวกันกับแบบที่ ๑ จัดอยู่ทางด้านขวาของบัตร และมีตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ ที่มุมบนด้านซ้าย

บัตรโทรศัพท์แบบที่ ๒

ตราสัญลักษณ์ ประกอบด้วยพระปรมาภิไธย ม.ป.ร. สีแดงขอบทอง (สีวันพระบรมราชสมภพวันพฤหัสบดี) อยู่ตรงกลาง มีเส้นโค้ง ๙ เส้น สีทองเชื่อมต่อกันเป็นวงกลมล้อมรอบพระปรมาภิไธย ม.ป.ร. พื้นสีน้ำเงิน (สีสถาบันพระมหากษัตริย์) ด้านบนเป็นพระมหาพิชัยมงกุฎ มีรัศมี เป็นพระราชสัญลักษณ์ของพระบรมนามาภิไธย ว่า “มงกุฎ” ซึ่งเป็นพระสิริภรณ์สำคัญของพระมหากษัตริย์อยู่ในเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ภายในพระมหาพิชัยมงกุฎ เป็นเลข ๙ อุณาโลม มีฉัตรบริวาร ๕ ชั้น ขนาบข้างทั้ง ๒ ข้าง มีแถบแพรผ้าสีเหลืองโอบโดยรอบสองข้างพระปรมาภิไธย บอกชื่องาน ด้านล่างมีแถบแพรผ้าบอกวันที่ ๑๘ ต.ค. ๒๕๕๗ รองรับแท่นตั้งฉัตรอยู่ตรงมุมด้านขวาและซ้ายของบัตร

ทั้งสองแบบมีข้อความพิมพ์อยู่ตรงช่องว่างที่มุมล่างด้านขวาและด้านซ้ายของบัตร ดังนี้
 บรรทัดแรก “งานเฉลิมพระเกียรติ”
 บรรทัดที่สอง “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”
 บรรทัดที่สาม “ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี”
 แหล่งที่มาของภาพได้จากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภาพตราสัญลักษณ์จากวัดบวรนิเวศวิหาร

ด้านหลังบัตรมีรายละเอียดเกี่ยวกับการคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเม็ดหมดดวง วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๑ ด้วยพระองค์ทรงพยากรณ์ไว้ล่วงหน้า ๒ ปี มีขั้นตอนวิธีการใช้บัตร เลขรหัส ๑๔ ตัวที่ถูกปิดเก็บรักษาความลับด้วยรหัสทันทีด้วย Hot Stamping Foil แบบชุดลอก

ลักษณะของบัตรเป็นแผ่นพลาสติกใสความหนา ๐.๕ มิลลิเมตร มีขนาด ๘๕.๖๐ × ๕๓.๘๘ มิลลิเมตร พิมพ์แบบระบบ OFFSET PRINTING พร้อมเคลือบ UV สีแดงซึ่งเป็นสีของวันพระบรมราชสมภพ จัดพิมพ์ราคาบัตรละ ๕๐ บาท จำหน่ายบัตรวันแรก วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

บัตรรองและยามที่ระลึก

สำนักพระราชวังจัดทำบัตรรองและยามที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ดังนี้

บัตรรองที่ระลึก

พื้นทำด้วยผ้าไหมไทยสีแดงตามสีวันพระบรมราชสมภพทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านหน้าบัตรตรงกลางปักไหมจักรเป็นรูปตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ ด้านหลังเป็นพื้นตลอด

ขอบปัก ทำด้วยผ้าไหมไทยสีแดงกัน

๒๒๕

นมพัต ทำด้วยโลหะปั้มนูนชูปทองเป็นรูปสัญลักษณ์ของคณะธรรมยุต มีเส้นวงกลม ๓ เส้น ล้อมรอบตราสัญลักษณ์ ได้ตราสัญลักษณ์ภายในวงกลมมีข้อความว่า คณะธรรมยุต และได้วงกลม ตราสัญลักษณ์เป็นรูปโบว์ มีข้อความบนโบว์ว่า ถวายเป็นพระราชกุศล

ด้ามพัต ทำด้วยไม้กลึงสีดำ คอตุ้มหุ้มทองเหลืองทั้งส่วนบนและส่วนล่างของด้าม

ย่ามที่ระลึก

ทำด้วยผ้าไหมไทยสีแสด ด้านหน้าปักไหมจักรเป็นรูปตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ

วัดบวรนิเวศวิหารจัดทำพัตรองและย่ามที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทรคติ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ดังนี้

พัตรองที่ระลึก

พื้นทำด้วยผ้าไหมไทยสีแสดและสีน้ำเงินในด้ามเดียวกันคือ

- ด้านหน้า ผ้าไหมไทยสีแสด กลางพัตเป็นตราพระมหาพิชัยมงกุฏ ลวดลายรอบพัต จำลองแบบจากม่าน紗ห้ายเพดานพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

- ด้านหลัง ผ้าไหมสีน้ำเงินมีข้อความตัวหนังสือปักไหมจักรดังนี้

เฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพ

ครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทรคติ

วัน ๕ ๑๕ ๑๑ ที่ ๒๘ ต.ค. พ.ศ. ๒๕๔๗

วัดบวรนิเวศวิหาร

ขอบพัต หุ้มด้วยไหมดินทองโดยรอบ ด้ามพัต ทำด้วยไม้กลึงสีดำ คอตุ้มหุ้มทองเหลืองทั้งด้านบนและ ด้านล่าง

ย่ามที่ระลึก

ทำด้วยผ้าไหมสีน้ำเงิน ด้านหน้าปักไหมจักร ดินทองเป็นรูปแบบจากหน้าพัตรองที่ระลึกถัดลงไปมี ข้อความ ๒ บรรทัด คือ

วันพระบรมราชสมภพ

ครบ ๒๐๐ ปี ทางจันทรคติ

ย่ามที่ระลึก

การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก

กระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา

จัดพิมพ์หนังสือ “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับงานพระพุทธศาสนา”

เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ตอนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการดำเนินงานในวิถีชีวิตเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเป็นแบบอย่างให้ประชาชนได้เจริญรอยตามพระยุคลบาท ตอนที่สอง เป็นส่วนของคณาการด้านการศาสนาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทำไว้ให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้กำเนิดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย และตอนที่สาม เป็นการนำเหตุการณ์ต่างๆ มากำหนดเป็นแนวทางด้านพระพุทธศาสนาในเมืองไทย จัดพิมพ์จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน) และจัดทำซีดีรอมจำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

กรมศิลปากร

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ในนามคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

จัดพิมพ์หนังสือ “เล่าเรื่องพระจอมเกล้า” ของนายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยู่ยยา จำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านห้าแสนบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “รวมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๕,๒๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านสองแสนบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔” จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

สำนักหอสมุดแห่งชาติในนามคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

จัดพิมพ์หนังสือ “ประชุมจารึกภาคที่ ๘ จารึกสุโขทัย” จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสี่แสนบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๕,๐๐๐ แผ่น งบประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “ประชุมหมายเหตุรับสั่ง ภาค ๕ ตอนที่ ๑ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จ.ศ. ๑๒๑๓” เพื่อน้อมสดุดีพระเกียรติคุณและแสดงถึงพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการเผยแพร่เอกสารต้นฉบับตัวเขียนหมายรับสั่งในสมัยรัชกาลที่ ๔ แก่นักศึกษา นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและเก็บข้อมูลได้กว้างขวาง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สงวนรักษาต้นฉบับเอกสารโบราณให้มีอายุยืนยาวสืบไป มีขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ พิมพ์ ๒ สี และ ๔ สี จำนวน ๒๔ หน้ายก หน้า ๑๙๒ หน้า ปกและเนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้าน หน้าปกปั๊มทอง K ตรากรมศิลปากร เข้าเล่มแบบเย็บกี่ อัดกาวสัน พิมพ์จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๙๐๐,๐๐๐ บาท (เก้าแสนบาทถ้วน) ซีดีรอม ๕,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “จารึกสมัยสุโขทัย” เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับจารึกสมัยสุโขทัยทุกหลักแก่นักศึกษา นักวิจัย และประชาชน สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัยได้กว้างขวาง มีขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ พิมพ์ ๒ สี และ ๔ สี ปกและเนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้านหน้าปกปั้มทอง K ตรากรมศิลปากร เข้าเล่มแบบเย็บกี่ อัดกาวสัน จำนวน ๗๐ ยก หน้า ๕๖๐ หน้า พิมพ์จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน)

สำนักหอสมุดแห่งชาติ

กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก จัดพิมพ์หนังสือ “ศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหง” เพื่อน้อมสดุดีพระเกียรติคุณและแสดงถึงพระปรีชาสามารถ เป็นการเผยแพร่ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหง แก่นักศึกษา นักวิจัย และประชาชนทั่วไปให้สามารถศึกษาวิเคราะห์วิจัยและเก็บข้อมูลได้กว้างขวาง มีขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ พิมพ์ ๒ สีและ ๔ สี จำนวน ๒๘ ยก หน้า ๒๒๔ หน้า ปกและเนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้านหน้าปกปั้มทอง K ตรากรมศิลปากร เข้าเล่มระบบเย็บกี่ อัดกาวสัน พิมพ์จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐ (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

จัดพิมพ์ “บรรณานุกรมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติในนามคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

จัดพิมพ์ “เอกสารจดหมายเหตุชุดเซอร์ จอห์น เบาว์ริง (Sir John Bowring)” เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ ๒๐๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ เผยแพร่พระอัจฉริยภาพที่ทรงสร้างสรรค์ความสำเร็จความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศไทย และเผยแพร่หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ เป็นการสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าวิจัยให้กว้างขวางขึ้น สำคัญคือเป็นหนังสือโต้ตอบระหว่างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับ เซอร์ จอห์น เบาว์ริง และระหว่างเซอร์ จอห์น เบาว์ริงกับบุคคลต่างๆ เป็นต้นฉบับลายมือเขียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองของประเทศไทย ในช่วงระหว่างพุทธศักราช ๒๓๙๘-๒๔๑๓ (คริสต์ศักราช 1855 - 1870) การจัดพิมพ์แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ถ่ายต้นฉบับ พิมพ์รวมเล่ม เผยแพร่

ขั้นตอนที่ ๒ ถ่ายถอดคำจากต้นฉบับลายมือเขียน เป็นตัวเรียงพิมพ์ และจัดทำ
เชิงอรรถอธิบายคำหรือข้อความสำคัญ

ขั้นตอนที่ ๓ แปลเป็นภาษาไทย

ในโอกาสนี้ได้จัดพิมพ์เพียงขั้นตอนแรกเพื่อเฉลิมพระเกียรติฯ โดยมีขนาด ๘.๕๐ × ๑๑.๕๐ นิ้ว เนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้าน พิมพ์ ๒ สี และ ๔ สี หน้า ๔,๙๒๐ หน้า ใบพาดปก กระดาษการ์ดขาว ๘ หน้า ปกแข็งหุ้มเร็กซัน ปมทอง ๒ ตำแหน่งที่สันปกและหน้าปก เข้าเล่มแบบเย็บกี่พิมพ์จำนวน ๑๐๐ ชุด ชุดละ ๖ เล่ม ใช้งบประมาณ ๓,๐๘๑,๖๐๐ บาท (สามล้านแปดหมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “สมุดภาพประวัติศาสตร์แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสครบรอบ ๒๐๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพและทรงได้รับการประกาศยกย่องจากยูเนสโกให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจที่ทรงนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศไทย และรวบรวมภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจากสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติและจากบุคคลสำคัญ นำมาจัดพิมพ์เผยแพร่ เป็นข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ มีขนาด ๘.๕ × ๑๓ นิ้ว เนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้าน พิมพ์ ๔ สี ปกแข็ง ปมทอง หุ้มเร็กซัน สันโค้ง เข้าเล่มเย็บกี่ จำนวน ๕๐๐ หน้า พิมพ์จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม พร้อมซีดีรอม ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ถึงเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๒,๖๖๔,๓๐๐ บาท (สองล้านหกแสนหกหมื่นสี่พันสามร้อยบาทถ้วน)

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

จัดพิมพ์หนังสือ “จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี” หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมวลเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี พร้อมภาพประกอบตั้งแต่การเตรียมจัดงาน งานพระราชพิธี รัฐพิธี พิธี กิจกรรม โครงการและการสร้างสิ่งอนุสรณ์เฉลิมพระเกียรติฯ ขนาด ๘ หน้ายกจำนวน ๒๘๐ หน้า มีภาพประกอบ จำนวนที่พิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม พร้อมซีดีรอม ใช้งบประมาณ ๑,๓๗๔,๙๕๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนเจ็ดหมื่นสี่พันเก้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

ชมรมดนตรีไทยมณฑลภูเก็ต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ร่วมกับชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

จัดพิมพ์หนังสือ “ที่ระลึกงานดนตรีไทยเฉลิมพระเกียรติ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ งานดนตรีไทยเฉลิมพระเกียรติ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” จัดขึ้น ณ หอประชุมประดู่แดง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เวลา ๑๔ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๘ นาฬิกา เนื้อหาของหนังสือได้รวบรวมประวัติของชมรมดนตรีไทยทั้ง ๓ ชมรม เรื่องราวของเพลงโหมโรงประจำสถาบัน/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้ง ๓ แห่ง จัดพิมพ์จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จัดพิมพ์ “วารสารฉบับพิเศษเฉลิมพระเกียรติพระราชสมภพ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางให้ศิษย์เก่าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ทราบข่าวและเข้าร่วมงาน “๒๐๐ ปี พระจอมเกล้าลาดกระบังรำลึก”

จัดพิมพ์ “หนังสือที่ระลึกพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” เนื่องในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และเผยแพร่พระราชประวัติ พระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพ ตลอดจนพระเกียรติคุณของพระองค์ ใช้งบประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)

วัดบวรนิเวศวิหาร

คณะกรรมการจัดพิมพ์ หนังสือชุดเฉลิมพระเกียรติในรัชกาลที่ ๕ ประกอบด้วยหนังสือ ๕ เล่ม ดังนี้

๑. เทศนาพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ความหนา ๑๓๐ หน้า ๓๖ หน้าสี เรื่องนี้ได้เคยพิมพ์เผยแพร่มาแล้วหลายครั้ง เนื้อหาของหนังสือกล่าวถึงพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. พระราชประวัติในรัชกาลที่ ๔ พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ความหนา ๑๓๐ หน้า ๓๐ หน้าสี เนื้อหาทั้งหมด ๔ เรื่องด้วยกัน เรื่องที่ ๑ โคลงพระราชประวัติ เคยพิมพ์มาแล้วหลายครั้ง เรื่องที่ ๒ พระราชประวัติในรัชกาลที่ ๔ ตั้งแต่แรกทรงพระผนวชตลอดสวรรคาลัยโดยความย่อ เคยพิมพ์เผยแพร่มาแล้วหลายครั้ง เรื่องที่ ๓ พระราชประวัติในรัชกาลที่ ๔ ตั้งแต่แรกทรงพระผนวชตลอดสวรรคาลัยโดยความพิสดาร เคยพิมพ์มาแล้วครั้งหนึ่ง พิมพ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ เรื่องที่ ๔ เฉลิมพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดินสวรรคตเป็นบันทึกย่อๆ เกี่ยวกับการสวรรคตของพระมหากษัตริย์ เคยพิมพ์มาแล้วครั้งหนึ่ง พิมพ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒

๓. พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความหนา ๑๘๕ หน้า ๓๕ หน้าสี ซึ่งมี ๓ เรื่อง เรื่องที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อก่อนเสวยราชย์ พุทธศักราช ๒๓๔๗-๒๓๔๙ และเรื่องที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสวยราชย์แล้ว พุทธศักราช ๒๓๔๙-๒๔๑๑ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เรื่องที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวช พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๔. พระเกียรติประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เขียนโดยนายฉันทวิมล สุทธิสงคราม และนายขจร สุขพานิช ความหนา ๑๔๕ หน้า ๓๐ หน้าสี เรื่องนี้ห้ามกฎหมายวิทยาลัยเคยพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๒ ครั้งนี้จึงเป็นการพิมพ์ครั้งที่ ๒ เนื้อหาทั้งหมด ๓ เรื่องด้วยกัน เรื่องที่ ๑ พระพุทธไพบูลย์นิพนธ์ เขียนโดยนายฉันทวิมล สุทธิสงคราม เรื่องที่ ๒ วิฤตกาลเจียบเมื่อร้อยปีก่อน เขียนโดยนายขจร สุขพานิช และเรื่องที่ ๓ หมอบรัดเลและมิชชันนารีอเมริกัน เขียนโดยนายขจร สุขพานิช หนังสือเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ห้ามกฎหมายวิทยาลัยเคยพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๒ แล้วมิได้พิมพ์อีก ครั้งนี้จึงเป็นการพิมพ์ครั้งที่ ๒

๕. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เขียนโดยนาย เอ.บี.กริสโวลด์ แปลโดยหม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล ความหนา ๑๘๒ หน้า ๕๖ หน้าสี พิมพ์ครั้งแรกหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล ทรงพิมพ์โดยเสด็จพระราชกุศล ในนามวงกลมสมัยพระชนมายุเสมอด้วยสมเด็จพระราชบิดา ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ และได้พิมพ์ในโอกาสอื่นๆ ในเวลาต่อมาอีกหลายครั้ง เนื้อหาทั้งหมด ๕ บท บทที่ ๑ ราโชบายต่อประเทศมหาอำนาจ บทที่ ๒ เหตุการณ์ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ บทที่ ๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการทรงผนวช บทที่ ๔ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติและบทที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ กับดาราศาสตร์ หนังสือจัดพิมพ์รายการละ ๑๐,๐๐๐ เล่ม รวมทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ เล่ม งบประมาณการจัดพิมพ์มีรายนามเจ้าภาพ ดังนี้

๑. พระพรหมเมธี วัดเทพศิรินทราวาส ร่วมกับคณะสงฆ์ภาค ๑-๒-๓ (๖) รับเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์ ๑ เล่ม (๑๐,๐๐๐ เล่ม)

๒. พระธรรมวิสุทธิกวี เจ้าอาวาสวัดโสมนัสวิหาร ร่วมกับคณะสงฆ์ภาค ๑๖-๑๗ -๑๘ (๖) ว่าเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์ ๑ เล่ม (๑๐,๐๐๐ เล่ม)

๓. พระสาสนโสภณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ร่วมกับคณะสงฆ์ภาค ๑๔-๑๕ (๖) โดยคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี (๖) ว่าเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์ ๑ เล่ม (๑๐,๐๐๐ เล่ม)

๔. วัดบวรนิเวศวิหาร ว่าเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์ ๑ เล่ม (๑๐,๐๐๐ เล่ม)

๕. วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก โดยพระเทพญาณวิเศษ และคณะรับเป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์ ๑ เล่ม (๑๐,๐๐๐ เล่ม)

จัดพิมพ์หนังสือ “ประวัติคณะธรรมยุต” โดยพระธรรมกิตติเมธี วัดสัมพันธวงศ์และเครือเจริญโภคภัณฑ์ พิมพ์ถวายเป็นพระราชกุศลจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๑,๐๒๕,๖๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองหมื่นห้าพันหกร้อยบาทถ้วน)

จัดพิมพ์หนังสือ “สุจิตรงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เนื้อหาประกอบด้วย ภาคพิธีบำเพ็ญกุศล ภาคนิทรรศการและวัดอุอนุสรณ์ ภาคเอกสารเนื่องในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ความหนา ๖๘ หน้า

วัดราชผาติการาม

จัดพิมพ์หนังสือ “อนุสรณ์ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสครบรอบวันอดีตเจ้าอาวาสวัดราชผาติการาม วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๗” เพื่อเฉลิมพระเกียรติครบ ๒๐๐ ปี พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยร่วมกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

จัดพิมพ์หนังสือ ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ (Collected Proclamations of King Mongkut) เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมประกาศจำนวน ๓๔๓ ประกาศตลอดรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พุทธศักราช ๒๓๙๔ ถึงพุทธศักราช ๒๔๑๑) เช่น เรื่องของราชสำนัก เรื่องการบริหารงานแผ่นดินแบบโบราณและความพยายามปรับเปลี่ยนสู่แนวทางของตะวันตก เป็นต้น เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้แล้วจะเข้าใจแนวความคิดและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในฐานะผู้นำประเทศ และเข้าใจสภาพการณ์ทางสังคมในด้านต่างๆ ในช่วงยุคสมัยของพระองค์ นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ เป็นบรรณาธิการ จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ ๑ จำหน่ายในราคาเล่มละ ๕๕๐ บาท

จัดพิมพ์หนังสือแปลเรื่อง ราชอาณาจักรและราษฎรสยาม (The Kingdom and People of Siam) เขียนโดย เซอร์ จอห์น เบาว์ริง มีนายชาญวิทย์ เกษตรศิริ และนางสาวกัญญิกา ศรีอุดม เป็นบรรณาธิการ

เซอร์ จอห์น เบาว์ริง เป็นชาวต่างชาติที่กล่าวขานกันอย่างมากยิ่งในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ ในฐานะทูตผู้เข้ามาเซ็นสนธิสัญญาเบาว์ริงกับรัฐบาลสยามในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อพุทธศักราช ๒๓๙๘ นับจากที่เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ได้เดินทางมายังสยามนั้น ในอีกสองปีต่อมาเบาว์ริงก็ได้จัดพิมพ์หนังสือฉบับภาษาอังกฤษ ๒ เล่มขนาดใหญ่ เนื้อหาของหนังสือเป็นบันทึกและงานค้นคว้าของตนเกี่ยวกับสยามความหนาเกือบหนึ่งพันหน้า จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๐ จวบจนปัจจุบันเป็นเวลาเกือบ ๑๕๐ ปี ก็ยังไม่เคยมีการแปลงานชิ้นสำคัญอย่างครบถ้วนออกมาเป็นภาษาไทยเพื่อคนไทยจะได้รับรู้เกี่ยวกับอดีตของตนเลย

ในวาระเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยจึงได้ร่วมกับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แปลงานชิ้นนี้ให้มีความสมบูรณ์เพื่อจะช่วยให้เรามีความเข้าใจในประเทศสยามเมื่อเกือบสองศตวรรษที่ผ่านมาตั้งแต่เรื่องภูมิศาสตร์ ประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี การค้า ศาสนา ภาษาและวรรณคดี ความสัมพันธ์กับประเทศทางยุโรปและอเมริกา ฯลฯ รวมถึงพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีถึงเซอร์ จอห์น เบาว์ริง และที่ทรงคัดลอกและแปลศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นครั้งแรกด้วย หนังสือแปลเล่มนี้จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ ๑ จำหน่ายในราคาชุดละ ๑,๒๕๐ บาท

มูลนิธิปริยัติศึกษา ญสส ในพระสังฆราชูปถัมภ์

จัดพิมพ์หนังสือ “ครบ ๒๐๐ ปี พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร” จัดพิมพ์เผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี และเผยแพร่พระเกียรติคุณพระครูวิสุทธิธรรมญาณ ตำหนักจันทน์ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร เนื้อหาประกอบด้วยคำนำ พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชประวัติสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี พระราชกรณียกิจด้านต่างๆ พระนิรันตราย ด้านพุทธเจดีย์ การแผ่ขยายของคณะธรรมยุตไปสู่ภูมิภาคต่างๆ การปกครองคณะสงฆ์ในรัชกาลที่ ๔ พระราชโอรสธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและต้นราชสกุลเนื่องในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค ภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒,๕๔๗ เล่ม

มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยร่วมกับสมาคมดาราศาสตร์ไทย

จัดพิมพ์หนังสือ “ปักขคณนา ตำราคำนวนปฏิทินทางจันทรคติ” จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ใช้งบประมาณ ๒,๓๕๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสามแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ซีดีรอม จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณจากมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมาคมดาราศาสตร์ไทยร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จัดทำโครงการแปลและพิมพ์เผยแพร่ “จดหมายเหตุทางดาราศาสตร์จากประเทศอังกฤษ ที่เกี่ยวกับสรรพคราสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในการฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗” มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว “สรรพคราสหว่ากอ” จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ และพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว “สรรพคราสแหลมเจ้าลาย” จังหวัดเพชรบุรี วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๑๘ เพื่อเทิดพระเกียรติและเผยแพร่พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจทางด้านดาราศาสตร์ของ รัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ ใช้ในการอ้างอิง ศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ ขนาด ๘ ๑/๔ x ๑๑ ๑/๒ นิ้ว หน้า ๑๕๐ หน้า ปกและเนื้อในเป็นกระดาษอาร์ตด้านสีเทา พิมพ์จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม และซีดีรอม จำนวน ๕,๐๐๐ แผ่น ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๑,๐๔๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน) ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ ฉบับพิเศษประจำวัน ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ ตามแผนประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งพิมพ์จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจจำนวน ๕ หน้า พิมพ์สอ ๔ สี จำนวน ๘๐,๐๐๐ ฉบับ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๘๙๖,๐๐๐ บาท (แปดแสนเก้าหมื่นหกพันบาทถ้วน) และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง จำนวน ๘ หน้า พิมพ์สอ ๔ สี จำนวน ๕๐,๐๐๐ ฉบับ ใช้งบประมาณดำเนินการ ๖๔๐,๐๐๐ บาท (หกแสนสี่หมื่นบาทถ้วน) รวมงบประมาณดำเนินการ ๑,๕๓๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนสามหมื่นหกพันบาทถ้วน)

การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม

วัดมกุฏกษัตริยารามมีฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ท้องที่แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร ติดถนนกรุงเกษมซึ่งเลียบคลองผดุงกรุงเกษม สร้างขึ้นตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสร้างวัดโสมนัสวิหาร เพื่ออุทิศพระราชทานแด่สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระบรมราชเทวี ตามพระราชประสงค์ที่จะสร้างวัดส่วนพระองค์คู่กันกับวัดโสมนัสวิหาร

สิ่งสำคัญในพระอารามมีพระอุโบสถ พระวิหาร พระวิหารคด และพระเจดีย์

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอาราม ในพุทธศักราช ๒๔๓๓ ฟ้าผ่ายอดพระเจดีย์หักลงมา ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะใหม่ ติดสายล่อฟ้า และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ สร้างพระมหามงกุฎสำริด กว้าง ๕๐ เซนติเมตร สูง ๑ เมตร วัดจากจอนสูง ๑.๔๕ เมตร สำหรับประดิษฐานเหนือยอดพระเจดีย์ด้วยและได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้เรียกนามวัดว่า “วัดมกุฏกษัตริยาราม” ตามที่ได้รับพระราชทานในรัชกาลที่ ๔

วัดมกุฏกษัตริยารามได้ชื่อว่าเป็นวัดมีสีมา ๒ ชั้น ซึ่งเป็นลักษณะที่แปลกและมีเพียง ๒ วัดเท่านั้นในเขตกรุงรัตนโกสินทร์ คือวัดมกุฏกษัตริยาราม และวัดโสมนัสวิหาร สีมาชั้นแรกเรียกว่า “มหาสีมา” มีซุ้มสีมาซึ่งตั้งอยู่ที่มุมกำแพงรอบวัดเป็นเครื่องหมายกำหนดเขต ภายในเขตมหาสีมามีซุ้มบอกเขตมหาสีมาด้านในอยู่ที่กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ และยังมีสีมารอบพระอุโบสถอีกเรียกว่า “ชั้นทสีมา” วัดที่มีสีมา ๒ ชั้นนี้ พระสงฆ์สามารถประชุมทำสังฆกรรมได้ทั้งที่พระอุโบสถและพระวิหาร แต่ถ้าทำในพระวิหารจะต้องให้พระสงฆ์ทุกองค์ในวัดมาร่วมในพิธีทุกองค์ มิฉะนั้นถือว่าพิธีนั้นเป็นโมฆะ ปัจจุบันเพื่อให้สะดวกในการดูแลให้ถูกต้องตามพระวินัยกำหนด ทางวัดจึงทำสังฆกรรมที่พระวิหารเพียงรับภิกษุอย่างเดียวนอกนั้นกระทำในพระอุโบสถ

ปัจจุบันวัดมกุฏกษัตริยารามได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ดังนั้นวัดมกุฏกษัตริยารามจึงมีโครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามครั้งใหญ่เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีของพสกนิกรชาวไทยและความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อีกทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาพระอารามแห่งนี้ ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง สวยงาม และเป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยารามในครั้งนี้ อนุรักษ์ตามรูปแบบแผนผังและลักษณะของแต่ดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดเท่าที่มีข้อมูลและหลักฐานยืนยัน ทั้งทางด้านรูปแบบศิลปสถาปัตยกรรม และทางด้านคุณค่าความเป็นศาสนสถาน ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติวัดมกุฏกษัตริยารามจึงมีคำสั่งที่ ๗๐/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม มีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นพระประธานอุปถัมภ์ สมเด็จพระพุฒาจารย์วชิรวงศ์ เป็นประธานกรรมการ หม่อมเจ้าหญิงกรรณิกา จิตรพงศ์ และท่านผู้หญิงตฤณ โกศลวิตร เป็นที่ปรึกษา กิตติศักดิ์ ฝ่ายชมราวาส พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เป็นประธานกรรมการ นายเอนก สิทธิประศาสน์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยารามเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสวันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นที่ปรึกษาโครงการฯ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ^๑

^๑ คัดจากเอกสารต้นฉบับ

๒๔๐

ที่ รล ๐๐๐๘/๔๔๖๖

สำนักราชเลขาธิการ

สวนจิตรดา กทม.๑๐๓๐๓

๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ทรงรับเป็นประธานที่ปรึกษาการศึกษาติดตามการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัด
มกุฏกษัตริยาราม

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม

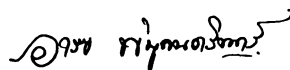
อ้างถึง ๑. ลิขิตลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖

๒. หนังสือที่ รล ๐๐๐๘/๓๑๑๔ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๖

ตามที่มีลิขิตให้นำความบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรง
รับเป็นองค์ประธานคณะกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม ซึ่งความทราบฝ่าละอองธุลี-
พระบาทแล้ว ไม่อาจทรงรับเป็นประธานคณะกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์ดังกล่าว เนื่องจากทรงมี
พระราชกิจที่จะต้องทรงปฏิบัติอีกมาก ความแจ้งอยู่แล้ว

บัดนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นประธานที่ปรึกษา
การศึกษาติดตามการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดมกุฏกษัตริยาราม
จึงขอนมัสการมาเพื่อทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(คุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์)

ผู้อำนวยการ

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๔๐

โทรสาร. ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๓๙

เพื่อให้การบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม คณะกรรมการดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ดังนี้

คณะกรรมการดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม มี ดร.สุรฉัตร สัมพันธ์รักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ติลก บุญเรืองรอด นายสมิทธ ศิริภักดิ์ เป็นที่ปรึกษา นายเอนก สิทธิประศาสน์ เป็นประธานกรรมการ นายอนุชา เสมารัตน์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายออกแบบและก่อสร้าง มีนาวาอากาศเอก อาวุธ เงินชูกลิ่น เป็นประธานกรรมการ นายอดุลย์ บุญลือ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีนายดุขฎิ สิ้นเจิมสิริ เป็นประธานกรรมการ นายวีระ เรื่องสมบัติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี มีศาสตราจารย์หิรัญ รติศรี เป็นประธานกรรมการ นางสาวผ่องศรี สันติพันธุ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

นอกจากนั้น คณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยาราม (ฝ่ายฆราวาส) ได้แต่งตั้งคณะทำงานประจำสำนักงานระหว่างการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมกุฏกษัตริยารามช่วยกำกับดูแลและประสานงานในระหว่างการบูรณปฏิสังขรณ์ให้แล้วเสร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

งบประมาณที่ใช้ในการบูรณปฏิสังขรณ์ประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท ได้รับจากผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันบริจาคและการจัดสร้างวัตถุมงคลเพื่อหาทุนในการบูรณปฏิสังขรณ์และเป็นที่ระลึกสำหรับผู้จงรักภักดีต้องการไว้สักการบูชาอันมีรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

โครงการบูรณปฏิสังขรณ์อาคารต่างๆ ในวัดมกุฏกษัตริยารามนั้น ประกอบด้วย พระอุโบสถ พระเจดีย์ พระระเบียง พระวิหาร การปรับปรุงภูมิทัศน์

การบูรณะพระอุโบสถ

การบูรณะพระเจดีย์

ภายในเขตพุทธาวาส งานระบบสุขาภิบาลในเขตพุทธาวาส การบูรณปฏิสังขรณ์หมู่กุฏิโบราณสถาน การก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุซึ่งย้ายมาจากบริเวณพระอุโบสถ โดยดำเนินการประกวดราคาว่าจ้างบริษัทเหมาก่อสร้างดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์ตามรายการ ประกอบแบบจนแล้วเสร็จแต่ละอาคาร เริ่มดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์ตั้งแต่เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยมีคณะกรรมการฝ่ายออกแบบและก่อสร้างควบคุมดูแลให้ใกล้เคียงสภาพเดิมมากที่สุด

การบูรณะพระที่นั่งทรงธรรม วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม

รัฐบาลได้พิจารณาเห็นสมควรให้มีการบูรณะพระที่นั่งทรงธรรม วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม ซึ่งเป็นสถานที่ที่สำคัญที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ปัจจุบันอยู่ในสภาพทรุดโทรมแต่มีคุณค่าต่อการอนุรักษ์ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

พระที่นั่งทรงธรรมเป็นอาคารตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของพระวิหารหลวง ทั้งสองข้างของพระที่นั่งขนาบด้วยกุฏิสงฆ์ซึ่งเป็นอาคารตึกสร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระที่นั่งทรงธรรมเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยผสมตะวันตก ประกอบด้วย

หลังคาทรงไทย มุงด้วยกระเบื้องดินเผาทรงมน เครื่องบนหลังคาเป็นไม้ เครื่องล้อยองไม้ประดับกระจก หน้าบันเป็นไม้แกะสลักลายปิดทอง ฝ้าโชนและฝ้าปีกนกเป็นไม้พื้นทาสีแดงฉลุลายปิดทอง คันทวยเป็นไม้แกะสลักลายปิดทอง

ส่วนตัวอาคารและระเบียงภายนอกเป็นแบบตะวันตก คือ

ผนังอาคารก่ออิฐถือปูนทาสี ความหนาของผนังประมาณ ๔๐ เซนติเมตร แนวเสาผนังกรอบประตู หน้าต่าง ปลายผนังทั้งด้านในและด้านนอกของผนังอาคารเป็นบัวปูนปั้น เหนือช่องแสงของประตูและหน้าต่างด้านในเป็นภาพจิตรกรรมเขียนสี

ฝ้าเพดานภายในอาคารเป็นฝ้าไม้ทาสี ประดับไม้แกะสลักลายรูปช้างมีมงกุฎอยู่ตรงกลางภายในกรอบวงกลม กลางฝ้าเพดานล้อมรอบด้วยไม้แกะสลักลายแถบรีบบิ้นโดยรอบฝ้าเพดานตามแนวผนัง ที่มุมรีบบิ้นตามมุมห้องทั้งสี่มุมมีลายคล้ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นรูปช้างในวงกลมเหนือวงกลมเป็นมงกุฎ

ประตูทางเข้าออกอาคารมีเฉพาะด้านหน้าเป็นประตูบานเปิดไม้เพี้ยมคู่เหนือประตูมีช่องแสงเป็นไม้ฉลุลายโปร่งทาสี ด้านในช่องแสงกระจกสี

หน้าต่างอาคารมีทั้งหมด ๖ บาน ตัวบานเป็นบานเปิดเพี้ยมคู่ ช่องเปิดถึงระดับพื้นอาคาร ติดลูกกรงเหล็กโปร่งทาสีสำหรับกันตก

ประตูหน้าต่างทั้งหมดติดบานมุ้งลวดกันแมลงเป็นบานเพี้ยมเปิดเข้าด้านใน

พื้นภายในอาคารเป็นไม้ยกระดับสูงจากพื้นภายนอก ๑.๐๘ เมตร ได้ถูกล้าง พื้นกระเบื้อง
ด้านหน้าเป็นพื้นคอนกรีตปูกระเบื้องซีเมนต์ กว้าง ๑.๔๐ เมตร พื้นกระเบื้องสูงจากพื้นภายนอก
๐.๐๔ เมตร ภายในอาคารมีบุษบกยอดเกี้ยว

บันไดกระเบื้องอยู่ตรงด้านข้างทั้งสองด้าน เป็นปูนปูพื้นบันไดด้วยหินอ่อน มี ๓ ชั้น กว้าง
เท่าความกว้างของพื้นกระเบื้อง

บันไดทางขึ้นอาคารมี ๒ จุด ตรงกับประตูทางเข้า เป็นปูนปูด้วยหินอ่อนมี ๕ ชั้น มีเสา
กลมด้านหน้าอาคารอยู่ระหว่างบันได ๓ เสา ตั้งอยู่ในฐานปูนที่สูงระดับเดียวกับบันไดชั้นบน เป็นเสา
กลมก่ออิฐฉาบปูนทาสี มีลายปูนปั้นที่หัวเสา ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเสาประมาณ ๔๒ เซนติเมตร

สภาพปัจจุบัน

หลังคาชำรุด แตกร้าวเป็นบางส่วน ช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์เป็นเครื่องไม้ประดับกระจก
สีทอง เนื้อไม้ผุ ชำรุด กระจกประดับเสื่อมสภาพหลุดหายเกือบทั้งหมด หน้าบันเป็นไม้แกะสลัก
ลาย เนื้อไม้ผุชำรุด และแตกร้าว ฝ้าเพดานภายใน รอยต่อของไม้เป็นร่องห่าง เนื้อไม้ผุชำรุด
บางส่วน สีฟ้าซีดและลอกฝ้าชายคาและฝ้าไชราภายนอก เนื้อไม้ผุชำรุดทั่วไป สีและลายฉลุปิด
ทองซีดหมอง หลุด มีความเสียหายมาก ผนังอาคารภายใน ปูนปั้นและปูนฉาบผนังผุชำรุด
บางส่วน สีซีด จิตรกรรมฝาผนังตอนบนทั้งสี่ด้านชำรุดโดยทั่วไป ผนังและเสาภายนอก สีหลุด
ล่อน ปูนฉาบผนังผุชำรุดหลุดหาย โดยเฉพาะเสากลมด้านหน้าอาคารชำรุดจนถึงชั้นอิฐแต่ได้มี
การซ่อมแซมด้วยการฉาบปูนผนังและปูนปั้นไว้ ประตู หน้าต่าง ที่ไม้ตัวบานเปิดสีหลุดล่อน
เนื้อไม้ผุชำรุดบางส่วน ไม้วงกบทั้งประตูและหน้าต่างผุชำรุดจนถึงเนื้อไม้ โครงไม้พื้นผุมีความ
เสียหายมาก พื้นกระเบื้องภายนอก กระเบื้องซีเมนต์ที่ปูผิวพื้น ชำรุด แตกร้าว เป็นบางส่วน

การบูรณะซ่อมแซม

หลังคา ไม้โครงหลังคาทั่วไปชำรุดประมาณ
๓๐ เปอร์เซ็นต์ เปลี่ยนไม้โครงหลังคาใหม่ด้วยไม้เนื้อแข็ง
ไม้ระแนงหลังคา เชิงชายเปลี่ยนใหม่ทั้งหมดด้วยไม้
เนื้อแข็งมีขนาดและลักษณะเท่าของเดิมแล้วทาสีน้ำยา
รักษาเนื้อไม้ชนิดมีสี ๒ ครั้ง โดยทาทุกๆ ด้านของ
ตัวไม้จากนั้นปูไม้อัดกันน้ำหนา ๗ มิลลิเมตร บน
หลังแปของพื้นที่หลังคาทั้งหมดและเสริมโครงคร่าวไม้
เนื้อแข็ง ขนาด ๑ ๑/๒ x ๓ นิ้ว ระยะห่างไม่เกิน
๐.๖๐ เมตร ทุกๆ ช่อง ระหว่างแปไม้เพื่อรับไม้อัด
ปูแผ่นยางกันซึมหนา ๓ มิลลิเมตร กับบนไม้อัดและ
บนหลังกลอนไม้ตลอดผืนหลังคา โดยกดทับแผ่นยาง

พระที่นั่งทรงธรรม

เป็นรอยกลอน รอยต่อของแผ่นยางกันซึมให้
เชื่อมซ้อนทับเฉพาะบนหลังกลอนเท่านั้น
ปลายขอบแผ่นยางกันซึมแนวหลบข้างและ
แนวสันหลังคาพับขอบตั้งขึ้นเพื่อกันน้ำไหล
ย้อน เสร็จแล้วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาหางมน
ชนิดเคลือบใหม่หมดโดยมีลักษณะชนิดและ
ขนาดเหมือนของเดิม ปูนทับสันหลังคา และ
ปูนหลบข้างกระเบื้อง หล่อใหม่ด้วยปูนทราย
ผสมน้ำยากันซึม เสริมตะแกรงเหล็กยึดภายใน
กันปูนแตกแล้วทาทับด้วยสีพลาสติกไม้โครง
หลังคาส่วนที่มองเห็นจากภายนอกทาทับด้วย
สีรองพื้น ๑ ครั้ง แล้วทาสีน้ำมันสีแดงทับจน
สีเรียบ

หน้าบัน เปลี่ยนโครงไม้ที่ผุ ชำรุด
ด้วยไม้เนื้อแข็งใหม่ ลวดลายแกะสลักรักษา
สภาพเดิม ซ่อมเปลี่ยนเฉพาะส่วนที่ชำรุดด้วย
ไม้สักและปิดทองใหม่ทั้งหมด

ข้อฟ้า ใบระกา หางหงส์ เปลี่ยนเครื่องไม้ใหม่ด้วยไม้สักประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์
ประดับกระจกสีทองใหม่หมดโดยใช้กระจกนำเข้าจากต่างประเทศ

ฝ้าเพดานภายในอาคาร เปลี่ยนไม้ฝ้าใหม่ประมาณ ๒๐ เพอร์เซ็นต์ ซ่อมอุดส่วนที่เป็น
ร่องห่างด้วยลิ้มไม้ขัดผิวจนเรียบ ขุดลอกสีเดิมออกด้วยน้ำยาลอกสีและกระดาษทราย เสร็จแล้ว
ทาสีรองพื้น ๑ ครั้ง ทาทับด้วยสีน้ำมันเหมือนเดิมจนเรียบ ไม้แกะสลักลายประดับฝ้าซ่อม
และทาสีใหม่ทั้งหมด

ฝ้าไซรา ฝ้าปีกนก ฝ้าระเบียง ซ่อมวิธีเดียวกันกับฝ้าเพดาน ภายในทาสีและซ่อม
ลายฉลุใหม่ทั้งหมด

ผนังภายในอาคาร ผนัง และเสากลางนอกอาคาร ฉาบปูนผนังใหม่ประมาณ ๕๐ เพอร์เซ็นต์
ลวดบัวปูนปั้น ผนังและเสาทั้งหมดปั้นซ่อมใหม่ตามแบบของเดิม ทาสีใหม่เหมือนของเดิม
ส่วนจิตรกรรมฝาผนังภายในอาคารทำบูรณะโดยกลุ่มอนุรักษ์จิตรกรรม

ประตู หน้าต่าง ซ่อมส่วนที่ผุชำรุด เสริมสภาพโดยปะ อุดโป้ว ตัดต่อ บางส่วน
เปลี่ยนไม้ใหม่ด้วยไม้เนื้อแข็ง (ไม้ตะเคียนทอง) การต่อยึดไม้ด้วยการยึดเข้าเดือยแทนการ
ดอกตะปู แล้วขัดผิวให้เรียบทาสีรองพื้นกันยางไม้ ๑ ครั้ง เสร็จแล้วทาสีน้ำมันเหมือนสีของเดิม
จนสีเรียบ ช่องแสง เปลี่ยนแผ่นกระจกเฉพาะแผ่นที่แตกร้าว หลุดหาย ด้วยขนาดชนิดเหมือน

ภายในพระที่นั่งทรงธรรม

ของเดิม ส่วนที่เป็นโลหะประกอบบานประตู หน้าต่าง เช่น กลอน บานพับ มือจับ ลูกบิดกุญแจ ขุดลอกสีเดิมออกหมดทำความสะอาด ทาน้ำมันกันสนิมและหยอดน้ำมันหล่อลื่น เปลี่ยนส่วนที่ชำรุดและติดตั้งใหม่

พื้นภายในอาคาร พื้นไม้เปลี่ยนใหม่ประมาณ ๒๐ เพอร์เซ็นต์ส่วนที่ยังอยู่ในสภาพที่ดี แต่ชำรุดซ่อมด้วยวิธีแปะ อุด และตัดต่อ เมื่อซ่อมเสร็จแล้ว ส่วนที่เป็นร่องห่างของไม้อุดด้วยลิ่มไม้ ขัดผิวเรียบเคลือบผิวด้วยโพลียูเรเทนชนิดด้าน โคร่งพื้นไม้ ตงคาน เคร่าไม้ เปลี่ยนใหม่หมดด้วย ไม้เนื้อแข็ง ทาน้ำยารักษาเนื้อไม้

บันไดและพื้นภายนอกอาคาร

พื้นผิวหินอ่อนขัดเคลือบด้วยน้ำยาเคลือบผิวหินอ่อน

พื้นกระเบื้องและบันได สกัตรีแผ่นหินอ่อนนอกทั้งหมด เทปูนปรับระดับและอุดซ่อมรอยแตกร้าวด้วยปูนซีเมนต์สำหรับซ่อมคอนกรีต ปูพื้นผิวลูกตั้งและลูกนอนบันไดด้วยแผ่นหินอ่อน ขนาด ๑" x ๑" x ๒.๕" พร้อมจุ่มกบันไดกันลื่น

การติดตั้งระบบไฟน้ำและแสงสว่าง ทำการรื้อถอนดวงโคมและระบบสายไฟเดิมของ อาคารออกทั้งหมดก่อนมีการดำเนินการบูรณะผนังอาคาร แล้วติดตั้งดวงโคมใหม่ตามตำแหน่งใน จุดที่กำหนด เดินสายไฟระบบฝังท่อ EMT ซ่อนในผนังและหลังฝ้าเพดาน โดยงานไฟฟ้าทั้งหมด จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการไฟฟ้านครหลวง

การติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัย ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงชนิดน้ำยาเคมี จำนวน ๒ ชุด ภายในอาคารและติดตั้งระบบป้องกันฟ้าผ่าพร้อมอุปกรณ์ ๒ จุด บนหลังคาในจุดที่กำหนด

การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี จัดทำโครงการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ และ ลานรัชกาลที่ ๔ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกันหลายหน่วยงาน ประกอบด้วยสำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวง วัฒนธรรม สำนักงบประมาณ และกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ได้มอบหมาย ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ เป็นผู้เสนอโครงการก่อสร้าง

ในการเลือกสถานที่ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ประชุมและพิจารณาร่วมกันหลายครั้ง ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับหลักการในการพิจารณา สถานที่ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔ ดังนี้

๑. เป็นสถานที่เปิดโล่งสาธารณะสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา
๒. มีพื้นที่กว้างขวางพอเพียงสำหรับพระราชพิธีและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติที่เกี่ยวข้อง
๓. มีความหมายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับรัชกาลที่ ๔
๔. มีผลกระทบต่อโบราณสถานน้อยที่สุด

พร้อมกันนี้ได้มอบให้กรมศิลปากรเป็นผู้พิจารณาเปรียบเทียบแผนผังบริเวณที่ตั้งที่มีความเหมาะสมที่สุด
กรมศิลปากรโดยคณะกรรมการพิจารณาก่อสร้างอนุสาวรีย์แห่งชาติ มีมติเห็นชอบสถานที่
ก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔ ดังนี้

๑. บริเวณสนามไชย นอกกำแพงพระราชวังสราญรมย์ ด้านทิศตะวันตกหันพระพักตร์เข้า
พระบรมมหาราชวัง แทนที่อนุสาวรีย์สมเด็จพระยาเทวะวงศ์ยุโรปการ

๒. บริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์ หันหน้าเข้าพระบรมมหาราชวัง เหตุผลที่กรมศิลปากร
เห็นชอบสถานที่ตั้งทั้ง ๒ แห่ง มีความเหมาะสมเพราะมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ทั้งด้านประวัติศาสตร์
และกายภาพ รักษาเอกลักษณ์บรรยากาศ ทศนียภาพโดยรวมของบริเวณโดยรอบของเกาะรัตนโกสินทร์
และสามารถรองรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของพระราชานุสาวรีย์ฯ ได้โดยสมบูรณ์

คณะผู้รับผิดชอบและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาร่วมกันได้ข้อสรุปบริเวณที่ตั้ง
พระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔ ที่เหมาะสมที่สุดคือบริเวณสถานที่ด้านพระราชวังสราญรมย์
บริเวณสนามไชย โดยพระบรมราชานุสาวรีย์อยู่ด้านทิศตะวันตก จุดประดิษฐานบริเวณด้านหน้า
พระอนุสาวรีย์สมเด็จพระยาเทวะวงศ์ยุโรปการ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศจะย้ายพระอนุสาวรีย์
สมเด็จพระยาเทวะวงศ์ยุโรปการ ไปประดิษฐานในบริเวณกระทรวงการต่างประเทศแห่งใหม่
และดัดแปลงรั้วด้านหน้าพระราชวังสราญรมย์ตามความเหมาะสม โดยปรับเป็นรั้วโปร่งตามรูปแบบ
ดั้งเดิมสมัยรัชกาลที่ ๕

ข้อดีของตำแหน่งที่ตั้งพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๔ ด้านหน้าพระราชวังสราญรมย์
บริเวณสนามไชย คือ

๑. อนุรักษ์อาคารพระราชวังสราญรมย์และสิ่งก่อสร้างประวัติศาสตร์ได้สมบูรณ์เช่นสมัย
รัชกาลที่ ๕
๒. พระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๔ มีฉากหลังเป็นพระราชวังที่รัชกาลที่ ๔ โปรดให้
สร้างขึ้น
๓. รูปแบบการจัดภูมิทัศน์สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมและมีรูปแบบอ้างอิงจากหลักฐาน
ประวัติศาสตร์
๔. รักษาแนวถนนสราญรมย์ อันเป็นถนนประวัติศาสตร์ไว้ได้สมบูรณ์โดยไม่ทำลายรูปแบบ
ผังเมืองเดิม
๕. แกนพระบรมราชานุสาวรีย์ตรงกับพระพุทธรูปของรัชกาลที่ ๔ ในพระบรมมหาราชวัง

[illegible]

๖. สามารถรื้อฟื้นแนวรั้วและประตูของพระราชอุทยานสราญรมย์ที่ถูกทำลายไป ข้อเสียคือ ต้องดัดแปลงรั้วด้านหน้าพระราชวังสราญรมย์เป็นบางส่วน และปรับเป็นรั้วโปร่งตามรูปแบบดั้งเดิมตามสมัยรัชกาลที่ ๕

โครงการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และลานรัชกาลที่ ๔ ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๓๘.๙ ล้านบาท ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการปรับปรุงสภาพความเรียบร้อยพื้นที่พระราชวังสราญรมย์เพื่อจัดเตรียมพระราชพิธีวางศิลาฤกษ์

การสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์พระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ร.๔

วัดราชาธิวาสจัดโครงการสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์พระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี ร.๔ ขึ้น ภายในวัดราชาธิวาส เนื่องจากวัดราชาธิวาสเป็นวัดเก่าแก่ พระมหากษัตริย์ทรงอุปถัมภ์ มีวัตถุโบราณที่สำคัญและควรแก่การเก็บรักษา อนุรักษ์ไว้ให้เป็นมรดกของพระศาสนา วัตถุเหล่านั้นถูกเก็บรักษาไว้ในอาคารต่างๆ กระจัดกระจายกันอยู่ ไม่เหมาะแก่การเข้าชม ทั้งอาจจะเป็นอันตรายหรือสูญหายได้ง่าย บุคคลผู้ดูแลรับผิดชอบก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย คณะกรรมการวัดราชาธิวาส จึงได้พิจารณาเห็นสมควรให้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมศาสนวัตถุและวัตถุโบราณที่สำคัญของชาติ ของพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในวัดให้เกิดความเหมาะสม ปลอดภัย ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าชมได้

อาคารระหว่างการก่อสร้าง

ลักษณะอาคาร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาทรงไทยประยุกต์แบบหลังคาพระอุโบสถวัดราชาธิวาส ขนาดกว้าง ๙ เมตร ยาว ๔๕ เมตร สูงจากระดับพื้นดินถึงหลังคา ๒๒ เมตร หน้าบันเป็นปูนปั้น มีมุขด้านหน้าสองมุข มุขด้านขวาประดิษฐานพระบรมรูปโลหะประทับยืน รัชกาลที่ ๔ มุขด้านซ้ายประดิษฐานพระบรมรูปโลหะประทับยืน รัชกาลที่ ๕ ตัวอาคารแบ่งเป็น ๓ ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ จัดเป็นพิพิธภัณฑ์วัดสุทธจินดา ระยะเวลาดำเนินการประมาณ ๑๕ เดือน (๔๕๐ วัน) โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เป็นต้นไป ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบห้าล้านบาทถ้วน) แยกเป็นงบประมาณของวัดราชาธิวาส จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาทถ้วน) และเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ยี่สิบล้านบาทถ้วน)

อนึ่ง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์อาคารพิพิธภัณฑ์มหาราชานุสรณ์ครบ ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วัดราชาธิวาส เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ทรงวางศิลาฤกษ์

การสร้างเมรุปลอดมลพิษ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดทำโครงการก่อสร้างปรับปรุงเมรุปลอดมลพิษให้แก่วัดในจังหวัดต่างๆ เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ ๒๐๐ ปี วันพระบรมราชสมภพ เพื่อรักษาคุณภาพและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่วัด เป็นการพัฒนาวัดทางกายภาพสำหรับรองรับความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ในชุมชน โดยการคัดเลือกวัดที่ตั้งอยู่ในชุมชนแออัด มีงบประมาณพร้อมที่จะสมทบร่วมกับการสนับสนุนงบประมาณของสำนักงานฯ เป็นวัดที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นเขตที่ไม่มีวัดที่มีเมรุปลอดมลพิษอยู่ภายในรัศมี ๓ กิโลเมตร เป็นศูนย์กลางและมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในด้านต่างๆ และได้รับพิจารณาคัดเลือกเห็นชอบจากจังหวัดแล้วจำนวน ๑๐ แห่ง ใช้งบประมาณ ๑๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบแปดล้านบาทถ้วน)

โครงการนี้สำนักงานพระพุทธศาสนาได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงเมรุปลอดมลพิษเพื่อเป็นตัวอย่างแก่วัดในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๑-๒๕๔๖ (ยกเว้นปี ๒๕๔๕) ทั้งหมดรวม ๓๓ แห่ง

การสร้างสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดตั้งสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นห้องปฏิบัติการกลางด้านดาราศาสตร์ของประเทศ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ และบทบาทขององค์กรด้านการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ (Science Communication) ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเฉลิมฉลองสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย สถาบันนี้ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถาบันปฏิบัติการกลางทางด้านการวิจัย การจัดการเรียนการสอนและการบริหารวิชาการแก่ชุมชนทางด้านดาราศาสตร์ของชาติ เป็นศูนย์ดาราศาสตร์ที่สามารถสร้างเครือข่ายทางวิชาการและวิจัยระดับนานาชาติกับสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เป็นศูนย์อบรมทางวิชาการในระดับประเทศและนานาชาติ รวมถึงการประชุมและสัมมนาทางด้านดาราศาสตร์สร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงกับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึงปี ๒๕๕๐ ใช้งบประมาณ ๓๑๒ ล้านบาท (สามร้อยสิบสองล้านบาทถ้วน)

การสร้างศูนย์วิจัยโฟโตนิกส์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดตั้งศูนย์วิจัยโฟโตนิกส์ (Photonics Interdisciplinary Research Centre - PIRC) ณ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อร่วมสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย ในการนำวิทยาศาสตร์มาพัฒนาประเทศชาติและร่วมเฉลิมฉลองในวาระครบ ๒๐๐ ปี วันพระบรมราชสมภพ เป็นศูนย์กลางงานวิจัยบูรณาการอย่างครบวงจร ผสมผสานงานวิจัยด้านแสง วัสดุศาสตร์ วิศวกรรมไฟฟ้า เป็นศูนย์กลางผลิตบัณฑิตในสาขาโฟโตนิกส์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและงานวิจัยพัฒนาของประเทศ เป็นเครือข่ายการฝึกอบรมเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการด้านโฟโตนิกส์ ให้บริการแก่หน่วยงานอุตสาหกรรมทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องการให้บุคลากรมีความรู้พื้นฐาน นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการพัฒนาการผลิตและความสามารถแก้ปัญหาในทางปฏิบัติได้ เป็นศูนย์เชื่อมโยงงานวิจัยโฟโตนิกส์ในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ศูนย์โฟโตนิกส์มีลักษณะเด่น คือ

๑. สร้างเครือข่ายงานวิจัยโฟโตนิกส์ที่ครบวงจร โดยแยกเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ห้องปฏิบัติการออกแบบและทดสอบโดยใช้แบบจำลอง (Photonics Design and Simulation Laboratory) ประกอบด้วยงานพัฒนาโปรแกรมและทูลบ็อกซ์ การใช้โปรแกรมที่มีอยู่แล้วเพื่อสร้างแบบจำลองเฉพาะเพื่อความเหมาะสมสำหรับงานวิจัยแต่ละงาน

๑.๒ ห้องปฏิบัติการสังเคราะห์และผลิตวัสดุทดสอบ (Device Fabrication Laboratory) ประกอบด้วยงานสังเคราะห์วัสดุและการประกอบเป็นชิ้นอุปกรณ์ทดสอบ

๑.๓ ห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุทดสอบ (Device Measurement and Evaluation) มีความร่วมมือทางวิชาการจากศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) ในส่วนของการทดสอบสมบัติทางกายภาพ โดยการถ่ายภาพจากเครื่อง SEM และ TEM และจาก Clarendon Laboratory, Oxford University ในส่วนของการวัดลักษณะทางไฟฟ้า โดยใช้สนามแม่เหล็ก และการวัดที่อุณหภูมิต่ำ

๑.๔ ห้องปฏิบัติการพัฒนาอุปกรณ์เพื่อความเหมาะสมกับอุตสาหกรรม มีความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมโดยเชื่อมโยงผ่าน NECTEC

๒. สร้างหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการที่มีรูปแบบเฉพาะตัว มีแนวทางเชิงบูรณาการโดยความร่วมมือจากศูนย์เครื่องมือและห้องปฏิบัติการต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน และทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓. สามารถนำความรู้และผลงานวิจัยมาสาธิต พัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเพื่อดึงดูดความสนใจในงานวิจัยฟิสิกส์ให้มากยิ่งขึ้น

ระยะเวลาดำเนินการจัดตั้งครอบคลุมระยะเวลาสามปี คือ

ปีที่ ๑ ร่างหลักสูตร สำรวจความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เตรียมความพร้อมของ ห้องปฏิบัติการ สร้างเครือข่ายงานวิจัย มีงานวิจัยโดยใช้อุปกรณ์จากภายนอกศูนย์

ปีที่ ๒ ทดสอบอุปกรณ์ เตรียมความพร้อมบุคลากร มีงานวิจัยโดยใช้อุปกรณ์จากภายนอก ศูนย์ฯ เป็นส่วนใหญ่ หาทุนปริญญาโทให้แก่นักศึกษา

ปีที่ ๓ เปิดหลักสูตรปริญญาโท มีงานวิจัยโดยใช้อุปกรณ์จากภายนอกศูนย์ฯ เป็นส่วนน้อย มีการวิจัยจากอุปกรณ์เครื่องมือในศูนย์ฯ มากขึ้น ประชาสัมพันธ์หลักสูตรปริญญาตรี และรับสมัคร นักศึกษา

ปีที่ ๔ เปิดหลักสูตรปริญญาตรี

ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๑๖,๑๑๔,๔๘๐ บาท (สิบหกล้านหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสี่พันสี่ร้อยแปด สิบบาทถ้วน)

ภาคผนวก

รายนามคณะอนุกรรมการและคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ
ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี

๒๕๔

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ที่ ๑/๒๕๔๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นโครงการเฉลิมฉลองของรัฐบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปีฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี (นายสุวิทย์ คุณกิตติ)	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ ๑
๑.๓	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ ๒
๑.๔	ราชเลขาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๕	เลขาธิการพระราชวัง	อนุกรรมการ
๑.๖	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๑.๗	ปลัดกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๑.๘	ปลัดกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
๑.๙	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	อนุกรรมการ

๑.๑๑	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๑๗	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๘	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑.๑๙	ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๒๐	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๑.๒๑	อธิบดีกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
๑.๒๒	อธิบดีกรมการศาสนา	อนุกรรมการ
๑.๒๓	อธิบดีกรมศิลปากร	อนุกรรมการ
๑.๒๔	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒๕	ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๒๖	อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	อนุกรรมการ
๑.๒๗	อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ	อนุกรรมการ
๑.๒๘	อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ธนบุรี	อนุกรรมการ
๑.๒๙	นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๐	นายกสมาคมดาราศาสตร์ไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๑	ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	อนุกรรมการ
๑.๓๒	นายสิปปนนท์ เกตุทัต	อนุกรรมการ
๑.๓๓	นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๑.๓๔	นาวาอากาศเอก อาวุธ เงินชูกลิ่น	อนุกรรมการ
๑.๓๕	นายมานิตย์ ศิริวรรณ	อนุกรรมการ
๑.๓๖	นายเอนก นาวิกมูล	อนุกรรมการ
๑.๓๗	นายวีระ โรจน์พจนรัตน์	อนุกรรมการ
๑.๓๘	นายภูธร ภูมะธน	อนุกรรมการ
๑.๓๙	นายอารี สวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑.๔๐	อนุกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ

- ๑.๔๑ รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามที่ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมอบหมาย อนุกรรมการและเลขานุการ
- ๑.๔๒ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ๑.๔๓ ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ๑.๔๔ ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำโครงการและกิจกรรม การจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
- ๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น
- ๒.๓ พิจารณากลับกรองโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ
- ๒.๔ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ
- ๒.๕ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะๆ
- ๒.๖ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
- ๒.๗ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ที่ ๒ / ๒๕๔๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นโครงการเฉลิมฉลองของรัฐบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปีฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำ หนังสือที่ระลึก โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ราชเลขาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๔	เลขาธิการพระราชวัง	อนุกรรมการ
๑.๕	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมการศาสนา	อนุกรรมการ
๑.๗	อธิบดีกรมศิลปากร	อนุกรรมการ
๑.๘	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	อนุกรรมการ

๑.๑๐	เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ตามที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	ผู้แทนสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	อนุกรรมการ
๑.๑๕	พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฑย์ เกษมศรี	อนุกรรมการ
๑.๑๖	นายเกรียงไกร วิศวามิตร	อนุกรรมการ
๑.๑๗	นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๑.๑๘	นางสาวบุหรง ศรีกนก	อนุกรรมการ
๑.๑๙	นายสมบัติ พลายน้อย	อนุกรรมการ
๑.๒๐	นางสายไหม จบกมลศึก	อนุกรรมการ
๑.๒๑	นายอร่าม สวัสดิวิชัย	อนุกรรมการ
๑.๒๒	นายเอนก นาวิกมูล	อนุกรรมการ
๑.๒๓	นายบัณฑิตูร ลำซำ	อนุกรรมการ
๑.๒๔	นายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	อนุกรรมการ
๑.๒๕	นายกสมาคมดาราศาสตร์ไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๖	รองอธิบดีกรมศิลปากร ตามที่อธิบดีกรมศิลปากรมอบหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๗	ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและ ประวัติศาสตร์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๘	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๙	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

๒.๒ พิจารณากลับกรองหนังสือที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดพิมพ์ขึ้น เพื่อร่วมงานสมโภช ๒๐๐ ปีฯ รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ

๒.๓ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ

๒๕๕

- ๒.๔ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะๆ
- ๒.๕ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
- ๒.๖ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี

แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

๒๖๐

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ที่ ๓ / ๒๕๔๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นโครงการเฉลิมฉลองของรัฐบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายสร้างสิ่งอนุสรณ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี
(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ราชเลขาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๔	เลขาธิการพระราชวัง	อนุกรรมการ
๑.๕	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อนุกรรมการ
๑.๖	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	อนุกรรมการ
๑.๗	อธิบดีกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
๑.๘	อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข	อนุกรรมการ

๑.๙	อธิบดีกรมศิลปากร	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ปลัดกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้อำนวยการสำนักโบราณคดี	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	พลตรี หม่อมราชวงศ์ ศุภวัฒน์ เกษมศรี	อนุกรรมการ
๑.๑๔	หม่อมราชวงศ์สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑.๑๕	นาวาอากาศเอก อาวุธ เงินชูกลิ่น	อนุกรรมการ
๑.๑๖	นายประพัฒน์ ตรีณรงค์	อนุกรรมการ
๑.๑๗	นายสนธิ เตชานันท์	อนุกรรมการ
๑.๑๘	นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๑.๑๙	ผู้แทนบริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด	อนุกรรมการ
๑.๒๐	ผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๒๑	ผู้แทนสมาพันธ์นักศึกษาเก่าสถาบัน พระจอมเกล้าทั้ง ๓ แห่ง	อนุกรรมการ
๑.๒๒	อนุกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๑.๒๓	รองอธิบดีกรมศิลปากร ตามที่ อธิบดีกรมศิลปากรมอบหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๔	ผู้แทนสำนักสถาปัตยกรรมและหัตถศิลป์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๕	ผู้แทนสำนักโบราณคดี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๖	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ ก่อสร้าง ปรับปรุงและอนุรักษ์อาคารสถานที่เพื่อเป็นอนุสรณ์
- ๒.๒ จัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึก
- ๒.๓ จัดทำบัตรโทรศัพท์และดวงตราไปรษณียากร
- ๒.๔ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ
- ๒.๕ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะๆ
- ๒.๖ ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
- ๒.๗ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒๖๒

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี

แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี
แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗
ที่ ๔/๒๕๔๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นโครงการเฉลิมฉลองของรัฐบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี แห่งการพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรี ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปีฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี
(นายวิษณุ เครืองาม)	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๑.๔	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อนุกรรมการ
๑.๕	อธิบดีกรมสารนิเทศ	อนุกรรมการ
๑.๖	อธิบดีกรมศิลปากร	อนุกรรมการ
๑.๗	ปลัดกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ

๑.๘	เจ้ากรมกิจการพลเรือน กองทัพบก	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี	อนุกรรมการ
๑.๑๒	ผู้อำนวยการกองข่าว สำนักราชเลขาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	หัวหน้ากลุ่มงานกิจการพิเศษ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๑.๑๔	ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชน
แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ประธานโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ
แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๗	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง ๓ อ.ส.ม.ท. หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๘	ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์กองทัพบก
ช่อง ๕ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๑๙	ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก
ช่อง ๗ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๐	ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง ๙ อ.ส.ม.ท. หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๑	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์
แห่งประเทศไทยช่อง ๑๑ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๒	ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๓	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๔	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. หรือผู้แทน	อนุกรรมการ

๑.๒๕	นายกสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๖	นายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๗	นายกสมาคมผู้สื่อข่าวต่างประเทศ แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๘	นายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๒๙	นายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๐	นายกสมาคมนักประชาสัมพันธ์ แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๑	นายกสมาคมถ่ายภาพในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๒	นายกสมาคมช่างภาพสื่อมวลชน แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑.๓๓	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๓๔	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๕	ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๖	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ วางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมฉลองให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๒.๒ เชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี รวมทั้งยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๓ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้ดำเนินการและสนับสนุนโครงการและกิจกรรมเฉลิมฉลอง

- ๒.๔ กำกับ ดูแลและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่สื่อมวลชน
- ๒.๕ ประสานงานกับคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสอดคล้องกัน
- ๒.๖ เสนอวงเงินงบประมาณการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ
- ๒.๗ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบเป็นระยะๆ
- ๒.๘ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
- ๒.๙ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภช ๒๐๐ ปี

แห่งการพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก
ที่ ๑ / ๒๕๕๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก

โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๒๐๐ ปี โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัตร เกษมศรี	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	นายสด แดงเอียด	คณะทำงาน
๑.๓	นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา	คณะทำงาน
๑.๔	นางสายไหม จบกมลศึก	คณะทำงาน
๑.๕	เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้อำนวยการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรม และประวัติศาสตร์	คณะทำงาน
๑.๙	นายอร่าม สวัสดิวิชัย	คณะทำงาน
๑.๑๐	นางสาววีณา โรจนราชา	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑๑	นางนุชนารถ กิจงาม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๒	นางสาววัฒนา อุ่ทรัพย์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒๖๘

๒. หน้าที

- ๒.๑ พิจารณากลับกรองการพิมพ์หนังสือที่ระลึกที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเสนอเข้าร่วมงานเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะอนุกรรมการฯ
- ๒.๒ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะอนุกรรมการฯ ทราบ
- ๒.๓ ดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายอนุรักษ์ จูริมาศ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก

